BIBLIOTECA NAZIONALE DI TORINO

Digitized by Google

ALAMANNICARUM RERUM SCRIPTORES

ALIQUOT VETERES,

A QVIBVS

ALAMANNIÆ, QUÆ NUNC SUPERIOR GERMANIA AB SUEVIS ET HELVETIIS COLITUR, ANTIQUITATES PLERÆQUE OMNES SUNT TRADITÆ,

TOMUS SECUNDUS

CUM

ANNOTATIONIBUS ET INDICE.

EX BIBLIOTHECA

MELCHIORIS HAIMINSFELDII GOLDASTI.

BIBLIOTECA NAZIONALE DI TORINO

FRANCOFURTI ET LIPSIÆ,
Impenſis, JOH. FRIDERICI FLEISCHERI.
M DCC XXX.

Digitized by Google

SYLLABUS SCRIPTORUM HOC TOMO CONTENTORUM.

LEX Alamannorum.	*pag.* 11
Chartarum Centuria.	25
Joachimi Vadiani Epiſtola de obſcuris verborum ſignificationibus.	61
Ruodeperti Magiſtri Epiſtolæ.	65
Rabani Mauri Abbatis Fuldenſis libelli.	66 & 68
Walafridi Strabi ejus Diſcipuli collectiones.	66
Keronis Monachi S. Galli Interpretatio verborum Alamannicorum.	71
Anonymi Catalogus Nominum propriorum apud Alamannos.	95
Notingi Conſtantienſis Epiſcopi Canones.	132
Remedii Curienſis Epiſcopi Canones.	134
Anonymi Symbolum Apoſtolicum.	145
Anonymi Confeſſio.	146
Anonymi Litania.	147
Anonymi Benedictiones.	149
Anonymi Fraternitates.	151
Anonymi Anniverſarii.	159

ANTI-

Digitized by Google

INDEX TOMI II.

OBSCURORUM VERBORUM,

quæ in lege Alamannica & chartis vetuſtis occurrunt.

A Bbares Pag. 42
Acceptor 24
Acolabus 44
Adjacentia 33.34.37.44
Adpretiare 20
Advioere 42. 161
Advocatus 23.161
Advocatia 160
Advocaticum 14.162
Aecentia 37
Aforella 35
Ageutes 41
Ajacentia 42
Alatus pecus 24
Alode, Alodia 38.61
Alpa, Alpu 55
Alpis paſcua 33
Amadere, worben 49
Ameliorare pro admeliorare 29. bis
Ammiſſarius 20
Anellaris digitus pro anulari 19
Aneta 24
Angaria 33.39
Auuena 151.153.158
Anuona ſpelta 46
Annotinum Paſca 65
Anslehin 53
Appendicia 34.37.42
Appretiare 20
Aquiliana lex 35.36
Arcadiana lex 35.36
Arca, id eſt arua 37
Archicancellarius 4
Archicapellanus 4
Arguna 6
Aſecare, meyen 49
Attractus, Attrahere, pro acquiſitione 37.48
Auca 24
Avia, fort. auua 30
Aoina 46
Aurifex Faber 21

B Annum, Bannus 6.58.63
Baro, Barus, pro libertino 23
Barus pro libero 21.23.37
Battuere, battre 24
Beneficium 63
Berbices, Berbigarius, Bergier 24
Biſſoutem bubalum 24
Breve 58
Bubalus 24
Burgundia latitudo 63
Burica 23
Burichineas 6

C Aballicare 20
Cambiũo 30
Cambium 30.38
Camiſia 65
Camiſilia 152
Campi 8
Campus, Kampff 17
Cancellarius 6
Canum genera aliquot 22
Capella 62
Capellanus 4
Capulare ſepem 24
Carra 38
Carrada, fueder 30.46.33.54
Caſa 31.bis 35.43
Caſa Dei 29
Caſale 38.39.41.45
Caſati, Caſates 26.37.49.56
Caſticia 48
Cauba 24
Celga vide Zelga.
Ceuſores, Zinßleuth 56
Ceuſuale beneficium, Zinßleben 54
Centena, Centenarius 15
Ceruella 19 ter
Cherno vide Kerno.
Clandaticum 37
Clauſura in aqua, Wuor 22
Clobo lini 162
Cloſtarium 61
Cohors, Cors 62
Cojoru, id eſt Conjugũ 37.38
Collus, id eſt Collum 19
Colonus Eccleſia 12.14
Colopus pro colapho 23
Counuſcatis 48
Conponere 22
Conqueſtus pro conquiſitione, conqueſte 33
Contradrutum, contre droit 60
Contribules 58
Cortiuum 35
Cozzo 252
Curſodi 22
Curtamiſia 152
Curticula 54
Curtis 21.22.23.31.43.54.60.62
Curtis clauſa 40.43.45.47
Curtu recta 28
Curtes regia 62
Curticula 55
Curtile, Curtilis 34.43.46.51.62
Guſtores 42

D Eciſiones Rota 4
Devotare 55
Diſtringere 62
Demalis caballus 29
Deminicum 11.60
Domuicata caſa 48
Dorſile pallium quid ſit, colligitur 152. ſq.
Dos pro antiphernis 23
Drutum, droit 60
Ducaria 24
Dum advivit 42. 161
Durem 60

Eccleſiaſtici agri 61
Emphyteuſis, Emphiteoſis 62
Emphyteuticus ager, Emphyteuticum jus 62
Empticius ſervus 36. 49
Epiſtola pro inſtrumento 13. 29. 45. 46
Erblehin 52
Eulogia 152
Enna 25
Exadoniare 13
Excurtare equum 20. bis
Exilare 17
Exſurdare 19

Facitergula 152
Falſitia lex 29. bis 35. bis
Fano 19. 22
Fœdum 53. 160
Fœdale jus 160
in Ferro pretium 34. bis
Ferto cera 163
Feudum 53. 61. ſq. 63
Feudaliter 152
Filiaſtra 26
Filtra 45
Fiſcalini agri 61
Focus pro ferro calido 19. 22
Forella 35
Foraſta 35
Fredum, Fredus 11. 12. 15. 63
Friginga, Friskinga, Friſchenga 29. 38. 40. 45. 46
Frunniſcere 36
Fuſtare 13. ter

Garola 24
Gaſtaldius 57
Geldus 17. 24
Genealogia 22
Genetium 21
Genetiaria ancilla 21
Geniculus pro genu 20 quater
Gerra 61
Gisza 152
Glizuue 153
Gradale 13
Granea 21
Granum, id eſt Kerno 46. 53 55

Haiſtarabandi 12
Haribannus, Heribannus 55. 57
Hereba 20
Herpicee 23
Hoba 31. bis 33. 38. bis 41. 49. 51. 56
Homines, id eſt vaſalli 53
Hoſtare, hoſter 24
Hreiſuunt 20. 23

Ideniare 17. 23
Iectare 21
Imperium merum, mixtum 62
In antea pro impoſterum 38. bis
Infeudare 53
Infeodatio 28
Inliſue 37
Inquilteus .; inculeus 42
Inſignaculum 37
Integri ſtatus poſſeſſio 62
Inveſtitura 34. 63
Involare, id eſt furari 14. 20. 21. 22. 23. 24.
S. Iohannis Monaſterium 8
Iohannis villa, Iohannis vvilare 8. 33
Iornare, Iornalis 22. 45. 49. vide *Iurnalis.*
Ipſud 46. 49
Iucbus pro jugero 28. 30. 31. 32. bis 39. 53. 54
Iugera 33
Iunior, jung 21
Iuriſdictio 62
Iurnalis 31. 34. vide *Iornale.*

Kelnhoff, Kalen 62
Kerno, id eſt granum 49. 54

Laithunt 22
Lantgravius 8. 28
Leibunculus major 160
Leibunculus minor 161. ſq.
Lena 152
Ledus 24
Locella 44
Loſum 17

Maculare, ſchänden 19 ter
Maycampus, Mayenfeld 8
Major, Meier 35
Maldra, Maldrus, Maltrum 29. 41. 48. 53. 54. bis 162
Mallm 33
Mallus publicus, generalis 15. 17. 28. 51. 52. 56. 60
Mallare 15. 17
Mallatio 33
Manas 27
Maneare 13
Mancoſi mille, id eſt manſus 57
Manna 39
Manſus, a, um, 42. 55. 60. bis 61. quater. 160
Manſionaticum facere 57
Manualis pecus 34
Manuiorgia 153
Marach, pro equo 20 bis
Marca, Marcha 17. 26. 30. 47. 51. 55. 57
Marchzan 19
Mariſcalcus 21
Marricio 44. 46
Materniscum 42. 44
Medela 23
Medicamentum pro emplaſtro 19
Medius Alamannus 20
Melarius 35
Melia fluvius 30
Merwingorum regnum 25
Milus 19
Minare, mener 21
Minuare 48
Minuatio 45
Miſſus 28. 52. 57. ter
Modiernus 42
Monachorum Benedictionorum duo genera 7
Morgangheba 18
Mordautus, Morttodum 17. 21
Mortuarium 26
Modia, mut 46
Mulinum pro molendina 22
Munciacum München 7
Mundium 18. bis

Naſtbait 18
Negare pro necare 23
Nibalgowa 4
Nocentia 25
Novalis locus 55
Novemgelds 14. bis 20. bis 25. ter
Novigeldus 12. 14

Oba 38
Operatricare 23
Oratorium 55

Oſcardi

Oſcardi 19
Oves moneta 161

Pacattonis Charta 34
Pagatus, pace 53
Pagus 6. 55
Pagi 63
Paibepruſt 19
Para 55
Parciare 23
Parentes ., cognati 13. ter. 16. 18
Pares 17
Paro vide Baro.
Paſſare 22
Paſſiatum 46
Paternicum 42. 44
Peculium 37
Peculiare 42
Pecunialis cauſa 29
Pecuniana 46
Pernuliuque 40. 44. 46.
Pinna 19
Placare. pro plagare 14
Placitum 15. 17. 22. 55. 57
Placitare 18
Plaga 19
Plagare 12. 13
Plagitare, pro placitare 47
Plumata tapetia 152
Polearm 21
Pondera ., pondo 39 bis 40. quæ & Pondera 46.
Pondora 39. Pondura 45
Pondus, pro Ponde 39. 42. 54. Pendes 38. 52. Ponduos 37. 40. 46. bis
Pontifex pro Epiſcopo 7
Pontificium pro poteſtate 48
Procarius canis 22. 24
Porsaritia domus 22
Porta aperta Paſpotten 27
Poſſeſſio integri ſtatus 62
Poſtiberes 45. 46. bis
Prace 29
Præbenda 154. 160
Præbendarius 160
Pradium 53. 61
Prajes 8
Praſtare 48. 51
Praſtaria, Praſtarium, id eſt precaria 48. 49. bis
Praſtitum concedere 45
Pratestinatus, id eſt prateſtatus, praſatus 45
Precarium pro precaria 51
Pregnum 20. 21. bis
Preſſum 19
Prettare 20
Probetes 42
Proſcriptio 63
Prugte servus 24
Brunnon 33
Prutiſſimus ., prudentiſſimus 42
Pululatb 18
Pumarium 41
Purthinga 6
Purpura Tyriaca 152
Pyrale 153

Quuquaſitia 48
Quintus . i. cultus 42

Rauba 17
Recauſare 29
Redibtetio 39. 63
Repraſtare 48. 49. 50
Keſ· unt 20

Reverſa, Revers 62
Reveſtire 33. 52
Roncale 35. vid. Runcalis.
Ros cangere 20
Rota, Rotuli 4
Rotwilenſis Camera 5
Rubia fera, Rotgwild 24
Ruſia 45
Runcalis 57. vid. Roncale.

Sagum laneum album 152
Saiga 24. vid. Seigit.
Saigata 48
Sala 21
Salibum, pro ſaliva 19
Salibus pro Salicis 52
Salici agre 61
Salica domus 51
Salica terra 34. 51. 61
Sauma 45
Scabinus, Scabinius 60. bis
Schupfleben 62
Sioria 21. 23
Scuſſum granum ., excuſſum 46
Segla 39
Seigit pro ſaiga 46
Semiſſis, ſemiſſus, id eſt dimidius ſolidus 20. 45
Seniſcalcus 25
Sequentertanum animal 21
Seramus rubeus, niger 24
Seuſis, ſeuſius canis 22
Sica 15
Sicla, Sigla, Segla 19. 41. 45. 48
Signe 37
Silvicola 34
Siniſcalcus, vid. Seniſcalcus.
Siricum pro ſerico 19
Socus, fort. faccus 42
Solidus Turicenſis 161
Spata 17. 18. 22. 54
Spatarius faber 21
Spelda, Spelta 46. bis
Spicarium 25
Stagnare, Stellen 19. bis
Stipulatio Legis 35. bis
Stotarius 24
Stoupus 160. quinquies 161. 162
Stoupus major & minor 161. 162
Stradura 45
Strumentum 35. Quater.
Stuba 21
Stuppare, Stopffen 19
Suarzwald ſaltus 30
Subtile 152
Suetqua 37
Suonbuoch 34

Talare 15
Talentum pro centenario 162
Tapetium 153
Taudragil 20
Teſtamentum pro inſtrumento 27. bis 56
Texaga 24
Tollutum 60. vid. Tullutum.
Tracta ſpata 17. 18. 23
Tradavium 60
Transcapulare 19
Transpaſſare 22
Tremiſſis, Tremiſſa, Tremiſſus, Tremiſſis 13. 21. 23. 25. 29. 41. 45.
Tremiſſalis 48
Teudis cervorum 24. bis
Troppus 20. 29

† 2 Tudem

Tudem ..., dotem 45
Tuitiſcè 34
Tullutum 25. *vide Tollutum.*
Tunica linea 65
Turicenſis ſolidus 161
Tutunderis 59
Tyriaca purpura 152

V*Accarius* 24
Vaccaritia 21
Vaſſus 15.21.33
Vaſſallus 31.51
Veſtigalis ager 62
Veltrus canis leporalis 22
Vernacula terra, id eſt ſui juris 36.37.38
Vernaculi ſervi, ancilla 37.45
Veſtiaria ancilla 21
Veſtire 58. *bis*
Veſtita manu 45
Veſtitura 34.53.58. *ter.* 63
Vicarius 29. 160
Vicus & villa 36. 160
Vilare vid. Wilare
Villicatus 162
Villicatio 148
Villicus de Rorbach 161
Vocatus pro Advocato 35
Vomeres 56. *bis*
Vſare 48. *bis*
Vſitare 29
Vſufructuario 48.49

W*Adium* 12. 15 57
Watſpenda 55
VVergeldus, VVerigeldus, VVirgeldum 14. 17. *ter.* 18. 21. 24
VVilare 46.47

Z*Elga* 49. 54
Zeringia Duces 63

F I N I S.

ANTIQUITATUM ALAMANNICARUM

PARS I.

COMPLECTENS RES SECULARES *SIVE* POLITICAS, QUAS MONACHI APPELLANT EXTERIORES.

DE AUCTORIBUS & EORUM SCRIPTIS.

LEX ALAMANNORUM.

HAnc legem partim ex conſuetudinibus, partim ſcriptis Alamannorum legibus Princeps compoſuit THEODORICUS eo nomine I. FRANCORUM REX, abrogatis iis capitulis, quæ à gentili ſuperſtitione & ritu idololatrico contra Chriſtianam religionem ac fidem ſtare videbantur. Nec contentus hunc agrum occaſſe, Francorum etiam quoque id eſt Salicam, & Bajoariorum eodem juſſit modo runcari. Quæ poſtibi à patris nomine *Theodoricianæ* dictæ; (quo pacto legum Romanarum Collectanea ab auctore ſuo *Juſtinianæ*) ut non minùs vere quam eleganter ad Sidonium Apollinarem notavit Joh. Savaro. Verum quando optimus ille Princeps radices vitiorum gentilium averruncare non potuit, quin repullulaſcerent in ſentres ac ſpinas, quæ bonum animum iterarunt pungere, malum etiam lædere: ideo HILDEBERTUS II. veſtigia Theodorici inſiſtens & ipſe nonnullis gentilium errorum adhuc vebreto veſtitis obrogare cœpit, non publicavit tamen, haud ſcio qua de cauſa. LOTHARIUS demum II. Chilperici filius, poſtquam non nequa tollere & abrogare ipſe quoque inſtituiſſet, in Comitiis Regni publicis propoſuit & unanimi Procerum conſenſu promulgavit. Hic eſt Lotharius, qui noſtro MS. *Hlodharius*, in Iſidori vetuſtis codicibus *Chlodharius*. Tandem DAGOBERTUS MAGNUS, Lotharii Filius, Juſtinianum Imperatorem æmulatus, ſtudio atque opera Conſiliariorum ſuorum, CLAUDII, CHADOINDI, MAGNI, & AGILOLFI, virorum illuſtrium ac prudentium, leges illas omnes recognovit, atque ſuperfluis, deſuetis, inutilibus, rejectis, demptis, mutatis, paternam editionem quibuſdam additis accuratius interpolavit. Quæ mihi videtur illa eſſe, quam Baſilius Johannes Herold baſilica cum laude Baſileæ bono publico dedit in officina Henricpetrina. In qua & duo illa capitula viſuntur, quæ poſterior manus membranæ noſtræ aſſuit. Incertum ex Dagoberti ne Repetita lectione, an Caroli Magni Additionibus. Nobis autem placuit Lotharianam, ut vetuſtiorem, ita integriorem antiquitatis ac puriorem, in hiſce Antiquitatibus jam nunc præferre, contendendi operam in aliud tempus prolatantes, quo commentatios in hanc legem, Deo favente, meditari paramus. Interim hæc in præſentiarum ex Iſidoro Hiſpalenſi Epiſcopo obiter, pro inſtituto noſtro, dicta ſunto. Ipſa Iſidori verba habes in calce legis, è libris Etymologiarum ab ſtudioſo uno ex prudentibus aſcripta;

pta: quæ poſt in omnes inde veteres membranas ſeſe derivaverunt. Noſtræ membranæ, qua uſi ſumus, lib. 2. meminit Vadianus, præclaro hoc cum elogio: *Exſtat Sangalli vetuſtiſſimus codex, ſtylo inculto & barbaro ſcriptus, qui & Salicam & Ripuariam & Alamannicam continet.* Sed de hujus & aliarum legum auctoribus plura in tractatu noſtro de Origine Juris omnium gentium.

CHARTARUM SCRIPTORES.

UT hos Auctores clarius ac manifeſtius contemplari poſſis Lector, viſum eſt operæ pretium, allucere faculam, quæ tibi præeat ad ordinem ſingulorum ac ornatum conſpiciundum. Ea eſt ſeries Regum, qui Alamanniam tenuere, & Imperatorum, ſub queis Chartæ ſunt perſcriptæ, per annos ætatis & regni diſtincti in contexta. Et ne ſis neſcius, à cujus filo ducamur, ſecuti ſumus pleraque ex parte accuratiſſimum Hiſtoricum, Guillermum de Nangis, Monachum Sanct. Dionyſi apud Pariſios, qui Francorum Regum res geſtas ante hos annos ccc. ſumma fide atque induſtria Francice & eleganter inſtituit. Id apud nos MS. exſtat, de Franciçæ linguæ antiquitate auro contra carius. Interim tamen negare non poſſumus, nec ad ipſos ſemper rem acu tangi. Ea de nonnumquam ab eo diſceſſimus, ſed parce. Eſt quippe perdifficile, certi quid in tanta omnium Chronographorum, quot uſque oculis uſurpavimus, conſtituere. Quam quidem rem aut à nemine, aut Chartarum ope auxilio impetrari poſſe confido. Nobis accurare in ſubitata hac ſcriptione non licuit, nec, ſi otium libuit. Contenti nunc hoc marte. Quid futurum ſit, id eſt, ut Diogenes dicere ſolebat, ἐν γόνασι τοῦ Θεοῦ. Porro in ipſa ſerie obſervandum eſt, notas illas CH. & AN. ſignificare chartæ & anni regnorum numeros. Et quia Legem Alamannicam, cujus ipſæ chartæ ſunt interpretes, præfigendam cenſuimus, quidni pariter præmittamus ejus conditores? quorum primus, cujus memoria ad poſteros ſit delata.

Theodoricus I. Clodionis an potius Clodovæi I. (qui contra Alamannos, invocato ſalutari Jeſu Chriſti nomine, pugnans, primus Regum Francorum in Chriſtianos nomen dedit) filius, Franciæ & Alamanniæ Rex, promulgator Legis Alamannicæ, qui defuncto patre regnum ſortitus A. N. C. CCCLXXXXVIIII.

Childebertus II. Sigeberti filius, Franciæ & Alamanniæ, quæ tum ad Burgundiam ſpectabat, Rex, Alamannicæ Legis Repetitor primus, regnum acceſſit A. N. C.

Chlotharius II. Chilperici I. filius, Franciæ & Alamanniæ Rex, Alamannicæ Legis Repetitor ſecundus, regnum accepit A. N. C. DLXXXXVIII.

Dagobertus Magnus, ſuperioris Chlotharii filius, Franciæ, Alamanniæ, & Sclavoniæ Rex, cognomento JUSTUS, Alamannicæ Legis Repetitor tertius, ſucceſſit in regno paterno A. N. C. DCXXXII. tenuit annos 14.

Chlodovæus II. Franciæ & Burgundiæ A. N. C. DCXLVI. regnavit annos 17. etiam in Auſtraſia poſt obitum fratris Sigeberti, interfecto Grimoaldo uſurpatore regni.

Chlotharius III. A. N. C. DCLXIII. regnavit annos 3.

Theodoricus III. A. N. C. DCLXVI. annum 1. Quo depoſito & in monaſterium detruſo eligitur.

Childericus II. A. N. C. DCLXVIII. annos VII. Quo interfecto ex monaſterio repetitur.

Theodoricus III. A. N. C. DCLXXX. annos 14.

Chlodovæus III. A. N. C. DCLXXXXIIII. annos 4.

Childebertus III. pater Dagoberti II. A. N. C. DCLXXXXVIII. annos 18.

Dagobertus II. ſive junior, qui in carta *Dacopirtus*, Theodorici IIII. pater Childeberti ſuperioris filius, A. N. C. DCCXVI.

Plerique omnes Chronographi 4. tantum annos ejus Regno tribuunt. Atqui hæc carta anno Regni ej' 30. præſcripta eſt? Quid dicemus? An computabimus annos paternos, quibus ille conſors regni fuerit, & continuabimus regnum ejus uſque ad ſucceſſionem Theodorici filii? Sed neque ita conſtabit numerus, etiamſi excludamus Chlotarium & Chilpericum veluti intruſos, quod Monachos illos feciſſe putandum foret, ſi calculus conveniret. Etenim ab anno primo Childeberti uſq; ad annum primum Theodorici non reperiuntur quam 29. an. non liquet.

CHLotharius IIII. A. N. C. DCCXX. annos 2.

CHilpericus, qui in charta *Elpericus*, A. N. C. DCCXXII. annos 5. CH. 14. ſine anno.

Theodoricus IIII. Dagoberti junioris filius, ſub tutela Caroli Martelli, A. N. C. DCCXXVII. annos 15. CH. 36. AN. 15. quo & obiit.

CHildericus III. qui chartis *Ildiricus* & *Hiltribhus*, cognomento ſimplex, quum prius David vocaretur, ex monaſterio à Carolo Martello Majore domus ad regnum accerſitur A. N. C. DCCXLII. regnavitque annos 10. ut ex chartis patet,

non

non 9. rantum, ut tradunt vulgus Chronographorum CH. 58. AN. 3. CH. 40. AN. 10.

Carlomannus, Martelli filius, Majordomus & Alamanniæ Dux, regnavir ſub CHilderico Rege annos 4. qui monachus factus in Caſtro Caſſino Alamanniæ ammimiſtrationem fratri Pipino reſignavit. CH. 61. AN. 2. CH. 37. ſine an. CH. 38. ſine an. CH. 39. ſine an. CH. 58. ſine an.

Pipinus Magnus qui & Groſſus Martelli filius, Majordomus & Alamanniæ Dux deturbato & in cœnobium truſo CHilderico Rege, regnum Francorum uſurpat A. N. C. DCCLI. ſi Childerico 10. annos incluſive tribuamus. Rexit annos 18. CH. 42. AN. 3. CH. 59. AN. 8. CH. 69. AN. 10. CH. 43. AN. 10. CH. 77. AN. 15. CH. 44. ſine anno CH. 60. ſine anno.

Carlomannus, Pipini filius, Alamanniæ Rex A. N. C. DCCLXIX, annos 3. CH. 45. AN. 1. CH. 3. AN. 1. Carolus Magnus, Pipini filius, Rex Francorum A. N. C. DCCLXIX. Alamannorum poſt obitum Carlomanni fratris, DCCLXXII. Romanorum Imperator Auguſtus, DCCC. Legis Alamannicæ Repetitor quartus & ultimus, rexir & imperavit annos 46. CH. 62. AN. 2. CH. 46. AN. 4. CH. 29. AN. 4. CH. 87. AN. 4. CH. 12. AN. 12. CH. 69. AN. 12. CH. 48. AN. 26. CH. 49. AN. regni 33. & imperii 2. CH. 68. AN. 34. CH. 47. AN. regni 36. imperii 5. CH. 99. AN. regni 38. & imperii 7. CH. 15. AN. 40. Ex quibus chartis norandus eſt inſignis Chronographorum error, qui Caroli M. inaugurationem Romanam rejiciunt in annum Regni XXXIII. Nati vero Chriſti DCCCII. quum hæ chartæ, quæ illo ipſo tempore ſcripturæ ſunt, exſertim XXXI. annum exprimant. Quos ubi ad Regni annos contuleris, reperies à Nato Chriſto, quos appoſuimus, ipſiſſimos annos.

Pipinus, Caroli M. filius, Rex Langobardorum, & Rhætiæ Curienſis Dux, A. N. C. DCCCVI. CH. 15. AN. 2.

HLudovicus Pius, Caroli M. filius, Imperaror Auguſtus, A. N. C. DCCCXIII. imperavit annos 27. partim cum patre, partim ſolus, partim cum filiis. CH. 81. AN. 6. CH. 50. AN. 12. CH. 51. AN. 15. CH. 05. AN. 16. CH. 64. AN. 24. CH. 30. ſine anno. Sub eodem ſcriptæ ſunt CH. 90. & 95. ſine anno & Imperarore.

HLotharius, Hludovici Pii F. Auguſtus, à parre conſors imperii factus A. N. C. DCCCXXII. ut clariſſime patet ex CH. 65. Nam ſi pater ad imperium (ut paulo ante memoravimus chartarum auctoritate ac fide freti) anno DCCCXIII. pervenit: HLotharius autem anno imperii ejus 9. ad ſocietatem accitus, belle conſtabit noſter numerus. Imperavir annos 15.

HLudovicus junior Germaniæ ſeu Franciæ Orientalis Rex, Pii filius, cum patre communes regni habenas capeſſit A. N. C. DCCCXXII. Id uti eſſe credam, movet me Theotbartus in charta 64. Gubernavit annos 44. CH. 56. AN. 3. CH. 87. AN. 4. CH. 64. AN. 5. CH. 83. AN. 5. CH. 70. AN. 10. CH. 71. AN. 12. CH. 31. AN. 14. CH. I. AN. 15. CH. 26. AN. 15. CH. 63. AN. 15. CH. 8. AN. 17. CH. 22. AN. 18. CH. 52. AN. 19. CH. 72. AN. 19. CH. 5. AN. 22. CH. 54. AN. 24. CH. 18. AN. 28. CH. 55. AN. 29. CH. 23. AN. 31. CH. 32. AN. 31. CH. 57. AN. 33. CH. 74. AN. 35. CH. 93. AN. 35. CH. 7. ſine anno. Sub eodem ſcriptæ ſunt CH. 78. & 91. ſine an. & Imperarore. Moritur anno DCCCLXXVI. veriſſime computavit Hepidannus in Annalibus, à quo Pius etiam ab Albrico Presbytero chart. 74. ſimiliter ut pater, cognominatur.

Carolus II. cognomento Craſſus, HLudovici ſuperioris filius, Pii nepos, Caroli M. pronepos, Imperator Auguſtus, Germaniæ gubernacula ſuſcepir A. N. C. DCCCXXVII. tenuit annos 12. Ab Alamannis ſive Germanis Secundus recenſetur, quia Calvus, etiamſi nomen Imperii affectavit, impetrata jam à Pontifice Romano benedictione, nihil juris tamen in Alamannia obtinuir, à Carlomanno Craſſi fratre victus ac fugatus, quemadmodum præter alios Otto III. Imperator audacter Pontifici Romano objicit in Diplomate Silveſtro II. Papæ Rom. dato, anno DCCCXCVIII. quo illi Comitatus quosdam Italiæ concedit exploſo Conſtantinianæ Donationis (ut illius verbo utar) commento, cujus Johannem Diaconum cognomento Digitorum oſtendit eſſe fictorem. Aſſervatur id Luteriæ Pariſiorum in Archivis Regiis. Hac ergo de cauſſa Carolus Calvus à Germanis non reponitur in Imperaroribus. Sub eo ſcriptæ ſunt CH. 74. & 93. ante adeptum Imperium. CH. 19. AN. 2. CH. 73. AN. 2. CH. 79. AN. 3. CH. 24. AN. 5. CH. 28. ſine anno.

Arnolfus Craſſi ex fratre Carlomanno nepos, abrogata Patruo corona, fit Imperator Auguſtus A. N. C. DCCCXXXIX. Imperavit annos 11. CH. 85. ſine anno.

Hludovicus IIII. Arnolfi filius puerulus etiam regno præficitur & imperio A. N. C. DCCCC. Id liquet ex Hepidanni Annalibus, quibus cum faciunt CH. 20. AN. 3. CH. 6. AN. 7. CH. 75. AN. 10. CH. 84. AN. 13. CH. 76. eſt ſine anno. Præfuit annos tot, quot pater illius.

Chuonradus I. Imperator Auguſtus, A. N. C. DCCCCXI. Imperavir annos 7. CH. 21. AN. 3. CH. 2. ſine anno.

Heinricus I. Auceps qui MS. noſtro *Einricus*, Imperator Auguſtus, A. N. C. DCCCCXVIII. Imperavit annos 18. CH. 33. AN. 14. CH. 13. AN. 15.

Otto I. Aucupis filius, Imperator Auguſtus, A. N. C. DCCCCXXXVI. Regnavit annos 42. CH. 111. AN. 12. Sub eodem ſcriptæ ſunt CH. 27. & CH. 60. & CH. 98. ſine anno & Imperatore.

Otto II. ſuperioris filius poſt obitum patris ſolus cepit regni habenas, A. N. C. DCCCCLXXVIII. tenuitque annos 11. chartæ ſub eo exaratæ nonnullæ exſtant in Bartholomæi Schobingeri p. m. relictá bibliotheca, quarum nullam ſatis idoneam nanciſci potuimus, quæ hic adjiceretur.

Otto III. ſuperioris filius Imperio proponitur, A. N. C. DCCCCLXXXIX. ætatis ſuæ quarto. Regnat cum matre Theophanu annos 8. ſolus 11. Hujus nullam chartam vidimus.

Heinricus II. Dux Bavariæ, Imperator Auguſtus, A. N. C. MVIII. annos 22.

Chuonradus II. Imperator Auguſtus A. N. C. MXXX. annos 15.

Heinricus III. Chuonradi II. filius, Imperator Auguſtus, A. N. C. MXLV. annos 17.

Heinricus IV. ſuperioris filius, Imperator Auguſtus, A. N. C. MLXII. Ut quidem habent Hepidanni (quos in his poſterioribus ſecuti ſumus) Annales: ſed aut vehementer fallor, aut falſi ſunt numeri. Nam Nortpertus Abbas in CH. 86. Hainrici hujus annum 1111. refert ad annum Dominicæ Incarnationis MLXI. Regnum igitur acceperit oportet A. N. C. MLVII. Ex quo reſtitui porro velim veros annorum numeros cum apud Hepidannum, tum exteros Chronographos pleroſque omnes. Nos digito monſtravimus: & jam ad ipſos Auctores properamus.

Madalfredus.

Quin Monachus fuerit Sanct. Galli, quamvis profeſſionis ſuæ nomen (more alioquin ſolemni) non appoſuerit, nihil addubito. Facit ipſemet, quum ſe ab Rotoeo (*Hrotoch* habet exemplar) Præpoſito Monaſterii rogatum teſtatur chartam conſcripſiſſe. Compoſuit CH. 1. Anno Dom. 847.

Sintpertus Monachus Sanct. Galli.

Scripſit CH. 2. circiter annum Domini 912. ſub Cunrado Imperatore.

Albuinus Clericus.

S. Galline an alibi, non habeo exploratum. Scripſit CH. 3. An. Dom. 770.

Willehelmus Abbas Sanct. Galli.

Non eſt ipſus CH. 4. ſcriptor, ſed alius ſub ejus diſciplina ac imperio Monachus. Vixit, charta teſte, A. D. 1288. Videndus Joachimus Vadianus in Catalogo Abbatum, & Johann. Stumpſius Chronic. lib. 5.

Nandcrim Monachus.

Ubi? An S. Galli? Atqui hæc acta ſunt trans Rhenum Rotvvilæ in Hegovia. An Cellæ ad lacum interiorem? Ita videtur. Nam monaſterium illud à Ratpoto Epiſcopo extructum ſuberat Abbati S. Galli, ut diſertis verbis hic ſcribitur. Niſi illud me movet, quod in ſuperſcriptione hujus chartæ Wolaluba notitiam iſtam feciſſe dicatur de Nibalgovva. Qui Comitatus eſt in Rhætia prima inferiore in confinio Veltkirchenſis ditionis & Sulcenſium Vadutzii Comitum, cui quondam Comites Montfortii, illi qui Lantgraviatum Rancvvilanum nomine Imperatoris an Ducis Sueviæ gubernabant, præſedere. Scripſit CH. 5. An. Dom. 857. Richpertus, cujus vicem geſſit, videtur fuiſſe Præpoſitus Monaſterii.

Ernuſtus Cancellarius Ludovici IIII. Imperatoris.

Annus in CH. exprimitur. Theotmarus qui fuerit, Abbas an Epiſcopus, pariter cum ignariſſimis ſcio. *Archicapellanus* tunc temporis dicebatur, qui nunc *Archicancellarius.* Quod officium Archiepiſcopi Moguntini ſibi ſuiſque ſucceſſoribus proprium impetraverunt, auctoritate Caroli IV. in Bulla aurea. Sic Ekkehardus junior de caſibus Monaſt. in Salomone: *Grimaldo Abbate noſtro Archicappellano ejus juvante Capellanus fit Ludovici Regis*, ſc. III. qui fuit avus hujus noſtri Ludovici. Pro *Archicappellano* Notkerus Balbulus ſcribens Luitvvardo Vercellenſi Epiſcopo maluit alterum illud uſurpare, ad hunc modum: *Nec non & Archicancellario glorioſiſſimi Imperatoris Caroli*, ſc. Craſſi. Ut ita *Cancellarius & Capellanus*, *Archicancellarius & Archicapellanus* ſolo nomine videantur differre, quemadmodum ad Ekkehardum juniorem cap. 11. docuimus. *Rotvvila* non eſt Erythropolis, ut imperite reddidit Henr. Glareanus, ſed vero Buleuopolis, *Raathſtatt*, quaſi βουλευτήριον τῆς βασιλείας. *Rota*, *Raath*, quæ hodie *Camera*: *Villa*, *Statt.* Hinc *deciſiones Rotæ*, Italis frequentatæ. Et *Rotuli*, *Rodel*, ex quibus ſententiæ judicum recitabantur, Ciceroni in Verrem lib. 3. *tabulæ publicæ, periculaque magiſtratuum.* Legitur etiam pro libello ſupplice, qui judicibus offer-

offerretur: & pro omni cujus cujus generis ſchedula vel codicillo. Quod quia nemo dum, quod ſciam, animadvertit, juvit obiter admonere: ſimul ut obſerves antiquitatem Cameræ Rotwilanæ, quæ Spirenſem ipſis DCC. annis & amplius ſuperare vel ſola hac ex charta deprehenditur.

Watto Diaconus S. Galli.

Sub Grimaldo Abbate & Cunrado Duce Suevorum ſcripſit CH. 7. & Ch. 70. A.D. 842.

Theotbardus Præpoſitus S. Galli.

Hic per omnes honoris gradus in Monaſterio ſub Abbate Hartmoto conſcendit. Nam adhuc Monachus privatus Notarii officio functus ſcripſit CH. 8. Ann. Dom. 849. ubi nomen *Thiotbart* ſatis arguit doctrinæ etiamnum infantiam: itemque CH. 64. An. Dom. 856. vice Cozzolti Diaconi. Triennio poſt, id eſt an. Dom. 859. Præpoſitus factus ſcripſit CH. 17. vice Remmingii Presbyteri cujus aliquot chartæ apud Schobingeros exſtant. Dein Decanus ſubſcripſit chartæ 74. An. Dom. 867. & ſimul Præpoſitus An. Dom. 869. ſubſcripſit CH. 18. Et Portarius denique Ann. Dom. 879. CH. 73.

Iſo Magiſter & Monachus S. Galli.

De hoc vide quæ annotavimus Tomi ſuperioris part. 2. An. Dom. 909. functus eſt officio Cellarii in Monaſterio, quo tempore ſimul etiam ſcholis præerat. Scripſit *Formulas ſcribendi chartas* pro diſcipulis ſuis, quas in primo codice Epigrammatum Walafridi Strabi Abbatis Augienſis ipſius Iſonis manu ſcriptas habemus. Sunt vero CH. 9. CH. 16. CH. 25. CH. 34. CH. 66. Anno Domini 913. ſcripſit CH. 84.

Bernhardus Subdiaconus S. Galli.

Scripſit CH. 11. An. Dom. 948. vice Waldonis, quo de infra, ſub Cralone Abbate.

Alboinus.

Monachus, ut mihi videtur, S. Galli, ſub Iohanne Epiſcopo Conſtantienſi & Abbate S. Galli, Carolo M. Imperatore. Scripſit CH. 12. Anno Dom. 771.

Umbertus Canonicus.

Ubi? Chartas ſcriptas eſſe in Rhætia Curienſi vel ipſa nomina fidem faciunt. An ergo Pugi Collegium Canonicorum? Fere eſt ut autumem: Nam & in vicis antiquitus Collegia exſtitiſſe, qui poſtea in oppida & civitates excreverint, notius eſt quam ut exemplis demonſtrari debeat. Scripſit CH. 33. An. Dom. 932. & CH. 13. An. Dom. 933.

Mano Diaconus.

Quo locorum, non habeo compertum. Videtur in Rhætia prima inferiori, cujus fuit Comes, qui Curiæ domicilium habebat, Richuinus ſub Pipino Rege Italiæ. Scripſit CH. 15. Anno Dom. 808.

Riſine Subdiaconus S. Galli.

Scripſit An. Dom. 869. CH. 18. vice Folchardi Præpoſiti, ſub Abbate Hartmoto.

B. Notkerus Balbulus Monachus S. Galli.

De hoc vide Ekkehardum juniorem in Caſibus Monaſterii cap. 1.2.3. & ſeq. & Ekkehardum Minimum in ejus vita. Compoſuit libros complures, quos in Tomo Francico commemoravimus. Scripſit CH. 52. An. Dom. 851. CH. 72. eodem anno, CH. 57. An. Dom. 865. vice Winidhardi Monachi, non illius, cujus ope conſilio baſilica B. Othmari à Gozperto Abbate inſtituta, ut refert Hepidannus An. D. DCCCXXVIII. Etenim tempora diſcordant. CH. 19. ſcripſit anno Dom. 879. obiit an. Dom. 912. ut Hepidannus in Annalibus & Herimannus Contractus in Chron. ſcribunt: homo ſumma ſenectute, & jam ætate pariter ac multis vigiliis cæcus, ut auctor eſt Ekkehardus junior. Scripſit & Notkerus Piperiſgranum Phyſicus aliquantas chartas, quæ apud Schobingeros ſuperant: Balbuli quidem coætaneus, ſed diſcipulus peritia ſcribendi clarus.

Ratpertus Monachus S. Galli.

Diximus initio Tomi I. Levita etiamnum ſcripſit CH. 24. Ann. Domini 882. Magiſter Scholæ CH. 20. An. Dom. 902. Nec diu poſt ſenectute confectus obiit.

Sigibertus Presbyter S. Galli.

Scripſit CH. 21. An. Domini 914. vice Nordperti, qui & ipſe S. Galli Monachus non incelebris fuit.

Herimotus Monachus S. Galli.

Scripſit CH. 22. Ann. Domini 850. Ex literis apparet, notarium fuiſſe non è multis, & ſcribendi peritiſſimum.

Ruadgangus.

Fuerit ne Monachus, non liquet ex carta. Attamen quando Laici non admittebantur

bantur ad hæc officia, veriſimilius eſt fuiſſe. Scripſit CH. 23. anno Domini 863.

Wolfcozus.

Et hic profeſſionis nomen nuſquam expreſſit. Quia vero Hartmoti, qui Decanus, & tandem Abbas Monaſterii, vicem geſſit, cauſa non eſt cur ambigamus Monachum & ipſum fuiſſe. Scripſit CH. 83. an. Dom. 837. & CH. 26. an. Dom. 847.

Etcho Archipresbyter & Canonicus Conſtantienſis.

Ex Illuſtri Turgovienſium quorumdam Comitum familia, auctor atque ſuaſor pacis inter Sanctgallenſes Monachos & Canonicos Conſtantienſes conſtituendæ. Scripſit CH. 28. Anno Domini 879.

Waringiſus Cancellarius.

Primus Notarius Monaſterii S. Galli, ſcripſit CH. 43. An. Dom. 761. CH. 44. & item 6·. eodem anno. Poſtea *Cancellarius*, id eſt (ut ſupra docuimus) princeps Scribarum ſeu notariorum factus, ſcripſit CH. 29. An. Dom. 773. Et hic omnium primus fuit Monaſterii S. Galli Cancellarius, qui quidem eum ſibi titulum arrogaverit. Nec poſt eum quiſquam à me lectus, qui idem, ſive nolens ſive non auſus, uſurpaverit, uſque tempora Udalrici Baronis à Saxo, Abbatis magnanimi, qui Principis inſignia & appellationem primus à Philippo Imperatore Baſileæ impetravit, cunctaque inſtituit officia, quæ Principis dignitatem ſequuntur ac decent.

Andreas Presbyter.

Locus non exprimitur. An Vinnonenſis, qui vicus eſt in Rhætia Curienſi, ubi contractus iſte confirmatus? Certe videtur. Nam & ſermonis horrida Barbaries, quæ Romaniſmum Rhætiæ primæ ad unguem refert, & nomina quoque propria, hominem Rhætum produnt. Sed & Folchuinus emptor Rangwila ortus in Chartæ dicitur ſuperſcriptione. Quæ villa fuit & eſt in Rhætia prima inferiore, è regione Montisfortis, non procul à Rheno in ejus dextero latere, ſedes quondam Lantgravii, id eſt Comitis Provincialis, cujus Comitatus adhuc reliquiæ ſuperant, Judicium Provinciale, quod illic quotannis celebratur, ut in Gloſſ. ad Tom. I. diximus. Scripſit CH. 30. Ann. Dom. 813.

Laveſo Presbyter.

In vico Quaradives Rhætiæ Curienſis. Prout hæ Chartæ ſcriptæ ſunt, video Laicos & homines imperitos, inter ſe contracturos, fere ad Parochos ſuos inſtrumenti conficiendi cauſa conveniſſe. Deſtituebantur enim notariis: cujus artis imperiti tum erant Laici; quippe ex qua ſoli Sacerdotes & Monachi quæſtum aucuparentur. Scripſit CH. 31. An. Dom. 846.

Wilimannus Clericus.

In vico Vinnona Rhætiæ Curienſis, Andreæ Presbyteri ſucceſſor. Scripſit CH. 32. An. Dom. 863.

Audo Clericus.

Natione Rhætus, ſuppreſſo loci nomine. Scripſit CH. 35. De anno nihil certi liquet, niſi quod circiter DCCXX. vixerit.

Silveſter Diaconus S. Galli.

Scripſit CH. 36. Ann. Dom. 742. CH. 37. An. Dom. 744. CH. 38. ſine anno & Rege.

Hiringus Monachus & Lector Babinchovenſis.

Scripſit CH. 39. An. Dom. 774. & notabilem CH. 58. An. Dom. 745.

Landarius Presbyter Raudinleimenſis.

In Rhætia Curienſi inferiore, ut ex principio chartæ colligitur. Scripſit CH. 40. Anno Domin. 752.

Liutfredus Presbyter.

S. Galline an in vico aliquo, non exprimitur. Scripſit CH. 42. An. Dom. 754.

Moathelmus Clericus.

Scripſit CH. 45. Anno Domini 770. Locus Parochialis non exprimitur.

Uſalto Diaconus S. Galli.

Natione Thuregienſis, ſcripſit CH. 46. Anno Domini 773.

Emicho.

Quis iſte fuerit, aut quinam *pagus* (quæ vox diſtrictum ſeu territorium notat) *Purihinga*, ſeu (ut in charta 87. ſcribitur) *Burichincas*, æque cum ignariſſimis ſcio: niſi ſi in Rhætia Curienſi aliquis ſit, quod animus auguratur. Scripſit CH. 47. Ann. Dom. 805.

Adalhardus Lector S. Galli.

Scripſit CH. 48. An. Dom. 795. *Arguna* (quæ noſtrati vulgo *Langenargen*,) trans lacum Potamicum.

Pernegarius Presbyter.

Neque hujus ſive monaſterium ſive Parochia exprimitur. Scripſit CH. 49. Ann. Dom. 802.

Atto

Atto Clericus Auguſtanenſis.

Scripſit CH. 50. Anno Domini 825. *Munciacum* an eſt *München*, quod imperiti vocant *Monachium*? Divinet, qui favente utitur Apolline, an Monachium in pago Auguſtoviano ſitum fuerit.

Ratpertus Conzl.

Non queo nec poſſum divinare, quid ſibi velit vocabulum poſterius. Ipſe Ratbertus Briſgovienſis fuit. Scripſit CH. 81. An. Dom. 819. & CH. 51. Anno Domin. 828. in quibus chartis conſtanter ſcriptum eſt *Hratbertus*, ſicut in aliis vetuſtis codicibus *Heabanus*, *Hradulphus*, *Hratherius*, *Hrichardus*, & id genus ſimilia.

Bebo.

Quia teſtem ſe vocat in re, quæ Monaſterium non obligat, non videtur Monachus fuiſſe. Exſcripſit tantum CH. 52. quam Notkerus Balbulus compoſuit Ann. Dom. 851.

Dodo Monachus S. Galli.

Scripſit CH. 53. ſine anno & Imperatore. Quæ negligentia haut raro percepit noſtros Monachos. Imperitia ne Legis an inſcientia annorum, haut facile dixerim. Certe Lex Alamannorum expreſſis verbis cavet, *ut ſcriptura non valeat, in qua annus & dies non oſtenditur*, cap. 42. Quod imitatione Juris Civilis eſt introductum.

Albricus Presbyter S. Galli.

Primum Diaconus ſcripſit CH. 54. An. Dom. 864. Deinde Presbyter CH. 74. An. Domin. 867. ſub Hartmoto Abbate An. Dom. 861. ſubſcripſit CH. 55. officio functus Celleratū, cum Hartmoto adhuc Decano.

Eccho Monachus S. Galli.

Scripſit CH. 55. An. Dom. 861. Fuit & alius in Monaſterio Eccho, qui An. Dom. 909. Æditui, teſte CH. 75. & Ann. Dom. 913. Decani officio functus, teſte CH. 21.

Warimbertus Levita S. Galli.

Scripſit CH. 56. An. Dom. 835. cujus etiam aliæ apud nos exſtant chartæ.

Autvvingus Lector S. Galli.

Scripſit CH. 59. Anno Dom. 759. ſub Iohanne *Pontifice* (id eſt Epiſcopo) Conſtantienſi & Abbate Monaſterii S. Galli.

Waldo Decanus S. Galli.

Sub eodem Iohanne Epiſcopo & Abbate, regnante Pipino Craſſo, Martelli filio, Rege Francorum, ſcripſit CH. 60. Ann. Dom. 760. Fuit & alius Waldo, itidem ut ille, Decanus, ſub Ottone I. Imperatore, cujus ſit mentio in CH. 11. cujuſque vitam perſtringit Ekkehardus Junior in Caſibus Monaſterii cap. 15.

Atto Diaconus S. Galli.

Ato & *Atto*, ſicut *Wato* & *Watto*, *Hato* & *Hatto*, indiſcriminatim reperitur in chartis & vetuſtis codicibus. Scripſit CH. 61. An. Domini 771.

Hadupertus Clericus Argunenſis.

Scripſit 62. chartam ſuæ ipſius traditionis, quam de rebus fecit Haddinvillanis & Argunenſibus in Algovia ad lacum Brigantinum, ubi videtur Parochum egiſſe, Ann. Domini 771.

Marcellus Monachus S. Galli.

Natione Scotus, *Moengal* initio dictus, ab avunculo Marco Epiſcopo, qui Roma rediens ad S. Galli conterranei ſui Monaſterium, illuſtri ejus fama perductus, interviſere voluit, in Monaſterio relictus, & ab ejus nomine *Marcellus* nuncupatus; ut ſcribit Ekkehardus Junior in Caſibus cap. 1. & ſeq. In Schola Clauſtrali collega fuit Notkeri Balbuli, quum Iſo Magiſter Canonicæ præeſſet. Scripſit CH. 63. An. Dom. 847. exſtat penes nos ejuſdem Homilia ſcholaſtica in Lectionem Evangelicam, quam videtur diſcipulis ſuis in ſchula recitaſſe.

Cozpertus Diaconus S. Galli.

Scripſit CH. 65. (ubi ἀγροικῶς & ex vulgi Alamannico uſu legitur *Cozpreht*) Ann. Dom. 829. Fuit & alius Cozpertus Monachus, qui ſub Grimaldo Abbate Camerarius ſubſcripſit CH. 78. ſine anno, & ſub eodem Præpoſitus Monaſterii chart. 72. An. Dom. 851. itemque CH. 73. An. Dom. 879. in qua, ſimiliter in ſuperiori 78. ſcribitur *Cotabertus*. Denique ſub Salomone Abbate Portarius ſubſcripſit chartæ 75. An. Dom. 909.

Wenilo.

Scripſit CH. 68. Ann. Dom. 803. ſub Aeginone Epiſcopo Conſtantienſi & Werdone Abbate S. Galli. Profeſſionis ſuæ nomen non expreſſit, neque locum contractus. Fuit Bertholdus iſte Comes Barenſis, qui Comitatus hodie Sulcenſium Comitum eſt poſſeſſio.

Ruoco Laicus Lector S. Galli.

IN Monaſterio duum generum *Presbyteros, Diaconos, Lectores*, &c. fuiſſe, jam olim obſervavit Vadianus, quem vide lib. 1. Eorū alios vocabant *Laicos*, alios *Profeſſos*.

Illi

Illi extra Monaſterium in domo ſeparata, Sed tamen contigua, habitabunt; ab Alaſmannis appellati *Leyenprieſter*: hi Monachi erant. Ex illo genere fuit Ruodo iſte, & quem primo Tomo dedimus, Cunradus Presbyter S. Othmati. Scripſit CH. 69. An. Dom. 784. ſub Iohanne Epiſcopo & Abbate. Qui ſignavit *Ægino* ſive *Agino* (ut in aliis chartis) *Presbyter*, poſtea evectus eſt in Pontificatum Conſtantienſem, ſimul invaſor atque incubator Abbatiæ S. Galli eam per vim tenuit, ut ſcribit Ratpertus de caſib. cap. 4.

Otine.

Non quidem nomen expreſſit profeſſionis; fuiſſe tamen Monachum S. Galli nihil magis ambigo; quam Grimaldum, qui ſignavit, Abbatem. Numquam enim permiſiſſent Monachi, ut alius meſſem meteret in ſuo agro. Scripſit CH. 71. ann. Dom. 851.

Purgolfus Monachus & Subdiaconus S. Galli.

Scripſit CH. 73. anno Domin. 979. & CH. 79. anno Dom. 980. Cunzo & Erphricus, qui has chartas conſcribi mandaverunt, ex illuſtri familia Comitum Montisfortis fuere, ſub quorum dominio etiamnum Comitatus Tetinangenſis, in proprietate Iohannis Comitis & S. Cæſareæ Majeſt. Conſiliarii, hereditas trium ejus filiorum, Hugonis, Hermanni & Iohannis. Unde ſtemmatis hujus antiquitas debet intelligi, quod ipſos ſeptingentos annos feudatarium fuit Monaſterii S. Galli.

Ripertus Presbyter S. Galli.

Sive *Richpertus*, ſcripſit CH. 75. anno Dom. 909. Fuit ante eum & alius Richpertus in Monaſterio, qui Præpoſitus ſubſcripſit CH. 71. anno Dom. 851. & Sacramentarius CH. 18. anno Dom. 869. *Tuotilinus*. qui noſtram hanc chartam ſignavit, Hoſpitarius, eſt Tuotilo ille clariſſimæ famæ Monachus, cujus res geſtas deſcribit Ekkehardus Junior, in de Caſibus cap. 3. & Ekkehardus Minimus in vita Notkeri.

Abo Presbyter & Monachus S. Iohannis.

Apud Sarunetes in Alpium Toggiarum Monaſterio, cujus Abbas fuit Emezo iſtic. Scripſit CH. 76. anno Domini 900. *Iohanneswilare*, vulgo *Jonſchwil*, in Turgovia ſuperiori ſitum eſt, cujus incolæ à nobis Abbariscellani nominantur. Ex hac autem Charta diſcimus, Monaſterium S. Iohannis inde ab initio ſub poteſtate Abbatis S. Galli exſtitiſſe, cui hodieque manet ſubjectum, & Abbatis vicem Monachus S. Galli gerit, quem Præpoſitum nonnulli, quidam Vicarium appellant.

Hamedeus Clericus Nibalgavenſis.

Scripſit CH. 77. anno Domini 766. *ante Gotzpertum Præſidem.* hoc eſt, Lantgravium, uti ſupra commemoravimus, qui Ranckwilæ *mallis*, id eſt judiciis, nomine Imperatoris præſidebat.

Rimidingus Presbyter S. Galli.

Scripſit CH. 78. anno Domini 850. In charta 17. quæ ipſius vicem ſcripta eſt à Theothardo Præpoſito, anno Domini 859. corrupte (opinor) ſcribitur *Remmingus*; melius in charta 28. quam anno Domini 879. ſignavit, *Rimedingus.*

Notpertus Abbas S. Galli.

Scripſit CH. 86. anno Domini 161. ſuper fundatione Eccleſiæ ſuæ Abbacellanæ. Hujus vitam perſcripſit Ekkehardus Junior in Caſibus, & Iohannes Stumpfius Chronicor. lib. 5. Videndi Cunradus Fabarienſis & Ioach. Vadianus in Catalogis Abbatum.

Hupertus Presbyter S. Galli.

Scripſit CH. 87. anno Domini 773. ſub Carolo Magno Imperatore, cujus tamen nomen ab oſcitante librario fuit omiſſum.

Vauco Rhaetus Cancellarius.

Umfredi Comitis Rhætiarum, ſcripſit CH. 99. anno Domini 807. *in curte ad Campos*, id eſt, Maienfeldii (quod eſt oppidum in Rhætia Curienſi) ubi quondam ſingulis annis in menſe Majo ſub tiliis in campis apertis miſſi (placet docendi cauſa vocem illius ætatis uſurpare) Regum Francorum & Imperatorum Romanorum mallos publicos celebrabant. Unde & nomen invenit oppidum illud. Nam *Maienfeld*, Latinis (quorum lingua populus ille tunc utebatur) eſt, ſi interpreteris, *Maiicampus*. Quo nomine ipſe quoque conventus annuus *Scabinorum*, ſive Judicium, nonnunquam intelligitur, niſi quod eo in ſignificatu, fere *Magicampus* ſcribatur. Remmingus Præpoſitus monſtroſius adhuc in Excerptis Chronicis pro conventu Imperiali ſeu Comitiis uſurpat, tralatione à more illo petita. Qua de re in Francicarum rerum Scriptoribus.

Hucuſque Scriptores Chartarum & inſtrumentorum exſecuti ſumus: Nunc, qui reſtant, reliquos Auctores eadem tela pertexamus.

Ioachimus Vadianus, Coſ. Sanctgallenſis.

Ejus laudes pleno ore decantarunt, Arbogaſtus Strubius Glaronenſis, Conradus Grebelius Tigurinus, Theodorus Beza Vel-

zelius

zelius in Epigrammat. Nicolaus Reuſnerus in Iconibus: Stumpfius, Keſslerus, Bullingerus, in Chronicis: Huldrichus Zuinglius non ſemel in ſuis operibus: & paſſim viri doctiſſimi quique. Vitam ipſius actam libro primo de Viris illuſtribus Helvetiorum exſecuti ſumus, quos propediem, ſi vita & otium contigerit, affectos jam dabimus effectos. Interim vide quæ ſupra Tom. 1. & infra Tom. 3. annotavimus.

Rabanus Maurus Abbas Fuldenſis, & Archiepiſcopus Moguntinus.

Vetus & illuſtris fama de ſanctitate, virtute ac eruditione hujus Epiſcopi fines Imperii Romani peragravit, adeo ut vita ſanctiſſime honeſtiſſimeque acta eum in Concilio cœleſtium collocarit, in aſtra ſublaturi. Res ejus divinis laudibus ornarunt, ſtudium præſertim artium & doctrinam, Auctor Annalium Fuldenſium locupletius nuper à Freheto noſtro editus, Ann. D. 844. (quem ſecuti ſunt Sigebertus Gemblacenſis, Marianus Scotus, Lambertus Schafnaburgenſis in Chronicis & Vincentius Belvacenſis libr. 25. Speculi cap. 28.) Odilo Abbas Cluniacenſi ſermone de laude S. Crucis, Tritheinius Abbas Spanhaimenſis libro de Illuſtribus viris Germaniæ, & libr. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, Iacob. Wimpfelingius in editione librorum de cruce, Ioann. Aventinus lib. 4. Conradus Geſnerus in Bibliotheca, Ioann. Balæus de Scriptoribus Angliæ, Arnoldus Wion lib. 5. Cæſar Baronius Tom. 10. Annalium. Hiſtoriam ejus ex Rudolpho Presbytero, vetuſto Scriptore, diligenter & accurate conſcripſit idem Trithemius lib. 2. (3. habet Serarius) qui MS. alicubi aſſervantur; è variis autem & diſperſis auctoribus Caſpar Bruſchius Catalogis Epiſcoporum Germaniæ, Petrus Merſæus lib. de Epiſcopis & Archiepiſcopis Germaniæ, Iohannes Latomus Decanus Francofurtenſis, Catalogo Epiſcoporum Moguntinenſium, qui apud nos exſtat MS. & denique Nicolaus Serarius Societatis Moguntinæ Theologus, in Moguntiacar. rer. lib. 6. ubi & opera ejus omnia ſingulatim commemorat, quibus nunc & hos duos per me licebit. addas. Vitam humanam reliquit Ann. Dom. 756. 6. Cal. Novembr.

WALAFRIDUS STRABUS, ABBAS AUGIENSIS.

RAbani Mauri in monaſterio Fuldenſi diſcipulus & auditor, hos duos libellos ex magiſtri & Doctoris partim ore excepit, partim ſchedis exſcripſit Anno ætatis ſuæ 18. carmine reddidit *Viſionem Wettini Monachi*, ab Haltone Epiſcopo Baſilienſi & Conſiliario Caroli M. perſcriptam, quam, Deo favente, inter Scriptores rerum Francicarum videbimus. Abbas fama ingenii & doctrinæ electus, quum provinciam commendatam pie admodum gubernaret, & ad ſtudia intentum animum tamquam arcum (ut de Appio loquitur Cicero) haberet veluti inutilis, & qui res Monaſterii dilabi pateretur, à fratribus pulſus eſt in exilium, ut non obſcure ipſemet ſcribit in carmine quodam ad Imperatorem, quod apud nos cum aliis ejus epigrammatis exſtat M.S. Eadem invidia apud Fuldenſes laborabat magiſter ejus Rabanus, cui & ipſi Abbatia à fratribus fuit abrogata. Ejectus ita Walafridus (cui ab oculorum vitio Strabi vel Strabonis nomen inditum) Fuldenſe repetiit Monaſterium, ubi ſub Rabano tutiorem viveret vitam. Quo in exſilio aut vehementer animi fallor aut Gloſſam ordinariam, quæ neſcio cui *Straboni Anglico* adſcribitur, & Annales Fuldenſes, quos Utopico *Strabo Fuldenſi* tribuit Trithemius, inſtituit ſimul & perfecit. Trithemii verba in lib. de illuſtribus viris Germaniæ, hæc ſunt: *Strabus Monachus Fuldenſis, Rabani ſupra dicti Abbatis quondam diſcipulus & notarius, vir certe ipſe doctiſſimus, & tam in divinis ſcripturis quam in ſecularibus literis ad plenum inſtructus, Theologus, Philoſophus, & Poeta celeberrimus, ingenio promptus & clarus eloquio. Scripſit nonnulla in ſacris voluminibus opuſcula, quibus memoriam ſui poſteritati commendavit. Sed pauca eorum ad notitiam meam pervenerunt. Feruntur autem præcipue commentariorum in Geneſ. lib. 1. in Exodum quoque lib. 1. in Leviticum lib. 1. & alia multa. Iſte Strabus vir ſtudioſiſſimus, Gloſſam, quam Magiſtralem ſive Ordinariam vocant, ſuper totam Bibliam primus comportavit ex dictis Sanctorum Patrum: quam alii poſtmodum adjunctis quibuſdam ampliarunt. Claruit ſub Ludovico & Lothario Imperatoribus, anno Domini DCCCLX.* Idem de Scriptoribus Eccleſiaſticis: *Strabus Monachus Fuldenſis, natione Theutonicus, Rabani Abbatis quondam auditor & ſcriba, vir in divinis Scripturis eruditus, & in ſtudiis ſecularium literarum nobiliter doctus, ingenio ſubtilis, & clarus eloquio. Scripſit in ſacris voluminibus expoſitis non pauca opuſcula, in quibus ſe virum doctum exhibens, nomen ſuum cum gloria transmiſit ad poſteros. Imitatus Itaque magiſtrum ſuum Rabanum Abbatem ſcripſit in Geneſ l. 1. in Exodum lib. 1. in Leviticum lib. 1. Libri Levitici breviſs. & alia multa. Hic denique Strabus Gloſſam, quæ Ordinaria nunc dicitur, ſuper totam Bibliam ex dictis Sanctorum Patrum primus comportaſſe memoratur,*

moratur, quam alii multis poſtmodum adjunctis ſententiis Patrum ampliarunt. Claruit ſub Ludovico Imperatore, anno Domini 840. Idem in Chronico Hirſaugienſi, ſub anno DCCCXLVII. *Strabus Monachus Fuldenſis, Rabani auditor & ſcriba, iiſdem claruit temporibus. Qui multa & varia ſcripſit, ſicut in aliis libris de Scriptoribus editis declaravimus. Hic Fuldenſis Monaſterii Chronicam inchoavit, quæ per alios ſuccedentes continuata, non parvum nobis in editione hujus operis juvamen præſtitit.* Hæc ille. Iohannes Latomus Catalogo Epiſcoporum Moguntinenſium in Regeberto: *Walafridus Strabo Abbas S. Galli hac ætate, id eſt circa annum* 700. *ſcripſit ad Regenbertum Patrem, quem hunc Epiſcopum fuiſſe puto. Exſtat opus Tomo* 4. *Bibliothecæ Patrum, de Exordiis & incrementis Rei Eccleſiaſticæ,* &c. Nicol. Serarius Moguntiacar. rer. lib. 20. cap. 19. *Sed reclamat annorum ratio: Walafridum enim illum Trithemius, aliique omnes fuiſſe ajunt Rabani diſcipulum. At Rabanus multo poſt hæc Richberti, imo & S. Bonifacii tempora extitit. Quomodo igitur diſcipulus ante magiſtram annis tot fuiſſet, libroſque tam eruditos ſcripſiſſet?* In eodem errore, præter illos quos Tomo primo memoravimus, verſantur Geſnerus in Bibliotheca, Surius de Probatis Sanctorum vitis Tom. 5. Marginus de la Bigne in Bibliotheca Patrum, Ioh. Iacobus Friſius part. 2. Bibliothecæ. Ioannes Lælandus Trithemianis verbis hæc ſubjicit: *Scripſit præterea in Numeros, in libros Regum 4. in Judith, Heſter, Sapientiam, Eccleſiaſticum, Hieremiam, Machabæos, Acta Apoſtolorum, Apocalypſim. Ad Ludovicum Cæſarem lib.* 1. *De Officiis Eccleſiæ lib.* 1. *Chronicon etiam ſcripſit lib.* 1. *in Deuteronomium lib.* 1. *& alia. Claruit anno Dom.* 840. Hæc ille. Chronicon hoc perſuaſus aliquando exiſtimavi eſſe Annales illos Fuldenſes ſub Rabano Mauro ſcriptos, quos P. Pithæus primùm, nuper locupletiores Marq. Freherus edidere. Videamus. Nam Trithemii verba ad eam me opinionem perduxerunt. Illud quidem apud me certum exploratumque eſt, amœniſſimum illum *Hortulum*, Grimaldo Abbati noſtro inſcriptum, qui anno Domini 841. à Hludovico juniore Monaſterio præfectus, hujus noſtri eſſe Walafridi, vulgo neſcio cujus *Strabi Galli* nomine proſcriptus, qui nequicquam in Gallia ab Ioh. Attociano ejus interprete quæritur. Princeps edidit Ioach. Vadianus cum præfatione, in qua & ipſe, quemadmodum communi fama atque ſermone accepit, S. Galli Abbatem & civitatis ſuæ Principem fuiſſe exiſtimavit. Quem errorem poſtea certior ex Annalibus factus in Antiquitatum libris emendavit. De qua vulgi fama ita ad me in ſuis literis Jodocus Metzlerus monaſterii Supprior: *Strabo Augienſis idem eſt cum Walafrido Abbate. Walafridus enim proprium, Strabo autem ab oculorum vitio cognomen eſt. Eum Trithemius lib.* 2. *cap.* 35. *Abbatem S. Galli facit: ſed paſſim ei reclamatur, & merito. Nam illud manifeſtiſſime falſum eſſe, evincitur ex vita S. Galli. Audivi tamen ex eruditioribus aliquibus noſtris Patribus, quod ex Decano S. Galli Augiæ ſit creatus Abbas. Quidquid ſit, quia id ſatis certum non eſt, temere nihil aſtruo.* Hæc de Walafrido Strabo eo fuſius exſequenda duximus, quo plures hactenus in errorem pellexerunt. Et quæ quatuor uſque ficticiis Strabis tributa, ea unius Walafridi eſſe tum argumentis & annorum rationibus, tum auctoritate virorum doctorum luculenter (opinor,)

> *Ut contra ſi quis ſentit, nihil*
> *ſentiat,*

ait in re gemina Volcatius Sedigitus.

Ruodepertus Magiſter & Monachus S. Galli.

DE hoc præter nomen nihil ad nos pervenit. Nec adeo mihi videbatur ſcriptor idoneus, qui vel numerum faceret in his Antiquitatibus. Vicit tamen Freheri noſtri auctoritas, qui vel ſola Alamannicorum verborum expoſitione delectatus minime reſpuendum auctorem cenſuit. Sunt autem formulæ conſcribendi epiſtolas, quas diſcipulis ſuis in ſchola dictavit.

Kero Monachus S. Galli.

INterpretatio hæc non quidem eo ordine perſcripta eſt in vetuſtiſſima illa membrana, quæ S. Galli in Bibliotheca D. Magni aſſervatur, in quem nos eam commodioris uſus cauſa redegimus, ſed ἀναλφαβήτως & confuſim, ut quæque vox prima occurrit in Regula, ita explicatur. Scripſit præterea *Confeſſionem fidei* eodem Alamannico ſermone, & brevem *Expoſitionem in orationem Dominicam.* Uterque libellus exſtat in Bibliotheca Schobingerorum S. Galli, commendabiliores antiquitate verborum, quam intellectus facilitate. Floruit ſub Pipino Caroli M. patre & S. Othmaro Abbate, quando nimirum ex cella S. Galli inſtituta Abbatia, & oblata D. Benedicti Regula, quam iſte videtur barbaris nec linguæ Latinæ admodum peritis Monachis interpretandam ſuſcepiſſe.

CATA-

CATALOGUS NOMINUM ALAMANNICORUM.

HUjus Catalogi auctor & collector ignoratur. Quisquis fuit, ſcribendi ſimul & pingendi peritiſſimus fuit. Ea eſt membranæ elegantia, ea literarum conformis ductio, ea denique picturarum, quibus, ceu ſæpimentis areolæ, nominum ordine includuntur, delectabilis varietas. Hic quondam fuit in Monaſterii peculio, nunc Schobingerorum eſt hereditas, haut ſcio an ab Vadiano relicta. Nam codicem vidiſſe, ex libro ejus ſecundo poteſt evinci, ubi de nominibus veterum Alamannorum de induſtria diſſerit. Vidit eumdem quoque, integrumque exinde caput confecit Iohan. Stumpſius Chronior. lib. 4. Quærat autem quiſpiam, cui bono eſſe poſſit, aut quid tandem nomina ita calluiſſe referat? Multum, mi homo: vel id in primis, ut qui hactenus viri an fœminæ eſſent, ignorabantur, eos tu nunc queas internoſcere. Qua in re ſæpe ab Hiſtoricis & Antiquariis peccatum. Præterea quum multa non raro nomina ex diverſis inflexionibus diverſarum quoque appellationum & originum putarentur, ea nunc paria eademque eſſe hic te Catalogus docebit.

Et hæc de iſtis.

LEX ALAMANNORUM

Quæ temporibus Hlodharii Regis cum Principibus ſuis, id ſunt XXX. tribus Epiſcopis, & XXXIIII. Ducibus, & LXX. Duobus Comitibus vel cætero Populo conſtituta eſt.

CAPITULUM I.

De liberis qui res ſuas ad Eccleſiam Dei tradunt.

SI quis liber res ſuas vel ſemetipſum ad eccleſiam tradere voluerit, nullus habeat licentiam contradicere ei, non Dux, non Comes, nec ulla perſona, ſed ſpontanea voluntate liceat Chriſtiano homini Deo ſervire, & de propriis rebus ſuis ſemetipſum redimere. Et qui voluerit, hoc facere, per certam de rebus ſuis ad eccleſiam, ubi dare voluerit, firmitatem faciat, & teſtes VI. vel VII. adhibeat, & nomina eorum ipſa carta contineat, & coram ſacerdote, qui ad eccleſiam deſervit, ſuper altare ponat, & proprietas de ipſis rebus ad ipſam eccleſiam in perpetuum permaneat. Et ſi aliqua perſona, aut ipſe qui dedit, vel aliquis de heredibus ejus ipſas res de illa eccleſia abſtrahere voluerit, vel aliquis homo qualiſcumque perſona hoc præſumpſerit facere, & effectum quem inchoavit non obtineat, & Dei judicium incurrat, & excommunicationem ſanctæ Eccleſiæ, & multam quam carta continet perſolvat, & res illas ex integro reddat, & fredum in publico ſolvat, ſicut Lex habet.

CAPIT. II.

De liberis qui res ſuas ad Eccleſiam Dei tradunt, & in beneficium ſub uſufructuario accipiunt.

SI quis liber res ſuas ad eccleſiam dederit, & per cartam firmitatem fecerit, ſicut ſuperius dictum eſt, & poſthæc à paſtore eccleſiæ per beneficium ſuſceperit ad victualem neceſſitatem conquerendam diebus vitæ ſuæ, & quod ſpondit perſolvat ad eccleſiam cenſum de illa terra, & hoc per epiſtolam firmitatis fiat, ut poſt ejus diſceſſum ullus de heredibus non contradicat. Et ſi contigerit, ut poſt mortem ejus, qui dedit illas res, filium relinquat, forſitan ipſe filius vult dicere, quod hereditas paterna ſibi ſit legitima ad poſſedendum, & pater ejus non dediſſet, nec firmitatem feciſſet, non liceat ei jurare, ſed ipſa carta quam pater ejus fecit præſens veniat, & illi teſtes qui manus ſuas in cartam miſerunt, una cum Presbitero eccleſiæ, ſicut Lex habet, ita teſtificentur, quod ipſi ad præſens fuiſſent, & oculis ſuis vidiſſent, & auribus audiſſent, quod pater ejus illas res ad eccleſiam dediſſet & cartam feciſſet, & illos ad teſtes advocaſſet, hoc per ſacramentum dicant; quod nos veri teſtes ſumus. Poſthæc paſtor eccleſiæ res ſuas poſſedeat, & ille præſumptor, qui contradixerat, illam multam quam carta continet ad eccleſiam perſolvat. Si autem illa carta aut arſerit aut perdita fuerit, quam ille homo fecit, tunc liceat illi heredi cum teſtibus nominatis quinque ipſe ſit ſextus, in ipſa eccleſia jurare, quod pater ejus nec cartam feciſſet, nec ad illa loca ſancta dediſſet, & ſi hoc præſumpſerit facere, illas res poſſedeat.

CAPIT. III.

De liberis & ſervis qui ad Eccleſiam confugiunt.

Si quis homo aliquem perſequens fugitivum aut liberum aut ſervum, & ipſe inter januas eccleſiæ confugerit, nullus

habeat poteſtatem per vim abſtrahendi de eccleſia, nec eum infra januas eccleſiæ occidendi, ſed ex timore Dei honorem eccleſiæ impendat, & ſacerdotem eccleſiæ interpellet, pro ſervo ſuo roget ſibi eum reddere, & donet legitimum vuadium, ut illam culpam illi ſervo conceſſam habeat. Tunc ille Presbiter reddat in pace ſervum domino ſuo. Si autem Presbiter neglexerit reddere aut contradixerit illum, ſervum apud ſe illum conteneat, & curam de illo habeat, ut exinde fugitivus non evadat. Et ſi evaſerit, ille Presbiter ſine ulla dilatione perquirat & domino reſtituat: & ſi ipſum invenire non potuerit, ſimilem ipſius, aut pretium pro eo ſolvat. Si autem vi abſtraxerit, & injuriam eccleſiæ fecerit, conponat decem & octo ſolidos ad eccleſiam, & fredum ſolvat in fiſcum ſexaginta ſolidos, quia contra legem fecit, & eccleſiis honorem non impendit, & Dei reverentiam non habuit, & ut alii cognoſcant quod ſit timor Dei in Chriſtianis & honorem eccleſiis impendant.

CAPIT. IIII.

De liberis qui infra januas Eccleſiæ interfecti fuerint.

Si quis liber liberum infra januas eccleſiæ occiderit, cognoſcat ſe contra Deum injuſte feciſſe & eccleſiam Dei polluiſſe, ipſe eccleſiæ quam polluit Lx. ſolidos componat, & fiſcus fredum adquirat: parentibus autem legitimum Werigeldum ſolvat.

CAPIT. V.

De raptoribus qui de Eccleſiis aliquid vi abſtraxerint.

Si quis autem raptor eccleſiæ commendatas res alicujus infra januas eccleſiæ vi abſtraxerit & tulerit, homini cujus fuerant, ſicut Lex habet, ita ſolvat, injuriam autem eccleſiæ, quam per raptum fecit, decem & octo ſolid. conponat.

CAPIT. VI.

De liberis qui de Eccleſia aliquid furaverint.

Si qui res eccleſiæ furaverit & convictus fuerit, ut ſolvatur, unicuique rei quam furavit tres novigeldos ſolvat, aut ſervum, aut ancillam, aut bovem, aut caballum, aut qualecumque animal vel ceteras res, quæ ad eccleſiam Dei pertinent. Si poſt furtum inventus fuerit, ita ſolvatur ſuperius ſcriptum eſt: ſi autem negare voluerit, ſecundum qualitatem pecuniæ ita juret cum ſuis ſacramentalibus in ipſo altare, cui res furtivas abſtulit, coram ſacerdote vel miniſtro ejus quem paſtor eccleſiæ juſſerit audire ſacramentum.

CAPIT. VII.

De liberis qui ſervum Eccleſiæ occiderunt.

Si quis ſervum eccleſiæ occiderit, in triplum conponat, ſicut ſolet ſervus Regis ita ſolvatur, id eſt LXV. ſolid. Et ſi eum rapuerit contra legem & vendiderit extra provinciam, tripliciter eum componat. Et ſi eum furaverit aliquis, in capite ſemper conſimilem reſtituat, ſi ipſum invenire potuerit. Alius autem medietatem in auro valente medietatem cum quale pecunia habet, ſolvat.

CAPIT. VIII.

De colonis Eccleſiæ occiſis.

Quicumque liberum eccleſiæ, quem colonum vocant, occiderit, ſicut alii Alamanni ita componatur.

CAPIT. IX.

De eo qui in curte Epiſcopi armatus ingreditur.

Si quis in curtem Epiſcopi armatus contra legem intraverit, quod Alamanni hiſtetahandi dicunt, X. & VIII. ſolid. conponat: ſi infra domum intraverit, XXX. & VI. ſolid. conponat.

CAPIT. X.

De eo qui in Presbiteri curtem armatus ingreditur.

Si autem in Presbyteri curtem, qui in parrochia poſitus eſt ab Epiſcopo, contra legem armatus intraverit, ſicut ſuperius diximus, ſicut ſolet aliis Alamannis conponere, ita Presbitero tripliciter conponat.

CAPIT. XI.

De his qui Epiſcopo aliquam injuriam fecerint.

Si quis Epiſcopo aliquam injuriam fecerit vel plagaverit vel fuſtaverit vel mancaverit, omnia triplicitet conponantur, ſicut cæteri parentes ejus conpoſitionem habebunt: ac ſi melius dicamus, ſicut & Ducem ita in omnibus eum conponat. Et ſi occiſus fuerit, ſicut & illum Ducem ita eum ſolvat aut Regi aut Duci aut ad Eccleſiam ubi paſtor fuit.

CA-

CAPIT. XII.

De his qui Presbitero parrochiano injuriam intulerint.

Si quis Presbiterum parrochianum injuriaverit aut fuſtaverit aut mancaverit, vel qualemcumque ei injuriam tulerit, in triplum componatur, & ſi eum occiderit, DC. ſolid. eum ſolvat aut ad Eccleſiam ubi ſervivit, aut ad Epiſcopum, de cujus parrochia fuit.

CAPIT. XIII.

De his qui Diacono aliquam injuriam fecerint.

Si quis Diacono, qui evangelium coram Epiſcopo legit & reveſtitus ante altare officio fungitur, ſi quis autem ei aliquam injuriam fecerit, vel eum fuſtaverit, vel plagaverit, vel mancaverit, tripliciter conponatur: & ſi eum occiderit, CCC. ſolid. conponat.

CAPIT. XIV.

De his qui Monacho aliquam injuriam intulerint.

Monachus autem, qui ſub regula in monaſterio converſatus fuerit, & ab aliquo aliquas injurias, ſicut ſuperius diximus, paſſus fuerit ita ut Diaconus ſimiliter conponatur.

CAPIT. XV.

De his qui Clerico aliquam injuriam fecerint.

Clerici autem, ſicut ceteri parentes eorum, ita conponantur. Si autem clericus, qui in gradu in eccleſia publicam lectionem recitat, vel gradale vel alleluja coram Epiſcopo in publico cantaverit, aliquam injuriam paſſus fuerit, ſicut ſuperius diximus, conponatur, quomodo parentes ejus conponuntur, & tertia pars ſuper hæc addatur in conpoſitione.

CAPIT. XVI.

De liberis, qui ad Eccleſiam dimiſſi ſunt, ſi occidantur.

Liberi, qui ad eccleſiam dimiſſi ſunt liberi vel per cartam libertatem acceperunt, ſi occidantur, LXXX. ſolid. ſolvantur eccleſiæ vel filiis ejus.

CAPIT. XVII.

De ancilla libera dimiſſa ſi poſtea ſervo ſe conjunxerit, & de Alamanna quæ ſervo nupſerit.

Si ancilla libera dimiſſa fuerit per cartam aut in eccleſia, & poſthæc ſervo nupſerit eccleſiæ, ancilla permaneat. Si autem libera Alamanna ſervo eccleſiæ nupſerit, & ſervile opus ancillæ contradixerit, abſcedat. Si autem ibi filios vel filias generaverit, ipſi ſervi & ancillæ permaneant, poteſtatem ad exeundum non habeant. Illa autem mater eorum, quando exire voluerit, ante tres annos liberam poteſtatem habeat. Si autem tres annos induraverit opus ancillæ, & parentes ejus non exadoniaverint eam, ut libera fuiſſet nec ante Ducem, nec ante Comitem, nec in publico mallo tranſactis tribus Kal. Marcias, poſthæc ancilla permaneat in perpetuum, & quiqui ex ea nati fuerint ſervi & ancillæ ſint.

CAPIT. XVIII.

Ut nullus laicus rem Eccleſiæ abſque carta præſumat poſſidere.

Res eccleſiæ de laicis abſque carta nullus præſumat poſſedere, & ſi cartam non oſtenderit quod conparaſſet à paſtore eccleſiæ, poſſeſſio ſemper ad eccleſiam perteneat.

CAPIT. XIX.

Ut presbiter res vel mancipia Eccleſiæ poteſtatem vendendi non habeat.

Nullus Presbiter nec aliquis paſtor Eccleſiæ poteſtatem habeat vendendi eccleſiaſticam terram, niſi contra aliam terram; nec mancipium, niſi alium mancipium receperit. Et ſi concambium fecerit, aut de mancipio aut de terra, ſemper epiſtulam firmitatis faciat, ut contentio non fiat, nec eccleſia perdat quod legitime poſſedere debeat.

CAPIT. XX.

De his qui Eccleſiæ ſervum aut ancillam ſuſciperint fugitivos.

Si quis mancipium eccleſiæ, aut ſervum aut ancillam, fugitivum ſuſciperit, & poſt requiſitionem aut ipſe Presbiter requirat, aut miſſus ejus legitimus, & ille neglexerit reddere & contra legem anteſteterit, ſicut ſolet aliis Alamannis conponere, ita & tripliciter conponat, & quicquid eccleſiæ contra legem fecerit omnia tripliciter conponat, ſicut lex habet.

CAPIT. XXI.

Qualiter ſervi Eccleſiæ tributa ſolvere debeant.

Servi enim eccleſiæ tributa ſua legitime reddant quindecim ſiclas de cerviſa, porcum valentem tremiſſe uno, panem modia duo, pullos quinque, ova viginti. Ancillæ autem opera inpoſita ſine neglecto faciant, ſervi dimidium ſibi & dimidium in dominico arativum reddant, & ſi ſuper hæc eſt

ſicut ſervi eccleſiaſtici ita faciant, tres dies ſibi & tres in dominico.

CAPIT. XXII.

De ſervis Eccleſiaſticis ſi ad Epiſcopum aut ad judicem ſuum venire diſpexerint.

Liberi autem Eccleſiaſtici, quos colonos vocant, omnes ſicut & coloni Regis ita reddant ad eccleſiam. Si quis legitime tributum anteſteterit, per juſſionem judicis ſui ſex ſolidis ſit culpabilis. Et opera quæque inpoſita ei fuerint, ſecundum mandatum aut quomodo Lex habet, ſi non adimpleverit, ſex ſolidis ſit culpabilis. Et ſi ſigillum aut ſignum qualecumque judex per juſſionem domini ſui tranſmiſerit, & eum venire juſſerit aut ambulare in aliquam utilitatem, & ille neglexerit, ſex ſolidis ſit culpabilis. Si autem ſigillum Epiſcopi neglexerit aut ad veniendum aut ad ambulandum ubi juſſerit, duodecim ſolidis ſit culpabilis.

CAPIT. XXIII.

De eo qui mortem Ducis conſiliatus fuerit.

Si aliquis homo mortem Ducis conſiliatus fuerit, & inde convictus fuerit, aut vitam perdat aut ſe redimat, ſicut Dux aut Principes populi judicaverint. Et ſi jurare voluerit, cum duodecim nominatis juret in Eccleſia coram Duce aut quem ille miſerit.

CAPIT. XXIV.

De homine qui gentem extraneam infra provinciam invitaverit.

Si homo aliquis gentem extraneam infra provinciam invitaverit, ut ibi prædam vaſtent hoſtiliter vel domos incendant, & de hoc convictus fuerit, aut vitam perdat aut in exilium eat, ubi Dux miſerit, & res ejus inficentur in publico.

CAPIT. XXV.

De his qui in exercitu litem commiſerint.

Si quis in exercitu litem commiſerit, ita ut cum clamore populus concurrat cum armis, & ibi pugna orta fuerit inter proprium exercitum, & aliqui ibi occiſi fuerint, ipſe homo qui hæc commiſit aut vitam perdat aut in exilium eat, & res ejus inficentur in publico: & illi alii, qui ibi aliquid commiſerunt aut fecerunt, omnia ſicut Lex habet tripliciter ſolvant.

CAPIT. XXVI.

De his qui in exercitu aliquod furtum fecerint.

Si quis in exercitu, ubi Rex ordinaverit, aliquod furtum fecerit, novem vicibus novigeldos ſolvat quicquid involatus fuerit. Si autem Dux exercitum ordinaverit, & in illo ſiſco aliquid furaverit, tres novigeldos ſolvat, & ſi jurare voluerit, ſecundum qualitatem pecuniæ juret.

CAPIT. XXVII.

De eo qui Sigillum aut mandatum Ducis neglexerit.

Si quis ſigillum Ducis neglexerit aut mandatum vel ſignum qualecumque quod mandaverit, duodecim ſolidis ſit culpabilis, & ſi negare voluerit quod ad illum nuntius non perveniſſet, cum quinque nominatis juret, ſi eum ſacramentum Dominus præbere voluerit. Si autem ſigillum Comitis neglexerit vel mandatum, cum ſex ſolidis conponat. Si autem centurionis ſigillum aut mandatum neglexerit, tribus ſolidis ſit culpabilis: aut ſi negare voluerit, quod ad illum nuntius non perveniſſet, ſecundum quod debuit ſolvere, ita juret.

CAPIT. XXVIII.

De eo qui in curte ducis hominem occiderit.

Si quis in curte Ducis hominem occiderit aut illic ambulantem aut inde revertentem, triplici vveregeldo eum ſolvat propter hoc, quod præceptum Ducis tranſgreſſus eſt, ut unuſquiſque homo pacem habeat ad dominum ſuum veniendo & de illo revertendo, & nullus præſumat hominem de Duce venientem aut ad illum ambulantem in itinere inquietare, quamvis culpabilis ſit, & ſi præſumpſerit, quicquid ei fecerit aut occiderit aut ille vivens evaſerit aut placatus fuerit, ſemper tripliciter conponat, & ſi ad Comitem perrexerit, & ibi vel occiſus vel placatus fuerit, ille qui hoc fecit, omnia tripliciter conponat.

CAPIT. XXIX.

De eo qui miſſum Ducis infra provinciam occiderit.

Si quis miſſum Ducis infra provinciam occiderit, tripliciter eum ſolvat, ſicut Lex habet: ſi negare voluerit, quod non feciſſet, ſicut Lex habet, ita juret cum XII. nominatis & aliis XII. electis.

CA-

CAPIT. XXX.

De eo qui in curte Regis furtum commiſerit.

Si quis in curte Regis furtum alicui fecerit, dupliciter conponat cui furtum fecit, & LX. ſolid. pro fredo in publico ſolvat. Si ſervus alienus hoc in curte Ducis fecerit, dominus ejus aut redimat eum quantum valet, aut ipſum reddat.

CAPIT. XXXI.

De eo qui res Ducis furaverit.

Si quis de rebus, quæ ad Ducem pertinent, aliquid furatus fuerit, ter novigeldos conponat, & ibi fredum non reddat, quia res dominicæ ſunt, & tripliciter conponuntur.

CAPIT. XXXII.

De fœminis quæ in miniſterio Ducis ſunt.

Si fœminis: quæ in miniſterio Ducis ſunt, aliquid contra legem factum fuerit, qui hoc fecerit omnia tripliciter eis conponat, quod aliis Alamannorum fœminis ſimpliciter conponere debeat.

CAPIT. XXXIII.

De eo qui præſumpſerit infra provinciam res Ducis hoſtiliter invadere.

Si quis præſumpſerit infra provinciam hoſtiliter res Ducis invadere, & ipſas talare, & poſthæc convictus fuerit, quicquid ibi tullutum fuit, mancipia, pecunia, omnia tripliciter reſtituat, & inſuper vveregeldum ſuum Duci conponat, quia contra legem fecit. Er quanti liberi ſunt illum ſecuti, & ibi raptores fuerunt, & inde convicti fuerint, unuſquiſque LX. ſolid. Duci conponat, & quicquid ibidem tulit, ſemper tripliciter reſtituat.

CAPIT. XXXIV.

De filio Ducis qui contra patrem ſuum ſurrexit.

Si quis Dux habet filium contumacem & malum, qui rebellare conetur contra ipſum patrem ſuum per ſtultitiam ſuam, vel per conſilium malorum hominum, qui volunt diſſipare provinciam, & hoſtiliter ſurrexerit contra Patrem ſuum dum adhuc Pater ejus potens eſt & utilitatem Regis poteſt facere, id eſt exercitum gubernare, equum aſcendere, utilitatem Regis implere, & Filius ejus eum vult dishonorare aut per raptum regnum ejus poſſedere, non obteneat quod inchoavit: & ſi Pater ejus eum vicerit & adpræhendere potuerit, in ſua ſit poteſtate, aut exiliet eum de provincia aut ubicumque tranſmittat eum aut Regi Domino ſuo, & de heredirate paterna amplius ad eum nihil pertineat, quia inlicitam rem contra patrem ſuum fecit. Et ſi fratres habuerit, ipſi fratres inter ſe per voluntatem Regis dividant hæreditatem Patris eorum: Illi autem, qui rebellavit contra patrem ſuum, non dent portionem inter ipſos, & ſi amplius non fuent niſi ille unus, qui rebellavit, tunc illa hereditas, quam ille Dux habuit, poſt mortem ejus in poteſtatem Regis ſit, cui vult donet, aut illi filio Ducis qui rebellavit, ſi potuerit per ſervitium hoc ad pedes Regis conquirere, aut ſi alii vult dare in ſua ſit poteſtate.

CAPIT. XXXV.

De conventu, ut ſecundum antiquam conſuetudinem fiat.

CONventus autem ſecundum conſuetudinem antiquam fiat in omni centena coram Comite aut ſuo miſſo & coram Centenario. Ipſum placitum fiat de Sabbato in ſabbatum, aut quali die Comis aut Centenarius voluerit, à ſeptem in ſeptem noctes quando pax parva eſt in provincia. Quando autem melior, poſt XIIII. noctes fiat conventus in omni centena, ſicut ſuperius diximus. Et ſi quis alium mallare vult de qualecumque cauſa in ipſo mallo publico debet mallare ante judicem ſuum, ut ille judex eum diſtringat ſecundum legem, & cum juſtitia reſpondeat vicino ſuo, aut qualiſcumque perſona eum mallare voluerit. In uno enim placito mallet cauſam ſuam: in ſecundo, ſi vult jurare, juret ſecundum conſtitutam legem. Et in primo mallo ſpondeat ſacramentales & fidejuſſores prebeat, ſicut Lex habet, & vvadium ſuum donet miſſo Comitis vel illo Centenario qui præeſt, ut in conſtituto die aut legitime juret, aut ſi culpabilis eſt conponat, ut per neglectum non evadat, & ſi evaserit LX. ſolid. de fredo ſit ſemper culpabilis. Ille autem diſtringat, ut neglectum non fiat, nec pauperes patiantur injuriam, nec ſint ſine lege, nec maledicant Ducem nec populum terræ, ſed in omnibus ſit diſciplina, ut qui rebelles ſunt de malis ſe abſtineant, & qui boni ſunt pacem poſſedeant. Si quis autem liber ad ipſum placitum neglexerit venire, vel ſemetipſum non præſentavit aut Comiti aut Centenario aut miſſo Comitis in placito, XII. ſolid. ſit culpabilis, qualiſcumque perſona ſit, aut vaſſus Ducis aut Comitis, aut qualis perſona nemo neglegat ad ipſum placitum venire, ut in ipſo placito pauperes conclament cauſas ſuas; & quod in uno placito finiri non potuerit, in alio finiatur, ut ſine ita Dei ſit defenſa patria, & illi rebelles qui uſque modo raptum fecerunt, amplius

amplius poteſtatem faciendi non habeant. Et ſi eſt talis perſona, quam Comes in placito vel Centenarius vel miſſus Comitis diſtringere non poteſt, tunc eum Dux legitime diſtringat, pluſque quærat Deo placere quam homini, ut nullum neglectum in animam Ducis requiratur.

CAPIT. XXXVI.

De mancipiis ne foris provinvincia vendantur.

MAncipia foris provincia nemo vendar nec in paganos nec in Chriſtianos, niſi juſſio Ducis fuerit. Intra provinciam ubi neceſſitas eſt unuſquiſque de mancipio ſuo poteſtatem habeat ſecundum Legem judicandi. Foris termiuum autem captivum faciendi poteſtatem non habeat. Si autem fecerit, & inde convictus fuerit, poſt conventum noſtrum quod couplacuit cunctis Alamannis, & aliquis hoc præceptum tranſgredere voluerit, illud pretium quod obtulit de proprio ſuo mancipio perdat, & inſuper fredum quem Lex habet conponat.

CAPIT. XXXVII.

De eo qui die Dominico opera ſervilia fecerit.

Die Domiuico nemo opera ſervilia præſumat facere, quia hoc lex prohibuir & ſacra ſcriptura in omnibus contradicit. Si quis ſervus in hoc vitio inventus fuerit, vapuletur fuſtibus: liber autem corripiatur uſque ad tertiam viceni. Si autem poſt tertiam correptionem in hoc vitio inventus fuerit & Deo vacare die Dominico neglexerit & opera ſervilia fecerit, tunc tertiam partem de hereditate ſua perdat. Si autem ſuper hæc inventus fuerit, ut diei Dominico honorem non inpendar, & opera ſervilia fecerit, tunc coactus & convictus coram Comite, ubi tunc Dux ordinaverit, in ſervitium tradatur, & quia noluit Deo vacare, in ſempiternum ſervus permaneat.

CAPIT. XXXVIII.

De inlicitis Nuptiis.

Nuptias prohibemus inceſtas. Itaque uxorem habere non liceat ſocrum, nurum, privignam, novercam, filiam fratris, filiam ſororis, fratris uxorem, uxoris ſororem. Filii fratrum, filii ſororum inter ſe nulla præſumptione jungantur. Si quis contra hoc fecerit, à loci judicibus ſeparetur, & omnes facultates amittat, quas fiſcus adquirat. Si minores perſonæ ſunt, quæ ſe inlicita conjunctione polluerunt, careant libertate, ſervis fiſcalibus adgregandæ ſunt.

CAPIT. XXXIX.

De patricidiis & fratricidiis.

Si quis homo volens occidere patrem ſuum, aut patruum ſuum, aut fratrem ſuum, aut avunculum ſuum, aut filium fratris ſui, aut filium avunculi ſui, aut matrem ſuam, aut ſororem ſuam, cognoſcat ſe contra Deum egiſſe, & ſecundum juſſionem Dei fraternitatem non cuſtodiſſe, & in Deum graviter deliquiſſe, & coram omnibus parentibus ejus res ejus infiſcentur, & nihil ad heredes ejus pertineat amplius; pœnitentiam autem ſecundum Canones agat.

CAPIT. XL.

Ut nullus cauſam audire præſumat niſi qui à duce conſtitutus eſt.

Nullus cauſas audire præſumat, niſi qui à Duce per conventionem populi judex conſtitutus eſt, ut cauſas judicet, qui nec mentioſus nec perjurator, nec munerum acceptor ſit, ſed cauſas ſecundum legem veracitet judicet ſine acceptione perſonarum, & timens Deum ſit, & ſi juſtum judicaverit, credat ſe apud Deum mercedem recipere & laudem apud homines bonam poſſidere.

Si autem per cupiditatem aut per invidiam alicujus aut per timorem contra legem judicaverit, cognoſcat ſe deliquiſſe, & XII. ſolid. ſit culpabilis cui injuſte judicavit: & quod per illum damnum paſſus eſt injuſte, ille judex reſtituat. Si autem ille, qui judicium audire debet, illius qui ad judicandum conſtitutus eſt judicium contempnit, dum ille juſte judicaverit, & dedignet eum audire, & ſpernit eum & arguit coram aliis & dicit; non recte judicas, dum ille recte judicat: & ſi hoc ab aliis judicibus inquiſitum fuerit, quod ille juſte judicavit, ille contemptor, qui judici injuriam fecit, ſolvat XII. ſolid. judici illi, & poſthæc non contempnat audire juſtum judicium, quia ſic convenit Duci & omni populo in publico concilio.

CAPIT. XLI.

De eo qui ſæpe interpellatus ante Ducem de qualicumque evidenti cauſa, & convictus fuerit, ne ad juramentum permittatur.

Si quis intetpellatus ante Ducem de qualicumque cauſa quod jam manifeſtum eſt tribus vel quattuor teſtibus aut de homicidio aut de furtu aut de aliquo neglectu, quod illi teſtantur, qui boni teſtimonii ſunt in plebe, non perjuratores, nec fallaces, nec pecuniarum acceptores, ſed vetitatem volunt

lunt

ſunt dicere, cognoſcat hoc judex, quod tunc licentiam ille homo qui mallatur ante eum de cauſa illa poteſtatem jurandi non habeat, ſed ſicut Lex habet in hoc judicio, perſolvat, ut propter ſuam nequitiam alii qui volunt Dei eſſe non ſe perjurent, nec propter culpam alienam ſemetipſos perdant. Teſtis enim, qui convictus fuit quod mendacium ſemel aut bis aut ter teſtificatus ſit, amplius ad teſtimonium non accipiatur.

CAPIT. XLII.

Ut ſcriptura non valeat, in qua annus & dies non oſtenditur.

Scriptura non valeat, niſi in qua annus & dies evidenter oſtenditur.

CAPIT. XLIII.

De libero qui alteri libero crimen mortale inpoſuerit.

Si quis liber libero crimen aliquod mortale inpoſuerit, & ad Regem aut ad Ducem eum accuſaverit, & inde probata res non eſt niſi quod ipſe dicit, liceat illi alio cui crimen inpoſuit cum tracta ſpata ſe idoniare contra illum alium. De minoribus autem culpis ſicut Duci placet ita fiet inter eos.

CAPIT. XLIV.

De Rixis quæ ſæpe fieri ſolent in populo.

Si qua rixa orta fuerit inter duos homines aut in placito aut in campo, & unus alium occiderit, & poſtea fugit ille qui occidit, & illi pares ſecuntur eum uſque in domum ſuam cum armis, & infra domum percuſſorem occiderint, cum uno vvirgeldo ſolvant eum. Si autem in campo ubi prius pugna orta fuit ibi reſtant ſuper mortuum ſuum, & non ſunt ſecuti in domum, & poſtea mittunt in vicinio & congregant pares & pauſant arma ſua ſoſum, & poſtea hoſtiliter ſequuntur eum in domo, & ſi eum occiderint, novem vvergeldos conponant.

CAPIT. XLV.

De libero qui liberum extra terminos vendiderit.

Si quis liber liberum extra terminos vendiderit, revocet eum infra provinciam & reſtituat eum libertati, & XL. ſolid. conponat. Si autem revocare eum non poterit, cum vvetegeldo eum parentibus ſolvat, id eſt LXXX. ſolid. ſi heredem dereliquit: ſi autem heredem non reliquit, cum CC. ſolid. conponat.

CAPIT. XLVI.

De eo qui fœminam ingenuam extra Marcam vendiderit.

Si quis fœminam liberam extra Marcam vendiderit, revocet eam ad priſtinam libertatem, & LXXX. ſolid. conponat. Si autem revocare non poteſt, cum CCCC. ſolid. conponat.

CAPIT. XLVII.

De libero qui liberum hominem vel fœminam liberam infra provinciam vendiderit.

Si quis liberum infra provinciam vendiderit, revocet eum in priſtinam libertatem, & cum XII. ſolid. conponat. Si autem fœminam liberam infra provinciam vendiderit revocet eam ad priſtinam libertatem, & cum XXIIII. ſolid. conponat.

CAPIT. XLVIII.

De eo qui hominem occiderit & cum morttodum fecerit.

Si quis liberum occiderit, quod Alamanni morttodo dicunt, VIIII. Wergeldos ſolvat, & quicquid ſuper eum arma vel rauba tulit omnia ſicut furtiva conponat. De fœminis autem ſi ita contigerit, dupliciter conponat, id eſt XVIII. vveregeldos. Veſtimenta aut quod ſuper eam tulit velut furtiva conponat.

CAPIT. XLIX.

De eo qui Liberum de terra effodierit.

Si quis liberum de terra effodierit, quicquid ibi tulerit, novem geldos reſtituat, & XL. ſolid. conponat. Fœminam autem cum LXXX. ſolid. conponat, ſi eam effodierit. Res autem quas tulerit ſicut furtiva conponat. Si ſervum effodierit de terra, cum XII. ſolid. conponat, & ancillam ſimiliter.

CAPIT. L.

De libero qui alterius uxorem tulerit.

Si quis liber uxorem alterius contra legem tulerit, reddat eam & cum LXXX. ſolid. conponat. Si autem reddere noluerit, cum CCCC. conponat eam: & hoc ſi maritus prior voluerit, & ſi antea mortua fuerit, quam maritus eam quæſierit, cum CCCC. ſolid. conponat. Si autem ille raptor, qui eam accepit ſibi uxorem, ex ea filios aut filias antequam ſolvat habuerit, & ille filius mortuus fuerit aut illa filia, illi priſtino marito illum filium cum

vvetegeldo ſolvat: ſi autem vivi ſunt, non ſunt illius qui eos genuit, ſed ad illum priorem maritum mundio perteneat.

CAPIT. LI.
De eo qui ſponſam alterius acciperit.

Si quis ſponſam alterius contra legem acciperit, reddat eam & cum cc. ſolid. conponat: ſi autem reddere noluerit, ſolvat eam & cum cccc. ſolid. etiamſi mortua fuerit ſub eo.

CAPIT. LII.
De eo qui ſponſam ſuam dimiſerit & aliam duxerit.

Si quis filiam alienam diſponſatam dimiſerit & aliam duxerit, conponat eam quod diſponſavit & dimiſit cum XL. ſolid. & cum XII. ſacramentalis juret cum V. nominatis & VII. advocatis, ut pro nullo vitio nec temptatam eam habuiſſet, nec vitium in illa inveniſſet, ſed amor de alia eum adduxit, ut illam dimiſiſſet & aliam habuiſſet uxorem.

CAPIT. LIII.
De eo qui filiam alienam non diſponſatam acciperit.

Si quis filiam alterius non deſponſatam acciperit ſibi uxorem, ſi pater ejus eam requirit, reddat eam & cum XL. ſolid. eam conponat. Si autem ipſa fœmina ſub illo viro mortua fuerit, antequam illi mundium apud patrem adquirat, ſolvat eam patri ejus cccc. ſolid. Et ſi filios aut filias genuit ante mundium & omnes mortui fuerint, unumquemque cum vvergeldo ſuo conponat patri fœminæ.

CAPIT. LIV.
De uxore marito ſine filiis relicta.

Si quis liber mortuus fuerit, & relinquit uxorem ſine filiis aut filiabus, & de illa hereditate exire voluerit nubere ſibi alio coæquali, ſequatur eam dotis legitima, & quicquid parentes ejus legitime placitavit, & quicquid de ſede paterna ſecum adtulit, omnia in poteſtate habeat auferendi quod non manducavit aut non vendidit. Dotis enim legitima XL. ſolid. conſtat aut in auro aut in argento aut in mancipiis aut in qualicumque re quam habet ad dandum.

CAPIT. LV.
De eo qui proximi ſui defuncti uxori ſine filiis relictæ dotem contradixerit.

Si autem proximus mariti defuncti contradicere ipſam dotem illi mulieri voluerit, quod lex non eſt, illa ſequatur cum ſacramento cum nominatis V. aut cum ſpata tracta, pugna duorum. Si poteſt adquirere aut per ſacramentum aut per pugnam, illa pecunia poſt mortem mulieris retro numquam revertatur, ſed ille ſequens maritus aut filii ejus uſque in ſempiternum poſſedeant. Si autem ipſa fœmina dixerit, maritus meus dedit mihi morgangheba, conputat quantum valet, aut in auro aut in argento aut in mancipiis, aut in equo pecuniam XII. ſolid. valentem: tunc liceat illi mulieri jurare per pectus ſuum, & dicat quod maritus meus mihi dedit in poteſtate, & ego poſſedere debeo, hoc dicunt naſthait.

CAPIT. LVI.
De hereditate duarum ſororum, quæ abſque fratribus poſt mortem patris relictæ ſunt.

Si autem duæ ſorores abſque fratre relictæ poſt mortem patris fuerint, & ad ipſas hereditas paterna pertingat, & una nupſerit ſibi coæquali libero, alia autem nupſerit aut colono Regis aut colono Eccleſiæ; illa, quæ illo libero nupſit ſibi coæquali, tenoat terram patris eorum: res enim alias æqualiter dividant. Illa enim, quæ illo colono nupſit, non intret in portionem terræ, quia ſibi coæquali non nupſit.

CAPIT. LVII.
De eo qui mulierem in itinere vadentem denudaverit, aut cum ea mœchaverit.

Si qua libera fœmina vadit in itinere ſuo inter duas villas, & obviavit eam aliquis, per raptum denudat caput ejus, cum VI. ſolid. conponat, & ſi illam denudaverit, ut genitalia ejus appareant vel poſteriora, cum XII. ſolid. conponat. Si autem cum ea fornicaverit contra voluntatem ejus, conponat ſolid. XL. Si autem mulieri hæc fecerit, omnia dupliciter conponat, ſicut ante diximus de virgine.

CAPIT. LVIII.
De eo qui alium percuſſerit aut vulneravit.

Si quis alium per iram percuſſerit, quod Alamanni puliſlach dicunt, cum uno ſolido conponat. Si autem ſanguinem fuderit ſic, ut terram tangat, conponat ſolido uno & ſemiſſe. Si enim percuſſerit eum, ut teſta appareat & radatur, cum tribus ſolidis conponat. Si autem de capite os fractum tulerit de plaga, ita ut ſuper publica via lata XX. & IIII. pedes in ſcuto ſonaverit, illud os cum VI. ſolid. conponat. Si autem ipſum os medicus perdit, & non poteſt eum præſentare,

ſentate, tunc duos teſtes adhibeat, qui hoc vidiſſent, quod de illa plaga os tuliſſet, aut ille medicus hoc conprobet quod verum fuiſſet quod de ipſa plaga os tuliſſet. Si autem teſta tranſcapulata fuerit, ita ut cervella appareant; ut medicus cum pinna aut cum fanone cervella tetigit, cum XII. ſolid. conponat. Si autem ex ipſa plaga cervella exierint, ſicut ſolet contingere, ut medicus cum medicamento aut ſirico ſtuppavit & poſtea ſanavit & hoc probatum fuerit quod verum eſt, cum XL. ſolid. conponat.

CAPIT. LIX.
De eo qui alteri aurem abſciderit.

Si quis alteri aurem abſciderit & non exſurdaverit, XII. ſolid. conponat. Si autem ſic abſciderit profundo & eum exſurdaverit, XL. ſolid. conponat. Si enim medietatem auris abſciderit, quod orſcardi Alamanni dicunt, cum VI. ſolid. conponat.

CAPIT. LX.
De eo qui palpebras alterius maculaverit.

Si enim ſuperior palpebra maculata fuerit, ut claudi non poſſit, cum VI. ſolid. conponat. Si enim ſubterior maculata fuerit, ut lacrimas contenere non poſſit, cum XII. ſolid. conponat. Si enim viſus tactus fuerit in oculo, ita ut quaſi vitrum remanear, XX. ſolid. conponat. Si autem ipſe viſus foris exit & mılus, XL. ſolid. conponat.

CAPIT. LXI.
De nare tranſpuncta.

Si enim naſus tranſpunctus fuerit, cum VI. ſolid. conponat. Si enim ſummitas naſi, ut mucus contenere non poſſit, abſciſus fuerit, cum XII. ſolid. conponat. Si autem totus à preſſo abſciſus fuerit, cum XL. ſolid. conponat.

CAPIT. LXII.
De labiis maculatis.

Si enim labium ſuperius alicujus maculaverit, ita ut dentes appareant, cum VI. ſolid. conponat. Si ſubterius, ut ſalibum contenere non poſſit, cum XII. ſolid. conponat. Si enim aliquis alio uno ictu duos dentes ſuperiores excuſſerit primos cum VI. ſolid. conponat. Et ſi bis unum de ipſis duobus excuſſerit, cum XI. ſolid. conponat. Si autem dentem abſciderit quem marchzan dicunt Alamanni, cum III. ſolid. conponat. De aliis vero qualemcumque excuſſerit, unumquemque cum uno ſolido conponat. De ſubterioribus vero duobus primis ſi alicui excuſſerit, cum XII. ſolid. conponat, ſi uno ictu fecerit: ſi autem unum ex ipſis excuſſerit duobus ictibus, cum XII. ſolid. conponat.

CAPIT. LXIII.
De lingua abſciſa & de vulneribus in facie factis.

Si autem lingua tota abſciſa fuerit, XL. ſolid. conponat. Si autem media, ut aliquid intellegatur quod loquitur, cum XX. ſolid. conponat. Si autem aliqua plaga in facie alicujus facta fuerit quam capilli vel barba non cooperiant, VI. ſolid. conponat. Si autem collus tranſpunctus fuerit, cum VI. ſolid. conponat.

CAPIT. LXIV.
De eo qui alium contra legem tunderit, & diverſis vulneribus.

Si quis alii contra legem tutunderit caput liberum non volentis, cum XII. ſolid. conponat. Si enim barbam alicujus tunderit nolentis, cum VI. ſolid. conponat. Si quis alio brachium ſuper cubitum tranſpunxerit, cum VI. ſolid. conponat. Si autem cubitum tranſpunxerit, cum tribus ſolid. conponat. Si manum tranſpunxerit, ita ut focus non intret ad coquendum venas vel ſanguinem ſtagnandum, ſolid. unum & ſemiſſem conponat. Si autem ferrum calidum intraverit ad ſtagnandum ſanguinem, cum tribus ſolid. conponat. Si enim brachium fregerit, ita ut pellem non rumpat, quod Alamanni palhcpruſt dicunt, ante cubitum, cum tribus ſolid. conponat. Si autem ſupra cubitum hoc contigerit, cum VI. ſolid. conponat. Si enim in cubito percuſſus fuerit, ita ut pottare non poſſit, nec ad os manum mittere, cum XII. ſolid. conponat. Si enim totum brachium mancum fuerit, ut nihil cum eo facere poſſit, conponat eum cum XX. ſolid. Si autem à cubitu abſciderit, XL. ſolid. conponat. Si autem ab ſcapula abſciſus fuerit, cum LXXX. ſolid. conponat. Si enim ſummitatem pollicis abſciderit, cum VI. ſolid. conponat. Si autem totum, cum XII. conponat. Si autem proximum pollici primo nodo abſciderit, duos ſolid. & ſemiſſem: Si enim in ſecundo nodo abſciderit, V. ſolid. Si totum abſciderit à palma, cum X. ſolid. conponat. Si longiſſimus digitus abſciſus fuerit à primo nodo, ſolid. unum & ſemiſſem conponat. Si enim ſecundo nodo, cum tribus ſolid. conponat. Si totus à palma abſciſus fuerit, cum VI. ſolid. conponat. Si enim digitus anellaris à primo nodo abſciſus fuerit, duos ſolid. ſi in ſecundo nodo, quatuor: ſi totus, VIII. Ille minimus digitus ita ſolvatur, ut pollex. Si quis autem longiſſimum digitum ſic plagaverit, ut inde mancus ſit, ita ut conplicare non poſſit, aut ſcutum ptendere aut arma in terra per illum recipere, XII. ſolid. con-

conponat. Si autem in latus punctus fuerit, ita ut interiora membra non contingat, cum VI. ſolid. conponat. Si autem interiora membra vulneratus fuerit, quod Stesſuunt dicunt, cum XII. ſolid. conponat. Si autem tranſpunctus fuerit, cum XXIIII. ſolid. conponat. Si autem inteſtinis maculatus fuerit, ut ſtercora exeant, X. ſolid. conponat. Si aliquis alio genitalia tota abſciderit, XL. ſolid. conponat. Si autem caſtraverit, ita ut virilia non tollat, cum XX. ſolid. conponat. Si quis alio ambas coxas uno ictu tranſpunxerit, cum XII. ſolid. conponat. Si autem duabis vicibus, ſimiliter. Si quis in geniculo tranſpunctus fuerit aut plagatur, ita ut claudus permaneat, ut pes ejus ros tangat, quod Alamanni taudragil dicunt, cum XII. ſolid. conponat. Si tibia ſubtus geniculo tranſpuncta fuerit, cum tribus ſolid. conponat. Si autem articulus prior abſciſſus fuerit, cum VI. ſolid. conponat. Illi autem alii articuli ſi abſciſi fuerint toti, unuſquiſque cum II'. ſolid. conponatur. Si totum pedem abſciderit, cum XL. ſolid. ſi à genuculo abſciſus fuerit, L. ſolid. conponat. Si autem à coxa ſurſum abſciſa fuerit, & inde vixerit, LXXX. ſolid. conponat. Si autem aliquis alio herniam expreſſerit, cum III. ſolid. conponat.

CAPIT. LXV.

De eo qui alteri viam contradixerit.

Si quis liber libero in via manus injecerit, & contra legem ei viam contradixerit, aut aliquid ei tollere voluerit, cum VI. ſolid. conponat.

CAPIT. LXVI.

De eo qui alterum de caballo jactaverit.

Si quis liber liberum in via de caballo jactaverit, & ei tulerit, & ſtatim eum reddit in ipſo loco, addat ei conſimilem & XII. ſolid. Hæc omnis compoſitio, quam viris judicavimus, fœminis eorum omnia dupliciter conponantur.

CAPIT. LXVII.

De libero qui liberum occiderit.

Si quis autem liber liberum occiderit, conponat cum bis LXXX. ſolid. filiis ſuis. Si autem filios non reliquit, nec hæredes habuit, ſolvat CC. ſolid. fœminas autem eorum ſemper in duplum conponat. Medius vero Alamannis ſi occiſus fuerit, CC. ſolid. ſolvat eum parentibus, qui eum occiderit.

CAPIT. LXVIII.

De eo qui alterius ammiſſarium furaverit.

Si quis alicujus ammiſſarium involaverit, ille cujus eſt debet probare quantum valet. Si enim dicit, quod XII. ſolid. valeat, cum duobus juret quod ſic valeat. Poſtea ſolvat ille fur talem qualem ille juraverit in caput, & illos alios VIIII. geldos ſolvat medietatem in auro valente pecunia; medietatem autem qualem invenire potuerit pecuniam. Et ſi ille talem equum involaverit, quem Alamanni marach dicunt, ſic eum ſolvat ſicut & illum ammiſſarium.

CAPIT. LXIX.

Si quis alicujus caballum involaverit, & pretiet eum dominus ejus cum ſacramento uſque ad VI. ſolid. ſi tantum valet, aut plus aut minus: quantum ille cum ſacramento adpretiaverit in caput tantum reſtituat fur. VIIII. enim geldus in qualibet pecunia habet. Jumentum tribus ſolid. adpretiet, ſi tantum valet aut minus. Si equo, quem marach dicunt, oculum excuſſerit aut eum excurtaverit, cum tribus ſolid. conponat. In alio caballo mediano ſi oculum excuſſerit, ſolid. unum & ſemiſſum conponat, & ſi eum excurtaverit, ſimiliter conponat. Si enim jumento oculum excuſſerit, medium ſolid. & ſi eum excurtaverit, ita faciet.

CAPIT. LXX.

De eo qui equum plagaverit, dum hominem plagare voluerit.

Si quis homo in equo ſuo caballicaverit, & aliquis eum ſuper ipſum plagare voluerit, & dum illum plagare voluerit, caballum ejus plagaverit, ita plagam caballi conponet, quemadmodum conponere debuit, ſi dominum ejus plagaſſet.

CAPIT. LXXI.

De eo qui in troppo de jumentis ductricem involaverit.

Si enim in troppo de jumentis illam ductricem aliquis involaverit, licet eam domino ejus adpretiare XII. ſolid. & quicquid ille adpretiaverit, ille fur furtivum reddat VIIII. geldos. Alia autem jumenta de grege, quæ lactantes ſunt, cum VI. ſolid. conponat. Alia autem, quæ adhuc pregna non ſunt, III. ſolid. ſint adpretiata.

CA-

CAPIT. LXXII.

De eo qui pregnum jumentum ferierit & abortivum fecerit.

Si autem aliquis homo ictu ferierit pregnum jumentum, & abortivum fecerit, ita ut jectat ipſum poledrum mortuum, I. ſolid. conponat.

CAPIT. LXXIII.

Qualiter jumenta quæ meſſem læſerint includantur.

Si quis gregem jumentorum ad pignus tulerit & incluſerit contra legem, cum XII. ſolid. conponet, & demittat, & uſque ad annum integrum habeat eas in cura qui illos pignoravit & ſi aliquid de ipſa grege in ipſo anno perdiderit ille qui pignus tulit, ſimilem reſtituat. Si autem ipſe grex jumentorum damnum fecerit aut in prato aut in meſſe, foris minatur & dicatur domino ejus, ut veniat videre quale damnum fecit, & quantum æſtimaverit arbitrio aut adfirmare auſus fuerit, quod tantum damnum feciſſet, tantum dominus jumentorum reſtituat, ſi vero paſtorem illorum jumentorum aliquis occiderit, conponat eum ſolid. XL.

CAPIT. LXXIV.

De eo qui taurum gregem regentem involaverit aut occiderit.

Si quis in vaccaritia legitima, ubi ſunt XII. vaccæ vel amplius, taurum ex ea involaverit vel occiderit, tribus ſolid. eum ſolvat: aut qualecumque atmentum de ipſa vaccaritia involatus fuerit, ſecundum qualitatem eum ſolvat, illam optimam vaccam IIII. tremiſſis licet adpretiare: illa alia ſequentetiana Solid. I. illa alia minura animalia ſecundnm arbitrium adprerientur, & ita ſolvantut ſecundum quod Lex habet.

CAPIT. LXXV.

De eo cui mortaudus inputatur.

Si cui mortaudum barum aut fœminam, qui qualis fuerit ſecundum legitimum weregeldum ſolvatur, aut cum XXIIII. tot electos aut cum LXXX. quales invenire potuerit juret.

CAPIT. LXXVI.

De eo qui gravidæ mulieri natum interfecerit.

Si qua mulier gravida fuerit, & per factum alterius infans natus mortuus fuerit, aut ſi vivus natus fuerit, & VIII. dies non vivit, cui inputatum fuerit, XL. ſolid. ſolvat, aut cum XII. medios electos juret.

CAPIT. LXXVII.

De pretio bovis.

Optimus bos V. tremiſſos valet: mediamus, IIII. tremiſſos valet: minor, ſicut & pretiatus fuerit qui de ipſis aliquem involaverit, ſicut Lex habet ita conponat.

CAPIT. LXXVIII.

De eo qui paſtores vel artifices occiderit.

Si paſtor porcorum, qui habet in grege XL. porcos, & habet canem doctum & cornu & juniorem, occiſus fuerit, XL. ſolid. conponatur. Legitimus paſtor ovium, ſi LXXX. capita in grege habet domini ſui, & occiſus fuerit, cum XL. ſolid. conponatur. Si alicujus ſiniſcalcus, qui ſervus eſt & dominus ejus XII. vaſſus infra domum habet, occiſus fuerit, XL. ſolid. conponatur. Si mariſcalcus, qui ſuper XII. caballos eſt, occiditur, XL. ſolidi conponatur. Si piſtor, ſimiliter. Faber aurifex aut ſpatarius, qui publicè probati ſunt, ſi occidantur, XL. ſolid. conponatur.

CAPIT. LXXIX.

De eo qui cum ancilla veſtiariæ & genetiaria concubuerit.

Si quis cum alicujus ancilla veſtiaria concubuerit contra voluntatem ejus, cum VI. ſolid. conponat, & ſi cum puella de genetio concubuerit aliquis contra voluntatem ejus, cum VI. ſolid. conponat. Si quis cum aliqua ex illis aliis de genetio contra voluntatem concubuerit, cum tribus ſolid. conponatur.

CAPIT. LXXX.

De eo qui incendium ſuper alium in nocte miſerit.

Si quis aliquem ſuper focum in nocte miſerit, ut domum ejus incendat ſeu & ſalam ſuam, & inventus & probatus fuerit, omne quod ibidem arſit ſimile reſtituat, & ſuper hæc XL. ſolid. conponat, ſi enim domum infra curtem incenderit aut ſcuriam aut graneam vel cellaria omnia ſimilia reſtituat, & cum XII. ſolid. conponat. Si quis ſtubam, ovile, porcaritiam domum aliquis concremaverit, unamquamque cum III ſolid. conponat, & ſimilem reſtituat ei ſcutiam vel graneam. Servi ſi incenderit, cum VI. ſolid. conponat, & ſimilem reſtituat. Si enim ſpicarium ſervi incenderit, cum III. ſolid. conponat. & ſi domino, cum VI. & ſimilem reſtituat.

CAPIT. LXXXI.

De canibus ſeuſibus vel aliis furatis aut occiſis.

Si quis canem ſeuſium primum curſalem, qui primus currit, involaverit, ſolid. VI. conponat. qui ſecundum, cum ſolid. III. conponat. qui illum ductorem, qui hominem ſequentem ducit, quod laithunt dicunt, furaverit, XII. ſolid. conponat. Bonum canem porcarium, urſaritium, vel qui vaccam & taurum prendit ſi occiderit aliquis, cum tribus ſolid. conponat. ſi veltrum leporalem probatum aliquis occiderit, cum III. ſolid. conponat. Si quis canem paſtoralem, qui lupum mordit & pecus ex ejus ore tollit & ad clamorem ad aliam vel ad tertiam villam currit, occiderit, cum III. ſolid. conponat. Si canem qui curtem defendit aliquis occiderit, cum ſolido conponat. Et ſi ipſe canis eum per veſtimentum adprehendit, & eum quaſi nolens percuſſerit, & mortuus fuerit, juret ut per invidiam non feciſſet, niſi ſe ad defendendum, & donet alium catellum, qui jugum transpaſſare poſſit.

CAPIT. LXXXII.

De eo qui aliquam clauſuram in aqua fecerit & ibi aliquid negaverit.

Si quis mulinum aut qualemcumque clauſuram in aquam facere voluerit, ſic faciat ut nemini noceat, ſi ambæ ripæ ſuæ ſunt, licentiam habeat: ſi autem una alterius, aut roget aut conparet. Si quis aliquam clauſuram in aquam fecerit, & ipſa aqua inflaverit, & ibi alicujus pecus negaverit vel famulus vel infans quicquid negaverit, ſimile reſtituat, unumquodque ſecundum legem conponat.

CAPIT. LXXXIII.

De his qui de terra ſua inter ſe contendunt.

Si qua contentio orta fuerit inter duas genealogias de termino terræ eorum, & unus dicit; hic eſt terminus: alius revadit in alium locum, & dicit; hic eſt noſter terminus: ibi præſens ſit Comis de plebe illa, & ponat ſignum ubi iſte voluerit, & ubi ille alius voluerit terminum, & girent ipſam contentionem. Poſtquam girata fuerit, veniant in medium, & præſente Comite tollant de ipſa terra, quod Alamanni curſfodi dicunt, & ramos de ipſis arboribus inſigant in ipſam terram, quam tollunt, & illæ genealogiæ quæ contendunt levant illam terram præſente Comite & commendent in ſua manu. Ille involvat in fanone & ponet ſigillum, commendet fideli manu uſque ad ſtatutum placitum. Tunc ſpondeant inter ſe pugnam duorum quando parati ſunt ad pugnam, tunc ponant ipſam terram in medio, & tangant ipſam cum ſpatis ſuis, cum quibus pugnare debent, & teſtificentur Deum creatorem, ut cujus ſit juſtitia, ipſius ſit & victoria, & pugnent, qualis de ipſis vicerit, ipſe poſſedeat illam contentionem, & illi alii præſumptioſi, quia proprietatem contradixerunt, conponat cum XII. ſolid.

CAPIT. LXXXIV.

De eo qui ſervum alterius fugientem acciperit, & ſequenti domino contradixerit.

Si quis fugitivum alterius ſervum ſuſcepcerit, & ſequenti Domino aut in illa die aut quando poterit, contradixerit eum & reddere noluerit, tunc vadat ad Principem quem ille habet, ut ei juſtitiam faciat, & cum XL. ſolid. conponat eum, quia contra legem eum recipit.

CAPIT. LXXXV.

De eo qui ſervum in pignus ſuſciperit, & ſi ipſe ſervus aliquod damnum fecerit.

Si quis pignus tulerit contra legem aut ſervum aut equum, poſtquam illum in domum ſuam duxerit, & ille ſervus ibi hominem occiderit, aut ille equus aliquod damnum fecerit, illud damnum ad illum pertineat, qui illud pignus tulit, non ad illum dominum cujus illud pignus fuit. Si autem dominus voluntarie pignus dederit pro aliqua re alicui, & illud pignus quod datum eſt ibi aliquid damnum fecerit, dominus ejus qui dedit damnum quod factum eſt ſimile reſtituat.

CAPIT. LXXXVI.

De eo qui alteri res ſuas apud ſe inventas contradixerit.

Si quis res ſuas apud alium hominem invenerit, quicquid ſit aut mancipia aut pecus aut aurum aut argentum aut alia ſpolia, & illa reddere noluerit & contradixerit, & poſthæc convictus eſt ante judicem, aut ſimile aut ipſum reddat & cum XLII. ſolid. conponat, quia proprietatem ejus contradixit.

CAPIT.

CAPIT. LXXXVII.

Ut fratres poſt mortem patis eorum hereditatem non diſſipent antequam dividant eam.

Si qui fratres poſt mortem pattis eorum aliquanti fuerint, dividant portionem patris eorum, dum hæc non fuerit facta, nullus rem ſuam diſſipare faciat uſque dum æquali parciant.

CAPIT. LXXXVIII.

De eo qui hominem occiderit & negaverit.

Si quis hominem occiderit & negare voluerit, cum XII. nominatis juret, & alios tantos advocatos in arma ſua ſacramenta pro quattuor tremiſſis cum uno ſacramentale juret: tres ſolid. & tremiſſe cum duos ſacramentales juret: De VI. ſolid. & ttemiſſe cum V. nominatis juret aut cum tracta ſpata defendat.

CAPIT. LXXXIX.

De coxa vel brachio inciſis.

Si coxa abſciſa fuerit libero homini, LXXX. ſolid. conponat: Si brachium abſciium fuerit ſimilitet.

CAPIT. XC.

De eo qui mulieri prægnanti abortivum fecerit.

Si quis mulieri prægnanti abortivum fecerit, ita ut jam cognoſcete poſſit utrum vir an fœmina fuit: Si vir debuit eſſe, cum XII. ſolid. conponat: Si autem fœmina, cum XXIIII. Si nec utrum cognoſcere etiam non formatur in liniamenta corporis, cum XV. ſolid. conponat. Si amplius requirit, cum ſacramentalibus ſuis ſe ei idoneet.

CAPIT. XCI.

De hereditate quam mulier poſt partum ſtatim mortua dereliquit.

Si qua muliet, quæ heteditatem paternam habeat, poſt nuptum prægnans peperit puerum, & in ipſa hora mortua fuerit, & infans vivus remanſerit aliquanto ſpatio vel unius horæ, ut poſſit aperire oculos & videre culmen domus & quatuor patietes, & poſtea defunctus fuerit, hereditas materna ad patrem ejus pertineat, & tamen ſi teſtes habet pater ejus, qui vidiſſent illum infantem oculos aperire & potuiſſet culmen domus videre, & quattuor parietes, tunc pater ejus habet licentiam cum lege defendere. Si autem aliter, cujus eſt proprietas, ipſe conquærat.

CAPIT. XCII.

De eo qui in pugna parem ſuum dereliquit & aufugit.

Si qua in exetcitu pugna commiſſa fuerit, & demittit quis parem ſuum pugnate, & fugit, & ille alius defendit ſe poſt reverſionem, ille qui fugit conponat bis ſolid. illi alio, quia inde fugivit.

CAPIT. XCIII.

De eo qui poſt finitam & emendatam cauſam mallare præſumpſerit.

Si quis aliquem poſt finitam cauſam & emendaram mallare voluetit, poſt teſtes tractos & emendationem datam ſi hoc præſumpſerit temptare, & iſte non poteſt per ſacramenta vel per reſtes defenſare, tunc per pugnam duorum ſe defendat, & poſthæc ille teſtator cum XL. ſolid. conponat.

CAPIT. XCIV.

De eo qui ingenuam fœminam colopo percuſſerit.

Si quis fœminam ingenuam colopo percuſſetit, ſic ut ſanguis non exeat, ſolvat ſolid. duos: Si lida fuetit, ſolid. I. tremiſſe: ſi ancilla fuetit, ſolvat ſolid. I. Si barus fuerit, ſimiliter: ſi ſetvus fuerit, medium ſolid.

CAPIT. XCV.

De eo qui medelam aut carrucam alterius involaverit.

Si quis medelam rumpit aut involat, ſolvat ſolid. III. Si earrucam involat aut rumpit rotas in priori patte, ut die illa operatricet, ſolid. III. conponat: Si de poſt involat aut rumpit, VI. ſolid. conponat. Si herpices fuetit, III. ſolid. conponat.

CAPIT. XCVI.

De eo qui buricas in ſilva pecorum incenderit.

Si quis buricas in ſilva tam porcorum quam pecorum, incendetit, XXII. ſolid. conponat: & ſi intus per furorem intrat, & de ſuo nihil invenit, VI. ſolid. conponat: & ſi in curte aliena ingreſſus fuerit, ſimili modo, ſi intus in ſcuria, XII. ſolid. conponat, niſi homicida ſuus ei in curte aut in caſa fuerit, & pro ipſo nullus offer rit juſtitiam, ſi ſequentet ipſum currit, hoc non eſt ad requirendum.

CAPIT. XCVII.

De eo qui gregem animalium in pignus tulerit & porcorum vel cæteros paſtores flagellaverit.

Si quis gregem de porcis aut de jumentis aut de vaccis vel de berbicibus in pignus tulerit, XL. ſolid. ſit culpabilis. Si porcarius ligatus de via hoſtatus vel battutus fuerit ſic ut duo teneant & tertius percutiat, VIII. ſolid. conponat, & de reliquo quod ei fecit ſicut reliquis ſervis conponi ſolet ei in triplum conponat. & quod de berbigario, ſtotario & Vaccario fit, quod reliquis ſervis conponi ſolet, conponatur eis in duplo.

CAPIT. XCVIII.

De eo qui biſſontem vel cætera animalia aut furaverit aut occiderit.

Si quis biſſoutem bubalum vel ceruum qui prugit furaverit aut occiderit, XII. ſolid. conponat, & ſi cervus ille treudis non habet, medium ſolid. conponat: ſi treudis habet, & cum ipſo nihil ſagittatum eſt, ſolvat ſolid. I. Si rubeus ſetamus cum ipſo ſagittatus eſt, tres ſolid. ſolvat. Si niger eſt, ſolid. VI. conponat. Si involatus fuerit, VIIII. geldos conponat. ſi cervia indomita fuerit occiſa, tremiſſo ſolvat: Si treudem habuit, medium ſolid. Si cum ipſa rubia ſe͏̨ra ſagittata fuerit, III. ſolid. ſolvat: Si nigra, VI. ſolid. coonponat: Si involata fuerit, VIIII. geldos conponat. Si verſus alienus occiſus aut involatus fuerit, ſolvat eum ſolid. VI. aprum ſimiliter. Si quis pecum manualem, qui dicitur alatus, aut vertem aut ducariam occiderit, VI. ſolid. conponat. Si furatus fuerit, III. ſolid. ſolvat, & quantum jurer quod valuit VIIII. geldos conponat. Si quis capriolum occiderit, ſaiga, ſi involatus fuerit, VIIII. geldos conponat. Si quis fuerit furata vel occiſa, III. ſolid. conponat: Si auca fuerit involata, VIIII. geldos coonponat. Aneta, gariola, cicunia, corvus, cornicla, columba & cauha, ut alia ſimilia requirantur. Si acceptor qui aucam mordet, III. ſolid. ſolvat, Si gruem mordit, VI. ſolid. coonponat: Si vetris occiderit, ipſum pro ea reddat & III. ſolid. ſolvat. Si canis alienus homioem occiderit, medium Weregeldum ſolvat: & ſi totum vueregeldum quærat, omnia oſtia ſua claudentur, & per unum oſtium ſemper intret & exeat, & de illo limitare VIIII. pedes ſuſpendatur uſque tum totus putriſcet, & ibi putritus cadat & oſſa ipſius ibi jaceant, per alium oſtium nec intret nec exeat. & ſi canem ipſum inde jactaverit, aut per alium oſtium intraverit in caſa, ipſum vueregeldum medium reddat. Si caballus, porcus, aut bos hominem occiderit, totum vueregeldum ſolvat: Si ſervus fuerit, medium pretium ſolvat. Si alicujus caballus ſepem alienam ſallierit, & de palo tranſpunctus fuerit cujus ſepis fuerit ipſum ſolvat medium pretium. Si quis ferrum mulinarium involaverit, alium cum ipſo reddat, & ſolvat ſolidis VI. in texaga cujus fuerit. Si quis ſepem alienam capulaverit, III. ſolid. ſolvat. Si quis mortuum ſuum in terra aliena poſuerit, XII. ſolid. ſolvat aut cum XII. juret ut hoc pro malo non feciſſet. Si quis ingenuum aut ingenuam extraneam ſine permiſſo cujus fuerit in terra miſerit, XL. ſolid. ſit culpabilis. Si ſervus fuerit, XII. ſolid. ſolvat.

DE LEGIBUS.

MOyſes gentis Hebreæ primum omnium divinas leges ſacris literis explicavit. Foroneus Rex Græcis primus leges, judiciaque conſtituit. Mercurius Trimegiſtus primus leges Ægyptiis tradidit. Solon primus leges Athenienſibus dedit. Ligurgus primus Lacedæmoniis jura ex Apollinis auctoritate confinxit. Numa Pompilius, qui Romolo ſucceſſit in regnum, primus leges Romanis ededit: deinde cum populus ſeditioſus magiſtratus ferre non poſſet, X. viros legibus ſcribendis procreavit, qui leges ex libris Salomonis in Latinum ſermonem translatas XII. tabulis expoſuerunt. Fuerunt autem hi, Appius, Claudius, Genutius, Veterius, Iulius, Manilius, Sulpitius, Sectius, Curatius, Romelius, Poſtumius. hi decem viri legum conſcribendarum electi ſunt. Leges autem redigere in libris primus Conſul Pompejus inſtituere voluit, ſed non perſeveravit obtrectatorum metu. Deinde Cæſar cœpit id facere, ſed ante interfectus eſt. Paulatim antiquæ leges vetuſtate atque incuria exſolverunt, quarum etſi nullus jam uſus eſt, notitia tamen neceſſaria videtur. Leges novæ à Conſtantino cœperunt Cæſare & reliquis ſuccedentibus, erantque permixtæ & inordinatæ, poſtea Theodoſius minor Auguſtus ad ſimilitudinem Gregoriani & Ermogeniani codicem factum conſtitutionum à Conſtantini temporibus ſub proprio cujusque Imperatoris titulo diſpoluit, quem à ſuo nomine Theodoſianum vocant. Deinde unaquæque gens propriam ſibi ex conſuetudine elegit legem. Longa enim conſuetudo pro lege habetur. Lex eſt conſtitutio ſcripta. Mos eſt vetuſtate probata conſuetudo, ſive lex non ſcripta. Nam lex à legendo vocata, quia ſcripta eſt: Mos eſt autem conſuetudo longa de moribus tracta tantundem: Conſuetudo autem eſt jus quoddam moribus inſtitutum, quod pro lege ſuſcipitur. Lex erit omne quod jam *ex Iſidoro*

tatiooe

Digitized by Google

ratione conſtiterit, quod diſciplinæ conveniet, quod ſaluti proficiat. Vocara autem conſuetudo, quia in communi eſt uſu. Theodericus Rex Francorum cum eſſet Catalaunis, elegit viros ſapientes, qui in regno ſuo legibus antiquis eruditi erant. Ipſo autem dictante juſſit conſcribere legem Francorum & Alamannorum & Bajoariorum unicuique genti, quæ in ejus poteſtate erat, ſecundum conſuetudinem ſuam addidit quæ addenda erant & improviſa & inconpoſita reſecavit, & quæ erant ſecundum conſuetudinem paganorum mutavit ſecundum legem Chriſtianorum, & quicquid Theodericus Rex propter vetuſtiſſimam paganorum conſuetudinem emendare non poruit, poſthæc Hildebertus Rex inchoavit, ſed Chlodharius Rex perfecit. Hæc omnia Dagobertus Rex glorioſiſſimus per viros inluſtres Claudium, Chadoindum, Magnum & Agilolfum renovavit, & omnia vetera legum in melius tranſtulit, & unicuique genti ſcriptam tradidit. Factæ ſunt autem leges ut earum in metu humana coherceretur judicia rutaque ſit inter probos innocentia, & in ipſis inprobis formido ſupplicii, & refrenandi nocentiam facultas eſt.

Hoc Decretum eſt apud Regem & Principes ejus, & apud cunctum populum Chriſtianum qui infra regnum Merwungorum conſiſtunt.

BIBLIOTECA NAZIONALE TORINO

Hæc ille venerandæ codex vetuſtatis in ipſa Alamannia ſcriptus & in judicio publico propoſitus ſub Comite Turgovienſi. Quæ ſequuntur duo capitula in eodem codice adjecta habentur, ſed alia à ſuperiori & manu pennaque & atramento picta ea ſunt.

VI.

De juratoribus quales vel quantos ſecundum cuua homo habere debet.

De minoribus cauſis uſque ad ſolidum valentem licet unicuique, qualem ſacramentalem unum ſecum habere vult in ſuo ſacramento continere. Nam ſi duas ſaigas valentes ſupra ſolidum res valuerint, de qua cauſa orta fuerit, tunc debet homo qui cauſam requirit, tres electos denominare, & ex denominatis tribus licentiam habet excuſator reicere duos. tertium vero reicere non licet, ſed ipſum ſecum in ſacramento habere debet. Saiga autem eſt quarta pars tremiſſæ, hoc eſt denarius unus. Duæ ſaigæ duo denarii dicuntur. Tremiſſa autem eſt tertia pars ſolidi, & ſunt denarii quatuor. Ita obſervandum eſt uſque ad tres ſolidos. Et ſi ſupra tres ſolidos iterum duas ſaigas valentes aliquis interpellatus fuerit, tunc qui cauſam proſecutus fuerit, electionem faciat de conjuratoribus. Unde excuſator quales duos reicere voluerit, poteſtatem habeat, & cum duobus juratoribus jurer. Iſte ordo obſervandus eſt uſque ad VI. ſolidos. Nam ſi duæ ſaigæ ſupra ſunt, tunc cum quinque ſua manu ſexta jurare debet ſimiliter cum electis ſicut ſupra dictum eſt: & duos in omnibus iſtis ordinibus reicere licet. ita ſacramenta ſic debent eſſe jurata, ut illi conjuratores manus ſuas ſuper capſam ponant, & ille ſolus, cui cauſa requiritur, verba tantum dicat, & ſuper omnium manus manum ſuam ponat, ut ſic illum Deus adjuvet vel illæ reliquiæ, & ad illas manus quas comprehenſas habet, ut de illa cauſa unde interpellatus eſt, culpabilis non ſit.

VIII.

Qualiter ſervi componendi ſunt.

Si quis ſervum alienum occiderit, ſolidos XII. in capitale reſtituat, aut cum alio ſervo, qui habeat XIIII. palmas cum pollice replicato & duos digitos in longitudinem, & tres ſolidos in alio pretio ſuperponat, quod ſiunt ſimul ſolidi XV. Si quis Eccleſiaſticum ſervum vel Regium occiderit, tripliciter componat, hoc eſt XLV. ſolidis.

FINIS.

CHARTARUM ET INSTRUMENTORUM VETERUM ALAMANNICORUM

CENTURIA UNA, IN CERTOS TITULOS DIGESTA.

DE INGENUITATE.

I.

Madalfredus.

Serva geniti, dum libera habita ſuit, ingenui exiſtant.

Ego quidem Haycho filius Vodalberti, devenit mihi ut in conjunctionem quandam fœminam mihi uſurpaſſem nomine Otpirgam, quæ tunc temporis libera fuit, poſtea vero ab Emichone advocato ad ipſum monaſterium S. Galli in ſervitium ad-

adquiſita, & ex ea mihi liberi II. procreati fuerant, quorum nomina erant Voluini & Voto. Ideoque propter conpaſſionem genitorumne in conditionem ſervilem cogerentur, talis mihi dectevit voluntas, ut aliquid de rebus meis traderem ad monaſterium locis illis aptum: quod & ita feci. Tradidi videlicet ad Haſumwanc ipſa marca adhærentem runcalem I. hobam etiam & amplius contiuentem, ea conditione, ut ipſi illic reſideant & ibi laborent tempus vitæ ſuæ, & annis ſingulis cenſum inde perſolvant qualicumque pretio potuerint ſolidum I. inſuper & IIII. dies in meſſe aut ad fœnum colligendum perficiant. Si autem poteſtas monaſterii iſtam traditionē inrumpere & eos alienigenare conaverit, tunc ego Haycho ipſas res liceutiam habeam abſque ullius contradictione in meam redigere poteſtatem. Si autem ipſi denominati per incuriam ſe inde abſtraxerint ſeu ab alienarum conjunctione fœminarum ſeu aliqua cauſa caſu accidente, tunc ipſæ præfatæ res ad monaſterium revertantur ad perpetim poſſidendum, ſign. ipſius Haychonis, & advocati monaſterii Emichonis. ſign. Actum ad Haſumwanc præſentibus iſtis. ſign. Engilhelm & Engilpoldi, ſig. Hiltipoldi & Scalconis, ſign. Cuntardi & Giaſolfi, ſign. Cunzoni Presbyteri, & Regimberti, & Hucpoldi. Fgo Madalfretus rogatus à Hrotoch Præpoſito ſcripſi. Notavi diem Martis V. KAL. Martias, regnante domno Hludowico Rege anno XV, ſub Gozberto Comite.

II.

Sintpertus Monachus.

IN Dei nomine, ego Vuarſind evenit mihi nt honeſto amore accepiſſem quandam ſervam monaſterii S. Galluni nomine Richildim, eamque in matrimonium ſumpſiſſem, quæ mihi progenuerat IIII. filios his nominibus. Sintuuart, Fridpert, Vuanwic & Halo, & unam filiam cognominem. Convenit autem Hartmanno venerabili Abbati & mihi Vuarſindo ut ſub manu advocati ſui Percichonis liberos meos juxta legem Alamannorum partiti haberemus, quod & feci, tradidique ad ſervitium monaſterii duos filios, ſcilicet Sintuuart & Halo, ſicut lex jubet. Filiam autem ne forte in ſervitutem amittetem, placuit redimere, quod & feci dedique alium mancipium legitimæ ætatis monaſterio totaliter & ex integro poſſidendam & in pretio ſolidos II. Actum in Conſtantia, in præſentia teſtium qui ſignaverunt ſign. Vuarſind qui hanc conventionem ſcribere voluit, ſign. Petichonis advocati monaſterii, ſign. Ruodgaud, ſign. Ratpert, ſign. Vuolco, ſign. Mangold. Ego Sintpert humilis monachus rogatus à Vuarhind ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem Mercurii VIII. KAL. Auguſti, regnante Domino noſtro Chuonrado Rege.

Si liber ſervum acceperit, quæ ſit conditio prolium. Partitio liberorū inter Dominum & ſervam lege Alamannica ſic fiebat, ut natu maximum filium Dominus ſequentem liber pater, & ſic deinceps, acciperet: idem in filiabus. Hæc Lex non reperitur in ſuperioribus capitulis: concordat tamen cum Novel. Juſtiniani Imperat. 151. de prole partienda inter ruſticos, & Novel. 162. c. 2. & ſeq. & l. ultima C. de agricol. Servorum conditio, qui quod acquirunt Domino, acquirunt etiam ſub ſervos.

DE SERVITUTE.

III.

Albuinus Clericus.

IN Dei nomine, Ego Cotawina ancilla Dei dono atque trado ad monaſterium S. Galloni, ubi ejus ſacrum requieſcit corpus & hoc eſt quod trado, quod ego in Lutinach viſura ſum habere, & in alio loc ɔ qui dicitur Beſſindorf, & in locis, campis, ſilvis, & omnia quæ inibi viſura ſum habere, & caſatos ttes his nominibus, Ragingerius cum infantes ſuos his nominibus, Rihgero, Vuantilone, Vualtricho & uxore ſua Faſtrata, & filio eorum Vuolfrido, & ſervo ejus Iſamberto, & alio ſervo nomine Vuoto, & Haccone qui eſt in concambio cum Vuichardo redemere ſe vult, det alium mancipium XI. manuum longum. Hi ſunt teſtes qui præſentes fuerunt & ſignaverunt, ſign. Cotavvinæ qui hanc traditionem fieri rogavit, ſign. Vuichardi, ſign. Tuto, ſign. Vuotahar, ſign. Amalgei, ſign. Theotbald, ſign. Matrolt, ſign. Tuilo, ſign. Vuolfberti, ſign. Aſthari. Ego itaque Albuinus Clericus rogitus ab Cotavvina hanc cartam ſcripſi ſub die VII. KL. Octob. in anno I. regnante Carolomanno Rege.

IV.

Anonymus.

Anno Domini MCCLXXXXVIII. Wilhelmus Abbas monaſterii S. Galli hæc conſcribi fecit. Noverint univerſi quod Burcbardus dictus Lou reſidens in Thurego, Adilheidis, Mechtbildis, Adilheidis, & Gertrudis, filiaſtræ ipſius Burchardi pertinent jure proprietatis ad monaſterium noſtrum prædictum, & quamdiu vixerint, tenentur dare annis ſingulis I. libram ceræ in recognitionem proprietatis. Poſt mortem vero eorum Abbas, qui pro tempore fuerit, de ſingulis mortuarium accipiet.

Donari, tradi, permutari, vendi apud Alamannos potuiſſe ſervos ſub ſuis titulis exempla evincent.

DE MANUMISSIONE.

V.

Nandcrimus Monachus.

Notum ſit omnibus tam præſentibus quam ſuperventuris, quod ego Vuolaliub cum manu advocati mei Engilboldi duo mancipia mea, id eſt Thiotonem & Vuadindam,

Manumiſſio privata. de Nibalgovva.

dindam, in Dei amore libertate donavi, ea tamen ratione, ut annis ſingulis ad Cellam Ratpoti, quæ ad monaſterium S. Galli pertinet, incenſu IIII. denarios ſolvant. Actum in loco qui dicitur Rota publice præſentibus his quorum hic ſigna continentur. ſign. Vuolaliub & advocati ejus Engilboldi, qui hanc notitiam fieri voluerant, & aliorum teſtium, ſig. Engilhelm ✠ Cundhart ✠ Ruadker ✠ Vuano ✠ Oadalwart ✠ Vuolfleip ✠ Reginker ✠ Tagapert ✠ Folcholt ✠ Sinderat ✠ Vto ✠ Vuato. Ego itaque Nandcrim indignus monachus ad vicem Richperti rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem Jovis, VIII. KL. Majas, anno XXII. regni Hludowici, ſub Gozperto Comite.

Aliud exemplum habes infra ſub titulo De traditione rerum, in charta Hiringi monachi. Et aliud ſub titulo de precariis in charta Purgolfi ſubdiaconi.

VI.

Ernuſtus Cancellarius.

Manumiſſio coram Rege In nomine ſanctæ & individuæ trinitatis, Hludowicus divina favente gratia Rex. Noverint omnes fideles noſtri, præſentes ſcilicet & futuri, quia nos rogatu Puruchati dilecti Comitis noſtri quendam proprium ſervum noſtrum Iohan nominatum, in præſentia fidelium noſtrorum, per excuſſionem denarii de manu illius, juxta legem Salicam in elomoſynam noſtram liberum dimiſimus, & ab omni jugo ſervitutis abſolvimus, ejus quoque abſolutionem hoc ſcripto firmavimus, quam in omni tempore firmam inviolabilemque manſuram eſſe volumus. Præcipientes ergo jubemus, ut ſicuti reliqui manumiſſi, qui per hujusmodi titulum abſolutionis à Regibus vel Imperatoribus noſcuntur eſſe relaxati ingenui, ita deinceps memoratus Iohan bene ingenuus atque ſecurus exiſtat, & ut iſta ingenuitatis pagina firma ſtabiliſque conſiſtat, annulo noſtro eam conſignari juſſimus.

Ernuſtus Cancellarius ad vicem Theotmari Archicapellani recognovi. Data II. Kal. Iun. anno incarnationis Domini DCCCCVI. indict. VIIII. anno regni Domini Hludovici VII. Actum in Rottwila feliciter. Amen.

VII.

Vuato Diaconus.

Manumiſſio in Eccleſia. AUctoritas Eccleſiaſtica patenter ammonet, inſuper & poteſtas Regia canonicæ religioni adſenſum præbet, ut quemcunque ad ſacros ordines ex familia propria promovere Eccleſia quæque elegerit in præſentia Sacerdotum canonicorum ſimul & Nobilium laicorum, & ejus cui ſubjectus eſt manumiſſione ſub libertatis teſtamento ſollemnitet roboretur. Idcirco ego in Dei nomine Engildruda quondam meum famulum nomine Sigimarum, ſacris ordinibus dignum, in præſentia nobilium virorum liberum ab omni vinculo ſervitutis dimitto. Cui Romanæ per hoc auctoritatis teſtamentum ſtatuo, ita ut ab hodierno die & tempore bene ingenuus atque ſecurus permaneat, tanquam ſi ab origine fuiſſet parentibus liberis procreatus vel natus: eandem pergat partem quamcunque volens canonice elegerit, habensque portas apertas ita ut deinceps nec mihi nec ſucceſſoribus meis ullum debeat noxiæ conditionis ſervitium, neque aliquod libertatis obſequium, ſed omnibus diebus vitæ ſuæ ſub certa ingenuitate, ſicut alii cives Romani, per hunc manumiſſionis aut ingenuitatis titulum bene ſemper ingenuus atque ſecurus exiſtat, ſuumque peculiare, quod habet aut quod adhuc adquiri poterit, ſaciat inde ſecundum canonicam libertatem quidquid voluerit. Et ut hæc teſtamenti ac ingenuitatis auctoritas inviolatam inconvulſamque optineat firmitatem, ego Engildruda & Richolf advocatus meus amborum manibus ſubterfirmavimus, ſacerdotes quoque ita nominati manus ſuas in præſentem ingenuitatis cartulam miſerunt, Pero, Adalman, Hiltiger, Rodpot, Baldolt, Rantolf. Actum in villa Hoſtrahum nuncupata, in præſentia Salomonis & Reginolfi miſſis Domni Hludovvici Regis ſig. Hilribaldi miſſi Honorati Comitis † Otkit † Liutpreht † Hadpert &c. Ego itaque Vuato Diaconus rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem Iovis, in VIII. ID. Octobr. regnante Domno Hludovvico Rege Alamannorum & Pejoariorum, ſub Chonrato Duce nobiliſſimo, feliciter. Amen.

Cujacius Obſervat. lib. 14. c. 27.

VIII.

Thiothartus.

Igitur dum pluribus cognitum eſſe conſtat, qualiter nos Grimaldus Abba & Advocatus noſter Poſſo partibus monaſterii S. Galli quendam hominem Vnderuſt nomine ad ſervitutis jugum attrahere voluimus, & ideo in mallo publico, coram Comite Vodalrico, ſcilic. Ego Grimaldus Abba & prædictus Advocatus noſter Poſſo illum pleniter ad ſervitium præfato monaſterio noſtro quæſivimus, nobisque & ſucceſſoribus noſtris illum ſubjugare conati ſumus. Ille autem in eo conſilio, prædictus videlicet Vnduruſt, ſtuduit, ſe reconciliare, quam ſervituti ſuccumbere ſagacibusque flagitationibus à nobis & Ad-

Manumiſſio coempta proprio peculio.

Advocatn noſtro, ut ſe nobiſcum pacificare voluiſſet. At nos propter amorem Domini illius rogitationibus ſenſum adcommodentes conſentiebamus, reconciliationem non renuentes. Atque nb id jam dictus bomn Undurust de medio quod habuit territorio inter Hagenbab & Eligauge ac Snetta, juchos quattuor ad reconciliationem nobis dedir, ſcil. ut à die præſenti ita ingenuus conſiſtat, quaſi ſi ab ingenuis parentibus ſit genitus: noſque ea tatione illud accipientes, quatenus ipſe noſtra ex parte ab omni ſervitutis vinculn ſit exutus in perpetuum, totaque ejus agnatio, poſteritas & procreatio ſimiliter ſit abſoluta, ſub ea conditione, quæ modo ab illo genita eſt & deinceps progenita fuetit, tamquam ſi ex liberis fuiſſent parentibus procreati, hocque conſcriptionis vinculo firmari juſſimus. Actum in Vuiratduro coram Vodalrico Comite & cætero populo. ſig. Grimaldi Abbatis & Advocati ſui Poſſonis, ſigna aliotum teſtium. Vodalricus Comes Adalhol, Vuanzo, Adalhelm, Nidger, Landftid, Aſtheri, Uto, Fridun, Lantolt, Heitar, Vuuinrat, Srrello, Adalram, Other, Alpheti, Thiotpert, Cunzo, Hadabert, Huppert, Auto junint. Ego itaque Thiothart recognovi & ſubſcripſi. Noravi diem Mercutii, II. Idus Febr. an XVII. Hludowici Regis in Orientali Francia, ſub Vodalrico Comite.

DE DOTE.

IX.

Formula Iſonis.

DUlciſſima conjux mea atque amantiſſima nomine illo, Ego in Dei nomine N. ſumpſit mihi conſilium atque cnnplacuit, ut ego te mihi in conjugium accepiſſem: quod ita & feci. Propterea donn tibi * dotem, ſicut noſtris utriuſque conplacuit amicis tibi donate, in pago illo in loco in villa nuncupata, id eſt rectam curtem cum ſæpe circumcinctam &c.

* *ita vocat antiquus ſeu donationem propter nuptias.*

X.

Anonymus.

NOs Comites de Habisburg, videlicet Ruodnlfus Lantgravius Alſatiæ, Ruodolfus Canonicus Eccleſiæ Baſilienſis, Gothefridus & Eberhardus fratres, ejuſdem Lantgravii patrueles, univerſis &c. Noverint igitur, quos noſſe fuerit nportunum, quod cum nos curtes & prædia noſtra in Dierigkon & Slieron ſita jure proprietatis ad nos & noſtros genitores pertinentia, à prædilecta domina & matre mea, videlicet prædicti Lantgravii, Heilwiga Comitiſſa, cui ipſæ curtes & prædia in recompenſationem donatinnis propter nuptias titulo pignoris fuerant obligata, &c. Quicquid juris habemus in ſæpe dictis univerſis & ſingulis bonis & hominibus, tam nos quam bonæ recordationis progenitores noſtri Comites, videlicet Albertus mihi Lantgravio pater, nobis tribus fratribus patruus, Ruodolfus avus, Albertus proavus, ratione proprietatis vel infeodationis ab imperio uſque in præſentiarum diviſum vel conjunctum & communiter habuiſſe & poſſediſſe dignoſcuntur, &c. Data an. Dom. MCCLIX. XVI. Kal. Nnvembr. indict. III.

DE DONATIONIBUS.

XI.

Pernhardus Subdiaconus.

Donatio facta liberis naturalibus

SUperventuras igitur contentiones, quæ ſæpius etiam cauſis ex minimis oriri ſolent, ad devitandas placuit mihi Amalperto traditionem, quam filiis meis feci, conſcriptione firmari, & ad memoriam poſteris tradere. Dedi itaque tribus filiis meis, Annoni, Amalperto & Reginfredo, qui mihi nati ſunt ex ancilla S. Galli, omnem proprietatem meam, quam hodierna die in Vuolerammes wilare viſus ſum poſſidere: ea videlicet ratione, ut eadem poſſeſſio ſine ullius contradictione ab illis perpetualiter poſſideatur, cenſuſque II. denariorum ab eiſdem ſingulis annis perſolvatur. Actum in Zuocewilare in publico mallo Norkeri advocati coram monaſterii S. Galli Abbate Cralone, aliiſque teſtibus quorum hic nnmina continentur, ſig. Amalperti qui hanc traditionem fecit. ſigna & aliotum teſtium, qui ibidem præſentes affuerunt, Reiccho, Ruodpert, Vuiro, Reginger, Vualthere, Ruodpert, Orachar, Ketbert, Reginbert, Vuineram, Heriman, Vualtn. Ego itaque Pernhardus Subdiaconus ſcripſi & ſubſcripſi in vicem Vualdonis. Notavi diem feriam III. anno XII. Rege Ottone regnante ſub Peringario Comite.

XII.

Alboinus.

Mortis cauſa donatio.

VEnerabilibus in Chriſto fratribus ſeu pro Chriſto peregrinantibus Iohanni Epiſcopo & Abbati una cum monachis ſuis ſub norma ſanctæ regulæ B. Benedicti conſtitutione degentibus in monaſterio S. Galli confeſſoris ſeu S. Mariæ Semper-virginis, quæ eſt in pago Arbonenſe, Gebalinga filia Maginberti. Canonica ſcriptura & antiqua legum auctoritas vel Principum decreta ſanxerunt, ut unusquiſq; dum manet in corpore de propria quam poſſidet facultate voluntatem ſuam literis inſerat, ut perennis temporibus inviolata permaneat, quia nihil valet cuiquam lux fugitiva niſi quantum poterit de præſentia mercari æterna, Ideo ego jam dicta Gebalinda cogitavi æter-

æternam retributionem, dono à die præſenti quod in perpetuum donatum volo ad ipſa caſa Dei jam dicta, id eſt loca nominata Lolinga omnia quicquid in eodem loco vel ubicumque viſa ſum habere de meis propriis facultatibus, omnia hæc rrado in dominationem Sanct. Galloni Confeſſoris ſeu & Rectoribus, ut poſt hunc diem poteſtatem habeatis omnia quicquid exinde pro utilitate monaſterii ipſius facere volueritis, liberam ac firmiſſimam habeatis poteſtatem faciendi: in ea vero ratione, ut ipſa res ſub uſufructuario mihi habere liceat, & annis ſingulis cenſum exſolvam, id eſt, XII. maldras de prace, & duas maltras de frumenro, & duas friskingas tremiſſas valentes, & poſt diſceſſum filius meus vult ſimiliter proſervire, licenriam habeat uſque diſceſſum ejus. Hæc quoque epiſtula traditionis omni tempore firma & inviolata permaneat, cum ſtipulatione ſubnexa. Actum in ipſo monaſterio publice, præſentibus quorum hic ſignacula contenuntur. ſign. Gebalindæ qui fieri rogavit, ſign. Maganberti genitoris ſui, ſign. Vuidberti, ſign. Balduini, ſign. Gaozberti. Hæc omnia, quæ ſupra ſcribere rogavimus, ſine ulla contradictione habeatis in ea ratione, ut numquam mutetis alium dare, nec minuere, nec vindere, ſed ſit ſtabilis ad ipſa loca ſancta & ſi hæc neglegitis, revertat ad heredem proximum. Ego Alboinus rogitus ſcripſi & ſubſcripſi. Data quod feci menſe Julio, anno XII. regente Karolo.

DE TESTAMENTIS.

XIII.

Umbertus Canonicus.

Teſtamentum inter conjuges.

✠ In Chriſti nomine. Quicquid inter conjugatos de propria facultate, manente caritate, pro amore dilectionis unus ad alterum invicem condonare debemus: propttereà ego Magnus facio ribi uxori meai Quintillanai, ſi me ſupervixetis, poteſtarem de omnibus, quantum mihi pertinet tibi legibus facere aut dare, antepono Falſiciam & antepono quod pro anima dare cupio, hoc ſunt XXX. ſolidi nominativi inter Presbyteros & inter meos filiolos & inter proprium & inter mobile & qualis de meis parentibus aut tuis aut noſter filiolus tibi melius ſervierit poteſtatem habeas illum ameliorare. Et ſimul facio ego Quintella tibi viro meo Magno omnia, quantum mihi pertinet tibi facere, ſi me ſupervixeris, omnia facio tibi in poteſtatem, antepono Falſiciam & antepono quod pro anima dare cupio, & qui tibi melius ſervierit, poteſtatem habeas illum ameliorate, qualem poteſtatem tu mihi feciſti de tua cauſa talem habeas de mea. Et ſi quis de heredibus noſtris aut quilibet ſuppoſita perſona, qui contra hanc umquam recauſare voluerit, ſolvat duplum quod in carta iſta continetur, & judici auri libras II. Facta carta in vico Pugo, menſe Aprili, anno XV. regnante Domno noſtro Einrico, & ſub præſentia reſtium, ſignaverunt teſtes, Auſtus, Vigilius, Valentianus, Vuikeramnus, Valerius, Præſtantius, Ovilio, Aimo, Aurilianus, Victor, item Victor. Et ego Umbertus Canonicus rogitus ab Auſto, qui fuit vicarius, hanc cartam ſcripſi.

XIV.

Anonymus.

Teſtamentum Nuncupativum.

ISti ſunt homines qui fuerunt in præſentia, quando Patarich heredem tradidit pro anima ſua ſuum fratrem Ratolte in elemoſyna ſua. Iſti ſunt teſtes, ſign. Ruopreth, ſign. Vuelant, ſign. Ruadachar, ſign. Cundram, ſign. Kadalac, ſign. Richpreth, ſign. Tiſſo, ſign. Eborolt, ſign. Buoſo, ſign. Chehart, ſign. Ebores, ſign. Vuacpreth, ſign. Ruadarant, ſign. Sikaheri, ſign. Cundram, ſign. Lanpreth, ſign. Alaman. ſign. Loacham, ſign. Hiltapalt.

DE CODICILLIS.

XV.

Mano Diaconus.

Traditio Adalrammi de ſua pecunia.

EGo in Dei nomine Adalhram trado ad monaſterium Sanct. Galli quicquid in die exitus mei de hac luce in pecuniali cauſa non datum & non viſitatum reliquerim, id eſt caballis domalibus cum cætero troppo, caballis cunctis, auro argentoque, ſcuta cum lanceis, veſtibus, vel omnibus utenſilibus, quas in die obitus mei non datas alicui & non uſitatas reliquerim, trado ad jam dictum monaſterium pro animæ meæ ſalute filiique mei Deotonis, ut nullo contradicente quicquid, ut jam diximus, in die obitus mei reliquerim, ad eundem cœnobium permaneat ſtabilitate perpetua ad habendum. Et ſi ullus ſit qui hoc contradicere voluerit, ut prædictæ res ad jam dictum monaſterium ſtare non debeant, de ſuis rebus talia quæ carta contrinet ad eundem cœnobium reſtituat, & fiſco proximo auri uncias V. & argenti pondera VII. perſolvat, & nihilominus carta firma in æternum permaneat, quocumque modo rite manere & valere poteſt. Actum in villa quæ vocatur Sulaga, præſentibus qui hic ſubnotantur, ſign. Adalrammi, Deotperti, Ruadperti, Vuerinberti, Vuallodi, Puaſonis, Vualonrs, Richnandi, Perahtfridi, Tagaberti, Sicheri, Neriprehti, Liutprethi, Vuerinbrehti, Hagioni, Vuollonis, Meginoprehti, Ottachari, Vuoffonis, Adalprehti. Ego Mano Diaconus rogatus ſcripſi. Notavi die Veneris, pridia Kal. Auguſt. anno XL. re-

gnante Domno Karolo, & II. Domni Regis Pippini, ſub Rihvvino Comite.

DE PERMUTATIONIBUS ET CONCAMBIIS.

XVI.

Formula Iſonis.

OMne namque quod inter partes diverſas bonis moribus ſaniſque conſiliis diffinitum, neceſſe eſt propter jurgia futura ſubjicienda ſuccedentibus temporibus conſcriptionis vinculo conligare. Sic itaque complacuit atque convenit inter illum Abbatem cum ad cœnobii illius vocato ſuo ſen inter alios ſeculares inter illum & illum, ut ſimillas firmitates parique tenore conſcriptas cambii ſui emitterent, quas & emiſerunt. Ipſum autem cambium in eaſdem firmitatis emiſſiones nominatim viſum eſt nobis inſerendum. Deinde namque memoratus Abbas ſeu alius cum manu advocati ſui jam dicto homini illo in villa nuncupata juchos & de pratis ad carradas ad jus pertinens Sancti illius, & accepit ab illo in villa nuncupata juchos & de pratis ad carradas, ea duntaxat ratione, ut pars utraque acceptæ jus cambitionis deinceps inconvulſum & inviolabile perennibus temporibus abſque ullius inquietudine vel repetitione poſſideat, ſicque pari diffinitione ſanxerunt, ut ſi pars quælibet exin calumniam ingerere, hoceſt, ſi aut memoratus Abbas ſeu ſucceſſores ipſius ſive jam dictus ille vel illius heredes aliquam repetitionem moliri temptaverint, ſit tunc pars patti tantum culpabilis quantum repetere præſumpſerit & in ærarium Regis auri uncias III. cogatur impendere: ſed nihilo minus præſens emiſſio cambii hujus perpetim ſui vigoris obtineat firmitatem, ita dumtaxat ſi Imperatoris clementiæ complacuerit. Actum in illo loco præſentibus iſtis, ſign. illius Abbatis & advocati ſui illius, ſign. illius Decani, ſign. præpoſiti, ſign. cellarii, ſign. cuſtoris, ſign. portarii, ſign. camerarii, ſign. hoſpitarii, ſign. aliorum teſtium. Ego itaque immerens Diaconus anno illo Imperatoris ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem illum, illam datam, ſub illo Comite. Amen.

XVII.

Theotardus Præpoſitus.

Permutatio prædiorum. OMne quod inter diverſas partes bonis moribus ſaniſque conſiliis fuerit definitum, neceſſe eſt ob utilitatem ſervandæ pacis atque futura jurgia devitanda ſpacio temporis ſuccedente conſcriptionis vinculo colligare. Quapropter convenit inter quendam virum nomine Totonem, & inter Grimaldum monaſterii Sanct. Galli Abbatem & advocatum ſuum Libonem una cum conſenſu fratrum quoddam concambium facere in Priſignovve, in loco qui dicitur Vuitinovva, quod & ita fecerunt. Ego igitur Toto ad monaſterium Sanct. Galli dedi in præfato loco quattuor in juchos, & unam vineam in avia unius hominis labore procurandam: ea videlicet ratione, ut econtra Rectores ipſius monaſterii in concambium mihi donarent, quicquid in ſaltu Svarzvvald juxta fluvium Melia hodierna die extirpatum & cultum haberent. Quod illi quoque meæ poteſtati conceſſerunt, ita duntaxat, ut ſicut jam ſupra dixi, quicquid in ipſa cella extirpatum poſſiderent, in concambium mihimetipſi ſine ulla contradictione poſſiderem: cætera vero, id eſt, inculta quæque ipſamque ſilvam & poteſtatem cædendorum lignorum, nec non adjacentia cuncta, paſcuas, marchas, aquarumque decurſiones, ipſam quoque viam ſibi reſervaverunt in perpetuum. Præterea quippe ego Toto ipſos obnixè rogavi, ut mihi unum pratum juxta eundem fluviolum concederent, promittens me partem proprietatis meæ poſtea illis donaturum. Idipſum vero, ut promiſſa factis implerem, ſimiliter egerant, & conſcriptione ſtabilitatis firmaverunt. Hæc quoque conditio concambiitali ratione firmata eſt, ut hæc præſens concambii carta ex utraque parte firma & ſtabilis permaneat ſtipulatione ſubnixa. Actum in Chiricheim in cubiculo Regis publice, præſentibus iſtis quorum hic ſigna continentur. ſign. Totoni qui hoc concambium cum Grimaldo Abbate & advocato ſuo Libone perpetravit. ſign. Vuirperti † Pero † Vuolumi † Hagano † Libo junior † Uto † Hanhart † Erchanfrid † Ridhard † Meginbert, item † Uto, item † Vuitpert. Ego itaque Theodhardus Præpoſitus vice Remmingi Presbyteri rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem Martis, II. Nonn. April. ann. XXVII. regni Hludovvici in Orientali Francia, ſub Karolo principe ejuſdem Hludovvici Regis filio.

XVIII.

Riſine Subdiaconus.

OMne namque, quod inter partes diverſas ſanis diffinitum fuerit conſiliis, propter jurgia devitanda ſubſequentia conſcriptionis vinculo firmare neceſſarium eſt. Convenit igitur Hartmotum Abbatem cœnobii S. Galli ſuumque advocatum Heitar cum Vuitperto Domni Regis vaſallo, cum licentia Domni Regis Hludovvici, ut firmitates pari ratione conſcriptas ſui perpe- *Permutatio vaſalli cum licentia Domini.*

perpetrarent concambiï, ſicut & fecerunt. Dedit namque memoratus Abba ex parte monaſterii Sanct. Galli in pago qui dicitur Zurrichgauge, & in loco Richanbach nominato V. hobas de terra arabili, & caſas cum curtis cæteriſque ædificiis, atque cum ſilvaticis marchis ad easdem pertinentibus, & in alio loco qui dicitur Vaginesvvilare I. hobam plenam de terra culta: & accepit de ſupradicto Vuitperto vaſſallo Domni Regis ex parte ſui beneficii in eodem pago & in loco Velebach nuncupato II. hobas, & caſas cum curtis, cæteriſque ædificiis, atque unam ſilvulam ad eundem locum pertinentem, nec non & piſcationis uſum illius laci, qui ſuptadicto loco contiguus fore videtur; ea videlicet ratione, ut utraque pars accepti jus concambii perpetuis deinceps temporibus inconvulſum & inviolabile abſque ullius inquietudine vel repetitione poſſideat. Præſens ergo concambii carta ex utraque parte omni tempore firma ſtabiliſque permaneat cum ſtipulatione ſubnexa. Actum in curte regia Zurich, præſentibus iſtis quorum hic ſignacula continentur. ſign. Harmoti Abbatis & advocati ſui Heitar., qui hoc concambium fieri voluerunt. ſign. Tiotharti Decani, ſign. Folchardi Præpoſiti., ſign. Richperti ſacratarii, ſign. Erchangeri cellerarii, ſign. Ortuvini Camerarii, ſign. Palderici Portarii, ſign. Engilrammi hoſpitarii, ſign. & aliorum teſtium † Vuitpert. † Vuillichere † Reginbert † Ooazo † Adalbert † Erchanbert † Vuolthart † Plidker † Paldine † Paldolt † Anno † Azzo † Cozram. Ego itaque Riſine indignus monachus atque Subdiaconus ad vicem Folchardi præpoſiti rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem Jovis, III. Nonn. Dec. anno XXXVII. Hludovici Regis, ſub Humfrido Comite.

XIX.

Notkerus.

Permutatio cum traditione precaria.

EGo Hugprehr providens paupertati & opportunitati meæ trado ad monaſterium Sanct. Galli in Zurichgovve, in loco qui dicitur Eskinghoua ad curtem Linrovva pertinente, VIII. juchos de terra ſtatim in jus monaſterii redigendos: & accepi inde alios VIII. juchos in Durgovve, in loco qui dicitur Eilickevve: ea ratione, ut dies vitæ meæ terram ſub cenſu unius denarii poſſideam, ſimiliter & uxor mea poſt me, & poſt noſtrum obitum in jus monaſterii revocetur. Actum in cella, Id. Febr. anno imperii Karoli ſecundi ſecundo Adalberto Comite in Durgovve, & hi ſunt teſtes, Orhere, Buozo, Zuozo, Maganloh, Cozolt, Erchanolt, Eburhart, Rathere, Vodalhart. Hildibold, Adalung. Ricgovvo. Ego Notker juſſus deſcripſi.

XX.

Ratpertus Monachus.

NOverit igitur multorum induſtria, quia ego Vualdthram rogavi Salomonem venerabilem Epiſcopum & Abbatem monaſterii Sanct. Galli, ut mihi cum conſenſu fratrum quandam terram concederet facere commutationem, quod ita & fecit. Dedi etiam ad monaſterium Sanct. Galli jurnales tres in pago Turgevve in villa Stamheim de optima terra: & accepi è contra de rebus ipſius monaſterii jugerum unum in duobus locis ſitum, & ut hoc concambium perpetualiter inconvulſum permaneat, manu propria eum firmavi. ſign. Vualdthrami, qui hunc libellum fieri & firmari rogavit. ſign. Eskerici advocati, Folchart, Reginger, Korskolf, Vualdhere, Kiſalhere, Lantpold, &c. Ego itaque Ratpertus monachus rogatus anno DCCCCII. Dominicæ incarnationis, anno III. Regis Hludovvici, Idus Februarias, die Mercurii ſcripſi & ſubſcripſi.

Permutatio fundorum.

XXI.

Sigibertus Presbyter.

IN Chriſti nomine. Ego itaque Salomon Conſtantienſis Eccleſiæ Epiſcopus & Abba monaſterii Sanct. Galli, qualiter ego una cum conſenſu fratrum & advocati noſtri Amalungi quoddam concambium facere cum Engillrammo quodam religioſo viro decrevi, quod ita & feci. Tradidit enim nobis præfatus homo Engilram ſilvulam unam bonam in Eilikovvaromarcho & agrum unum ad eam pertingentem alium in Rammelinchouan, tertium in Pipineshoueſterin cum prato, quartum in Aadotuaromarcho; & ipſe econtra à nobis accepit hobam unam in Tanninchouaromarcho, in loco qui dicitur Meiſtereshuſa ea videlicet ratione, ut ea quæ nobis dederat, inconvulſa perpetualiter habeamus, & illa quæ nos illi dedimus, ſimiliter habeat & legitima ejus procreatio abſque ullius contradictione perpetualiter poſſidenda. Actum in Eilikovve præſentibus quorum hic ſigna continentur. Signum Salomonis, qui hoc concambium fieri voluit, ſignum Ecchonis Decani † Ruodkeri æditui † Peronis Portarii, † Witonis hoſpitarii † Engilberti præpoſiti. Signum & aliorum ibidem præſentium, † Amalunch † Arolf † Perihker † Ruodhoo † Liutine † Adalho † Heitar † Hadamar † Ratire † Hugimar † Vuihart † Petrus † Kerrat † Edilloz, &c. Ego itaque Sigibert indignus presbyter ad vicem Nordperti ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem Lunis, X. Kal. Jun. annum III. Chuanradi Regis, Udalricum Comitem.

XXII.

XXII.
Herimotus Monachus.

Permutatio ſervorum. INter duales igitur partes quicquid ſanis aptiſque conſiliis diffinitur, ob futura devitanda jurgia conſcriptionis titulo neceſſe eſt, ut confirmetur. Quapropter complacuit mihi Grimaldo Abbati, Podalolto advocato noſtro, omnibuſque fratribus cœnobii Sanct. Galli conſentientibus, uti concambui communi ſeuſu cum Vualdrammo *de Argungerre.* * perpetrati conſcriptionis pari ratione depictæ perpetrarentur. Dedit namque nobis idem Vualdrammus duo mancipia, quorum nomina ſunt Suablind & Cozrud, accepitque è contrario à nobis tria mancipia, quorum unum vocatur Adalſind, aliud Hiltiſind, tertium Cuata, eo videlicet pacto, ut utraque pars eotundem mancipiorum concambii ratione utrimque contraditorum libertam in omnibus habeat poteſtatem, nullamque ulterius ob illa moleſtiam pars parti audeat inferre. Actum in Liubilaha publicè, præſentibus iſtis, quorum nomina hic ſcripta teuentur. Sig. Grimaldi Abbatis, & advocati ſui Podalolti † Folcharau, Ruadiuc † Machelm † Thiothere Chunibretb † Selbo &c. Ego itaque Herimot indignus Monachus ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem Martis, anno XVIII. regni Hludovvici, ſub Vuelfone Comite.

XXIII.
Ruadgangus.

de Aragangerre. NOtum eſſe plurimis deſideramus, qualiter ego * Sigibertus concambium feci cum Grimalto venerabili Abbate & ipſius advocato Hiltibranto. Dedi ergo eis in dominium domus Sanct. Galli Chriſti Confeſſoris ſervos, nominibus his Gaudentium & Herigerum. Ipſe vero conſilio cum fratribus ejusdem monaſterii Sanct. Galli inito, unà cum manu advocati ſui prædicti Hildibranti è contra dedit mihi alios ſervos nominibus Rato & Selihger, ſimili recompenſatione probatos. Si quis ſit qui libellum hujus concambii inrumpere temptet, inchoatum ſuum nullo peragat ingenio, ſed firma permaneat. Actum in villa Ruadgozzes vvilare coram iſtis teſtibus. Sig. Sigiberti qui hoc concambium fecit. Sig. ceterorum teſtium, Thiethere, Erline, Eskerihc, Madalprer, Sigzro, Vuerimpret, Iſinpret, Vuitpot, Altine, Folcholt, Edilleoz, Vuenito. Anno, regnante Hludovvico ſereniſſimo Rege, XXXI. Ego itaque Ruadganc ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem Veneris, XVIII. Kalend. Mai, ſub Vodalrico Comite.

XXIV.
Radpertus Levita.

NOtum ſit omnibus præſentibus atque futuris, quod ego Bernhardus Abba monaſterii Sanct. Galli rogatus ſum pro concambio cujuſdam ancillæ monaſterii noſtri, cui nomen eſt Paldſind, à quodam homine cui nomen eſt Tiſi. Convenit ergo atque conplacuit ex utraque parte, ut nos illi traderemus prædictam Paldſindam, & nos econtra in concambium reciperemus ancillam proprii juris ipſius nomine Adalhiltam, quod cum conſenſu fratrum noſtrorum, & cum manu Advocati noſtri Vuitonis firmavimus atque peregimus. Actum in Vuintatura publicè, in præſentia legatorum Imperatoris, Salomonis Epiſcopi, Kotzperti Comitis, Ruadhari Abbatis, Hilleboldi Comitis, in præſentia Adalberti Comitis. Sig. Bernhardi Abbatis & Advocati ejus Vuitonis, qui hoc patraverunt. Sig. Landfrid, Rochfrid, Andreas, Ichere, Reginger, Pato, Kunderoch, item Landfrid. Ego itaque Raipert indignus Levita ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem VI. feriam III. Idus Novembr. annum Karoli Imperatoris V.

DE TRANSACTIONIBUS ET PACTIONIBUS.

XXV.
Formula Iſonis.

DUm conſtet plurimis, quod à quodam homine nomine illo advocatus cœnobü Sancti illius, pro rebus quas ille in illo loco ſitas ad partem jam dicti monaſterii contradidit, frequenter pro illis rebus interpellatus eſt. Qua ex re utrimque complacuit atque convenit, ut devitandæ deinceps cauſa contentionis præfatæ res, pro quibus nos & advocatum noſtrum interpellat, ad nos pleniter, id eſt, ad poteſtatem monaſterii redeant perpetim poſſidendæ: accipiatque à parte ejusdem monaſterii aliquo territorium in confinio villæ illius nomine nuncupata, hoc eſt totidem juchos ſub tali conventione, ut etiam deinceps neutra ullam inquietudinem ſeu repetitionem moliatur. Quod ſi inchoatum fuerit, ſit tunc pars alteri tantum culpabilis quantum expetit, & quod malo ingenio repetit evindicare non valeat, ſed præſens conventionis cartula perennem obtineat vigorem ſtipulatione ſubnexa. Actum in illo loco publicè. Sig. illius Abbatis & advocati ſui illius, qui hanc conventionis cartulam perpetraverunt. ſ. Decani, Cuſtoris, Præpoſiti, Cellerarii, Portarii, Camerarii, Hoſpitarii. ſ. aliorum teſtium. Ego itaque ille rogatus ſcripſi, Notavi diem

diem illum, in illa data, anno illo illius Imperatoris, ſub illo Comite.

XXVI.
Vuolfcozus.

OB amorem itaque omnipotentis Domini unicuique eſt ſummopere penſandum qualiter ubique pax & concordia conſtruatur ac ſolidetur, & jurgia atque diſcordia quomodo devitentur & deſtruantur omnimodis eſt ſatagendum. Pluribus ſcilicet notum eſſe non dubitamus, qualis contentio facta eſt inter Grimaldum Abbatem ex rebus monaſterii Sanct. Galli & quendam hominem nomine Notgerum, in loco qui propter fontium ubertatem vocatur Prunnon. Nos itaque id eſt Grimaldus Abba & advocatus ejus Poſſo prædictum locum cum omnibus adjacentiis ejus, ſicut ſitum eſt inter duos rivulos, id eſt Cunzenpahc & Muaſilenpach, dominationi Sanct. Galli jure pertinere cum totius populi teſtificatione dicebant: Ipſe verò Notger nequaquam conſentire voluit, ſed præfatas res ſuæ proprietati vindicabat. Sed poſtquam ſeipſum recognovit, quandam pacificationem accipere non rennuimus, ſed accipere decrevimus. Dedit itaque nobis ipſe præfatus homo Notger juchos XCII. inter Maſinang & Adalgozzeshuſon, & in loco qui vocatur Loupmeiſſo: nos ex noſtra parte debuimus illi jugera VIII. illa etiam ad ſupradictum numerum complendum nobis dimiſit, ea tamen conditione, ut in præfato ſaltu, qui adjacet jam dicto loco id eſt Prunnon, inter illos rivulos qui nominantur Cunzenpach & Muaſilenpach, omnem utilitatem id eſt in paſcuis, in ædificationibus, in lignis cædendis, & in omnibus quibus homo in communi ſaltu uti poteſt utendi poteſtatem habeamus: & ſi quid in eodem ſaltu adhuc minime ſit comprehenſum, abſque ullius infeſtatione comprehendi poteſtatem habeamus. Inſuper eo condictu, ut & illa anterior pax & concordia firma ac ſtabilis permaneat. Hanc itaque concordiam præfatus Notger ea ratione ſolidavit, ut ſi quid in ipſo die, quando hæc concordia eſt condicta, ex parte monaſterii malli vel conqueſtus ad ipſum haberet, funditus ex noſtra parte omitteretur. Poſt iſtius verò concordiæ condictionem placuit utrimque ob ſtabilitatem pacis & firmitatem conventionis coram Comite & cuncto populo cartas concordiæ emittere, ut ultrà neutra pars partem inquietare præſumat; ſed hæc concordiæ carta per temporum curricula permaneat inconvulſa. Actum in Loupmeiſſo publicè, præſentibus iſtis. Sig. Grimaldi Abbatis & advocati ſui Poſſonis, qui hanc concordiæ cartam fieri conceſſerunt. Sig. Oaldrici Comitis. Adalpert, Kihini, Vuanzzo, Nidger, Blidger, Lantfrid, Ruadger, Hartpert, Hagano, Aſcheri, Rohfrid, Lantolt, Mahtarat, Adalho, Tagabert, Alpheri, Hadabert, Erimbert, Itheri, Vuolfger, Vualtfrid, Muning, Hungoz, Hanheri, Puato, Huato, Strello, Ekho, &c. Ego itaque Vuolfcoz anno XV. Hludovvici Regis regno in Orientali Francia ſcripſi & ſubſcripſi die veneris, XIIII. Kalend. MART. ſub Oadalricho Comite.

XXVII.
Anonymus.

QUoniam igitur more fluminum humana tempora defluunt, & præſentium modò vita modo memoria intercidit, neceſſe eſt geſta ſeu dicta priorum ſcriptis tranſmittere notitiæ futurorum. Ideo complacuit nobis, Abbati videlicet monaſterii S. Galli Craloni cum fratribus cœnobii noſtri & Notgero advocato noſtro, ut conventionem quæ inter nos & illum facta eſt adnotatione præſentis cartulæ roboremus. Cujus negotium pactionis ita ſe habet. Ex traditione Otharii quondam tribuni, ejuſque neptis Kerchildæ quoddam prædium, quod Iohannisvilla dicitur, inveſtitura monaſterii erat, quod præfatus Notgerus omni genere ſtudii quaſi hæres Otharii repetere, publicaque mallatione monaſterio abſtrahere conabatur. Adverſus quem cum diu multumque ex parte cœnobii fuiſſet decertatum, nec certum contentio finem iuveniſſet, convenientibus crebro pro hac re utriuſque partis plurimis, noviſſimè conſilium incidit, ut quia idem Notgerus vaſſus noſter & advocatus monaſterii erat, III. hobas in Vzzinvvilare, & alpem paſcuam, quam ab Vodalrico Chadalohi filio acquiſierat, ad monaſterium contraderet, & quod reperebat prædium à nobis ad temp' vitæ ſuæ reciperet, quod & factũ eſt. Reſtituimus enim ei ſub eadem conditione locum quem diu flagitaverat, ut deleta altercationis diſcordia fideliorem eum deinceps ac devotiorem habere poſſemus. Quam ille proprietatem cum poteſtative poſſediſſet, ad monaſterium multis teſtibus adhibitis reddidit atq; reveſtivit, inſuperq; prænotatas hobas in Vzzinvvilare cum alpe jam dicta S. Gallo nobiſque contradidit. Ea dumtaxat ratione, ut ipſe hæc omnia ad tempus vitæ ſuæ poſſideat, redemptione omnino denegata: poſt mortem verò ejus ipſa loca cum XV. mancipiis & omnibus mobilibus, quæ illo tempore ibi fuerint inventa, ad monaſterium ex integro revertantur, excepta uxoris pecunia, & domeſticorum illius ſervitorum ſupellectilibus, & ut eædem poſ-

poſſeſſiones nulli ulterius ſecularium in beneficium dentur, ſed ad uſus fratrum in monaſterio Deo famulantium annuatim proficiant. . . . . . .

XXVIII.

Etcho Archipresbyter.

NOtum ſit omnibus, videlicet præſentibus & futuris, quod ego Salomon Junior Conſtantienſis ſedis Epiſcopus, & Hartmotus cœnobii Sanct. Galli Abba, unà cum convenientia & conſilio utroque loco fratrum, ceterorumque fidelium noſtrorum, omnem malitioſæ artis litem atque diſſenſionis contentionem de ſubſcripta re ipſis in locis in futurum præcavendum, ſtatuimus inter nos, ut venerabili Abbati & fratribus prædicti monaſterii decimam in ſubnotatis locis, ſicut illius temporis in illorum erat veſtitura, concederemus, hoc eſt in Mechingen ſimul cum Salica terra & hobis, quæ Canonicis pertinebant; & in Heminhoſun cum Salica terra & hobis: & in Goldahun cum Salica terra, ſimul cum illa hoba, quæ illi adjacet, cujus decima tunc in mea veſtiruta erat: quod & ita feci, ea ſcilicet ratione, ut mihi contra donarent, quicquid in Lienzevvilare habuiſſent, & in villa Buoch hobam unam & in Syrnaha curtilem unam ſimul cum adjacente prato, & quicquid habuiſſent in ſilvicola; quæ dicitur Tegeramos inter Syrnaha & Gloten: quod & ita fecere. Et ut firmior & credibilior omnibus in futurum maneret, placuit inter nos chartam pacationis ex utraque parte allevari, quod Tuitiſcè Suonbuoch nominamus, cum manibus Advocatorum noſtrorum Hamberti & Lantolfi, ſucceſſores noſtros ammonendo, ut abſque ullius inquietudinis ſcrupulo inconvulſa & ſtabilis omni tempore in ævum permaneat. Sig. Salomonis Epiſcopi & Hartmoti Abbatis, qui hanc cartam pacationis fieri decreverunt. Sig. Fratrum monachorum, Perenhard, Rimeding, Job, Erfolt. Signa fratrum Canonicorum, Henno, Etcho, Tageman, Hartpreht. Signa ceterorum teſtium, Hartpert, Engilbold, Gano, Vritto, Vuetti, Statcafrid, Ruohbert, Thietbold, Ruohtpert, Vuerdo, Herebrant, Otto, Vuolfram, Miloh, Hugoz. Actum in villa Romanishorn, anno regnante, Imperatore Karolo II. ſub Comite Adalberto, menſe Junio, die Veneris, indicione XV. Ego itaque Etcho indignus Archipresbyter juſſus ſcripſi.

(o)

DE EMPTIONE ET VENDITIONE.

XXIX.

Vuaringilus Cancellarius.

DOminis in Chriſto fratribus congregationis Sanct. Galli, ubi Johannes Epiſcopus vel Abbas præeſſe videtur, cum Hartrico Degano & Bilifrido Præpoſito, & aliis quamvis plurimis. Ego itaque Rihbertus filius Cozberti vinditor: conſtat me vobis vindidiſſe, hoc eſt in pago Durgauinſe in villa, quæ dicitur Bettinovva, quicquid ego ab Adalſuinda cum eo pretio adqueſivi, hoc eſt jurnales XXV. cum omnia quicquid ad ipſam terram conſpicit vel continet, hoc eſt campis, ſilvis, pratis, paſcuis, viis, aquis, aquarumque decurſibus cum omni adjacentia vel appendicia à die præſenti de meo jure in veſtram trado dominationem, habendi, commutandi, vindendi, vel quicquid exinde facere volueritis liberam ac firmiſſimam habeatis poteſtatem faciendi. Et accipio à vobis ſervum nomine Rhadoinum ad taxatum pretium coram teſtibus, quorum hic nomina continentur. Sig. Rihbertus vinditor. Sig. Vuanzo. Sig. Ilo teſt. Sig. Erchanbert teſt. Sig. Theotbaldo teſt. Sign. Haribaldo teſt. Sign. Rehinbert teſt. Sign. Vuolfram notarius. Ego enim Varingiſus Cancellarius rogitus & petitus à Rihberto ſcripſi & ſubſcripſi anno IIII. regnante Carolo glorioſiſſimo Rege. Notavi ſub die quod feci, menſe Junio die octavo, ſub Vuarino Comite.

XXX.

Andreas Presbyter.

IN Chriſto nomine. Dulciſſime mihi atque amatiſſime & unica adflictione colende. Ego itaque Andreas Presbyter eſcripſi rogitus à Baldilane, Folheriguér & Honilenda hanc cartulam. Conſtat eos vindere & vindiderunt tibi * Folhuino agrum ad poſtes modiorum III. Confinit da una parte Majonem & da alia parte terram de Conſtanti Nigri. Precium placitum adque finitum valiente in ferro liberas XX. quod precium vinditor ab emtore de præſente accepit, & ipſum agrum tradidit emtori ad poſſidendum, ut ab hac die habeas, teneas, poſſedeas, tuo jure vindicis adque defendas, & quicquid exinde facere volueris habeas poteſtatem. Et ſi quis quod fieri non credimus, ſi aliquis aliquando contra hanc vinditionem ire, temtare vel inrumpere voluerit, ſolvat judici publico dublam terram, & cartula iſta firma permaneat legis ſtipulatione ſubnixa, qui omnium cartarum adcommodat firmitatem. Facta cartu-

* *Rang-vvil.*

cartula vindicionis in vico Vinnona, XII. Kalend. Januarias, ſub regnum Imperatoris Loduigi, ſub præſentia plurimorum teſtium, qui ab eos rogiti venerunt vel ſigna fecerunt. Notavi diem & regnum. Sign. Baldilanes, & Folherici, & Honilendas vintores, qui hanc cartulam fieri voluerunt. Sign. Flavini, Honorati, Sulvanus, Sejanus, Eſtarculſus, Aerarius, Vuihramnus, &c.

XXXI.

Laveſo Presbyter.

IN Chriſto nomine. Annu XIIII. regn. Lodovicu Rege de Bajovaria filiu Lodovici Imperatoris ſcripſi ego Laveſo Presbyter rogitus & pedirus à filios Pociani, Vigelium, & Orficinum, & Valerium, & Autropiane, & Veneranda, & filios Fotejas, ipſos præſentes mihi adque dictantes & manus ſuas proprias ſubterfirmantes. Conſtat eos vindere & vindidere ſub legitimu jure ſtrumentorum Alderamno, qui commanet in ſoraſta numcupante Salectum, hoc eſt ſolum cum caſas de comparatione in fundo Quatadeves, confinit duas partes in Paſſivi & de una in via publica, & precium placitum adque finitum valientem ſolid. XV. & ipſum venditores ad emptorem, & de præſente receperunt, & ipſum ſolum vel caſas tradiderunt emtori ad poſſedendum, ut ab hac die habeat, teneat, poſſedeat, ſuo jure vindicet adque defendat, & quicquid exinde facere voluerit liberam habeat poteſtatem. Et ſi quis, quod fieri non credimus, ſi aliquis aliquando contra hunc ſtrumentum ire, temtare, aut inrumpere voluerit, perſolvat duplum ſolum cum caſas, & judici culpabilis auri uncias VI. & quod repetit, nihil valeat vindicare, Aquilæ & Archadiæ legis ſtibulatione ſubnixa, qui omnium cartarum adcommodat firmitatem. Factum ſtrumentum in vico Quaradiues, IIII. NON. Januar. ſub præſentia bonorum virorum qui ab eos rogiti venerunt vel ſigna fecerunt. Notavi diem, & regnum ſuperſcripſi. Sig. Vigilii & Orficini & Valerii & Autropianes & Venerandas & filios Fonteias, venditores qui hunc ſtrumentum fieri rogaverunt, teſtes. ſign. Folcarini, Ebutionis, Vrſi, alii Folcarini, Vuidonis, Baſili, Magni, Agmonis, Adalciani, Dominici, Conſtantini, Latini, Ieroncius, alius Ieroncius. Ego Laveſo Presbyter rogitus ſcripſi.

XXXII.

Vuilimannus Clericus.

IN Chriſti nomine. Annu XXXI. regnante Domnu noſtru Luduvvicu Rege ſcripſi ego Vuilimannus Clericus rogitus ad Valeriu, qui dedit ad vicem Magnanes. Conſtat eum vendere, & vendidit tibi ſanctoque Gallone agrum in Giſimu Modiorum III. Da una parte confinit infantes Magnanes, & ex alia parte ipſos emptores, & in contra recepit pretium venditor ab emptore cum vocato ſuo Honorato & cum majore ſuo Abraam, dederunt illi IIII. tremenſes in ferto valientes, & tradidit ipſa terra emtores ſuos in perpetuum ad poſſidendum, ut abeant, poſſedeant, & faciendi exinde quicquid voluerint poteſtatem. Si quis verò, quod fieri non credimus, ſi aliquis aliquando de nos vel de heredibus noſtris aut quidliber perſona, qui contra hanc cartulam vindicionis ire, temptare, vel inrumpere voluerit, ſolvat dubla carta cui comutare voluerit, & judici auri liberas II. Facta carta vindicionis in vico Viunona, Idus Madii ſub præſentia bonorum teſtium, qui ab eum rogiti venerunt vel ſigna fecerunt. Notavi diem & regnum Sig. Valerii qui fuit ad vicem Magnanes, qui hanc cartam fieri rogavit. Teſtes. Honoratus, Abraam, Balfredus, Urſus, Petto, item Urſus, Rapertus, Albuinus.

XXXIII.

Vmbertus Canonicus.

☧ In Chriſti nomine. Anno XIIII. regnante Domino noſtro Einrico ſcripſi ego Vmbertus Canonicus rogitus à Mannoue, qui fuit à vice Johannentes & uxoris ſuæ Donniniganes. Conſtat eos vendere & vendiderunt tibi Magno & uxori tuæ Quintellanai cortinum aroncale, quem habueruut de ſui patris & quem adqueſivit de Lovanes, cum pomiſera ex integro quantum ibidem habuit. Confinit in via ex alia parte in coltura & II. mediorum de terra ibi ſec. confinit ipſo cortino de capite de latus in Magnanes, de alium in via & II. melarios, in ipſo loco in ipſo agro & I. ſeſtairale in roncale confinit in Leones ex alia parte ipſo Magno. Et Falſicia exinde in alia noſtra terra in roncale, & Falſicia de illum Cortinum aut de illa pomifera in alio noſtro cortino qui non aforella. Et tradiderunt venditores emptori ſine emptore, ſine omne cenſu, & ab omne homine pec mundum; precium in contra ſolidi X. Et ſi quis ire, temptare, vel inrumpere voluerit, ſolvat duplum, quod in carta iſta continet, & judici aurum libr. II. Facta carta in vico Pugo, menſe Aprili, & ſub præſentia teſtium. Sig. teſt. Manno, Auſtus, Magnus, Præſtantius, Victor, Solvanus, Valentianus, Valerius.

DE RERUM TRADITIONE.

XXXIV.

Formula Iſonis.

EGo in Dei nomine illa cum manu Advocati mei nomine illo trado ad monaſterium ſancti illius mancipia totidem, quorum hæc ſunt nomina. Sed extra hos unum ſervum emptitium nomine illo. In ea videlicet ratione, ut ea habeam tempus vitæ meæ cenſumque annis ſingulis ſolvam, id eſt, tantum: & ſi redimere voluero, cum tanto redimam. Illum verò ſupra nominatum ſervum nomine illo in eundem cenſum habeam tempus vitæ meæ; & ſi redimere voluero, cum tanto precio redimam. Poſt obitum vero meum, ſi ante non redimero, omnia ad jam dictum monaſterium redeant perpetim poſſidenda. Si quis verò contra hanc cartulam traditionis venire atque inrumpere temtaverit, illa multa componat, ſicut in lege Alamannorum continetur. Actum in illo loco publicè, &c.

XXXV.

Audo Clericus.

IN Chriſti nomine. Nos verò Cauzoinus coſta me dare atque donare Audemaro Appati de parvola terrola mia pro mircede anime mee, vil pro ſirvitium ſum, vil pro nodricamintum que intir vivo ſervia Audemaro, & ille me notricet & avead podiſtade quantu ad me adperte, nir, caſa, ſola, orta, agra, prada, in pomifferis, in ſilvis fructefteris, in paſcuis, & aquis, & acceſſo ſuis, omnia ex onibus ex entegru quantum ad ipſum adpertenit. Er ſi quis, cot non credimus, aliquis aliqoando de heredis meus contta hunc ſactuque eo pro mercede vil pro nodrimintu que me Audemaros notricat, ire, temtare, à inronpere voluerit, ad eſcomunicados da ſancta ecleſia, & ſalva judiciari liveras II. & cartula donationis ſua optenia firmiratem. Aquilianis Arcatianis leges eſtibulationis, qui à omnium cartarum adcommoda firmitacem. Facta cartola donationis anno XXX. poſt regnu Domini noſtri Dacopirti Reies, die tertiu Calandas Settenbris, ſup preſentia tiſtium ab eo roiedi ſunt ſuſctipturi vil ſegna facturi. Nodavi die, & regnum, & teſtis qui ſuſcrivere conrogaverunt. Signum Cauzoini, qui honc cartola fieri rocavit. ſignum Baluoaldi teſtis. ſignum Aſcati teſtis. ſignum Quolpoaldi teſtis. ſignum Lantcotti teſtis. ſignum Landonis reſtis. ſignum Trudolfii teſtis. ſignum Frittonis teſtis. Ego Quolfuinus fui intir, ubi hunc cartola facta eſt. Ego Audo Clericus roietus ad Cauzoinus hunc cartola eſcripſi & in teſtimonio ſuſcripſi cartola donationis Audemari Apatis fruniſcat con cratia DEI & ſancti Petri.

XXXVI.

Silveſter Diaconus.

IN Chriſti nomine. Ego Rinulfus cogitavi Dei intuitum, vel divinam retributionem, vel peccatorum meorum veniam promerere. Propterea vernaculam juris mei terram eam in loco nuncopanti quod dicitur *Petinvillare, quantum mihi Deus donavit, & parentis mei in hereditate dimiſerunt, trado, ſervum Allidulfum cum omnia mea, cum agris, cum pradis, cum canpis, cum aquis, cum ſilvis, cum pumiferis, trado de meo jore Sanct: Galloni ad poſſedendum, & poſtea quidquid exinde facere volueris vendendi, donandi, poſſedendi, liberam in omnibus habeas poteſtatem faciendi. Si quis vero, quod fieri non credo, ſi ego ipſe aut ullus de heredibus meis, vel ulla oppoſita perſona, qui contra hanc donationem venire aut agere temptaverit, in primis Dei iram incorrat: & à communione corporis vel ſacerdorum extranius ſit, & in fiſco ſolvat auri libtas duas & argenti pondera quinque: & quod petit, vendicare non valeat, ſed præſens hæc carta omni tempore firma permaneat, cum extipulatione ſubnixa. Actum præſentibus, quorum ſignacula continentur. ſign. Rinolfi qui hanc donationem fieri rogavit, ſign. Ruodolfi, ſign. Aſcari, ſign. Audonis, ſign. Fredualdi, ſign. Atiberti, ſign. Suabonis, ſign. Ludualdi, ſign. Suzcini, ſign. Odpadi, ſign. Eftegi, ſign. Acconis, ſign. Zilonis, ſign. Ruodcoz. Notavi quod feci in menſe Junio, V. id Julias, in anno XV. regnante Domno noſtro Teoderico Rege ſupra Carulum Majorem Domus. Ego quanquam peccator Silveſter eſcripſi in Dei nomine, Amen.

* Pettinuaiſou.

XXXVII.

Idem.

IN Dei nomine ego Lanbertus filius Laudoaldi condam; talis mihi ſumpſit conſilius pro animæ meæ ſalutem, ut res meas ad aliqua loca ſanctorum condonare deberem. Quod & ita feci. Dono adque trado ad monaſterium Sanct. Gallonis qui eſt conſtructus in pago Arbonenſe, ubi ejus ſactus requieſcit corpus; & hoc eſt quod dono in pago Durgauginſe, ſet in ſito Zurihgavvia, in his locis quorum hîc nomina denuntiantur, hoc eſt in villa quæ dicitur Illenavvia, & in Erpfratinchova, & in Makiſinchnva, & in Vzinaha, & in Hunichinvvilare, & in Tunriude, & in Madalalresvvilare, & in

Perol-

Perolfeswilarc, omnia quicquid pater meus Landoaldus & mater mea Pieta in his locis denominatis ſupra habuerunt: hæc omnia & ex integro manu poteſtativa ad ipſum ſupra nominarum monaſterium trado adque transfundo, ibidem à die præſenti perpetualiter poſſedendum. Er. ſi ego ipſe aut ullus heredum vel poſtheredum meorum, aut quislibet ulla oppoſita perſona cartulam iſtam irritam facere conaverit, aut eum infrangere voluerid, tantum, quanrum cartola iſta contenit adſcriptum, ad ipſum monaſterium reſtituat, ſed & ſociante fiſco multa conponar, id eſt auri uncias III. & argenti ponduos V. coactus exſolvat, & quod reppetir non prævaleat evindicare, & nihilominus præſens cartula iſta omni rempore firma & ſtabilis permaneat, ſtibulatione ſubnixa. Acta in Craolſeſtale in mallo publicè, ſub Carlomanno Majoredomus. Et hii ſonr teſtes, qui in præſenti fuerunt & firmaverunr † ſignum Lantberti, qui hanc cartulam traditionis fieri rogavit † Herigaer patruus ejus † ſign. Amalrich. † Signum Aottuni † Hroadgaet † Albrich. &c. Ego itaque Silveſter Diaconus rogitus ab Lantberto ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem, hoc eſt IIII. Id. Septembris, ſub Chancorone Comite.

XXXVIII.

Idem.

✠ In Chriſti nomine. Ego quidam Petto cogitavi Dei intuitum, vel divinam retributionem, vel peccatis meis veniam ptomerere, & ut mihi in futuro merces boni operis adcreſcat: Propterea vernacula terræ juris mei in loco noncupante quod dicitur Dara, cum ſervis & ancillis, hæc nomina eorum, Gondaharancum, & omnia quæ poſſidet cum uxorem ſuam & filios & filias, & Rihfredum, ſic ſimiliter Vuinifredum, ſic ſimiliter Liuddulfum, ſic ſimiliter Cauſulfum, ſic ſimiliter Vuitonem cum ſociis ſuis vic nomina eorum eſcripta ſuot, quod ego Petto donavi ad ſacrum S. Gallonis pro remedio animæ meæ à ſociis ipſius, cum agris, cum pradis, cum ſilvis, cum aquis, cum omnia acceſſibus, cum omne mobile aut immobile, cum filiis & filias, cum oves & bovis, cum iis quæ ad opus vivendum pertinerent. Si quis verò, quod fururum eſſe non credo, ſi ego ipſe aut ullus de heredibus meis, vel ulla ſuppnſita perſona, qui contra hanc donationem venere aut agere temraverit, ſolvat in fiſco aurum libtas duas & argentum pondera V. & quod petit vendicare non valeat, ſed præſens hæc epiſtola omni tempore firma & inliſa permaneat cum extipulatione ſubnixa. Actum in ſigne quod dicitur Glata villa publicè. Notavi quod feci diem Iovis, X. Kalen. Decembris eorum inſignacula continuntur. Sign. Petonis qui hanc donationem fieri præcepit. Sign. Airici Comitis Germani ejus, ſign. Bertèrici Comitis germani ejus, ſign. Peponis teſtis germani ejus, ſign. Lantfreti reſtis, ſign. Vulperti reſtis, ſign. Ungari teſtis. Ego Sylveſter Diaconus ſcripſi & in teſtimonio ſubſcripſi.

XXXIX.

Hiringus Monachus.

SAcroſancta Eccleſia S. Mariæ, S. Petti, S. Mattini, S. Leudagarii, S. Petronellæ, cæterorumque Sanctorum, qui eſt conſtructa in inſola minore quæ juxta Hupinavia eſt, ubi Hara & Beata cum reliquas ancillas Dei degere videntur. Ego Beata namque filia Rachiberti cogitans pro remedio animæ meæ, vel pro æterna retributione, volo omnes res meas vel omnia peculia mea, quicquid habeo, ad locum illum condonare, boc eſt in villa quæ dicitur Alrorf & Cella cum omnibus adjacentiis vel adpendiciis eorum in arcas vel ſiluas. Et in Reutinchova terras & ſilvas, ſuerqua, vel alias * æcencias, quicquid ibi habere videor. Et in villa quæ dicitur Huzinaa homines VIII. & rerras & ſiluas, vel alias æcencias ſive in Uzinaa ſive in Smarinchoua ſive in Nancinchova ſive in Tatrinchoua quicquid genitor meus Racinbertus de quolibet adtracto in loca illa habuit, ſive ego ipſe & Landoldus poſtea conquiſivimus ſive comparavimus rotum ad integrum duas partes de omnia damus. Et in villa quæ dicirur Centoprato caſaros duos cum omnibus adjacentiis vel adpendiciis eorum; ſed unum infanrem inde ingenuum taxavimus, reliqui verò ſicut ſuperius diximus ita ſint. Er in Berofovilare mancipium unum nomine Contleuba. Er in inſola ipſa mancipios tres, & patones quattuor. Iſta omnia ad ipſum monaſterium ſuperius nominatum rradimus adque rransfundimus, quicquid exinde facere voluerinr liberam ac firmiſſimam in omnibus habeant poteſtatem faciendi. Si quis verò, quod fieri non credo, ſi aut ego ipſa, aut ullus de hæredibus meis vel quælibet ulla oppoſita perſona, qui contra haoc donarionem meam venire, aut agere, vel qua ulla calomnia generare voluerit, in primis ſi ſe emendare noluerit, itam Dei & pœnas inferni experite pertimiſcat, & duplum rantum quantum ipſa res meliorata valuerir eis coactus exſolvat, & in fiſco auri libram I. argenti libras II. & hæc præſens donario mea firma permaneat ſtipulatione ſubnexa. Actum in monaſterio quod dicitur Babinchoua, quod fecit

* f. attentias; vel potius adjacentias i.e. adjacentias, ut in Charta 50.

menſis November dies XXIX. regnante Carlomanno Duce, & Pebone Comite. Signum † Beatanæ quæ hanc donationem fieri & firmari rogavit. ſign. † Bebonis Comitis. ſign. † Muninc. † Arnefridus Abba ſubſcripſi † Etchamberti † Rihberti † Num † Butanc † Heſindo † Roberto.

Breve de illos homines quod Beata fecit hoc eſt, Vuintrolf, Radbega, Gerlind, Anna, Ingaberta, Goderamnus, Herolf, Iohannis, Rachintrudis, Hiciga, Villof, Froatilin, Volfarda, Baltimda, Tetaclinda, Vetdicho, Sigitrudis, Odalchus, Radleuba, Teutgerus, Hugileuba, Vitilinus, Randuinus, Arnoluara, Richuinus, Leudiſca, Bacila, Trudmundus, Teudhara, Anno, Volfildis, Sigutmarus, Concila, Volfidrus. Sic quomodo mihi ſervierunt, ſic in antea ſerviant, Folritus, Cunthild, Otolf, Tallo, Tacalind, Haguſtolt, Aldini, Teudila, Fraido, Richbertus, Matuas, Vertleuba, Butra, Reatila, Haladara, Muatdanc, Munifrid, Volfila, Valiſan, Fariſeus, Varinfrid, Higilind. Pro anima Atanæ ſerviant ibi Altolf, Hettila. Sic quomodo mihi ſervierunt, ſic inantea ſerviant Terta, Torta. Pro anima Otunlis & Zon ſerviant ad illam caſam Dei Vinidiſca, Rathari, Voluinc. Ego Hirinchus Monacus hanc donationem rogitus ſcripſi & ſubſcripſi.

XL.

Landarius Presbyter.

PArtem eccleſiæ noſtræ quæ dicitur Raudinleim, ubi Landarius Presbyter eſſe præſens videtur, Ebo & conjugis mea Odalſinda & Alodoes aliqua de rebus ſuis adfirmaverunt & tam tradiderunt ad S. Gallum, terris, caſis, caſalis, mancipiis cum caſatis, campis, pratis, viniis, ſilvis, paſcuis, aquis vel decurſibus, mobilis & immobilis, quidquid in Vahcinchova, & in Laidoluinchova, Bodinchova icagimus omnibus & ex omnibus ad ipſum S. Gallum tradimus, à die præſente habeat, teniat, qui exinde faciri voluerit ad poſſidendum habiat poteſtatem. Si quis vero ego aut nos ipſi aut hetedes noſtri aut ulla oppoſita perſona, qui contra hanc firmitatem ita veniri timtaverit, inſera cuntra ipſo ſancto auri libram unam, argenti pondos duos, & nihilominus donatio iſta omni tempore firma & ſtabilis permaniat ſtipulatione ſubnexa. Actum in Vahcinchova villa publici. Sign. Ebonis & Cojouis meæ Odalſindæ qui fieri rogavit. ſign. Volffaro † Bertario † Aimoni † Vuaninco † Teutmaro † Berno Comitis † Cunleuſotes † Auttini † Dodoni. Ego Landarius Presbyter roitus ſcripſi. Data VII. Idus Sept. anno X. rigni Domini noſtri Ildirici Riis.

XLI.

Anonymus.

IN Chriſti nomine. Ego Erfroinus, & filii mei Teotarius, atque Rotarius, cogitavimus Dei intuitum, vel divinam retributionem vel peccatis noſtris veniam promereri propterea vernacula terra juris mei in loco qui dicitur Openwilare tradimus S. Galloni viginti juchos, & in Eberingen unum juchum de vinea, & de colonis meis Erfoinum cum uxore ſua & cum omni appertinentia ſua, cum caſa & cum terra, & cum omnibus ſuis: & alium ſervum nomine Vualdolfum cum caſa, cum terra, & cum omnibus ad eum pertinentibus, ut dum adhuc vivimus ego & filii mei, in noſtra permaneant poteſtate, & in anno reddamus carram de vino, & carram de ſiligne, & carram de fœno, & friskingam. Et ſi filiis meis infantes nati fuerint, ſicut ſuperius dixi, ita ſolvant cenſum, & habeant poteſtatem. ſi noluerint cenſum inde reddere, omnia, ſicut ſuperius diximus, ſint conceſſa ad eccleſiam S. Gallonis. Et ſi quis, quod non credimus, aliquis de heredibus noſtris contra hunc factum noſtrum ire vel inrumpere voluerit, in primis incurrat judicium Dei, & ſolvat auri libras II. & hunc factum noſtrum inlæſum permaneat ſtipulatione ſubnixa. Facta hæc carta eſt in loco qui dicitur Anninchova, XVII. Kalend. Febr. ſub regno Domini noſtri Elperici Regis. ſign. Teotarii & Rotarii, qui hanc cartam fieri rogaverunt † ſiguini teſtis, ſign. Regandozi teſtis, ſig. Vulperti teſtis ſig. . . . .

XLII.

Liutfretus Presbyter.

DOmino ſancto in Chriſto venerabili viro patri Otmato Abbati Durgauginſi ſeu de monaſterio S. Galloni. Ego Rothpaldus donamus ad monaſterium veſtrum pro mercede animæ meæ facultaticulam meam, recipere deberetis poſt diſceſſum meum. Dono vobis donatumque in perpetuum ut permaneat eſſe volo, hoc eſt in pago Duregauginſi in villa qui dicitur Richinbach, & in Vuilla, & in Zibrenneswanga, & in Vuangas, & in Tuzzinwang, & in Sclatte, & in Puzzinberch, & in Vuanzincovo, quicquid in iſtas villas viſus ſum habere, pecuniis, mancipiis, caſis, caſalis, campis, pratis, ſilvis, aquis, aquarumque decurſibus, ad integrum à die præſente trado vobis, & ſervum meum nomine Nhideng & uxorem ejus Bruna, & cum oba ſua, & cum omnia quo veſtiti ſunt: & alium ſervum meum nomine Vuolfharium cum uxore ſua Arane, cum oba ſua

ſua & cum omnia quo veſtitus eſt. Et pro iſtas res proſervire volo annis ſingulis, hoc eſt XXX. ſeglas cervefæ, XL. panis, friſcheguau tremiſſem valientem, & XXX. Mannas, & arare duos jochos in anno, & recollegere,& intus ducere, & angaria ubi opus eſt. Etſi infans meus ſimul proſervire voluerit, faciat ſicut ſuperius: & ſi proſervire noluerit, nullam habeat poteſtatem, ipſam facultatulam meam trado vobis ad monaſterium veſtrum poſt diſceſſum meum atque transfundo dominationi, ut quidquid exinde pars monaſterii facere voluerit, liberam ac firmiſſimam in Dei nomine in omnibus habeat poteſtatem. Si quis, ego aut heredes mei, aut ulla oppoſita perſona, qui contra hanc donationem iſtam venire temptaverit, tunc inferat parti cuſtodienti dublam repetitionem, & fiſco auri liberas II. & argenti pondera III. & nihilominus præſens donatio iſtæc omni tempore firma & ſtabilis permaneat ſtipulatione ſubnexa. Actum in villa Aninawa publice. ſign. Rorhaldi qui hanc donationem iſtam fieri rogavit. ſign. Sicharii teſtis. † Bertcauzi teſt. † Puopo teſt. † Vuodolgarii teſt. † Aribaldi teſt. † Rathcauzi teſtis. Ego Liutfretus presbyter ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem Martis, VIII. Id. Auguſtas, anno III. regnante Domno noſtro Pippino Rege, ſub Vuarino Comite.

XLIII.

Vuaringiſus.

SAcroſancta eccleſia S. Galluni, qui eſt conſtructa in pago Durgauia, ubi ipſus in corpore requieſcit, & Iohannes Abbas ad præſens Rector eccleſiæ eſſe videtur. Ego in Dei nomine Vuinibertus cogitans Dei ut aliquid rei meæ ad ipſum ſacrum locum pro remedio animi mei condonare deberem: quod & ita feci hoc eſt in pago Durgavia, in loco qui dicitur Parmacunavia, quicquid ibidem viſus ſum habere, mancipiis, pecuniis, caſas, caſalis, campis, pratis, ſilvis, aquis, aquarumque decurſibus, omnia ex integro de meo jure ad ipſum monaſterium S. Galluni poſt obitum meum trado atque transfundo, ut quicquid exinde Rector monaſtetii vel monachi ibidem deſervientes facere voluerint, liberam ac firmiſſimam habeant in Dei nomine in omnibus poteſtatem. Si quis ego aut heredes mei aut ulla oppoſita perſona, qui contra hanc tradicionem iſtam venire tempraverit aut agere præſumpſerit, inferat parti cuſtodienti dublam repetitionem, & fiſco auri uncias V. & argenti pondoras II. & nihilo minus præſens traditio iſtæc firma & ſtabilis permaneat, ſtipulatione ſubnexa. Actum in villa Vuila publice, præſentibus quorum hic ſignacula contenuntur. Sign. † Vuniberti auctoris qui hanc traditionem iſtam fieri rogavit. † Sig. Vuanzo teſt. † Sig. Aſcharii. † Sig. Sickeri. † ſig. Teutbold. teſt. † ſig. Rihger teſt. † ſig. Rihperat teſt. &c. Ego Vuarinkis rogitus ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi die Dominico, VI. Id. Octupris, anno X. regnante Domno Pippino Rege Francorum, ſub Vuarino Comite.

XLIV.

Vuaringiſus.

SAcroſancta eccleſia in honore S. Galli Confeſſotis conſtructa, ubi ipſe in corpore requieſcit, & præſenti tempore Iohannes Epiſcopus eſſe videtur Rector Monachorum. Ego in Dei nomine Theoda, ſumpſi mihi conſilium ut aliquid de re mea ad ipſum monaſterium condonare deberem, quod & ita feci. Hoc eſt in pago Durgavia, in vico qui dicitur Ailihecauge, quicquid ibidem viſa ſum habere, & mihi in hereditate contingit, mancipiis, pecuniis, caſas, caſales, campis, pratis, ſilvis, aquis, aquarumque decurſibus ad integrum poſt deceſſum meum ad ipſum monaſterium trado atque transfundo dominationi, ut quicquid exinde fratres ipſius monaſterii facere voluerint, liberam ac firmiſſimam habeant in Dei nomine in omnibus poreſtatem. Et ſi quis ego aut heredes mei aut ulla oppoſita perſona, qui contra traditionem iſtam venire tempraverit aut cogitare præſumpſerit, tunc inferat parti cuſtodienti duplam redibitionem, & fiſco auri unzias II. & argenti pondera V. & nihilominus præſens traditio iſta omni tempore firma & ſtabilis permaneat, ſtipulatione ſubnexa. Actum in villa Ailihecaugia publice. ſig. * Teodanæ auctricis quæ traditionem iſtam fieri rogavit. ſig. Vuanzonis † Friduini † Puaſonis † Erimberti Presbyteri. Ego itaque Vuaringis ſcribſi & ſubſcripſi. Notavi diem Dominicum, V. NON. Majas, regnante Domno noſtro Pippino Rege Francorum, ſub Vuarino Comite.

* Theotanæ.

XLV.

Moathelmus Clericus.

PErpetrandum eſt unicuique quod Evangelica vox admonet dicens; *Date & dabitur vobis*. Ego in Dei nomine Scalcomannus cogitans de animæ meæ remedio vel de æterna retributione, talis mihi decrevit voluntas, ut res meas ad aliqua venerabilia loca ſanctorum dare deberem: quod ita & feci. Dono atque trado omnes res meas, quas ex paternico mihi de alode legiti-

legitima contingit, ad monaſterium S. Galloniſ ubi ejus ſacrus requieſcit corpus, qui eſt conſtructus in pago Arbonenſe, hoc eſt quod dono in loca denominata, id eſt in Laimawia & in Apſalaga, & in Entinesbütugo, & in Operindotaf, & in Oboroſtindorsphe prata, & in Pipartori prata, & in Liutratcswilare, in his locis ſuper nominatis trado atque transfundo ad ipſum ſuperius nominatum monaſterium, donatumque in perpetuum eſſe volo, & me ipſum ad ipſum monaſterium ad monachum trado, & rogo, & teſtifico coram Deo & ſanctis ejus, ut nec me nec poſt obitum meum nullus ex ſuccedentibus Abbatibus vel Epiſcopis ad nullum unquam hominem nullum concambium aut commutationem faciant, ſed ipſas res ipſe monaſterius & rectores ipſius monaſterii perennis temporibus in ſua dominatione poſſedeant. Et ſi quis verò, quod futurum eſſe non credo, ſi ego ipſe aut ullus de heredibus meis, vel proheredibus meis, aut quislibet ulla oppoſita perſona, qui contra hanc cartulam traditionis, quam ego ſponranea voluntate fieri rogavi, veniret aut eam infrangere voluerit, non ſolum quod ei non liceat, ſed damnum incurrat, id eſt tantum & alium tantum quantum cartula iſta contenit ad ipſum ſuperius nominatum monaſterium reſtituat, & in diſcutiente fiſco multa componat, id eſt auri uncias duas & argenti pondus quattuor coactus exſolvat, & qui repetit nihil evindicet, & præſens cartula iſta omni tempore firma & ſtabilis permaneat cum omni ſtipulatione ſubnexa. Actum Laimaugawilare, in quo cartula iſta ſcripta eſt, quod fecit menſis Martius dies XV. in anno primo regni Carlomanni Regis, ſub Roadharto Comite. Sign. Scalcomanni qui hanc cartulam traditionis fieri rogavit. ſign. Taltoni patris ejus. ſign. Vuelimanni fratris ejus. ſig. Fareri fratris ejus. ſign. Selparati fratris ejus. ſig. Takarichi. ſign. Hnodelrich. ſign. Lantulfi. ſign. Uſſoni. ſign. Boſſonis. ſign. Gramanni. Ego Moathelmus Clericus ſcripſi & ſubſcripſi.

XLVI.

Vſalto Diaconus.

IN Chriſti nomine. Ego Unforahtus filius Otgari condam, talis mihi decrevit voluntas pro animæ meæ remedio ſeu pro æterna retributione, ut omnes res meas, quas mihi genitor meus moriens dereliquit, vel ego ipſe mihi adquiſivi, ad monaſterium S. Galli, ubi ejus ſacrus in Chriſto requieſcit corpus, condonare deberem: quod ita & feci. Et hoc eſt quod dono, in pago Durgauginſe in ſito Zurihgauuia in villa quæ dicitur Tuntiude, quæ & Hadaleihinchova vocatur, id eſt caſam, curtem clauſam cum domibus, ædificiis, mancipiis, pecuniis, terris, campis, ſilvis, pratis, paſcuis, viis, aquarumque decurſibus, omnia ex integro nihil prætermittendo ad ipſum monaſterium trado atque transfundo, ut quicquid rectores ipſius monaſterii facere exinde voluerint, liberam ac firmiſſimam habeant poteſtatem faciendi. Si quis verò, quod fieri non credo, ſi ego ipſe aut ullus de heredibus meis, aut ulla oppoſita perſona, qui hanc cartam irritam facere conaverit, partibus fiſci multa conponat, id eſt auri uncias IV. argenti ponduos VI. coactus exſolvat, & ad ipſum monaſterium duplam repetitionem reſtituat, & quod repetit non prævaleat evindicare, ſed hæc præſens epiſtola omni tempore firma & ſtabilis permaneat cum ſtipulatione ſubnixa. Actum Uſtra villa publice, præſentibus quorum hic ſignacula contenuntur. † Unforathi qui hanc cartam fieri rogavit † Raginbaldi teſt. † Salucho teſt. † Gaethohi teſt. † Friduberti teſt. &c. Ego itaque Uſalto Diaconus rogitus ab Unforahto anno IV. regnante Carolo Rege Francorum ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi die Veneris, VI. Kal. Feb.

XLVII.

Emicho.

IN Dei nomine. Ego Harioldus recordatus innumerabilia peccatorum meorum, propterea trado atque transfundo ad monaſterium S. Galloni, donumque poſt diſceſſum meum in perpetuum eſſe donatum volo, pro remedio animæ meæ vel pro æterna retributione: hoc eſt, quicquid in villa Undinga vel in villa Genchinga habeo ſine illa eccleſia in illum cenſum ſolidum unum in cera aut in quicquid eſſe potuerit annis ſingulis ſolvam. hoc quod diximus à die præſenti de meo jure ad monaſterium S. Galloni vel ejus rectoribus trado dominationi, habeant, teneant, atque poſſedeant, quicquid exinde facere voluerint, liberam atque firmiſſimam in omnibus habeant poteſtatem faciendi cum ſtipulatione ſubnixa, in eâ vero ratione ut ibi ſemper ſtabilis ſit: & ſi hoc non eſt, tunc heredes meus legitimus poteſtatem habeat ad requirendum. Si quis vero, quod futurum eſſe non credo, ſi ego ipſe aut ullus heredum vel proheredum meorum, qui contra hanc donationem à me factam venire præſumpſerit, ſociante fiſco multa repetitionem conponat, id eſt auri libras II. argenti ponderas V. coactus exſolvat, & duplum ad ipſum monaſterium reſtituat, & quod repeti pernullisque ingeniis evindicare non valeat. Actum in pago Purihinga, in villa quæ vocatur Uhtinga publice, præſentibus quorum

rum hic ſignacula contenuntur. ſig. Harioldi qui hanc cartam fieri atque firmari rogavit. ſign. Ercanpetti Comitis. ſign. Trudpert. ſign. Pertfrid. ſign. Cadaloh. ſig. Thruant ſign. Hildrih. ſign. Puabo. ſign. Alpker. &c. Facta tradirio hæc in IV. Kal. Iun. VI. feria, anno V. regnante Domno noſtto Carolo Magno Imperatore. Ego Emicho rogitus ſcripſi & ſubſcripſi.

XLVIII.

Adalhardus Lector.

IN Dei nomine. Perpetrandum eſt unicuique quod Evangelica vox admonet dicens, *Date elemoſynam, & omnia munda ſunt vobis.* Item ego Vualfridus cogitans Dei intuitum vel animæ meæ remedium vel etiam pro æterna retriburione, talis mihi decrevit volunras, ut omnes res meas ad aliqua venerabilia loca ſanctorum dare deberem: quod ita feci. Dono atque trado * ad eccleſiam S. Georgii, quæ eſt conſtructa in pago Argunenſium in inſola vel loco qui dicitur Vuazzarburc, & hoc eſt quod dono in pago ipſo qui dicitur Mittinbah, campis, pratis, ſilvis, paſcuis, aquis, aquarumque decurſoribus, cultum & incultum, hortiferis, pomiferis, mobilibus atque immobilibus, omnia ex integro de meo jure S. Georgius vel Rectores ejus ibidem manentes habeant, teneant atque poſſedeant, vel quicquid exinde facere voluerint, liberam in omnibus ac firmiſſimam habeant poteſtatem faciendi abſque ulla contradictione. Si quis vero, quod fieri non credo, ſi ego ipſe quod abſit, aut ullus de heredibus meis vel proheredibus aut ulla oppoſita perſona, qui contra hanc cartam traditionis, quam ego ſpontanea voluntate fieri rogavi, venire aut eam infrangere voluerit, iram Triniratis incurrar, & non ſolum quod ei non liceat, ſed damnum incurrar, id eſt tantum & alium tantum quantum cartula iſta contenit de rebus ſuis ad ipſam eccleſiam reſtituat, & ſociante fiſco multa conponar, id eſt auri uncias III. argenti pondera V. coactus exſolvat, & quod repetit nihil evindicet, ſed hæc præſens cartula iſta omni tempore firma & ſtabilis permaneat cum ſtipulatione ſubnixa. Actum in villa Arguna publice, præſentibus quorum hic ſignacula contenuntur. ſign. manu Vualrſridi qui hanc cartam fieri atque firmari rogavir. ſign. Fater. ſign. Vuiſirih. ſign. Vuolfregin. ſign. Alto. ſig. Hunolt. &c. Ego itaque Adalhardus Lector anno XXVI. regnante Domno Karolo Rege Francorum, notavi ſub die V. Id. Iun. & in præſente Ruodperto Comite.

* Mſ. ſuperponit, ſed alia manu: in cenſo ex maldro grani, aut talem Friskingam ipſo grano valentem.

XLIX.

Bernegarius Presbyter.

SAcroſancto monaſterio in honore S. Mariæ & S. Gallonis conſtructo, ubi vir venerabilis Vuerdo Abbas cum congregatione monachorum ſerviens eſſe viderut. Ego in Dei nomine Vulllahelmus cedo ad ipſum monaſterium ceſſumq; quod in perpetuum eſſe volo, hoc eſt in pago Turgowe in loco qui vocatur in Eskinbach medieratem de ipſa hoba Fruachanolui, hoc eſt caſis, caſalis, pumariis, campis, pratis, ſilvis, paſcuis, aquis, aquarumque decurſibus, ex omnibus & in omnibus totum & ad integrum, ad ipſum monaſterium trado atque transfundo. In ea vero ratione dum ego vixero ut liceat mihi ipſam tertam & aliam hobam veſtram, id eſt in Bauconſivilare in cenſum habere, hoc eſt annis ſingulis de cetviſa ſiglas XV. & unam maidram de pane, & friskingam trimiſſem valentem, uſqne dum ego ipſum cenſum ſolvam, nullus habeat poreſtarem ipſam rerram de me vel de filio meo abſtrahere. Et ſi de illo cenſo negligens fuero per III. annos, tunc id quod hic ſuperius dictum eſt, partes ipſius monaſterii vel agentes ejus ipſam tertam melioraram in ſuam dominationem revocare faciant perpetualirer ad poſſedendum, vel quicquid exinde facete voluerint libetam habeant poteſtarem. Si quis vero, quod futurum eſſe non credo, ego ipſe aut aliquis de heredibus meis, ſeu quislibet ulla oppoſita perſona, vel qui contra hanc traditionem venite tempravetit, aut eam inſrangere voluerit, tunc ſit culpabilis ad ipſum monaſterium duplum quantum traditio iſta conrentit, & in fiſco auti uncias III. & argenti libras V. coactus exſolvat, & quod repetit nihil vindicate non valeat, ſed præſens traditio iſta omni rempore fitma & ſtabilis permaneat, ſtipulatione ſubnexa. Actum in Eskinbah ſign. † Vuilahelmi qui hanc traditionem fieri rogavit. ſign. † Markeri. ſign. † Vuino. ſign. † Ruatto. ſign. † Zollin. ſign. † Albchis. ſign. † Sallo. ſign. † Sicco, teſtium. Ego in Dei nomine Bernegarius peccator vocatus Presbyter rogitus ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi die XVII. Kal. Iul. anno ſecundo Domno noſtro Carolo Imperatore, & XXXIII. Rege Francorum & Langobardorum, & gubernator Romanorum, & inluminatio Saxanorum.

L.

Atto Clericus.

IDcirco ego quidem in Dei nomine Upertus cogitavi pro animæ meæ remedio ſeu & pro æterna retributione, ut veniam pro peccatis meis in futurum adepiſci merear, & in die tremendi judicii ante tribunal Chriſti ſecurus adſiſtam. Per hanc paginam

quam ad vicem traditionis ſcribendam rogavi, dono à præſente die peculiaris mei ad eccleſiam S. Galloni quæ eſt conſtructa in pago Durgauginſe, ubi domnus & in Chriſto Gauzpertus Abba præeſſe videtur, donatumque in perpetuum eſſe volo, & pruriſſima voluntate confirmo, hoc eſt omnem tertiam partem proprietatis meæ in pago Auguſcauginſe, & in villis denominatis in Firinisvilla & in Munciaco, & in Firinisvilla manſo I. campis, pratis, ſilvis, ajacentiis, & appendiciis, quultis & inquultis, aquis aquarumve decurſibus, quantumque mihi in jam dicto pago * Auguſcauginſe advenit tam de paternico quam de materni co, ſeu de comparato, vel de qualicunque adtractu noſcitur ad me perveniſſe, & ego modierno tempore viſus ſum tenuiſſe omnem tertiam partem, ſicut ſuperius dixi ad ipſam ſacram eccleſiam S. Galloni dono, trado atque transfundo in Dei nomine perpetualiter ad poſſedendum. In ea vero ratione, ut dum ego advixero, ipſas res habere debeam & cenſui me pro hoc annis ſingulis de feſtivitate S. Galloni in alia ſocçum I. aut IV. denarios. Et ſi infans ex me procreatus fuerit, ſimilemodo habeat abſque in eum diſceſſum in ipſo cenſo. Et poſt noſtrorum diſceſſum, quandoquidem Deus voluerit, ipſi cuſtotes Eccleſiæ ipſius ipſas res ad eorũ opus habeant, & nunquam hoc in beneficium alio præſtent. Si quis vero, quod futurum eſſe non credo, quod ſi ego ipſe, quod abſit, aut aliqui de heredibus vel proheredibus vel adheredibus meis ſeu qualibet extranea, vel omiſſa perſona, qui contra traditionem venire tempraverit, aut eam infrangere voluerit, non ſolum ei non liceat, ſed inferat partibus ipſius eccleſiæ duplum tantum quantum traditio iſta contenit, & in fiſco auri uncias duas & in argenro pondera V. coactus exſolvat, & quod repetit, evindicare non valeat, ſed præſens traditio iſta omni tempore firma & ſtabilis permaneat ſtipulatione ſubnixa. Actum in Auguſta civitate publice. ſign. † Vppetti auctoris qui hanc traditionem iſtam fieri ac firmari rogavit. ſign. Aimeric. ſig. † Deutcher ſig. † Helidulfi, &c. Ego Atto clericus rogitus & petitus hanc traditionem iſtam ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi quod fecit V. Id. Maji, anno XII. imperii Hludowici, feliciter.

* Auguſtianenſi.

LI.

Hratbertus Conzl.

IN Dei nomine perpetrandum eſt unicuique, quod ſapientia Dei per Salomonem dixit, ***Redemptio animæ propria divitiæ ejus.*** Redemptoris quoque verba dicentis, ***Date eleemoſynam, & ecce omnia munda ſunt vobis.*** Ideoque Pertcart his ammonitionibus conpuncta ſimul & confiſa, dono, donatumque pro animæ meæ remedio quod in perpetuum ut permaneat eſſe volo ad monaſterium ſitum in pago Thurcauhinſe conſtructum in honore S. Gallonis, ubi ipſe domnus precioſus in corpore requieſcit, ubi Cozbertus Abba præeſſa videtur, hoc eſt quod dono, in pago Priſicauhinſe in villa Lollinga quicquid ibi viſa ſum habere tam terris, domibus deſuper poſitis, campis, pratis, vineis, ſilvis, paſcuis, aquis, aquarumque decurſibus, cultis & incultis, mobilis & immobilis, quicquid dici aut nominari poteſt totum & adintegrum una cum manu Ratpotoni ad jam dictum locum ſanctum trado, transfero atque transfundo, ut hodierna die Rectores ejuſdem monaſterii vel ſucceſſores eorum quicquid exinde facere voluerint, liberam ac firmiſſimam in omnibus in Dei nomine habeant poteſtatem faciendi, jure perpetualiter poſſidendi. Si quis vero, quod fieri non credo, ſi ego ipſa aut ullus de heredibus ac proheredibus vel quislibet ulla oppoſita perſona, qui contra hanc cartolam voluntate mea factam invenire aut inrumpere conaverit, duplum vobis vel ſucceſſoribus veſtris reſtituat, quantum præſens carta contenit, & inſuper hoc coagente fiſci multa conponat, id eſt auri uncias IIL. argenti pondus V. coactus exſolvat, & quod repetit nihil evindicet, ſed præſens carta cum omnibus in ea continentibus omnique tempore firma permaneat cum ſtipulatione ſubnexa. Actum Huninga villa publice. ſig. † Pertcart quæ hunc cartam una cum manu Ratpotoni pariter fieri vel adfirmare rogaverunt. † ſign. Brunihoni. ſig. † Liboni. ſig. † Vuitoldi. ſig. † Sigkaurici, &c.

Ego in Dei nomine Hratbertus Conzl. ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi IV. Kal. Madii, anno XV. regnante.

LVDV DOM I L I IM PR

Et ſub Erchangario Comite.

LII.

Notger & Bebo.

BErefrid tradidit quidquid in Bichlinchovun habuit, excepto uno prato juxta caſam Adalfridi, & uno agro juxta caſam Selbonis ubi ejus piſcatio eſt, & alio prato inter Paracſtetim & Herem intinchovum: reliqua omnia tradidit cum omni integritate. Cenſus denarii II. ſuæ matri & ſibi ſi redimere voluerit, cum VI. denariis facerent: ſi non redimerit, poſt amborum deceſſum ad monaſterium redeat. teſtes, Selbo, Adalfrid, Adalene, Vuitolt, Suidker, Houto, Vuiniman, Mekinhete. Notger ſcripſit, IV. Kal. Sept. anno XIX. Regis Hludowici: & ego Bebo teſtis juſſu Grimaldi Abbatis ad precarium exnotavi.

LIII.

Dodo.

SAcroſancto à ſci. Galloni. Ego Radulfus dono in villa quæ dicitur Hohunſtati quicquid in ipſa curte viſus ſum habere tam in terris quam in pratis, ſilvis, aquis, aquarum, campis, mancipiis, omnia quicquid ipſa curte habemus, & fratres qui ſerviunt ad ipſa loca ſancta teneant atque poſſedeant omni tempore, perfirmata ſit iſta donatio à ſc. Galloni. Si quis vero, quod fieri non credo, ſi ego ipſe aut ullus de heredis meis aut ulla oppoſita perſona, quiconque contra hanc donationem iſtam agerit aut infrangere voluerit, in primis iram Dei incurrat & tublum conponat. & hæc donatio omni tempore firma permaneat. ſig. Helmricus, ſig. Theorbertus. † ſign. Odone. ſig. Sichirico. † ſig. Huadoni. † ſign. Theodo. ſig. Radberto. Ego Dodo qui ſcripſi & ſubſcripſi.

LIV.

Albricus Diaconus.

EGo in Dei nomine Vuolfhart divino admonitus inſtinctu ut terrennis facultatibus mercarer æternas, & bonis tranſitoriis manſura conquirerem. Memor itaque illius ſalutaris præcepti, *Date, & dabitur Vobis*, &c, *Non eſt qui relinquat domum aut agros propter me, qui non recipiat centies tantum*, ttado ad monaſterium S. Galli, cui modo venerabilis Abba Grimaldus præeſſe dinoſcitur, pro remedio animæ meæ conjugisque meæ, quicquid in Centipratis marcha conquiſitionis vel concambii regia fultus auctoritate & firmitate litterisque ab eo acceptis præſenti die viſus ſum habere, id eſt aquis, ſilvis, agris, pratis, cultis & incultis, omnia ex integro accepto uno eurtili, quod conjunx mea legitimis ab heredibus conquiſivit: ea tamen conditione ut ego ipſe præfatas res dies vitæ meæ poſſideam, annisque ſingulis cenſum inde duos denarios ſolvam, & poſt obitum meum ſtatim ad monaſterium præfatum in omnibus melioratæ redeant in ævum poſſidendæ, addito ut nulli unquam in beneficium dentur, quod ſi datæ fuerint, ad ſuccedentes proximos meos revertantur. Si quis vero, quod fieri non credo, ſi ego ipſe aut cognatorum meorum vel heredum aliquis hanc cartulam à me poteſtativa manu factam corrumpere voluerit, & voluntatis corruptæ machinationem publicaverit auri uncias III. argenti pondera V. ad ærariũ Regis coactus perſolvat, hæcque epiſtula firma & ſtabilis permaneat cum ſtipularione ſubnixa. Actum in ipſo loco, id eſt Cenriprata nuncupato, præſentibus quorum hic ſignacula continentur. ſign. ipſius Vuolfharti qui hanc traditionem fecit. ſign. Kerolti Comitis. † Vuolfheri † Perhtger † Oazo † Unoid. † Perhthart † Andreas † Uto &c. Ego itaque Albrih indignus Diaconus rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi tertiam fetiam, XV. Kal. Iun. anno XXIV. regni Hludovici Regis, ſub Kerolto Comite.

LV.

Eccho Monachus.

Littera Mandatoriæ. *Gewaltsbrieſ.*

NOtum ſit omnibus præſentibus atque futuris, quod quidam homo Chadolt nomine de pago Albekewe, pro remedio animæ ſuæ parentumque ſuorum hæreditatis ſuæ jura ad monaſterium S. Galli contradere diſpoſuit, ſed cum interveniente moleſtia corporis voti ſui compos exiſtere non potuiſſet, neceſſitate ductus rogavit Reginhelmum Presbyterum, integra illi poteſtate conceſſa ut ipſas hereditatis ſuæ res ad præfatum monaſterium poteſtativa manu contraderet.

Ego itaque Reginhelmus licet indignus Presbyter ejus precibus adquieſcens cum manu advocati mei Erfinrinchi trado ad monaſterium S. Galli, cui modo Crimaldus Abba præeſt, quicquid præfatus Chadolt de parte hereditatis ac adquiſitionis ſuæ & duorum filiorum ſuorum, qui defuncti ſunt, habere ac poſſidere viſus eſt in loco qui dicitur Stoufun id eſt unam curtem ſæpe circumdatam cum ædificiis, mancipiis, jumentis, pecudibus, agris, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarumque decurſibus, nec non cuncta ſuo juri pertinentia, ut ſtatim ſine ullius contradictione ad præfatum monaſterium firmiter perpetualiterque pertineant poſſidendæ. Si quis vero, quod fieri non credo, hanc traditionis cartulam infringere temptaverit, ad ærarium Regis auri uncias III. & argenti pondera V. coactus perſolvat, & nihilo minus hæc

traditio firma ſtabiliſque permaneat cum ſtipulatione ſubnixa. Actum in monaſterio S. Galli publice, præſentibus iſtis quorum hic ſignacula ſubnotantur. ſign. Reginhelmi Presbyteri & Advocati Erſinti-chi. ſign. Hartmoti Decani. † Cotaberti Præpoſiti † Vualtherii ſacratarii † Albrici Cellarii † Paldrici Portarii † Iſinki hoſpitarii † Hartmanni Camerarii, & aliorum teſtium, &c. Ego itaque indignus monachus Eccho rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem Lunæ, XIII. Kal. Ian. anno XXIX. regni Hludowici Imperatoris, & ſub Hudolricho Comite.

LVI.

Vuarimbertus Levita.

UNicuique enim convenit opere adimplere, quantum ei vires ſuppetunt, quod domini juſſione conſtat eſſe traditum, ***Date & dabitur vobis.*** Quapropter ego Cozolt hac voce Dominica corde compunctus trado ad monaſterium S. Galli quinque mancipia, quorum illa ſunt nomina, Theotmunt, Otmunt, Vuillimunt, Vuolafrid, Vuannida. eadem videlicet ratione, ut eadem mancipia ad me recipiam tempus vitæ meæ. Poſt obitum vero meum abſque ulla matricione ad jam dictum monaſterium firmiter permaneant perpetualiter poſſidenda. Si quis vero contra hanc traditionis cartulam venire temptavit, aut frater meus Adalbertus, aut aliquis nepotum meorum aut qualiſcunque perſona, in ærarium Regis multa conponat, & conatus ſui privetur effectu, firmaque & ſtabilis cartula hujus traditionis permaneat, ſtipulatione ſubnexa. Actum in Oninwanc publice præſentibus iſtis, quorum hic ſignacula continentur. Signum Cozolti qui hanc cartulam fieri rogavit. ſign. Vuarinheri, Heitari, Alpheri, Adalpreht, Stritgrim, item Alpheri, Othindt Vuolfpreht, Naudkor, Strello. Ego itaque Vuarimbertus indignus Levita ſcripſi rogatus & ſubſcripſi. Notavi diem Lunis, prid. Kal. April. annum III. Hludowici Regis Alamannorum.

LVII.

Notkerus.

EGo Vuildebold ſenio meo ptovidens, & ei quæ illud comitari ſolet penuriæ, trado ad monaſterium S. Galli, cui modo venerabilis Abba Hartmutus præeſt, terrulam meam quam habeo in Uzonwilare, hoc eſt XX. jugeta: eo pacto ut ipſa terrula ad domum peregrinorum ſerviat, & ego ibi in domo hoſpitum ſuſcipiar, & uſque ad finem vitæ meæ ibi victum & veſtitum habeam, ſicut primus illorum juniorum, hoc eſt omnibus annis veſtimentum lineum & aliud laneum, & tertio anno pallium, ſi vetus ita attritum eſt, & calciamenra & alias impenſas accipiam, ſicut cœteri in ipſo miniſterio. Et hoc volo ur ipſa poſſeſſiuncula nulli umquam in beneficium præſtetur: quod ſi factum fuerit, ut ille ager ab hoſpitali tollatur, & ego ibi victualia mea habeam, meaque mihi abſque ullius contradictione vindicem. Actum in ipſo monaſterio, præſentibus quorum hic ſigna continentur. ſig. Engillarmi hoſpitarii, ſig. Hettarii, centurionis, & aliorum teſtium. ſig. Vuilheri, ſig. Vualpert, ſig. Hartman, ſig. Richpert, ſig. Thancpert, ſig. Ruodpert. Ego itaque Notker ad vicem Vuinidharti monachi ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem Dominicum XVI. KAL. Iun. aneum XXXIII. regni Hludowici Iunioris.

DE TRADITIONE PRECARIA.

LVIII.

Hiringus Lector.

SAcraſancta eccleſia S. Galloni confeſſoris quod in Arbonenſe pago conſtructa videtur, ubi corpus ejus in Chriſto requieſcit, & Otmarus Abba cum monachis S. Gallonis ibidem deſervire videntur. Ego in Dei nomine Pieta filia Rekinberti condam & Atanai uxoris ſui, talis mihi decrevit voluntas conpuncto corde Dei timoris & animæ meæ remedium vel patris adque genitricis meai ad eccleſiam S. Galloni Confeſſoris condonare debuerem: quod & ita feci, in locellas præreſtinatas in pago Durgauginſe ſito qui dicitur Zurihgauuia. Hæc ſunt nomina locorum, Cella Nuzpetech, & in loco Luzilunowa qui eſt juxta Ubirrauuia, & in loco qui dicitur Centoprata, & in loco qui dicitur Vtanaha, & in villa qui dicitur Altdorf, & in loco qui dicitur Hreotinchova, & in loco qui dicitur Smatinchova, & in loco qui dicitur Nancinchova, & in loco qui dicitur Petolvinchova, quicquid ego vel pater meus ibidem habere videntur, hæc omnia & ex integro tam de paternico meo quam de maternico vel mea adqueſitione & viro meo Landoaldo in his locis ſupernominatis, per cujus conſenſum hoc facio, omnia, & ex integro à die præſenti de jutis mei in denominatione S. Galloni confeſſoris vel Otmaro Abbate & monachis ibidem deſervientes, in veſtram trado dominationem habendi, vindendi, commutandi, cum domibus, ædificiis, caſis, caſalibus, mancipiis, ſervis, ancillis, acolabis, campis, pratis, paſcuis, ſilvis, pecoribus, ortifetis, puniferis, aquis, aquarumque decurſibus, mobilibus adque immobilibus cum omnia adjacentia earum hæc ſupernomina Eccleſia & rectores ejus habeant ad poſſidendum: & accipimus ab

hac

hac Eccleſia & Abbate Otmaro vel ejus monachis precium adtaxatum,hoc eſt auro & argento ſolidos LXX. & cavallos V. cum ſaumas & rufias & filtros, cum ſtradura ſua ad noſtrum iter ad Romam ambulandum. Et ſi Dominus voluerit, quod ad propriam revertiſſem, hoc quod dedi ſupernominata loca per eorum beneficia, qui ad illum monaſterium deſerviant, ut mihi in præſtitum illas res concedant. Poſt meum vero diſceſſum ipſas res ad monaſterium Sanct. Galloni ad melioratas revertant abſque ulla contradictione, vel minuatione, manu veſtita partibus meis vel heredum meorum cum Dei gratia & noſtram ſucceſſionem poſſedeant. Si quis vero, quod fieri non credo, ſi ego ipſa aut ullus heredum meorum vel poſtheredum vel quislibet ulla oppoſita perſona, qui contra hanc cartam à me factam temptare præſumpſerit, ſocciante fiſco multa conponat, id eſt, auri libras V. & argenti pondura V. coactus exſolvar, & ad ipſam caſam Dei repetitionem duplam reſtituar, & quod repetit pernullisque ingeniis evindicare non valear, ſed hæc præſens epiſtola firma & ſtabilis debeat perdurare omni tempore cum ſtipulatione ſubnixa. Actum Bainchova monaſterio, præſentibus quorum hic ſignacula contenuntur. † ſign. Bieranai filiæ Rekinberti condam, qui hanc traditionem fieri atque firmare rogavir. † ſign. Bebonis Comiris. † ſign. Buta teſt. † ſign. Atnefridi Abbatis. ſign. Muningi teſt. † ſign. Erchanberti teſt. ſign. Ottonis teſt. ſig. Rihberti teſt. † ſig. Buta teſt. ſig. Robberti teſt. ſig. Blidgaeri teſt. ſig. Vualoni teſt. ſign. Amarici teſt. Ego in Dei nomine Hiringus Lector rogitus à Biatane, anno III. regnante Hiltrihho Rege ſub Carlomanno Majoredomo,& Bebone Comite, ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi ſub die quod fecit Novem. dies 9.

LIX.

Autuuingus Lector.

UNicuique perpetrandum eſt quod Evangelica vox adque Apoſtolica doctrina nobis cotidie docet, ut unuſquiſque ſuis propriis viribus æternam præmiam conſequere: ſic & ego in DEI nomine Hruothardus filius Bainoni condam, talis mihi decrevit voluntas, ut omnes facultates meas quas mihi bene memoratus genitor meus dereliquit, vel quidquic ego ipſe poſtea adqueſivi, omnia & ex integro in dominationem Sanct. Galliani Confeſſoris, cujus eccleſia Arboninſi pago fulgit in optima ejuſque rectore Johanne Pontifice, trado in dominationem domibus, ædificiis, vinis, mancipiis, hortiferis, pumiferis, pratis, campis, ſilvis, aquis, aquarumque decurſibus, mobilibus atque immobilibus, cultis & incultis, quod ſuperius diximus, à die præſente in veſtram trado dominationem, in meam vero rationem, ut per precariam de vobis hoc recipiam, & annis ſingulis per conventum veſtrum cenſum ſolvam & filius meus poſt obitum meum, hoc eſt cervi-ſa ſiglas XXX. panes XL. friſginga trimiſſem valente unius hominis anni vertente operas tres. Et ſi ego ipſe aut filius meus de ipſum cenſum per feſtivitates Sanct. Martini annis tribus negligentes fuerimus eccleſiæ, Sanct. Galliani Confeſſoris,& ejus Monachi ibidem deſervientes ſine ullam contradictionem quidquid vobis dedimus recipiatis. Si quis vero, quod fieri non credo, ſi ego ipſe aut ullus de heredibus meis vel poſtheredis aut quislibet ulla oppoſita perſona qui contra hanc cartulam à me factam venire temptavent, partibus fiſci multa conponat, id eſt auri liberas tres, argenti pondera quinque coactus exſolvar, & quod reppedit pernullisque ingeniis evindicare non valeat, ſed hæc præſens epiſtola firma & ſtabilis omni tempore debeat perdurare. Actum Conſtantiæ Civitate publice, præſentibus quorum hic ſignacula contenuntur. ſig. Hrothardi qui hanc cartulam fieri rogavir. ſig. † Hacunit. ſign. Thaſſuni teſt. ſig. Betuni teſt. ſig. † Vualafridi &c. Ego enim Autuuing Lector, anno VIII. Pippino Rege ſcripſi & ſubſcripſi. Data ſub diem quod fecit menſis Januarius dies XV. in Conſtantia, feliciter.

LX.

Vualdo Decanus.

SAcraſancta Eccleſia Sanct. Galli Confeſſoris, qui eſt conſtructa in ſitu Durgoie vel in pago Arbonenſis caſtri, ubi ſpecioſus corpus ejus in Chriſto requieſcit, ubi nunc præeſt Johannes Abba. Ego itaque Chriſto opitulante Vualhar nomine filius Teotgericondam, ralis mihi ſumpſit conſilius, ut res mea in villa qui dicitur Boaſinheim, in pago qui dicitur Bertoldsbara, & in ſito Vildira, quicquid ibidem viſus ſum habere, vel mihi genitor meus dereliquit, aut quid ego ipſe poſtea adqueſivi vel laboravi, excepte tudem uxoris meai Vualdradanei quid ego illi dedi, & unum jornalem de campo arativo, aliud quidquid ibi habeo in ipſum ſupradictum locum omnia ex integro in dominationem Sanct. Galli & ejus monachis ibidem DEO ſervientis trado in dominationem, hoc eſt caſa cum caſalibus, curte clauſa cum omnis officinis ejus, cum ſervis & ancillis vernaculis mancipiis his nominibus, Vuilloffus cum uxore ſua Otilane & infantes ſuos tres & ancilla mea Tiurlinda cum filio ſuo Liudrato, & alio ſervo Mercado, & ſervo meo Dugilino, & alio ſervo meo Teotberto, & ancilla mea

nomine Bereſinda, & alia ancilla Cuatlinda, & tertia ancilla Madala, & alia ancilla Truthlinda cum infantes duos. Hæc omnia & ex integro cum campis & ptatis, ſilvis, ortiferis, pumifetis, paſcuis, pecuniis, mobilibus, atque immobilib. viis, ingreſſis & regreſſis, quid plura? ut ſuperius diximus pro animæ meæ ſalutem ad illam ſanctam Eccleſiam trado in dominationem: in ea vero ratione, ut iterum per precariam poſt me accipiam, & exinde annis ſingulis cenſum ſolvam, hoc eſt dc annona ſpelda modias X. & de avina XX. & friſginga ſeigit valenti. Si quis vero, quod fieri non credo, ſi ego ipſe aut ullus heredum meorum vel poſtheredum ulla oppoſita perſona, qui contra hanc traditionem à me factam venire temptaverit, partibus fiſci multa conponat, id eſt auri uncias VI. argenti pondora XII. coactus exſolvat, & quod reppedit pernulliſque ingeniis evindicare non valeat, ſed hæc præſens epiſtola omni tempore firma & ſtabilis debeat perdurare. Actum in villa Heidinhova publice, præſentibus corum hic ſignacula contenuntur. ſign. Vuachar qui hanc traditionem fieri atque formare rogavit. ſig. Ernuſti teſt. ſig. Deoro. ſig. Ghato. ſig. Gliuto. ſig. Timo. ſig. Hagino. ſig. Fruachanolf. ſig. Truſinc. ſig. Abbo. ſig. Frihcho. ſig. Romanc. &c. Ego in DEI nomine Vualdo Decanus adque Monachus, DEI ſervus, ſcripſi & ſubſcripſi.

LXI.

Ato Diaconus.

IN Dei nomine. Ego itaque Gundàchat dono atque trado ad monaſterium Sanct. Gallonis quicquid in villa qui dicitur Agineshaím ab hac die præſenti viſus ſum habere, exceptis duo mancipia, teliqua vero omnia ex integro ad ipſum ſuperius nominatum monaſterium trado atque tranfundo, in ea ratione, ut ipſas res per beneficium ipſorum monachorum ad me recipiam tempus vitæ meæ & cenſum eis exinde perſolvam, id eſt per ſingulos annos XXX. ſiclas de cerviſa, & XXX. panes, & friſginga tremiſſo valente, & quando opus fuetit aut ad meſſem vel pratum colligendum vel ad reliqua in paſſiato faciam: & ſi filius meus aut frater meus id ipſud facere voluerint, faciant: ſin autem, ipſas res ſine ulla marritione ad ipſum monaſterium revertantur. Et ſi quis vero, quod futurum eſſe non credo, ſi ego ipſe aut ullus de heredibus meis vel proheredibus, qui contra hanc cartulam venire aut eam infrangete voluetit, non ſolum quod ei non liceat, ſed damnum incurrat, id eſt tantum & alium tantum quantum cartula iſta contenit ad ipſum monaſtetium ferat & in diſcutiente fiſco multa conponat, id eſt auri uncias duas & argenti ponduos quartuor coactus exſolvat, & ſi reppetit nihil evindicet, ſed præſens cartula iſta omni tempore firma & ſtabilis permaneat cum omni ſtipulatione ſubnexa. Actum in ipſo monaſterio. cartula iſta ſctipta eſt in anno ſecundo regni Carlomanno Rege, III. Kal. Jul. & Pirahtilone Comite. Ego itaque Ato Diaconus rogitus ab Gundachro ſcripſi & ſubſcripſi. ſign. Gundachri qui hanc cartulam fieri rogavit. ſign. Verei † Votmar. † Rucimire † Eholt † Poto † Tuhuto † Cirico † Vciolf † Filomar † Frehholt † Thuato † Linco † Pito † Ackiolt. &c.

LXII.

Hadupertus Clericus.

✠ In Dei nomine. Ego Hadupertus & genitrix mea Teotrada, talis nobis communis decrevit voluntas, ut tes noſtras ad aliqua loca venerabilia Sanctorum dare deberemus: quod ita fecimus. Donamus ad monaſterium Sanct. Gallonis, qui eſt conſtructus in pago Arboninſe, ubi ejus ſacrus requieſcit corpus, & hoc eſt quod donamus in pago Argoninſe in vilari quod dicitur Haddinvvilare & in villa qui dicitur Argona, quicquid in his locibus viſuri ſumus habete in hac die præſente, id eſt caſas, curtiles, cum omnibus ædificiis, quæ ibidem eſſe videntur, & ſervos & ancillas & omnia pecuniana, campis, ſilvis, pratis, paſcuis, aquis, viis, aquarumque decurſibus. Hæc omnia ex integro tradimus ad ipſum ſuperius nominatum monaſterium: in ea tatione, ut ipſas res per beneficium ipſorum monachorum tempus vitæ noſtræ per cartulam precariam poſt nos recipiamus, & cenſum eis exinde ſolvamus, & hoc eſt cenſus quod nobis cum illis convenit, per ſingulos an. II. carradas de grano bono non ſcuſſo, I. de ſpelda & alterum de avina, & quando eſca eſt porcum ſolido valentem I. & quando eſca non eſt arietem bonum. Et poſt noſtram vero diſceſſionem ipſas res pro animas noſtras ad ipſum monaſterium ſine ulla martitione revertantur, ibique in perpetuum doiatas permaneant. Et ſi quis vero, quod futurum eſſe non credimus, ſi nos ipſi aut aliquis de heredibus noſtris vel proheredibus, qui contra hanc cartulam traditionis venire aut eam infrangere voluerit, non ſolum quod ei non liceat, ſed damnum iucurrat, id eſt tantum & alium tantum quantum cartula iſta contenit ad ipſum monaſterium reſtituat, & in diſcutiente fiſco multa conponat, id eſt auri uncias II. atgenti ponduos IV. coact' exſolvat, & ſi repetit nihil evindicet, ſed præſens cartula iſta omni tempore firma & ſtabilis permaneat cum omni ſtipulatione ſubnixa.

Actum

Actum Arguna villa publice. Hii ſunt teſtes qui in præſenti fuerunt & firmaverunt. ſign. Haduperti qui tradidit & ſcripſit. ſign. Teotradæ genetricis ejus qui cum ipſo fieri rogavit & tradidit. ſign. Moathelmo teſt. ſig. Olia teſt. ſign. Buoſot teſt. ſig. Haimo. teſt. ſig. Diothario. teſt. ſign. Bodeloldo teſt. ſig. Erloino teſt. ſign. Diholfo. teſt. Ego Hadupertus Clericus tradidi & ſcripſi in anno ſecundo regnante Carolo Rege Francorum, ſub die Non. Septembr. feliciter.

LXIII.

Marcellus Monachus.

IN Dei igitur nomine. Ego Gerhart ſacris prædicationibus frequenter ammonitus præ animæ meæ remedio trado atque transfundo ad monaſterium Sanct. Galli, cui Grimaldus Abba præeſſe dinoſcitur, quicquid in villa nuncupata Lutaraha adquiſitum habeo tam domibus quam ædificiis, ſilvis, pratis, viis, aquis, aquarumque decurſibus, cultis & incultis, mobilibus & immobilibus, omnia ex integro ad jam dictum cœnobium trado, in ea videlicet ratione, ut cultores præfati monaſterii ſupra dictas res ad ſe ſtatim recipiant in perpetuum poſſidendas: & unam hobam, quam in villa nominata Altſteti habere videntur, diebus vitæ meæ mihi præſtent, & cenſum inde annis ſingulis in die Natali S. Galli ſolvam, id eſt ſolidum I. Poſt obitum vero meum ſine ullius contradictione ad jam dictum monaſterium redeat in ævum poſſidenda. Si quis vero, quod fieri non æſtimo, ſi ego ipſe quod abſit, vel ulla alia perſona hanc traditionis cartulam inrumpere temptaverit, auri uncias III. argenti pondera V. coactus ad ærarium Regis perſolvat, & conatus ſui privetur effectu, & nihilominus hæc traditio firma & ſtabilis permaneat, cum ſtipulatione ſubnexa. Actum in ipſo monaſterio publice, præſentibus iſtis quorum hic ſigna continentur. ſig. Gerharti qui hanc traditionem fieri rogavit. † Isgeri † Hato † Buozzo † Nandger † Orger † Zeizzo † Haddo † Arthelm † Edileoz † Meginhart † Theginbart † Sighart † Ekcolt. Ego itaque Marcellus monachus rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem Dominicum, VIII. Kal. Octob. anno XV. Hludovvici Regis Alamannorum, ſub Cuanrato Comite.

LXIV.

Theothartus.

SI aliquid de rebus noſtris in ſubſtantias pauperum conferimus, hoc nobis procul dubio in æterna retributione retribuere confidimus. Ideoque ego in Dei nomine Vuittam Presbyter trado cum manu advocati mei Cundberti ad monaſterium Sanct. Galli, ubi Bernvvigus Abbas, præeſſe videtur, quicquid à Starcholfo filio fratris mei eodem appellato nomine in Rimoltesvvilare vel in eadem marcha cum mea pecunia, id eſt pretio attaxato, proprietatis adquirere viſus ſum, ſeu ubicumque aliquo ingenio in eadem marcha aliquid adquiſitum habere dinoſcor cum præfata adquiſitione, id eſt partem eccleſiæ quæ illum attingebat mihique ad redimitionem conceſſit, curte clauſa, aliisque ædificiis, campis, pratis, paſcuis, ſilvis, viis, aquis, aquarumque decurſibus, mobilibus atque immobilibus, cultis & incultis, quicquid dici aut nominari poteſt, volo eſſe traditum ad jam dictum locum: ſub ea ratione, ut eaſdem res ad me recipiam, annisque ſingulis exinde vobis cenſum perſolvam, id eſt IV. denarios, hocque faciam tempus vitæ meæ. Ita tamen volo habere apud vos plagitatum, ſicut & in priori mea traditione ſonat, ut nulli umquam in beneficium concedautur. Quod ſi actum fuerit tunc proximus meus licentiam habeat eaſdem res ad ſe vindicare: nullusque hanc cartam violare audeat quod ſi quis fecerit, multa conponat, id eſt auri uncias III. & argenti pondera V. coactus perſolvat, & hæc carta nihilominus firma & ſtabilis permaneat ſtipulatione ſubnixa. Actum in præfata villa intra eccleſiam publice. ſign. Vuitramni Presbyteri atque advocati ſui Cundberti qui hanc traditionem fieri rogaverunt. † Certili. † Vualtilin † Nanzo † Ruadi &c. Ego itaq; Thootharc ad vicem Cozzolti Diaconi ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem Veneris, IX. Kal. Decembr. anno XXIV. Hludovvici Imperatoris, & Hludovvici Junioris Regis Alamannorum V. ſub Geroldo Comite.

LXV.

Cozpertus Diaconus.

EGo in Dei nomine Altirih trado ad cœnobium Sanct. Galli pro animæ meæ remedio & æterna retributione, quicquid in pago Turgavve in locis nuncupatis, videlicet Scheim & Turbatun, vel in eadem marca in quibuslibet rebus videor habere, quod in perpetuum traditum ac delegatum eſſe volo, ſub ea condictione, ut ipſæ res in Turbatun cum omni integritate ad jus monaſterii poſſideantur, & illud quod in Seheim tradidi ad me recipiam, necnon & vuilare à partibus monaſterii Scotinchova nuncupatum, ſed & illud in Rumaninchovun, atque exinde annis ſingulis cenſum ſolvam, id eſt V. ſolidos tempus vitæ meæ. Si autem de legitima conjuge filias mihi Deus donaverit, ipſe qui longius vixerit, in eundem cenſum habeat. Poſt illius quo-

quoque obitum hoc quod tradidi & quod à patte monaſterii accepi cum omni integritate ad jus cœnobii tedeat perpetim poſſidendum. Si quis vero hanc rraditionis cartam quolibet ingenio inrumpere conarus fuerit, inchoatus ſui ptivetur affectu, & in ærarium Regis auri uncias III. & argenti pondera V. coactus perſolvat, ſed nihilo minus hæc ttaditio ſuum obtineat vigotem, ſtipulatione ſubnexa. Actum Vuotmatiæ palatio Regio, præſentibus iſtis. ſig. Altirichi auctoris. ſig. Vualdberti. Svvidgeri. Ruuadberti, Othart, Landpteht, Reginhatt, Reginboto, Adalbold. Ego itaque Cozprehr. inmerens Diaconus, anno XVI. Hludovvici Imperatoris, & Hlothatii Auguſti VII. rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem Mercutii, XV. Kalend. Septembtis, ſub Erchanbaldo Comite feliciter.

in q. Mſ. Preſtaria vocantur.

DE PRECARIIS.

LXVI.

Formula Iſonis.

CHriſti enim favente cltmentia ille Abbas monaſterii illius ſancti. Convenit una cum conſenſu trattum noſtrorum, ut illa mancipia, quæ nobis ille de illo loco ttadidit, ei itetum per præſtarium repræſtaremus, quorum hæc ſunt nomina, illum & ejus ſobolem his nominibus, Sed extra hos unum ſetvum empticium. in ea videlicet tatione, ut ea habeat tempus vitæ ſuæ, cenſumque annis ſingulis inde ſolvat, & ſi redimere voluerit, cum illo ptetio tedimat. Illum vero ſupranominatum ſetvum N. in eundem cenſum habeat tempus vitæ ſuæ, & ſi tedimere voluerit, cum illo pretio tedimat. Poſt obitum vero ejus omnia ad ſupra dictum monaſterium redeant perpetim poſſidenda, ſi ante non tedemerit. Actum in ipſo monaſterio publice, præſentibus iſtis, quotum hic ſignacula continentut. ſign. Decani, Præpoſiti, Cellarii, ſacratarii, portarii, hoſpitarii, Camerarii, ſign. aliorum teſtium. Ego itaque ille ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem illum, illa data, anno illo illius Imperatoris, ſub illo Comite.

LXVII.

Vuaringiſus.

IN Chriſto fratri Etinperto & Amalperto nos frattes vel Monachi Sanct. Galluni Confeſſoris, qui ad cellam ſuam ſub uſu ſeculari deſervimus, Marcus & Srephanus & Vuolframnus Præpoſitus. Cognitum eſt villam Sanct. Galluni noncupantem Zozinuilare ſitam in pago Durgavia, quicquid ibidem tu ipſic & fratet tuus per cartam traditionis ad monaſterium Sanct. Galluni feciſtis ipſas res ſub uſuftuctuario tibi præſtavimus. Prætetea ſic nobis conplacuit, ut annis ſingolis de feſtivitate in feſtivitatem naralis Domini, quod eſt in menſe Decembri, cenſum ad ipſam eccleſiam Sanct. Galloni vel Rectores ejus exſolvere debeas, id eſt ttiginta ſiclas cerviſa & quaranta panis, frilcineam tremiſſalem, & pullos duos in quiſquaſitione ſaigatam unam ates & hoc metas & intus ducas & jurnoſecare facias & alic colias & intus ducas, ſicut ſupetius diximus abſque ulla contradictione ad eccleſiam Sanct. Galloni vel Rectores ejus annis ſingolis dare tacias, quamdiu ipſas res habere voles, & quamdiu hoc feceris, & noſtra fuerit voluntas, abſque præjudicio Sanct. Galluni ipſam villam tenere & uſare facias, & nullum Pontificium habeas de ipſa villa necvendere, nec donare, nec alienare, nec minuate, ſed in quo poſſumus ſemper meliotare faciamus. Et ſi de ipſo cenſo negligentès fuerit, tunc poteſtatem habeamus & ſucceſtoresque noſtri de ipſa villa ejiciendi & partibus Sanct. Galloni revocandi. Facta precaria ſub die Lunis, V. Id. Majas, anno X. regnante Domno noſtro Pipino Rege Francorum, ſub Vuarino Comite. Hi ſunt monachi quod præſentes fuerunt. ſig. Vualderamni Monchi. ſig. Vuacolfi monachi. ſig. Ratonis monachi. ſig. Taſſilonis monachi. ſig. Cunderamni monachi. Ego Vuaringiſus ſcripſi.

LXVIII.

Vuenilo.

VEnerabile in Chriſto Aginone Epiſcopo ſive Vuerdone Abbate de monaſterio Sanct. Galloni de pago Arbonenſe precator connuſcatis dum & omnib. Non habetut incognitum qualitet Bertoldus Comis & mater mea nomine Raginſind trado & donamus pro animabis noſtris & requiem genitori patri meo donamus vobis à die præſente in pago nuncupanti Bertoltibata & in villa denominata Aſolvvingas, hoc eſt caſa dominicata, caſticiis, terris, campis, pratis, paſculis, ſilvis, mancipiis, pumiferis, pecuniis, ædificiis, aquis, aquarumque decurſibus, quicquid in ipſa marca vel in ipſa villa nobis obtingit totum & ad integrum, quicquid dici aut nominari poteſt. Et in alio loco donamus vobis in villa denominata Munoluingas, quicquid matet mea ibi habuit, ſimiliter tradidit. Poſtea mea fuit petitio & noſtra vel frattorum decrevit voluntas, ut ipſam tem valeas excolere vel uſare & nihil exinde minuate non debeas, niſi quicquid ibidem addere aut inmeliorare vel attrahere potuimus. Poſt quoque tuum diſceſſum ſive matris tuæ nomine Raginſind ipſa tes inmelioratas cum omni ſuperpoſito adque atitamento pro animas noſtras ad

ipſom

ipſom loeom Dei S. Gallonis in pago Arbonenſe omnimodis revertatur, & in cenſum annis ſingulis ipſam rem habeat Bertoldus Comis & mater ſua ad feſtivitatem S. Martini eum ſolidis VIII. in unum cenſum habeat ipſam rem. Et precamur vobis in Dei amore poſt noſtrnm obitum, ut nullus ſecularins homo non habeat in beneficio, niſi ipſas res debet ſervire pro animas noſtras, ubi nos conceſſimus ad ſoli Deo ad habendum, tenendi, dominandi, vel quicquid exinde vos ſucceſſoresque veſtri facere volueritis liberam in omnib. atque firmiſſimam habeatis poteſtatem. ſign. Aginone Epiſcopo ſive Vuerdone Abbate qui hanc præſtariam fieri & firmare rogaverunt. Agentes monaſterio per ſemetipſum in DEI nomen recipere & revocare debeant. Facta præſtaria per quinquennio renovata fuiſſet. ſign. Hacconi. ſign. Habberti. ſign. Rihhart. ſign. Zazil. ſign. Theodolt. Heimo. ſign. Haguffolt. ſign. Fridutar, Notavi die Subbato, VI. Kalend. Novembr. anno XXXIV. regnante Domno noſtro Carolo Rege Franchorum ac Patricio Romanorum & Alamannorum, & ſub Rothario Comite. Ego Vuenilo qui hanc præſtariam ſcripſi & ſubſcripſi.

LXIX.

Ruodo Lector.

IN Dei nomine Johannes Epiſcopus gratia DEI Abbas vocatus una cum fratribus, qui in monaſterio S. Galli degunt, ubi & ſacrum requieſcit corpus. Igitur quod non eſt incognitum quod Managoldus pro remedio animæ fratris ſui Hugiberti caſatum unum cum hoba ſua ad ſupra dictam eccleſiam tradidiſſet in villa quæ dicitur Sutiningas, his nominibus Dheotinc, Hiltimunt, Adalhilt, petivit ut per precariam ei præſtare deberemus, quod una cum conſenſu fratrum noſtrorum ita fecimus: in ea vero ratione, ut per annis ſingulis cenſum exinde ſolvat, hoc eſt XV. ſiclas de cervila & maldram de chernone & friskingam trimiſſe valentem, & in omni Zelga jornale unum arare, & III. dies ſecare & III. amadere. Et ſi ei aliquando voluntas evenerit, aut neceſſitas exegerit, ut ipſas res ad uſum proprium recipere voluerit, ſolvat eas cum XXX. ſolidis, & quicquid inde voluerit poſtea agere noſtris partibus liberam habeat poteſtatem. Et hoc ei concedimus, ut ſi ipſos ſolidos infra unius anni ſpatium exſolvere non valuerit, vel infra trium annorum curricula eos nobis exſolvat. Interea autem cenſus quod nos cum illo convenit, ſicut ſupra memoravimus, nobis exinde currat. A die autem quando ſupra dictum pretium nobis habuerit expenſum, & nos noſtris partibus eum viſi fuerimus poſſedere, ſic ceſſet ab ipſo cenſo, & ſi filio ejus conventio iſta placuerit, & id ipſud facere voluerit, ipſas res poſſedeat. Facta precaria in monaſterio S. Galloni Confeſſoris. ſign. Johannis Epiſcopi. ſign. Johannis Diaconi. ſign. Æginonis Presbyteri. ſign. Stephani Presbyteri. ſign. Adalrih Presbyteri. ſign. Hugiberti, &c. Ego Ruodo laicus Lector ſcripſi anno XII. regnante Domno noſtro Carolo glorioſiſſimo Rege Franchorum.

LXX.

Vuatto Diaconus.

DIvina largiente clementia Crimaldus cœnobii Sanct. Galli Abba. Convenit nos una cum conſenſu fratrum & monachorum noſtrorum, ut illas res quas nobis Lantprehte Presbyter ſuæ adquiſitionis tam in terris quam in ædificiis vel cultis aut incultis, manu poteſtativa una cum manu advocati ſui nomine Engilbold tradidit pro animæ ſuæ remedio in pago Nibalgauge, quicquid ibidem ad Chanchonem & ad vuitricum & ad Vuolaliuba conparavit juſto conquiſitu cum propria pecunia DEO & Sanct. Gallo & ibidem Deo famulantibus tradidit atque condonavit, noſque iterum illas res prædictas repreſtare per præſentem precariam deberemus: quod ita & fecimus, atque inde nobis annis ſingulis in cenſum perſolvat unum denarium: & ut nos quattuor electa mancipia, mares duos & fœminas totidem ex noſtra poteſtate donare debeamus, quod omnino non omittimus. Poſt ejus vero obitum tunc Diotpirt nepta illius eandem traditionem ſub uſufructuario poſſideat tempus vitæ ſuæ, & annis ſingulis abinde nobis unum ſolidum in cenſum proſolvat. Et ſi illa Diotpirt illam traditionem ſibi placitatam dimittere voluerit, tunc ad cellam Ratpoti locum & præbendam quaſi unus monachus juxta facultates loci illius habeat tempus vitæ ſuæ, & traditionem præfatam ſibique placitatam nobis & ſucceſſoribus noſtris dimittat perpetualiter poſſidendum. Et hoc animo firmiſſima mente adhuc vivens nos rogavit ut nullo laico poſt ejus obitum in beneficium præſtitum fuiſſet: tamen ſi hoc factum fuerit noſtra juſſione tunc proximus heres ejus poteſtatem habeat auferendi ipſas res de præfato monaſterio. ſign. Crimaldi Abbatis & Emichonis Advocati, qui præſentem precariam ſcribere rogaverant. ſign. Hartmoti Decani. ſign. Engilramni Præpoſiti. ſign. Birihtilonis Præpoſiti. ſign. Diotharti hoſpitalarii. ſign. Cozberti Portarii. ſign. Crimberti Portarii. Actum in ipſo loco, quo idem Lantpertus Presbyter domum & capellum tunc tempore habere vide-

videbatur coram teſtibus, quorum hic ſignacula continentur. ſignum Liutharii qui hoc conſenſit † Giſalolt † Folrat † Vuano † Cundhart † Ruadger † Huadalvvart † Engilhelm † Folchini. Ego itaque Vuatto Diaconus rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi in X. Kalend. Jun. diem Jovis in Aſcenſione Domini, regnante Domno Hludovvico Rege in Orientali Francia anno decimo, ſub Pabone Comite, & ſub Hunoldo Centenario, indictione quinta.

LXXI.
Otine.

CHriſti diſponente providentia Grimaldus Abba cœnobii Sanct. Galli. Convenit nos una cum conſenſu fratrum noſtrorum & advocati Emichonis, ut in concaptione, quæ ſita eſt in marcho Vuangon prope Argunam Aquilonioream in utraque parte aquæ Reodolri filio, id eſt Purchardo, & omni poſteritati ejus, hobas III. dari deberemus: quod ita & fecimus, ea videlicet ratione, ut dominum non habeat niſi Abbatem, qui præeſt monaſterio S. Galli, & ad illos fratres, anniſque ſingulis cenſum inde perſolvant, id eſt ſolidum I. in quocunque pretio potuerint. Et ſi iterúm alibi Dominum elegerint, tunc præfata res ad præfatum monaſterium redeat perpetualiter poſſidenda. Actum in ipſo monaſterio publicè, præſentibus quorum hic ſignacula continentur. ſign. Grimaldi Abbatis, qui hanc confirmationis cartam fieri decrevit. ſign. Hartmoti Decani. ſign. Richperti Præpoſiti. ſign. Ruadhoi. ſigna & aliorum teſtium &c. Ego itaque Otine rogatus ſcripſi & ſubſcripſi, die Dominica VII. April. regnante Hludovvico Rege noſtro anno XII. ſub Pabone Comite.

LXXII.
Notgerus.

CHriſti igitur favente clementia, placuit mihi Grimaldo Abbati cæteriſque fratribus, conſentiente etiam Ruadberto Advocato noſtro, ut res quas Pereurid ad Sanct. Gallum tradidit per hanc precariam juxta traditionem legitime ab ipſo peractam poſſidere. Idem namque Pereurid tradidit quicquid proprietatis habuit in pago Zurichuaenſe, villa nomine Piehilinchova, excepto uno prato inter Parachſtetin & Heremuntinchovun: alia omnia tradidit cum omni integritate ad jam dictum monaſterium, ea videlicet ratione, ut ille ipſe eaſdem res poſſideret anniſque ſingulis cenſum inde perſolveret, id eſt duos denarios, ſimiliter & mater illius, ſi eum ſupervixiſſet, eas res ſub eodem cenſu poſſideret. Ipſe verò Pereurid ſi eaſdem res redimere voluiſſet, cum ſex denariis id faceret. Si autem ipſe non perfecta redemptione obiret, legitimi heredes illius ex legitimo procurati conjugio eaſdem res poſſiderent, & ſupra dicti rationem cenſus annis ſingulis inde perſolverent. Ipſi etiam heredes legitimi ſi eas res vellent redimere, cum VI. denariis id facerent. Actum in villa Piehilinchova publice, præſentibus iſtis quorum hic ſignacula continentur. † ſig. Grimaldi Abbatis † ſign. Hartmoti Decani. ſign. Engilrammi Portarii. ſign. Cozberti præpoſiti. ſign. Selbonis, &c. Ego itaque Notger ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem II. Fer. IV. Kal. Septembr. anno XIX. regni Hludovvici Regis, ſub Karolto Comite.

LXXIII.
Purgolfus Monachus & Subdiaconus.

IN Chriſti nomine Hartmotus Abbas cœnobii Sanct. Galli. Complacuit nobis una cum conſenſu fratrum & Advocati noſtri Hildibrandi, ut res quas nobis tradidit Cunzo ei iterum per hanc precariam repræſtaremus. Tradidit namque nobis memoratus vir quicquid proprietatis in Arghangauge, videlicet in Tetinanc & in Halalaha hodierna die viſus eſt poſſidere tam in domibus quàm in ceteris ædificiis, campis, pratis, paſcuis, ſilvis, viis, aquis aquarumque decurſibus, cultis & incultis, mobilibus & immobilibus, omnia videlicet ex integro tradidit ad prædictum cœnobium S. Galli, exceptis duabus hobis in Tetinanc ſitis quas ad Lintovam tradidit, & exceptâ una hoba quam Hildipert poſſidet. Sed & hoc memoraro, quod curtile unum, & quandam partem territorii ſui quibuſdam feminis quondam ſui juris modo ab illo libertate donatis conceſſit, quarum iſta ſunt nomina, Lantrud, Eita, Ruaddrud, ita tamen, ut poſt obitum prædictarum feminarum ipſæ res in jus præfati cœnobii redeant in ævum poſſidendæ, ea ſcil. pactione, ut ipſe Cunzo eaſdem res ad ſe recipiat, & annis ſingulis cenſum inde perſolvat, id eſt I. denarium. Et ſi redimere voluerit, cum uno ſolido redimat ad Vuazzarburc. Quod ſi ipſe non redemerit & conjunx ſua Hildiburc illi ſuperſtes fuerit, tunc ipſa præfatas res in eodem cenſu poſſideat tempus vitæ ſuæ, redemptione illi earundem rerum penitus denegata. Poſt obitum verò prædictæ conjugis ſuæ, nepos ejus, videlicet filius filii ſui, nomine Cunzo præfatas res teneat, in prædicto cenſu uſque dum, ad virilem ætatem pervenerit. Et ſi ad virilem ætatem pervenerit, & ei Deo concedente legitimus

heres

heres procreatus fuerit, tunc demum eaſdem res licentiam habeat redimendi cum XXX. ſolidis ad Vuazzarburc. Non tamen ante eaſdem res redimat, quam ei legitimus heres provenerit. Similiter & legitimus heres ejus prædictas res in prædicto cenſu & in prædicta redemptione poſſideat, ſi ante redemptæ non fuerint. Si autem ſupra nominatus Cunzo ſine legitimo herede obierit, & aut ipſe aut legitimus heres ejus præfatas res non redemerint, tunc abſque ullius contradictione ipſæ res in jus prædicti cœnobii redeant in ævum poſſidendæ. Actum in Vuazzarburc publice, præſentibus quorum hic nomina ſupponuntur. Signum Hartmoti Abbatis & Advocati ſui Hildibrandi, qui hanc precariam perpetraverunt. Sig. Folchardi Decani. ſ. Cotaberti præpoſiti. ſ. Vuerimberti æditui. ſig. Thiotharti portarii. ſ. Ruodini hoſpitarii. ſig. Kerberti cellararii. ſig. Octuuini Camerarii, ſig. & aliorum teſtium † Vuolfpert, Hiltine, Aſprant, Vuichere, Keboroh. Ego itaque Purgolf monachus & ſubdiaconus cum juſſione Domini mei Abbatis ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi menſem Junium, annum II. Domni Karoli Imperatoris Auguſti, Vodalricum Comitem.

LXXIV.

Albricus Presbyter.

Precarium Erlebaldi.

CHriſti favente gratia Hartmotus Abba monaſterii Sanct. Galli. Dum plurimis cognitum ſit qualiter Erlebaldus de Priſicauge omnes res proprietatis ſuæ, quas habebat in Vfhuſun, & in Merishuſa Marcha, & in Vuitrachomarcha, & in Vuitunovva marcha, tam marchis quàm ædificiis, (excepta domo Salica) curtilibus, terris, pratis, vineis, ſilvis, aquis, aquarumque decurſibus, cultis & incultis, omnia ex integro pro remedio animæ ſuæ nobis tradidit, in ea ratione, ut nos eaſdem res ſtatim habeamus, & ex illis faciamus quicquid voluerimus: & ille à nobis accipiat in beneficium tempus vitæ ſuæ quod habemus in Maingas, excepta Salica terra niſi IV. jugera ex ipſa. Poſt illius verò obitum eaſdem res cum omni laboratu, qui in illis tunc apparet, redeant ad nos in ævum poſſidendæ. Actum in villa Vuoluinvvilare nuncupata publice, præſentibus multis. Sign. Hartmoti Abbatis & Advocati ſui Totonis qui hanc precariam fieri juſſit. Sign. Theotharti Decani. Sign. Albrici Præpoſiti. Sign. Paldrici portarii. Sign. Richperti ſacratarii. ſign. Hartmanni Cellerarii. ſign. aliorum teſtium, &c. Ego itaque Albrih indignus Presbyter rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem Lunæ, XVI. Kalend. Decembr. anno XXXV. Hludovvici piiſſimi Regis, ſub Karolo Principe.

LXXV.

Ripertus Presbyter.

CHriſti igitur favente clementia Salomon Abba monaſterii Sanct. Galli. Conplacuit nobis atque convenit una cum conſenſu fratrum noſtrorum, ut res quas nobis tradidit Engilboldus per hanc precariam ei præſtaremus: quod & ita fecimus. Tradidit nobis præfatus homo in pago Priſigaugenſe in marcha ſeu in villa nuncupata Vuitereſvvilare duas hobas cum toto ædificio & opportunitatibus ad hoc pertinentibus: ea videlicet ratione, ut ipſe & conjux ſua habeant uſque dum vivant, & cenſum in miſſa Sanct. Galli, hoc eſt I. denarium, perſolvant, & poſt obitum illorum Theganhart Præpoſitus habeat quouſque vivat, atque dileeſium ipſius ad præfatum monaſterium revertantur. Has itaque præfatas res, ſicut ibidem canitur, illi conceſſimus, cartam precarii ſcribere poſtulavimus. Si quis verò contra hanc cartam precarii aliquam fraudem temptaverit agere, iram Dei ſentiat, & ad æratium Regis multa perſolvat, id eſt auri uncias III. argenti pondera V. & hæc carta precarii firma & ſtabilis permaneat ſtipulatione ſubnixa. Sublevata in villa Vuitireſvvilare. ſign. Domini Salomonis Abbatis. ſign. Theganharti Præpoſiti. ſig. Egilperti Decani. ſig. Alberici Præpoſiti. ſign. Cozperri portarii. ſig. Tuotilini hoſpitarii. ſig. Ecehonis æditui. ſig. Iſonis Cellararii. S. Ruodperti Præpoſiti † Thietoni Præpoſiti † Albker † Hartrih † Ekehart † Eto † Chonzo † Hunfrid † Libo † Alaker † Puriching † Ruman. Ego itaque Ripertus indignus Presbyter ſcripſi die Lunis, Id. Octobr. luna XXVI. anno incarnationis Domini CMIX. regnante Ludovvico Rege anno X. ſub Comite Adalberone.

LXXVI.

Abo Presbyter.

SIc itaque complacuit nobis una cum conſenſu fratrum, & cum manu Advocati noſtri Atolfi, ut res, quas nobis Othere in Betenovvomarcho tradidit, ei iterum repræſtaremus: quod & ita fecimus. Tradidit enim nobis dictus Othere quicquid proprietatis vel adquiſitionis in Betenovvomarcho hodierno die viſus eſt habere, id eſt in ædificiis, agris, pratis, paſcuis, viis, aquis, aquarumque decurſibus, cæſuris lignorum, cultis & incultis, mobilibus & immobilibus, & quicquid dici vel nominari poteſt, mancipia quorum hic ſunt nomina ſcripta, Helo & uxor ejus, Vuolfram & uxor

ejus & filii ejus: ea videlicet ratione, ut ille ipſe easdem res ad ſe recipiens tempus vitæ ſuæ poſſideat, & inde ſingulis annis fratribus noſtræ congregationis convenientibus ad eccleſiam Sanct. Martini in Johannesvvilare ſtatutam temporis autumni; id eſt menſe Octobri, tribus diebus victum de pane & de cerviſa, & alia neceſſaria ad uſum noſtrum pertinentia impendat. Similiter & cognata ejus Kerhilt, ſi illum ſupervixerit, ſub eadem conſtitutione tempus vitæ ſuæ res ipſas habeat: & quisquis poſt obitum amborum illorum ejuſdem Ecclesiæ dominaverit, ſimiliter faciat. Et ſi contigerit, ut ille, qui ejuſdem loci potens eſt, hoc ſervitium facere noluerit, tunc ipſa res ad noſtram redeat poteſtatem, & nos ipſi noſtris miniſtris eundem locum commendare licentiam habeamus, qui noſtrum ſervitium ſtudeant adimplere. Et ſi evenerit, ut aliquis de cognatis vel de coheredibus ſuis aut ulla obpoſita perſona hanc poteſtatem nobis violenter tollere aut ipſas res invadere præſumpſerit, & noſtra congregatio ob hanc cauſam ab eodem loco diſperſa fuerit, & ad alium locum ſubtracta erit, tunc ipſa traditio ad monaſterium S. Galli revertatur, & nos ipſi talem poteſtatem habeamus, ſicut ille ipſe habuit, qui nobis eandem rem tradidit pro commemoratione animæ ſuæ ad hoſpitium præfati monaſterii dare peregrinis & pauperibus pro Chriſti nomine proxima hebdomada die ſancto Paſchæ ad ſerviendum. Actum in loco qui dicitur Jobannesvvilare publice, præſentibus illis quorum hic ſignacula ſcripta adeſſe videntur. Sign. Emezo Abbatis & Arolf Advocati noſtri qui hanc precariam firmaverunt. Sign. Perethro Decani, Abo Cuſtodis, Hiltepold portarii, Starcolf camerarii, Perethram cellerarii, Junchram ſacratarii, Hilterich hoſpitarii, & alii copia Presbyteri. Signa laicorum &c. Ego itaque indignus presbyter Abo ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem Martis, IV. NON. OCTOB. ſub poteſtativa manu Hludovvici Regis & pueri, & ſub Adalberto Comite.

DE BENEFICIIS ET FEUDIS.

LXXVII.

Harmedeus Clericus.

Ritus inveſtiendi. PErpetrandum eſt unicuique quod Evangelica vox admonet dicens; *Date & dabitur vobis.* In Dei nomine Liutulfus & Meroltus & Zaozzo & Piſcoltus filii Matulfi confeſſi ſumus ante Cozpertum Præſidem & ante pagenſis noſtros, quod genitor noſter Matulfus omnem hereditatem & ſubſtantiam ſuam tradidit ad monaſterium Sanct. Gallonis, qui conſtructus eſt in pago Arbonenſe, ubi ejus ſacrus requieſcit corpus, & nos poſthac exuti de omni re paterna noſtra reveſtivimus Vuolframnium monachum & miſſum ipſorum monachorum per tribus diebus & per tribus noctibus, & per beneficium ipſorum monachorum re intravimus. Et poſthæc conventione facta nos fratres filii Marulfi, conſentiente Cozpetto Comite ante pagenſis noſtros omnem rem noſtram & hereditatem paternam communis manibus tradidimus ad ipſum ſuperius nominatum monaſterium in manus Vuinidharii Decani & monachi, & in ea ratione tradimus, ut ſicut debuemus Regi & Comiti ſervire, ita ipſam terram ad ipſum monaſterium proſerviamus, & per beneficium ipſorum monachorum per cartulam precariam poſt nos reciperemus. Et ſi filii noſtri & agnitio eorum hoc facere voluerint, ipſas res proſerviant atque poſſedeant in beneficio ipſorum monachorum: Sin autem, reddant. Et hoc eſt quod genitor Marulfus tradidit, & nos quattuor filii ejus ſuperius nominati, quicquid in pago Nibalgavvenſi in ea die habuimus, id eſt campis, ſilvis, curtis, curtilibus, caſis, ſalibus, pratis, paſcuis, viis, aquis aquarumque decurſibus, & omnia quicquid in ipſa marcha Nibalgauge omnia & ex integro tradimus adque transfundimus, in ea ratione quod ſuperius ſcriptum eſt, & ipſum cenſum in ſilvaticas feras, quantum poſſumus conſequi, ſolvamus: & quantum non poſſimus, quod cæteri pagenſes noſtri faciunt Regi aut Comiti, ita & nos ad ipſum monaſterium faciamus. Et ſi quis vero, quod futurum eſſe non credimus, ſi nos ipſi aut aliquis de heredibus noſtris aut ulla oppoſita perſona, qui contra hanc cartulam traditionis veniret aut eam infrangere voluerit, non ſolum quod ei non liceat, ſed tantum & alium tantum quantum cartula iſta continet ad ipſum monaſterium reſtituat, & in diſcutienti fiſco multa conponat, id eſt auri uncias duas & argenti pondos IV. coactus exſolvat, & ſi repetit nihil evindicet, ſed præſens cartula iſta omni tempore firma & ſtabilis permaneat cum omni ſtipulatione ſubnexa. Actum Nibalgavia villa publica ubi cartula iſta ſcripta eſt coram multis teſtibus, in anno XV. regni Domni noſtri Pippini Regis Francorum. Datum fecit menſis Junius dies VII. Ego Hamedus Clericus & Lector rogitus à fratribus ſcripſi & ſubſcripſi. † Liutulfi qui hanc traditionem fieri rogavit † Merulfi fratris ejus qui hanc traditionem fieri rogavit † Zeizzonis fratris eorum qui hanc traditionem fieri rogavit † Piſcolfi fratris eorum &c. Scrutolfi † Truogoni † Ratboti Presbyteri, Ratbaldi † Herimanni † Heio † Ricbaldi † Strocgoui † Patatih † Vuaninek † Baldmuoti.

LXXVIII.

LXXVIII.
Rimidingus Presbyter.

PLuribus cognitum eſſe ſperamus, qualiter duo germani fratres Arnolt & Altini filii Hermoti ex Vtrenvvilare proprietatem ſuam quicquid ex paternica hereditate vel ex conquiſitione eorum habuerunt totum & integrum nobis Grimaldo Abbati & Hartmoto vel Advocato noſtro Tagaberto in manus noſtras condonaverunt, nihil econtra poſtulantes niſi tantum ut eaſdem res illis & legitimæ poſteritati eorum in beneficium concederemus vel in cenſum. Quapropter ego Grimaldus petitionibus præfatorum hominum & cæterorum populorum precationibus aurem pietatis accommodans, cum manu Advocati mei Tagaberti poſt veſtituram & conſeſſum eaſdem res illis in beneficium & in cenſum conceſſimus ipſis & cunctæ legitimæ procreationi eorum, id eſt ut annis ſingulis inde cenſum perſolvant, id eſt aut ſex denarios vel tres maldras de grano, ipſi & univerſa legitima poſteritas eorum ſuo eodem monaſtrii dominio deinceps firmiter conſiſtant, & equitent ubicumque eis præceptum fuerit. Si autem contigerit, ut legitimi heredes defecerint, tunc præfatæ res ad nos revertantur abſque ullius contradictione in ævum poſſidendæ. Actum in monaſterio Sanct. Galli coram nobis, videlicet Grimaldo venerabili Abbate & Hartmoto Decano, nec non & Tagabert. Advocato, Vuolſcozzo Præpoſito, ... thario Sacratario, Managoldo Cellerario, Erlebaldo portario, Cotaberto Camerario, Yrfingo hoſpitario, Vrone Bibliothecario, Cauzario, & ceteris multis. Ego Romidingus Presbyter ſcripſi. . . . .

LXXIX.
Purgolfus Monachus.

NOtum ſit tam præſentibus quam futuris, quod quidam homo nempe Erphrich quandam hereditatem in Eganteſvvilare de traditione Ratmundi, Thingmundi, Gemmundi ad Sanct. Gallum pertinentem injuſte invaſam quaſi hereditario jure ſibi vindicavit, donec Advocatus Sanct. Galli nomine Hildibrant temporibus Hartmoti Abbatis in publico mallo eaſdem res ab eo juſticia dictante coacto recepit, & in jus Sanct. Galli redegit. Sed cum idem Erphorich clementiam Domni Hartmoti adiiſſet, impetravit ab eo, ut eandem poſſeſſionem ſub cenſu unius hircinæ pellis ſolidum valentis diebus vitæ ſuæ poſſideret, redemptione ſibi earundem rerum penitus ſibi denegata. Progenies autem ejus ſupra dictas res ſub cenſu duarum pellium hircinarum, quarum ſingulæ unum ſolidum valeant, à ſæculo in ſæculum poſſideant, nulla ſibi earundem rerum redemptione conceſſa. Actum in Liubilinanc publicè præſentibus quorum hic ſigna continentur. ſign. Erpherichi qui hanc conſcriptionem fieri poſtulavit † Vinino † Froolf † Vodal † Petto † Ellinvvart &c. Ego Purgolf monachus indignus ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi menſem Octobrem, annum III. Karoli Regis poſt mortem patri ſui Hludovvici, Vodalricum Comitem.

LXXX.
Anonymus.

OMnibus Chriſti fidelibus præſentium inſpectoribus Heinricus natus quondam nobilis viri Domini Heinrici de Tengen fidem adhibere ſubſcriptis. Ut quævis tollatur litis materia cautum eſt quæ geruntur ſcripturarum indiciis memoriæ commendari. Noverint ergo univerſi tam præſentes quam futuri, quos noſſe fuerit oportunum, quod ego ſana & diuturna deliberatione præhabita ſponte & voluntariè prædium meum in Kuſſenach ſitum prope lacum Turicinum cum jure patronatus Eccleſiæ parrochialis ibidem & prabendarum dictæ eccleſiæ & prædio annexarum, hominibus, feodis, quæ vulgariter dicuntur anſidhin vel erbelehin, agris, pratis, paſcuis, piſcinis, molendinis, nemoribus, aquis aquarumque decurſibus, virgultis, viis, & inviis, cultis & incultis, & generaliter omnibus pertinentiis ſuis dono monaſterio Sanct. Galli per manus venerabilis domini mei * Beat. Abbatis ejuſdem monaſterii jure proprietatis eidem perpetualiter attinendum: receptis ab ipſo Domino Abbate in gratificationem dictæ donationis meæ ſexaginta marcis argenti, de quibus confiteor ſufficienter præſentibus me pagatum. Verum quoniam idem Dominus Abbas de affectu ſincero, quem ſibi & monaſterio ſuo in donatione hujuſmodi oſtendi, non ingratus me de prædio ante dicto infeudavit. . . . .

** Bertholde, ex familia Valkenſtenia qui præfuit A.C. 1244.*

LXXXI.
Hratbertus Conz.l.

IN Dei nomine. Perpetrandum eſt unicuique quod Evangelica vox admonet dicens: *Date eleemoſynam & ecce omnia munda ſunt vobis.* Ego Sigifridus cogitavi vitam futuram & æternam retributionem, ut aliquid de mancipiis meis, his nominibus Pechildis & Liubvvar & Zeizaloh ad eccleſiam, quæ eſt conſtructa in villa Fiſhingas in honore S. Petri ceterorumque ſanctorum, ubi vir venerabilis Vuolſphoto Presbyter eſſe cognoſcitur, tradere volo:

quod ita & feci, in ea videlicet ratione, quamdiu ego vixero, eadem mancipia habeam, cenſum proſolvam denarios VI. in quiſque anno XI. Kalen. Octobris, id eſt ad dedicationem præfatæ eccleſiæ, & filius noſter Hratpoto ſimiliter faciat, ejusque poſteritas legitima. Poſt diſceſſum legitimæ poſteritatis ad jam dictam eccleſiam revertant perpetualiter poſſidendæ. Si quis verò, quod fieri minimè credo, ſi ego ipſe aut ullus de heredibus ac proheredibus meis, vel quislibet ulla oppoſita perſona, qui contra hanc traditionem venire aut inrumpere conaverit, coagente fiſci multa conponat auri uncias III. argenti pondus V. coactus exſolvat: & quod repetit nihil evindicet, ſed præſens traditio omnique tempore firma permaneat cum ſtipulatione ſubnexa. Actum Chirihaim villa publice. ſig. † Sighifridi qui hanc traditionem fieri vel adfirmare rogavit. ſig. † Palduino. ſign. † Criſſoni. ſig. † Gheirberti. ſig. Gheirleih. &c. Ego in Dei nomine Hratbertus Conzl. ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi VIII. Idus April. anno VI. regnante Domno Hludvico Imperatore, & ſub Erchangario Comite.

LXXXII.

Anonymus.

de Monte-fort, poſt-ibi Abbas.

NOtificamus omnibus tam præſentibus quam futuris, quod * Rudolfus Præpoſitus ac Decanus, annuente Domino venerabili Abbate Udalrico, totoque conventu hujus eccleſiæ data manu confirmante conſtituit, ut converſio S. Pauli, quæ prius tribus tantum celebrabatur lectionibus, feſtivè celebretur, & ipſis de beneficiis quibusdam Decano cenſualibus ad Hacon & ad Bruccon & Chrazarun ipſo die miniſtretur in pane minore & vino, in piſcibus & caſeo, de cenſu XXX. ſolidorum, qui exinde perſolvuntur annuarim à Camerario Chuon ſuisque heredibus, ſicut jam dictus inſtituit Præpoſitus atque Decanus: quoniam prius X. tantum ſolidi de ipſis perſolvebantur beneficiis. Iſta vero cenſus augmentatio exinde provenit, ut filiæ ipſius Chuon, quibus * abjudicata fuit hereditas, iſtorum beneficiorum hereditate ſibi ſuccederent, cenſumque XXX. ſolidorum perſolverent. Ordinavit etiam dictus Præpoſitus ut in feſto S. Spiritus die ſecundo ſtoupum Decanus daret, & chorus feſtivaret ut in die Dominico S. Spiritus. Actum in monaſterio anno incarnationis Domini MCCXIX.

Quoniã filiæ non ſuccedunt in beneficio patris.

LXXXIII.

Vuolfcozus.

Beneficiũ precarium, cujus

IN nomine Domini noſtri. Unicuique perpetrandum eſt, quod divina vox ammonet dicens: *Date & dabitur vobis.* Et: *Date elemoſynam, & omnia munda ſunt vobis.* Hac igitur & ammonitione conpunctus ego Vuolvarat pro remedio animæ meæ & parentum meorum Altilini Puaſini trado atque transfundo ad monaſterium S. Galli quicquid proprietatis in Vuilihdorf præſenti die viſus ſum habere, domibus, ædificiis, terris, campis, pratis, paſcuis, ſilvis, viis, aquis, aquarumque decurſibus, mobilibus & immobilibus, cultis & incultis, quicquid dici aut nominari poteſt, exceptis tribus juchis & una curticula, & de pratis ad unam carradam, cætera vero omnia, ſicut ſupra dictum eſt, trado. in ea videlicet ratione, ut eaſdem res ad me recipiam tempus vitæ meæ perfruenda, cenſumque annis ſingulis inde perſolvam, id eſt, ut ad proximam curtem S. Galli unum juchum arem, & cum ſemine meo ſeminem annis ſingulis in unaquaque celga. Et ſi redimere illud velim, cum duobus ſolidis id agam. Si autem uxor mea me ſupervixerit, eaſdem res habeat cenſumque annis ſingulis perſolvat, id eſt VI. maldras de avena, & I. maldram de kernone. Si autem ex legitima uxore heres mihi procreatus fuerit, tunc ipſe eaſdem res in eundem cenſum, ſicut & uxor mea habeat. Similiter & tota recta procreatio ejus in eundem cenſum, ſicut & filius. Et ſi redimere voluerint, cum una libra redimant. Poſt obitum vero meum ſive uxoris, ſi mihi heres deeſt, tunc ad jus Præpoſiti & Advocati ſeu Populorum pertineat, quem ipſi elegerint, mihi proximum fuiſſe, qui eaſdem res in eundem cenſum habeat, ſicut & uxor & filii. Si autem neglectum fuerit cenſum, tunc præfatæ res integriter revertantur ad jus monaſterii perpetualiter poſſidendæ. Si autem ego aut ulla oppoſita perſona hanc traditionem inrumpere voluerit, ſocianti fiſco multa conponat, id eſt, auri uncias III. argenti pondera V. Actum in Pazmuntingun præſentibus iſtis. ſign. auctoris hujus cartulæ Vuolvarati. ſig. Svvidgarii. † Vuinidheri. † Heimolt † Vuolfho † Chaldalo † Vuenilo † Otger † Meginbert † Liutpold † Vuolfram, &c. Ego itaque Vuolfcoz in vice Hartmoti ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem Iovis VIII. Kalend. April. anno quinto Ludowici ſuper Auſtriam, ſub Oadalricho Comite.

pariles ſpecies ſupra quam plures videntur.

LXXXIV.

Iſo Monachus.

HUmano genere peccatorum maculis ſauciato atque ob culpam inobedientiæ à Paradyſi gaudiis dejecto, inter cætera curationum medicamenta etiam & hoc Deus

Deus mundo remedium contulit, ut propriis divitiis homines ſuas animas ab inferni Tartaris redimere potuiſſent, ſicut per Salomonem dicitur: *Redemptio animæ viri propriæ divitiæ ejus.* Hinc & per ſemetipſam divina clementia in Evangelio hortatur dicens: *Date & dabitur vobis.* Et iterum: *Date elemoſynam, & omnia munda ſunt vobis.* His igitur atque aliis ſcripturarum ammonitionibus ego Vuolfhugi conpunctus trado atque transfundo ad cœnobium S. Galli, ubi Grimaldus Abbas præeſſe dinoſcitur, quicquid io Pago Turgawenſi in loco Rammisperage nominato proprio ſudore Staricholfus adquiſivit & cum manu advocati ſui Richmari ad prædictum cœnobium contradidit, mihique & legitimæ meæ procreationi ſub ea ratione poſſidendum dereliquit, ut cenſum exinde a onis ſingulis perſolvamus, id eſt II. denarios vel II. maldros de grano. Si autem ego illas redimere velim, cum I. ſolido id agam. Si vero ergo illas non redimam, legitimi heredes mei ſub prædicto cenſu eas poſſideant. Si autem hoc evenerit, ut legitimi heredes mei deficiant, atque in ſua ingenuitate non permaneant integerrime, ſtatim ad prædictum redeant cœnobium perpetualiter poſſidendum, nullusque eas ulterius licentiam abſtrahendi habeat, ſed pro remedio animæ meæ, nec non & Staricholfi, ſemper illuc ſint deligatæ cum pratis, paſcuis, ſilvis, marchis, viis, aquis, aquarumque decurſibus, cultis & incultis, mobilibus & immobilibus, quicquid dici vel nominari poteſt. Hanc autem traditionem ideo ego facere volui, quia illa prior traditio, quam Staricholfus fecit, non perfecta nec litteris fuit mandata. Quod ſi ego ipſe vel ulla oppoſita perſona contra hanc traditionis cartulam venire temptaverit, auri uncias III. argenti pondera V. ad ærarium Regis coactus perſolvat, & effectum, quem inchoavit, non perficiat, ſed hæc carta ſtabilis & firma permaneat cum ſtipulatione ſubnixa. Actum in ipſo cœnobio S. Galli præſentibus iſtis, quorum hic ſignacula continentur. Sig. Vuolfhugi, qui hanc traditionem, fecit. ſig. Heitar. † Amaluoc † Vuitigowo † Tagibrehr † Richman † Enno, &c. Ego igitur Yſo immerens Monachus rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notavi diem Dominicum, IV. Kal. Iun. anno XIII. regni Lodoici, ſub Odalrico Comite.

DE ECCLESIIS ET JURE PATRONATUS.

LXXXV.

Anonymus.

Notitia de Eccleſia. NOtum ſit tam præſentibus quam futuris, quod anno ſecundo Domni Arnolfi Regis factum eſt placitum in pago, qui dicitur Para, in villa nuncupata Durroheim coram Burghardo Comite, filio Adalberti illuſtris, de eccleſia in Leſſingoo, qui eſſent à progenitoribus ſuis in rebus ejuſdem eccleſiæ poſſidendis aut ordinandis potentiſſimi. Et ſacramento in ſanctorum reliquiis præmiſſo, ſicut & nuper factum eſt in diebus Karoli Imperatoris ſecundi, teſtificati ſunt primores populi Ruodpert, Richkis, Vualthere, Engelbert, Cundbert, Reginhart, Ruodhoh, Kerbert, Richpert, Vualdhere, Vodalhart, Liuppo, Roholf, Theoterich, Pollo, Ruodhart, Adalrich, Engelbreht, Vualthere, Irimbrehr. Teſtimonium ergo hi omnes juxta ſacramentum ſuum perhibuerunt, quod ſolummodo parentes ſubtus ſcriptorum hominum, & hi ipſi poteſtatem haberent ordinandi eccleſiam io Leſſingon abſque ullius ioferioris aut ſuppoſitæ perſonæ contradictione, Erchanbert, Emrit, Hunolt, Liutpert, Cozbert. Et his ita patratis, cum adhuc quidam de illis, qui ſe io illa eccleſia heredes ac diſpoſitores haberi voluerunt, alii garriendo, alii muſitando contradicerent, optimates ejuſdem concilii apprehenſis ſpatis ſuis devotaverunt, ſe hæc ita affirmaturos eſſe coram Regibus & cunctis Principibus uſque ad ſanguinis effuſionem.

LXXXVI.

Notpertus Abbas.

QUoniam ex varietate rerum mortalium & temporum continuata prolixitate, & humani generis debilitate, memoria rerum geſtarum oblivionis irreptione extruditur: ideo prudens induſtria hominum id, quod poſteritati volunt eſſe certum, ſæpiſſime reliquit ſucceſſoribus ſuis, teſtamentis confirmatum. In nomine ergo ſanctæ & individuæ Trinitatis notum ſit omnibus tam futuris quam præſentibus, quod ego Notpertus Monachorum S. Galli eccleſiæ Abbas in novali loco, qui Abbacella nuncupatur, in coovalle circumpoſitorum montium ſito, baſilicam ad ſervitutem Dei condidi, quam & ædificatam à Thietmaro Curienſi Epiſcopo cum licentia & rogatu Rumaldi Conſtantienſis Eccleſiæ Præſulis per legitimam conſecrationem loci illius incolis ad oratorium ſtabilivi. Denique hanc eandem eccleſiam præbenda pueri unius de clauſtro noſtro, & una watſpenda, & beneficio unius manſus & omni poſt ſubſcriptæ decimationis determinatione dotavi; à monte Hersberch, ab alpe Solmi, à Meggelisalpa, à Barental, à Portaris alpa, à Chranberch, à rivulo Buchenbach, ab oſtio fluvioli Rota uſque dum fluit in Sitterum, uſque ad originem, ita

ut

ut proclivitas circumpoſitorum montium ad eandem cellam ſecundum liquentiam nivis imminet, apertiſſime determinavi. Hanc etiam dotationem ſacerdoti ibidem Deo ſervienti, banno Rumaldi Conſtantienſis Epiſcopi conſenſu fratrum noſtrorum perpetuo jure ſtabilivi. Facta ſunt hæc anno ab incarnatione Domini MLXI. indicione IX. regnante Rege noſtro Haintico Romanorum Imperarore anno IV. Signa teſtium, Vuittone Advocato, Oprehr, Atzo, Tietprehr, Vodalrich, Liebo, Regenolt, Eppo, Heilman. Vuolfprehr, & cæteri complures.

LXXXVII.

Hupertus Presbyter.

IN Dei nomine Ego Ruothaus complacuit mihi, ut aliquam baſilicam ædificarem in honorem Dei & S. Galloni, quod eſt conſtructa in pago Burichincas in villa Vuillmundincas, quod ita & feci, & dotavi eam caſatibus VIII. & ſimiliter hobas XII. & mancipia denominata Arichiſo & uxore ſua Adtane: Teuttulſo & uxore ſua Ratbergane & filio ſuo Ruodulfo, Aricarno & Ruodnig: Leutnig, Blitilde, Trudulfo, & Moteraue, Amulfrede, Ricario, Teutrude, Vuolmaro, Teutcario, Uttono, & Ahicono, Trudlinde, Volflinde, Aurmanno, Leupagde, Uraldo, Lollane, Altmanno, Volcamanno, Vuolfagde, Routmanno, Leubo, Hinolobe, Agde, Ahalagde: hoc ſunt XXXI. & ipſis teneatis & poſſedeatis hac die præſente, & quia ſupra diximus ſuperius nomina ad ipſum monaſterium firmiter omnia hæc tradita ſint. Et ſi me vivente ipſi Monachi S. Galloni poſſedeant pro animæ meæ, firmiter hæc omnia tradita ſint. † ſign. Ruotahi, qui hunc teſtamentum fieri rogavit † Bleon † Iſſinberti † Vuelandi † Vuarilandi, &c. Ego enim Hupertus Presbyter ſcripſi & ſubſcripſi, anno IV, regnante Domno noſtro Rege. Data ſub die, quod fecit Menſis Iulius dies X.

DE COLONIS CENSITIS.

LXXXVIII.

Anonymus.

CEnſores. De Vanin&tale Ruadinc vomeres II. Kerloh. denar. IV. Vuillihere de Sickingun denar. XVI. Othere de Daſſarum denar. IV. Hato de eodem loco denar. IV. Adalſind de ſuo capite denar. II. aut dua libra de cera. Ruadger & Engilbold de Tellinchovun inter utroſque den. * Hiuto de Daſſaha denar. IV. Filii Vuielanti de Afaltraha ſolid. V. Criſo de Vuiningun den IV. Engilger de Otenvilare ſolid. I. & Altman in ſimul Vuinirat de Huſinbah ſervus S. Galli ſolid. I. Sigibert habet ſervum S. Galli, pro illo cenſum dat ſolid. I. Scerum ſervum noſtrum idem Sigibert habet ** Uto & fratres ejus pro uno agro vomerem I. aut IV. den. annis ſingulis.

DE FURTIS.

LXXXIX.

Ruodepertus Magiſter.

DOmino & Abbati noſtro * P. nos fratres veſtri diſcipuli debitas orationes. *Purkhardo.* De his, quæ erga vos ſunt, lætificaſti nos ſcripto, quia gratia Dei recte aguntur. Contigit etiam veſtris orationibus aput nos, quod ad communem lætitiam pertinet, de eccleſiaſtico cenſu, qui furto raptus eſt, partem nos non minimam recepiſſe, & ipſum furem captum in vinculis nos tenere. Eſt enim ſervus Keroldi de Pettenhuſen filii Alberici, & nomen ejus Gunzo, & nomen patris ejus Richolf, qui nunc in comitatu militantis ſui Domini eſt. Reddidit ergo coronam, & auream capſulam abſque operculo, & aureæ crucis quaſi tertiam partem. Majoris quoque capſæ quædam fragmenta, quamvis de gemmis paucæ admodum redditæ ſunt. Spes autem de reſiduis manet, quia venundata ſunt in manum cujuſdam mercatoris de Buchovva, qui Pero dicitur, & quondam ibi monetarius erat, multa quoque in manus Conſtantienſium mercatorum, quorum nomina ſunt Eccho, Chomuli, Vuoveli, Albeli, Engezo, Tegenhart. Deus vero quendam extraneum hominem ad nos mittere dignatus eſt, qui occulte ſibi pactum fieri petiit de pretio duarum librarum pro delatura, ut hæc patefaceret. Ipſo vero accepto pacto ſine mora fratrem Annonem ad Conſtantiam duxit, ubi particulas auri fabrefactas, quas cognovit, à Tegenhardo fecit præſentari ſibi. Sed ille à Perone de Puochovva ſe emiſſe eos teſtatus eſt. Inde frater idem ad Peronem veniens per Hugonem veſtrum militem furem ſibi in domo ſua latitantem monſtrari fecit, qui ſtatim captus ſub terra occultatum theſaurum, quantum ſibi remanſit, reddidit. Nunc vobis agendum eſt cum Rege, ut Advocati utriuſque eccleſiæ tantæ rei ex-actores fiant, & in ſuum locum reſtituant. Nec illud minus intimandum eſt vobis, quia longe minora & pauciora ſunt, quam putaſtis, quæ à veſtris miniſtralibus in uſum noſtrum exhiberi juſſiſtis, & quanta graſſatur in noſtra terra boum omniumque pecodum mortalitas, ut Rex per nos reditum cœperit decernere ipſi habeatis de hac quaſi Ægypti plaga ſuggerere. Qui eſt autem altiſſimus vobis Domino noſtro proſpera cuncta concedat.

DE NOTICIIS TESTIUM.

XC.

Anonymus.

HÆc eſt inquiſitio de curtis, qui fuerunt traditi ad monaſterium S. Galli in Fine Cluſina à Berchanboldo Alamanno, qualiterque nuper miſſo noſtro præſenti requiſierunt Nordpertus Epiſcopus & Folbroh Comes miſſi Domini Regis, & qualiter iſti qui hic ſubterſcripti teſtificaverunt. Rotfridus prædictæ civitatis Archipresbyter & Petrus Langobardus dixerunt, quod vidiſſent Erchanbaldum cartulam perpetrantem partibus S. Galli de curte Granario & de Pontiano, & manus ſuas in ipſam cartulam poſuiſſent, & reſidere vidiſſent Mavonem & Pettonem Monachos S. Galli, & nullus eis contradicebat. Barbentius & Domnoſus, & Andreas, & Nordpertus dixerunt, quod vidiſſent Monachos S. Galli ibidem reſidere & elandaticum tollere. Lantoloh ſimiliter dixit, & hoc dixit, quod frater ſuus Reginhartus ſuper ipſas res ad partibus S. Galli fuiſſet Advocatus. Adalolfus & Ansheri dixerunt, quod vidiſſent ibi Pettonem Monachum reſidere pro parte S. Galli. Saxo dixit, quod paviſſet illum ibidem Petto Monachus, & dixit ei, quod tunc ibidem fuiſſent reliquiæ S. Galli. Cundpertus dixit, quod ſciret Monachos S. Galli ipſas res tenere & dominare & laborare. Folchartus dixit, quod vidiſſent Pettonem Monachum manſionaticum facere Vuolfleozo Epiſcopo, quando Romam pergebat, & deinceps ipſis rebus imperabat. Agilinus dixit, quod audiſſet Adalolfum, qui erat guſtaldius ipſius civitatis, ante Helmiricho Epiſcopo atque miſſo Odalhartum, qui nunc ipſas res tenet negare, quod nihil ibi habuiſſet proprietatis, pro quo heribannum reddere debuiſſet, niſi res S. Galli, quas pater ſuus illuc ad prædictum monaſterium tradiderat. Ansprandus & Egilolfus & Andreas & Pruno & Barbentius & Theothardus & Cundpertus & Catervius Presbyter dixerunt, quod vidiſſent ipſas res illos Monachos S. Galli vivente Erchanboldo jure proprietatis poſſidere: adhuc etiam ipſum Odalhartum ante Helmirico miſſo audiſſent enarrantem, quod proprium non habuiſſet, & ideo haribannum dare non debuiſſet. Poſt hoc teſtimonium dedit Odalhartus wadium Folcrbho miſſo, ut eſſet paratus in præſentia Domini Imperatoris in placito generali juſticiam faciendi: & Folchartus & Adalolfus ejus fidejuſſores ſunt in mancoſos mille.

XCI.

Anonymus.

NOtitia teſtium, qui cum juramento & fide data coram regalibus miſſis, videlicet Crimaldo Abb. & Atone Comite aliiſque Comitibus Vuillihelmo & Alboino teſtificati ſunt, quod ex traditione Peratholdi Comitis medietas omnis marchæ, quæ ad villam Filiſininga nuncupatam aſpicit, tam in ſilvis quam in aquis, ſive paſcuis vel aliis quibuslibet rebus ad monaſterium S. Galli juſte & legaliter pertinere debeat, excepto uno monticulo, qui dicitur Feſtilinpetc, qui ad hereditarios Pettonis & Catomanni aſpiciat: itemque ſilva quadam, quæ dicitur Sicginholz: quæ excepta altera ſilva ſpecialiter ad jam dictum monaſterium pertinere debeat: reliqua omnia in quibuslibet rebus media, ut jam dictum eſt, abſque ullius contradictione ad præfatum cœnobium pertinere debeant. Iſti ſunt teſtes, Alawic, Amalbert, Ermingolt, Vuitigowo, Ernipert, Gerharr, Anno, Valrat, Vuospot, Nuti, Vuicheri, Vuolauridi, Ruadger, Thietpert, Ruodpert, Engilpert, idem Vuitigowo, Vuolfger, Vualto, Ebruni, item Anno, Thiotini, Hizo, Hadabert, Icho, Gericho, Hildi. Actum in villa Pettinwilari nuncupata publice, coram præfatis miſſis & frequentia populari.

XCII.

Anonymus.

COmmemoratio teſtium, qui in placito coram miſſis potentibus, videlicet Erchangario & Liuthario, in loco & in villa, quæ dicitur Stamheim, cum juramento teſtificaverunt, quod quidam homo nomine Roadhartus proprias res ſuas ad monaſterium S. Galli tradidiſſet, ac per hoc jure & legibus ſine ullius contradictione illuc pertinere debuiſſent. Iſti ſunt illi teſtes nominati, videlicet Liutpreht, Vuerimpreht, Adalpreht Sicger, Volo, Vuolfo, item Liutpreht, Gerhoh, Hacco, Nidpreht, Vuillipreht, Vualaihho, Vuolfpreht, Hugibert, Foclheri, Vuanine, Reginolt, idem Hacco, Iſanpreht, Hiltipold, Amalpreht, Adalhoh.

Iſti ſunt Judices, qui hoc judicaverunt, videlicet Vuitpreht, Vuilliheri, Rihhart, Elih, Vuerimpreht, Cundicho, Cozpreht, Rihger, Arolf, Hiltini, Noti, Svvidger, Heitar, Vuolfram.

Iſti autem ſunt, qui illud iterum judicaverunt ad Zurih, videlicet Rihcoinus Comes, Theodolt, Vuitpreht, Rihpold, Vuinidheri, Moatheri, item Rihpold, Gerwic, Horſcuni. Talibus vero hominibus teſtifican-

ſicantibus, quod legibus ipſa traditio ad præfatum monaſterium pertinere debuiſſet.

XCIII.

Anonymus.

NOtum ſit omnibus tam præſentibus quam futuris, quod Kebahartus venerabilis Epiſcopus rogatus ab heredibus Eccleſiæ, quæ eſt in Pirithorf in pago Alpicauge miſit Archipresbyterum ſuum Rihfridum, ut diligenter inveſtigaret, de quibus locis vel villis decima ad ipſam eccleſiam perſolvi deberet. At ipſe placito habito in præfata villa Pirithorf, populoque circumquaque congregato, cum ſacramento & fide data vicinos quosque interrogans rei veritatem invenit ab iſtis villis, id eſt ab ipſa Pirihtorf & Pirihchinga & Chuchilipach, necnon & Puach, Ezilivvilare & Haivvilare ad ipſam eccleſiam decimam pertinere debere. Et hæc nomina teſtium, Adalo, Zuppo, Vualdger, Anrger, Podal, Lantpert, Managolt, Tuato, Cudhart, Ruadpert, Uno, Hartarat, Hugihart, Vuicheri, Kerini, Snato, Adalpert, Vuito, Theotolob, Starafrid, item Engilger, qui omnes cum juramento & fide data teſtificati ſunt, quod temporibus Karoli Imperatoris & Eginonis Epiſcopi à præfatis villis ad ipſam eccleſiam decima ſingulis annis reddita ſit uſque in annum præſentem, qui eſt XXXV. Hludowici piiſſimi Regis, patris Karlomanni, Hludowici, & Karoli Principis noſtri.

XCIV.

Anonymus.

BReve comm. de illis hominibus, qui in miniſterio Liuderici cum ſacramento teſtificari ſunt tribus vicibus de cauſa S. Gallonis ante miſſos Domini Regis inprimis ante Sigebertum & Friuntonem, poſtea ante Hilteratum & Gerhardum, & tertia vice ante Liudericum, id eſt de Uzinacha, quod Lantolt & Pieta habuerunt, & Luzilunavia tota, & Petolveswilare, id ſunt Vuitpreht, Amalrih, Cundhad, Reginbold, Nandolf, Marhheri, Perahtolt, Liubulf, Matheri, Fridubreht, Pabo, Perafrid, Vurmheri, Eckihart, Ortheri, &c. Et hoc iſti cum ſacramento teſtificati ſunt, quod ſupradictas res ad S. Gallonem legibus pertinere deberent.

XCV.

Anonymus.

NOtitia teſtium de rebus in Sconjunbirih ſitis, quas Albaricus ad S. Gallum tradidit, quasque Rachilt ſoror ejuſdem Albarici & filius ejus Heripreht de veſtitura S. Galli per vim abſtulerunt. Nam cum pro eiſdem Cozpertus Abba ad Domnum Hludowicum Regem reclamaſſet, juſſum eſt Vnaningo Comiti & Ruaddperto vaſallo Regis inquiſitionem de hac re fieri. At illi generali contribulium circumquaque conventu facto, inquiſitionem fecerunt, qualiter eædem res ad partem S. Galli pertinere debuiſſent. Tunc ipſi teſtes cum juramento & fide data teſtificati ſunt, quod verum eſſe ſcirent Albaricum eaſdem res ad S. Gallum tradidiſſe, eosdemque Monachos legaliter conſediſſe, & in eadem veſtitura per XX. annos temporibus Caroli Regis ſub cenſu ad partes ejuſdem monaſterii aſpicere: ſicque poſt mortem Albarici iterum legaliter Monachos conſediſſe uſque dum ejus ſoror nomine Rachilt & filius ejus Heripreht, eorumque poteſtas de veſtitura S. Galli per vim rapuiſſent. Iſti ſunt teſtes, Theotolt, Scrutolt, Gerheim, Vuolahmunt, Anthad, Ebarachar, Suabilo, Selbger, Hisger, Vualtirih, Vuihpold, Engilhelm, Vuolfchiger, Folcbarat, Hiltirat, Helfolt, &c. Quod enim idem teſtes legaliter adducti fuiſſent, eadem Rachilt & Heripreht filius ejus eidem teſtificationi conſentire nolentes de placito evaſerunt. Qua ex cauſa dijudicatum eſt, ut eædem res in interdictu banni juſſæ fierent, uſque dum de hoc regalis ſententia decerneret. Et iſti ſunt, qui hoc dijudicaverunt. Kitafrid, Salacho Theoman, Tagapreht, Vuolfram, Tuoni, Erhart, Alto.

XCVI.

Anonymus.

TEſtes auditi ſuper controverſia, an monaſterium S. Galli ſub ditione Epiſcopi Conſtantienſis eſſe deberet, an verò ſui magis juris eſſet. Pars Epiſcopi Hattonis dixit, quod noſtrum monaſterium temporibus Pipini & Karoli Epiſcopis Conſtantienſibus fuiſſet ſubjectum. Noſtri vero jurati dixerunt, quod noſtrum monaſterium in loco libero, non in fiſco, non in terra eccleſiaſtica eſſet, non per ullius hominis traditionem, ſed in ſolo Imperatorum arbitrio ſtare; quem eii loco præficiat &c. Auditi ſunt amplius viris ducentis.

XCVII.

Anonymus.

ISti ſunt qui de illa veſtitura de cauſa Iſanhardi ad S. Gallonem teſtimonia ferunt, in primis Buazzo, Lantolt, Vuerinbret, Milo, Vuolfuni, Hiſanhard, Vuicram, Baldo Vuolfgær, Hadeger, Lantpreht, Vuolfhad.

XCVIII.

Anonymus.

De electione Hainrici de Vuartenberg. post obitum Bertholdi de Falkenſtain, anno 1272.

. . . . Requiſitus, utrum domino G. de Durrehain Clerico ante ſnam electionem veſtes dederit, & eum in familiam receperit? reſpondit, quod ſic, quia hoc viderit. Requiſitus, . . . eligant in Abbatem & quod ipſe E. eos ad hoc inducere attemptavit. Requiſ. ntrum creditoribus ipſius E. aliquam pecuniam pro ipſo ſolverit? ℞. . . Clerico fratri prædictorum veſtes dederit, ut jam dictos fratres ſuos Hainticum & Hugonem induceret, ut eum eligerent in Abbatem, & utrum propter hoc idem . . . t ad hoc inducere attemptaverit? ℞. quod ſic Requiſ. utrum Ru qui dicitur Decanus, vocem habuerit in electione Abbatis S. Galli? ℞. quod ignorat. Requiſ. utrum in monaſterio Augienſi habitum Monachalem aſſumpſerit, & ibidem in eodem habitu per aliquos annos permanſerit? ℞. quod ſic. Requiſ. utrum in dicto monaſterio profeſſionem fecerit, & in monaſterium S. Galli tranſierit ad tempus, donec ſtatus ſui monaſterii eſſet emendatus? ℞. quod tranſivit: ſed utrum ad tempus vel non ignorat. Dixit etiam quod monaſterium Augienſe in antiquo ſollempnius fuit, & quod utrum poſtquam tranſivit aliquos redditus receperit à monaſterio Augienſi ignorat. Requiſ. utrum F. de Gundolvingen injecerit manus in * ad ſanguinis effuſionem, ac etiam in Bertholdum Subdiaconem, notarium quondam Abbatis Bertholdi, & utrnm poſt hujuſmodi injectionem in divinis officiis miniſtraverit? ℞. . . præfati electi in Volricum de Sneggenburg Monachum & ſacerdotem ad effuſionem ſanguinis, & in Gerwicum de Seolis tunc Subdiaconem & Clericum . . . in ſubdiaconatus ordine miniſtraverit? ℞. ſe ignorare. Requiſit. utrum idem H. junior ſit bonæ vel malæ famæ? ℞. quod malæ famæ, & quod aliquando fuit in furto deprehenſus, quondam Dominus Bertholdus Abbas propter furtum & alios exceſſus ipſum per plures annos tenuit incarceratum & incorrigibilis fuit & errabundus fuit in ſæculo per plures annos Monachali habitu derelicto, & quod famæ ſuæ prodigus vixit luxurioſe cum quadam Iudæa, & quod den. F. de Vuildenſtain Iohanni Clerico Magiſtro Scolarum manus injecerit temere violentas? ℞. quod ita percepit ab ipſo electo: utrum autem dominus F. de Gundelvingen juraverit & alia fecerit quæ ſequntur, dixit quod ignorat. . . . Sacerdos Capellæ S. Iohannis apud S. Gallum, juratus requiſitus de Po. IIo. IIIo. IIIIo. articulis concordat cum ſuperiori teſte Comite . . . de ſuis electoribus ſollicitaſſe precibus Requiſ. utrum dominum Ruod. qui dicitur Decanus Volricus de Sneggenburg ſollicitaverit precibus? ℞. quod ſic, ... conſpiravit ad Regimen Abbatiæ unde credit quod rogatus ipſi electo adheſerit. Requiſ. utrum R. de Ræterſhouen, F. de Gundolvingen & F. de . . ℞. quod ita intellexit per famam. Requiſ. utrum Domino Abbate Bertholdo ad Hiſpaniam proficiſcente aliquos de conventu ſollicitaverit, ut eum in Abbatem . . . de Gundolvingen ſollicitaverit? ℞. quod ignorat. Dixit tamen quod ſicut intellexit ex fama publica idem electus Hainr. & Hugon. de Durrehain ſollicitavit. Requiſ. utrum is in minoribus officiis ſibi commiſſis bene vel male adminiſtraverit? ℞. quod ſicut ſibi videbatur male adminiſtravit & negligenter . . . m̄ Abbatiæ prædictæ, & utrum Regulam B. Benedicti intelligat, & eam exponere ſciat? ℞. quod ſicut credit inſufficientis ſit ſcientiæ, & quod vix ſciat litteraliter loqui. Requiſ. utrum ante electionem fuerit bonæ vel malæ vitæ, & levis opinionis, & utrum vitam duxerit diſſolutam, & regulam B. Benedicti non obſervaverit: in eo concordat cum Comite ſupradicto, adiciens quod de his eſt publica vox & fama. Requiſ. utrum idem electus ipſe electionis fuerit perjurus & ſuper aliis ab . . . arum ante electionem & ſanguinis effuſionem manus injecerit violentas, & utrum poſt talem injectionem in divinis officiis miniſtraverit . . . pecuniam de conſenſu & voluntate ipſius illis, qui vocem habent in electione, videlicet Hainrico & Hugoni fratribus de Durrehain, ut eum in Abbatem eligerent . . . ûz frater ipſius electi aliquid dederit vel promiſerit pro ſua electione? ℞. quod ignorat Requiſ. ſi dictus electus ante ſuam electionem ſuis electoribus aliquid dederit vel promiſerit? ℞. quod dominum B. & F. de Vuildenſtain in familiam recepit ante ſuam electionem, & intellexit eum pecuniam & alia promiſiſſe pro ſua electione. Requiſ. utrum . . . Concubinæ ipſius R. datum fuerit pallium ante electionem pro ſua electione. De articulo vero immediate ſequenti dixit ſe nihil ſcire. Requiſ. utrum . . . crediderit, & utrum eum in familiam receperit, & utrum creditoribus ipſius ſolverit pro ipſo XL. ℔. monetæ Briſaugenſis, & utrum hoc fecerit . . . & utrum hoc promiſerit, & ad hoc faciendum fratres ſuos inducere attemptaverit: item utrum Vualther. de Durrehain laico veſtes dederit, ut . . . ſollicitaret, & propter hoc ad monaſterium S. Galli venerit, & ipſos fratres ad eligendum præfatum H. inducere attemptaverit? ℞. . . . ſimiles veſtibus fratruelis electi, & quod hoc non ſolum ab ipſo E. vo-

E. verum etiam à dominis Haihrico & Hugone fratribus ipſius E. & aliis fide digois... de his eſt publica vox & fama Requiſ. urrum R. qui dicitur Decanus vocem electionis habuerit, & de aliis articulis depeodentibus ab eodem concordar cum ſupradicto Comite.... qui eſt ſacerdos & & clericus ſecularis, ad ſanguinis effuſionem manus injecerit temere violentas? ℟. quod ſic, & hoc ſcit quod injuriam... de hoc eſt publica vox & fama. Dixit etiam quod ignorat, utrum in Bertholdum notarium ſubdiaconem manus injecerit violentas Requiſ. utrum H. de Vuartenberg junior frater...ad effuſionem ſanguinis manus injecerit violentas, & utrum poſt talem injectionem &c. & utrum de iis ſit publica vox & fama? ℟. ſe neſcire Requiſ. utrum ... ſacerdotem & clericum ſecularem ad effuſionem ſanguinis manus injecerit temere violentas, & utrum poſt talem injectiooem in ſubdiaconatus ordine miniſtraverit.... utrum idem H. junior fuerit infamis, & ſacrilegium commiſerit, & an malæ vitæ & levis opioionis extiterit, & furtum fecerit, & utrum per plures annos detentus fuerit in carcere tanquam incorrigibilis; & poſtquam liberatus fuerit à carcere iterum furtum commiſerit, & urrum ante electionē... & famæ ſuæ prodigus vixerit luxurioſe cum quadam Iudæa? ℟. quod ſic, & quod de hiis eſt publica vox & fama. Requiſ. utrum F. de Vuildenſtain ante electionem... inicientes, & poſt talem injectionem in ſubdiaconatus ordine miniſtraverit? Dixit quod hoc percepit ex auditu. De ſequentibus autem articulis dixit..., ante electionem, ſicut ipſe intellexit, conſpiraverant. C. Dominus Bertholdus de Druhpurg Canonicus Auguſtenſis, teſtis,.. à plutibus ita eſſe intellexit.

Aliam inſignem notitiam teſtium appoſuimus ſupra in titulo de Eccleſiis.

DE SENTENTIIS IUDICUM.

XCIX.

Vauco.

Forma Proceſſus in judicio.

IN Dei nomine. Cum reſederet Unfredus vir inluſter Retiarum Comes in curte ad Campos in mallo publico ad univerſorum cauſas audiendas vel recta judicia terminanda: ibique veniens homo aliquis nomine Hrothelmus, proclamavit, eo quod in contradrutū ſuum manſum ei tollutū fuiſſet, quod ei advenir à parte uxoris ſuæ ſimul & Flavino, & * proprie ſuum fuiſſet, & legibus ſuum eſſe deberet, quia jam de tradavio uxoris ſuæ fuiſſet, idcirco ſuum eſſe deberet. Tunc prædictus Comes convocatis illa teſtimonia, qui de ipſo pago erant, interrogavit eos per ipſam fidem, & ſacrameotum, quam noſtro Domno datam haberent, quicquid exinde ſcirent, veritatem dicerent. At illi dixerunt; per ipſum ſacramentum, quod Domno noſtro datum habemus, ſcimus quia fuit homo quidam nomine Mado, qui ibi habuit ſuum ſolum proprium, cujus confinium nos ſcimus, qui adjacet & confinat ad ipſom manſom, unde iſte proclamar, in quo illi arbore durem & de uno lature aqua cingit: & inter eos terminum eſt in petris & in arboris. ipſe eſt Dominus. Nam ſicut illa ædificia deſurſum conjungunt, iſtorum hominum proprium eſt & illorum legibus eſſe deber de parte avii illorum Quinti. Tunc prædictus Comes juſſit ut ipſa teſtimonia ſupra irent, & ipſos terminos oſtenderent quod dicebant, quod ita & fecerunt, & ipſos terminos firmaverunt, qui inter illa dua maoſa cernebant. Sed & plurimi ibidem adfuerunt nobiles, quos ipſe Comes cum eis direxerat. quod & omoia pleniter factum fuit. Ut autem bæc finita ſunt, interrogavit ipſe Comes illos ſcabinos, quid illi de hac cauſa judicare voluiſſent. At illi dixerunt, ſecundum iſtorum hominum teſtimonium & ſecundum veſtram inquiſitionem judicamus, ut ſicut diviſum & finitum eſt & terminis poſitis inter ipſos manſos, ut iſti homines illorum proprium habeant abſque ullius contradictione in perpetuum: & quod in Dominico dictum & terminis diviſum coram teſtibus fuit, receptum ſit ad partem Domini noſtri. Propterea oportunum fuit Hrothelmo & Flavino cum heredibus eorum, ut exinde ab ipſo Comite vel ſcabinis tale ſcriptum acciperent, qualiter in poſtmodum ipſom manſom abſque ullius contrarietate omni tempore valeaot poſſedere. Actum turte ad campos mallo publico, anno VII. imperii Caroli Auguſti, & XXXVII. regul ejus in Francia, & XXXIV. in Italia Datum. VII. ID. Febr. ſub Uofredo Comite, feliciter Amen.

mſ. propreſum.

Hæc nomioa teſtium; Valeriano, Burgolfo, Urſone, Stefano, Majorino, Valerio, Leontio, Victore, Maureſtone, Fonteiano, Florentio, Sipfooe, Valentiaoo, Quintello, Stradario.

Et hæc nomina Scabiniorum; Flavino, Orſicino, Odmaro, Alexandro, Euſebio, Maurentio, quam etiam & aliis plurimis.

Ego itaque Vauco rogitus ſcripſi & ſubſcripſi.

C.

Anonymus.

HÆc eſt Carta judicii, quod dedit B. de Anduſia & E. Vicecomitiſſa, aſſidentibus

bus B. & G. inter G. & R. de querimoniis quas inter ſe faciebant. Et quia per ſacramentum V. teſtium probavit amicabile pactum vel judicium vel tranſactionem eſſe factam, rata maneat tranſactio vel judicium, in his videlicet de quibus tranſactum vel judicatum eſſe intelligitur: hoc eſt de omnibus maleficiis propter gerram commiſſis, ſalva querela ſi aliquid exceptum fuerit, & illud quod juretur ſe vidiſſe & audiſſe teſtes in tali loco, ubi auditis querimoniis utrimque præſente R. & G. judicatum fuit hoc aut illud. Et hoc pacifice audito, & recepto ab utraque parte, convenit R. & G. præſentibus prædictis teſtibus, ſe facturos ſicut judicatum fuerat; & finem fecerunt in hoc & in aliis controverſiis, de quibus judicatum fuerat, & oſculum ad invicem fecerunt. Item judicatum eſt, ne aliquis injuſtas exactiones contra veterum conſuetudinem R. in honorem illum faciat, & alia plura capitula judicata fuere.

F I N I S.

JOACHIMI VADIANI
DE OBSCURIS ALEMANNICORUM VERBORUM SIGNIFICATIONIBUS
EPISTOLA
AD HEINRICUM BULLINGERUM.

S.

REmitto tuæ humanitati Francicas illas antiquitates, quas ſane magna cum voluptate, ſed & fructu non modico, legi. Et morem tibi geſſi in litteris aliquot transferendis, in quibus tamen ob ſenſus claritatem aſſequendam paraphraſten agere coactus ſum, cum verbum verbo reddere non daretur, niſi una & barbariem prodere libuerit. Sæcula iſta longe incultiſſima tale genus ſcribas babuerunt vel in Aulis & Curiis Principum, ut aſſequi Latinam linguam non valuerint, quo rem ullam vel clare, vel inoffenſa verborum ſimplicitate poſteris relinquerent. Quum interim nemo vernacula lingua quicquam ſcriberet, adeo dura illo tempore, ut ne exprimi quidem ore ſine magnis ſibilis hiatibuſque & rictibus potuerit, nedum in literas commodum referri. Mutavi alicubi & perſonam, ut in Ludevvici Junioris donatione in Principio, ubi mihi viſum eſt, communem ſententiam, qua præfationis loco ſcriba eſt uſus, rectius ad omnes liberales Principes quam ſolum ad Ludevvicum referri. Plus enim gravitatis habet ſenſus hoc modo redditus, dum omnium liberalitati merces cœleſtium rerum conſtituta intelligitur, quam ſi uni ſolum tribuatur. Sed tuum erit iſthæc vel ſinere, vel mutare pro animi ſententia. De vocabulis nonnullis illorum temporum, quibus Franci & Alemanni uſi ſunt, equidem facile non reſponderim, niſi & conjecturis agere liceat. Iis enim tutius utimur, etiamſi pluſcula perſpecta & probe cognita teneamus. *Prædii* voce nec inepte mihi uſi videntur nec barbare, quum ea ceu generali agros, hortos, paſcua, vineta, ædificia, & id genus alia ſignificarunt, quæ in noſtra poſſeſſione ſunt, ut & Salica terra, & Allodium, & Manſa in prædiis cenſeri potuerint. Quanquam enim *Alodia* Nobilium erant, ſeu gentilitia quædam bona, quæ non ullius beneficio, ſed jure proprio tenebantur: tamen ex lege *De alode*, quæ inter Alamannicas (ni fallor) extat, apparet & aliorum alodia fuiſſe. Recipio autem Rhenani conjecturam arbitrantis vocem inde natam, quod ea bona familiis velut coagmentata & conjuncta eſſent, *anlodt*. *Manſum* Alamanni fundum dixere cum villula: Scribæ barbari *manſam* etiam vocarunt, ſed Chartæ veteres puriores *manſum* maſculino & inflexione quarta, licet & *manſos* legerim in multis. Tanta ſcribarum imperitia fuit, *Cloſtarium* etiam pro clauſtro ponere auſa. Enimvero agri in illa gente varii juris erant: *Fiſcalini* ſcilicet, quorum reditus fiſcis Principis deſerviebant. Qui donati venditive Monaſteriis, Parochiisve, *Eccleſiaſtici* vocabantur, qui hodieque multis in locis, licet vendiri & abalienari, & privatæ poſſeſſionis facti ſint, tamen ea ſervitute laborant, ut quoties venduntur & novum colonum poſſeſſoremve recipiunt, toties certa æris ſumma Eccleſiæ ſeu Monaſterio pendenda ſit, in cujus primæva poſſeſſione fuerant: vulgo *Eerſchätzige Hofgüter* vocamus. *Agri Salici* ſeu *terra Salica* illâ ſervitute vacabat: hanc vulgo *Fryge lehengut* vocamus. Agros Salicos elocabant nonnunquam certa conditione reddituum & culturæ in perpetuam poſſeſſionem: nec mutare licebat colonum aut poſteros, niſi pactum aut con-

ditionem violaſſent, vel non ſolutis reditibus, vel fundo neglectui habito, vel parte fundi inſcio Domino diſtracta aut uſuriis tecentibus gravata. Proinde apochas dabant coloni, quibus quo pacto quave conditione locatio facta eſſet continebatut. Eas tabulas vulgo *Reverſas*, & Germanice *Reversbrif*, locationem autem ipſam *Erblehn* vocamus. Ager hoc pacto locatus antiquis *Vectigalis* dicebatur, quem elegantet deſcribit Paulus, cujus verba in tit. *Si Ager Vectigalis.* &c. libto Pandectarum Juſtiuiani ſexto, legimus. Non vectigalis etat, qui ad certum tempus locabatur, & eo pacto, ut auferri colono, Domino volente, potuerit: nos vulgo *Schupflehen* dicimus. Juſtiniani ætas voce, ut puto, nova & Græca quidem ἐμφύτευσιν, ſive, ut vulgaris Codex habet Juſtiniani, *Emphitheoſin*, perpetuam illam locationem vocavit, à verbo ἐμφυτεύειν, quod inſerete ſeu plantate ſignificat, quoniam hoc genus locatione ager in familiæ alicujus poſſeſſionem velut inſeratur & implantetur, ut avellete jure non liceat, niſi pacto locationis violato. Unde *jus emphyteuticum* (ſic enim Alciatus emendat) dicitur, quod corrupte *emphiteoticum*, *Erblehen recht*: & *ager emphiteoticarius*, quem & ipſum Alamanni & Franci manſus vocabulo complexi ſunt. Porto Eccleſiis inſtituendis & donandis illa ſæcula *manſus* fere attribuetunt, in alimoniam videlicet Presbyteti, qui Eccleſiæ impoſitus eſſet. Ea cauſa id genus *manſus* Eccleſiis fundatis attributos *Kälnhof* veteres dixere, à ſtomacho ſcilicet aut gulæ parte, quam Germanice *kälen* appellamus. Durat adhuc vox illa. *Manſus* ergo dixere Franci & Alamanni *ainen Hof, es wäre ain erſchätziger Hof, oder erblehen Hof, oder fry und ſchüpflehen Hof*: Salica terra etat, *ain fry aigen Gut.* Hujus poſſeſſionem ex hereditate ſoli adibant, nulla prorſus parte ad fœmellas attinente, quemadmodum lege Salica erat cautum. Eſt autem frequens mentio *terræ Salicæ* in Chartis, quæ ſub Pipino, Carolo, Ludevvicis, Craſſo, & Arnulpho Francotum Regibus & Impetatoribus ſcriptæ ſunt. *Curtis* vocabulum corruptum id ſignificabat quod *Cors.* Qua voce quanquam domeſticarum paſtionum locus & numetus denotetur, tamen Latinis & hominum uno aliquo in loco conjunctotum ac velut cohabitantium cœtus ea voce intelligitur, licet *Cohors* quam *Cors* uſitatius exiſtat. In ea ſignificatione vel à Cicetone accipitur, actione in Vertem V. pro cœtu hominum turpi aliqua de cauſſa ſociatotum, in malam partem: à Cæſare in bonam. Inde *Curtim* Francici & Alemannici Scribæ, nunc Palatium Regis (ut in Lege; *Si quis in curte Regis furtum fecerit*) nunc pagum aliquem aut vicum villamve pluſculis ædificiis conſtantem vocarunt.

Curtilem quoque (nam & hanc vocem Chartæ veteres crebro uſutpant) villulam aliquam paucis ædificiis conſtructam. Niſi vero fallor, legiſſe memini *Cohortis* vocem non abſimili ſignificatu in tribus poſterioribus libris Juſtiniani: verum quo titulo aut in qua lege, vel quærenti mihi, dum hæc ſcribebam, non occutrebat. Illud obiter notandum, *Curtis* nomine non ſimpliciter aut locum ubi multi congregati degerent, aut homines ipſos junctius babitantes, ſed impetium etiam & jurisdictionem, ptæterea & proprietatem mancipiotum, & omnino eam poſſeſſionem, quam JureConſulti *integri ſtatus* vocant, pleno cum jure conjunctam, ſignificatam eſſe. *Imperium* autem, ſicut lib. Digeſtor. I. in tit. de juriſdict. omnium judic. diſcimus, duplex eſt: *merum*, quo in facinotoſos animadvertitur, noſtta lingua *die Hochgericht oder die Hochoberkait*: quale multis in locis Alemanniæ Comites olim Regum nomine adminiſtrabant. *Mixtum* fit, cum huic jurisdictio acceſſerit, vulgo *hoch und nider gericht*; quale apud Thuregum habuit in ſua cutte ſine dubio Hludevvicus. Divorſa eſt pars illa juſtitiæ adminiſttandæ, quæ nulli imperio conjungitut: & hæc *Jurisdictio* vocatur vulgo, *die ainigen nidern gericht, da man dhaines malefitzes gewalt hat.* Talis jurisdictio & Cathedris & monaſteriis haud raro eſt à Regibus illis primis & Imperatoribus Francorum & Germanorum donata. Vetus enim & mediæ etiam ætatis religio longe maxime ab imperio & ſanguinis judicio abbotruit. Quod & oppida pleraque Germaniæ multis ſæculis fecerunt. Poſtea ambitio licentiæque & regnandi ſtudium in cauſa fuerunt, ut & Monacbi & Epiſcopi alicubi imperia mixta & mera mercari & ſua facete vel teclamante profeſſione vetiti non fuerint. Arbitror autem nullam curtim ſine jutiſdictione fuiſſe, & hoc nomine id eſſe ſignificatum, quod jam vulgo *ain Vogtey, oder gerichtszwang* nominamus, *mit aigenſchafft der leuten und vſſgetrückten rendten und gülten, mit angemaſtem gebott und verbott*, &c. Imo & *Curtilem* puto ſæpe, juriſdictionem cum ptoptietate mancipiorum & cetta redituum parte intellectam à Francis fuiſſe. Verum *Regiæ curtes* longe maximæ fuerunt, & imperia etiam habuerunt cum mancipiis, agris, paſcuis, cenſibus, venatione, piſcatione, & omnimoda illa integri ſtatus poſſeſſione &c. Aliæ curtes tenuiores, pleræque ſolius jurisdictionis cum agtis mancipiiſque. Proinde dum legimus in vetetibus (quatum plurimas vidimus) Francotum Alamannorumque Tabulis legati

Eccleſiis

Eccleſiis vel Monaſteriis *curtim cum agris, paſcuis, mancipiis, ſilvis, aquis aquarumque decurſibus*, fundum ipſum in homines una cum jurisdictione intelligimus: *Wir verſchaffend unſer gericht da und dort gelegen mit gebüw, mit aignen lüten, mit holtz, mit veld* &c. Plena enim fuit ſervis & ſervitutibus quondam Alamannia noſtra, cujus magna pars hodie Helvetia eſt: nec eſt, quod ſciam montanus pagus aliquis Helveticus, qui rebus Francorum florentibus duriſſimam illam ſervitutem non ſervierit. Extant enim Tabulæ veteres, quæ hanc rem clariſſime teſtantur. Et verbum illud Nobilium: *Kuttlen und kaat im bauch in unſer*, laudatiſſimo Helvetiorum fœderi primam dedit originem, Helvetiosque in hanc rerum ſummam evexit. Curtes autem, & qui longe ampliores erant, *Pagi*, certis limitibus diſtinguebantur apud Francos & Alamannos, quos ipſi *Marcas* vocabant, id quod clariſſime ex omnibus Tabulis diſcitur. Sunt autem & alia quædam vocabula, quæ in veteribus illis *Chartis* (ſicut ipſi vocabant) obvia ſunt, nempe *veſtitura, Advocatus, bannus, fredum, diſtringere*, &c. qualia in veſtratibus illis donationibus leguntur, quæ facilius quam priora illa explicantur. *Veſtitura* enim hoc ipſum eſt quod *inveſtitura*, hoc eſt in poſſeſſionem miſſio aut poſſeſſionis ſecuritas & confirmatio, quam & *Beneficium* illa ſæcula & *Feudum*, quod fere à Francis natum & inductum eſt, vocarunt: hodie lingua noſtra *Lehen oder Lehnsbeſtätung* vocamus: etiamſi *inveſtituræ* nomen vulgatiſſimum eſt, & locum habet cum in profanis tum eccleſiaſticis bonis conferendis. *Diſtringere* vocabant, in jus trahere vel citare: quod ex Salica lege notiſſimum eſt. Extant autem & Salicæ & Ripuariæ & Alamannicæ Leges, mirabili & prope inexplicabili rerum vocumque barbarie confertæ, in quibus *diſtringendi* verbum frequens eſt. *Fredum* hoc ipſum eſt, quod nos hodie *Friden* vocamus. Populi enim illi ferociſſimi, & ad arma prope ſola nati, perpetuo fredo, hoc eſt pace, obligabantur, ne quid vi & armis gereretur, quod publicæ tranquillitati obeſſet. Quem morem & Germani multis annis poſt Fridericum Primum, quem Itali Barbaroſſam cognominarunt, in omni Germania Principes cuſtodierunt, ut hodie quoque *einen Fridſtand oder Landsfriden* nominant. Et pacis turbatoribus ſolet acclamari *fred, frid*: quin & ipſi ad magiſtratum delati dicuntur *den friden anloben*, data manu ex fide præſtiti juramenti nihil amplius turbaturos eſſe pollicentur. Hinc non pacem ſolum hac voce ſcribæ ſignificabant, ſed mulctam etiam, quæ pacem violanti irrogabatur. Unde in Legib' Francicis & Alemannicis ſæpe legimus hæc verba; *Et fredum inſuper ſolvat*, id eſt mulctam fredi violati. Nec levis hodie pœna eſt pacis vel privatim mandatæ & juſſæ, ſi quis eam violet. *Wann ainer den angelegten oder gebottenen friden mit wordt oder that bricht.* In * Urbe tua & multis locis Helveticæ pœna capitis irrogatur fredum vulnere violanti. *Bannus* duplex erat, minor & major, qui & *Dominicus* (ni fallor) dictus eſt, hoc eſt Regius vel Imperatorius, ſi eum vel Rex vel Imperator edixiſſet: utetque certa ſumma auri argentive ſolvebatur, de qua in Legibus illis clare diſcitur, quæ à Francis & Alemannis conſtitutæ ſunt. Alius generis eſt *Præſcriptio*, quam hodie *bannum* vocant quidam, vulgo *die Acht oder deß Reichs Acht*. Proprie enim Proſcriptio eſt, vitæ, famæ, & rerum omnium illius, qui huic duræ pœnæ ſubjicitur. Hæc de vocabulis, quæ ſane multa expoſuimus in libris, quos de Veteribus Germaniæ Collegiis & Monaſteriis conſcripſimus: quorum ſi qua edendorum mihi occaſio olim dabitur, & hæc & alia haud omnino vulgo nota diligentius explicata leges. *Tiguri.*

Cæterum de Berchtoldo illo Duce Zeringenſi illud, quod vulgo tamen ſatis notum eſt, admonuiſſe libebit: Burgundiæ ipſum, non magnæ illius, quæ olim regnum illuſtre fuit, ſed ejus quæ cis Juram montem eſt, Ducem & Rectorem fuiſſe, & curiam ſuam in arce illa plane Regia habuiſſe, quæ hodie ditionis eſt clariſſimæ urbis Bernenſis, & Germanice Burgdorf appellatur. Cis juranæ autem Burgundiæ tractum hodie Bernenſes & Solodorenſes, partim etiam Friburgenſes tenent. Et extant Tabulæ etiam Germanicæ, quæ hanc Burgundiam, *Burgunden* nominant. Verba hæc ſunt: *Und iſt alle landtſchafft hie diſſet dem Lebern*, (ſic hodieque *Juras* mons vocatur) *vm Bern und Soloturn by der Aren und dem Nawenburger ſee vf biß an Wallis und Genferſee* &c. *in Bürgünden gelegen.*

De Præfectura autem illa Thuregica Berchtoldi multa ſcripſit Otto Friſingenſis in opere ſuo Chronico, quod vulgo eſt notum. Eſt autem in Donatione Ludovvici, qua Monaſterio Sanctimonialium Thuregi providit, vocabulum *Redibitionis*: quod quanquam è re non videbatur, tamen libebat obiter indicare. *Redibitionem* conſtat, Ulpiano definiente, emptionis ſolutionem eſſe. *Wann ain kouff aufgehebt oder abkendt wird, und der verkoüffer ghaiſſen oder mit recht gewiſen wird, das ienig, ſo er verkoufft, wider zunemmen.* Ea in re miris fraudibus agebatur ab emptoribus, præſertim in mancipiis redden-

reddendis ceu vitioſis. Sæpe enim empta vel in pignus data erant, vel ſciente Domino furtum fecerant: quarum rerum actiones poſtea in ſervum ipſum redundabant; & ex conſequenti in Domini & proprietatis detrimentum. Extat titulus lib. Digeſtor. XXI. *de ædilitio edicto & redhibitoria*, ex quo de fraude illa (à qua ſuos liberos eſſe Hludevvicus cupit) plene cognoſces, præſertim ex l. *redhibere*, eod. tit. Idem dolus & in *tollendis fidejuſſionibus* accidebat, cujus eadem illa Tabula meminit. Tollebantur autem, ut judicio, fidejuſſores, quum legitima fidejuſſio ceu iniqua & contra legem poſtulata diſſolvebatur, ſicut in *redhibitoria* juſta interdum & legitima emptio tanquam fraudulenta diſſolvebatur.

Et quoniam Berchtoldi confirmatio *Capellarum* meminit, quarum reditus Parocho debebantur, de capellis in agro Thuregienſi paſſim extructis intelligere videtur: quæ poſtea auctæ & amplius extructæ Parochiæ factæ fuerint Hilrgardæ Abbatiſſæ meminere Monachi veteres Cœnobii urbis noſtræ. Epitaphion enim reperi Hiltgardæ Ludevvici filiæ in Bibliotheca Monaſterii noſtri in hæc verba; *X. KAL. JANU. Hildigarda virgo Christi & Domni Hludovvici Regis filia de hoc ſæculo migravit ad Chriſtum, & humata eſt in Eccleſia S. Regulæ & Felicis Martyrum Chriſti in caſtello Turego, cui* * *Ratpertus hoc epitaphium poſuit:*

* alii Hartmuoto tribuunt.

Hoc jacet in tumulo Chriſti digniſſima virgo
Hildigarda nitens moribus egregiis.
Hæc fuit eximii Hludovvici filia Regis,
Mentem ſponte ſuam voverat illa DEO.
Bis denos octo vitæ compleverat annos,
Migrans ad ſponſum virgo beata ſuum.

Sed & elogium iisdem numeris ſcriptum ſuper eo ipſo templo, cui donatio illa facta eſt, quod in hæc verba habebat:

Condidit hoc ſanctum ſtabili fundamine templum
Cum genitore pio Hludovvico Principe terræ
Hildigarda potens Chriſti clariſſima virgo,
Cui DEUS æternæ concedat gaudia vitæ.

Si quidem Monachi noſtri numeris & carmine ludebant, litteris & Muſis dediti, & dura quidem in religione: cum hodiernis ſummo in ocio ſaginatis hæc una ſit cura, ut & Muſas & litteras quanta poſſunt invidia, in ætate literarum tam felici, perſequantur, & faſtuoſo etiam ſupercilio damnent. Sed de his ſatis. Nihil enim dubito, quin perſpectiora tibi ſint mediæ illius ætatis ſæcula Francica & Alemannica, quam mihi hactenus eſſe potuerint. Quare peto, ut boni conſulas quæ in tuam gratiam, te maxime flagitante, obiter congeſſi. Peto autem, ut exemplum Carolinæ fundationis de Augiæ monaſterio Latinum ad me mittas. Contracti Chronicon ſi alicunde non poſſum aſſequi, de tua Bibliotheca petam. Novarum rerum in præſentia non habemus, quod relatu dignum ſit. Tuas literas accepimus cum Grynæi noſtri elegantiſſimo hecatoſtycho. Patientia longa in libertatem erumpet, libertas ad arma, quæ ſane, ut hodie res habent, juſte ſument Magiſtratus vel innocentiſſimi, duntaxat ut æquis legibus locus eſſe & arceri libidinoſiſſima quorundam & per omnia probra perſtricta Tyrannis queat. Cæſarem Carolum ferunt Norinbergam advolare magno comitatu, & in hoc eſſe Papiſtas omnes, ne pax noſtris detur. Sed optima quæque nobis de Principe illo nobiliſſimo utcunque aculeatis conſiliorum œſtris agitato pollicemur. Quod ſi pax ſæculi noſtris obtingere nequit, ſufficiat pax Chriſti, puppis & prora ſalutis noſtræ. Vale cum uxore & liberis, cumque collegio fratrum mihi in Domino colendiſſimorum, & me barbare de ſæculis barbariſſimis locutum æquo animo ferto. Sanct. Galli.

FINIS.

RVODE-

RUODEPERTI MAGISTRI S. GALLI.
EPISTULÆ.

I.

PArentibus ſuis A. agnus ablactatus pium balatum. Nuperrime à vobis ſanus abiens adhuc me valere profiteor. Peto ergo, ut promiſſio veſtra de remunerandis ſudoribus magiſtrorum meorum ad effectum veniat. Mihi etiam veluti peregre conſtituto omnium indigno neceſſaria, quæ locuti eſtis, impendite.

II.

R. cœleſti rore imbuto T. quicquid boni poteſt. Ex quo ſub ditionis veſtræ jugum adductus ſum, educaſtis me abſque omni remuneratione amicorum meorum, non minori dilectione, quam ſi ex veſtro progenitus eſſem corpore. Quia enim in Evangelio ſcriptum eſt, *operarium dignum eſſe mercede ſua*, propoſui ire ad ſorores meas in inſulam quæ vocatur Lindovva. Ibi arbitror me accepturum eſſe aliquod munuſculum, quo poſſim veſtram venerari faciem.

III.

R. Spiritali cibo ſaturato certitudinem famulaminis. Pietati veſtræ dolores nuditatis meæ erubeſcerem dicere, ſi miſeriam quam patior neſciret. Ea ratione coactus imploro miſerationem veſtram, mihi præſtari licentiam exire ad matrem meam, quæ ut ſpero non dedignabitur mihi ſubvenire in neceſſariis rebus.

IV.

Parentibus ſuis H. coronatus habitu clericatus fidelem in Chriſto orationem. Optimum inveniſti conſilium me tranſmittendo in monaſterium S. Galli ad diſciplinæ & doctrinæ ædificationem. Ibi me illa duo inveniſſe abundanter confiteor. Hæc eſt autem poſtulatio mea, mihi velocius ex veſtra largitate tranſmitti tertium miſerationis veſtræ munuſculum, id eſt duas camiſias, & lineam tunicam, quibus incedere poſſim cum conſodalibus meis honorifice, non cum dedecore nuditatis.

V.

Domno R. T. ultimus veſter amicus, fidelia orationis & famulatus. Dum occurrit animo quanta à vobis dilectione & beneficiis dignor, magnus pudor eſt, nihil congrui forſan poſſe rependere. Sed rogo, ne ideo vos pigeat ceptorum, quia nobis deeſt copia redibitionum. Nam perpetam teſtituet vicem, qui neminem præmii patietur extorrem. Quod autem de docendo puero per noſtrum Vodalricum demandaſtis, licet ipſa vox & memoria jam ſeneſcentem fugiat Moeriin, libentiſſime gratia veſtri noſtram impendimus operam. Valete. Ne obliviſcantur me ſacratiſſimæ orationes veſtræ.

VI.

H. kariſſimæ nepti Ruodep. plurimam ſalutem, ſervitutem & orationem. Mitto tibi, Dilectiſſima, duos homines, & rogo, ut tu his tertium de tuis addas, ut eo ducente & te auxiliante ſaltem circueant, ut aliquod vaſculum inveniant & meis uſibus deferant. Memento igitur fidei & ſervituris, & hanc mecum fac miſericordiam, ut eos ibi adjuves, & ad me redeuntibus tuum adjutorium impendas. Vale kariſſima.

VII.

P. dilecto ſuo ſalutem & profectum in doctrina. Verba, quæ ad me miſiſti, ut tibi exponam, in Theodiſcam linguam tranſtuli. ſic enim ſonare debent.

Quia virtus conſtillationis in ictu pungentis eſt) vuánda des keſtírnis chraft fergât unde vir loúſit in sô l'ángero virìſte sô man eînin ſtùpfketûon mag.

Informis materia (táz chît, skâffelôſa zìmber

Intemperies) Intrérteda.

Fides eſt ſperandarum ſubſtantia rerum argumenrum non apparentum) táz chît, kùishéit tère nòh ùrôugôn.

Quem Deus diligit, hunc exaudit. Cui Deus placabilis, huic exorabilis) Temo die héiligen hòlt ſint, dér mág hótsko gebétôn.

In humilitate judicium ejus ſublatum eſt) Táz ín nióman ze rélite ne liêz, táz vvárt ze léibe úmbe sîna deúmûoti.

In Paſca annotino) id eſt Paſchali feſto prioris anni, id eſt tér férnerigo ôſtertâg.

Y papanti) id eſt conventus omnium ætatum.

Nomen) námo. Pronomen) fúre dáz nomen. Verbum) vuort. Adverbium) zûoze démo verbo. Participium) téilnémunga. Conjunctio) geuûgeda. Præpoſitio) fúrelézeda. Interjectio) uudérvverf.

Nomini quot accidunt?) vui mánegiu vólgent témo nomini? VI. Quæ? qualitas) te vvílichi. quæ? ſubauditur, ubíz êigin sî, áldegemeîne ter ſubſtantiæ, álde dés accidentis. Comparatio) de vvídermezúnga. Cujus? tis comparativi, álde dis ſuperlativi zûo demo poſitivo. Genus) tíz chûnne. Cujus? sîn alde...........

VIII.

Quæris à me, quid ſit *paſcha annotinum*? Eſt conventus compatrinorum ad miſſas ejuſmodi per omnes octavas Sabbati, ſancti id eſt baptiſmi per annum, & per ordinem cujuſcumque cum cæteris convivium. Quod vidimus, hoc teſtamur. Presbyter ſymbolum ſuper infantem dicit, & menſæ participat aquam ſapientiæ............

IX. *Chartas ſub titulo de Furtis, numer.*
Hanc epiſtolam habes ſupra inter LXXXIX.

F I N I S.

HRABANI MAURI ABBATIS FULDENSIS

GLOSSÆ LATINO-BARBARICÆ

DE PARTIBUS HUMANI CORPORIS.

WALAFRIDUS STRABUS MAURI DISCIPULUS.

Sic homo conſiſtit, ſic corporis illius artus
Expoſitos Mauro Strabus monſtanre tenebo.

H*Omo* ab humo dictus eſt.

Anima à ventis nomen traxit, unde & Græcè ἄνεμος, ventus dicitur, quod ore trahit aerem homo.

Corpus à corruptione dicitur

Caput à capiendo, eo quod omnes ſenſus corporis capiat, & quod prima pars corporis ſit.

Vertex, Scheitila, nuilla

Occipitium, Hail ancha

Capilli, loccha fahs

Cæſaries, giſchoranfahs

Comæ, ungiſchoranfahs

Crines, proprie mulierum dicuntur eo quod virtis diſcriminantur

Tempora, thunvvengiu

Facies dicta ab effigie: ibi eſt enim tota figura hominis & uniuſcujuſque perſonæ agnitio

Vultus vero dictus eo quod per eum voluntas animi oſtenditur

Frons, endi. à foraminibus oculorum dicitur *frontiſpicium*

Oculi, dicti quaſi ocior lux, quod cito lucem capiant

Pupilla, teha, medius punctus oculi

Circulus vero quo à pupilla albæ partes oculi ſeparantur. diſcreta nigredine *Corona* dicitur

Palpebræ ſunt ſinus oculorum à palpatione dictæ augbrauua

Cilia, id eſt tegmina, quibus operiuntur oculi, & dicta quod celent oculos

Supercilia id eſt vvindbrauua

Genæ, inferiores partes oculorum, hiufilon

Malæ id eſt bracchon: ſic & *maxillæ* inde diminutive dicuntur

Aures ab hauriendo dictæ ſunt, quia vocem hauriunt

Pinnula, ſumma pars auris

Nares, naſa. Narium recta pars *Columna* vocatur: extremitas ejus *Pirula* vocatur à forma pomi piri. quæ vero dextra lævaque ſunt, *Pinnulæ* dicuntur. medium autem *Interfinium* dicitur.

Os id eſt mund quaſi oſtium dicitur, quia ibi ingrediuntur cibi, egrediuntur ſermones

Labra virorum dicuntur: *Labia* mulierum

Lingua à lingendo, ſicut labia à lambendo dicuntur

Dentes, ceni: quorum primi *Præciſores* dicuntur, quia præcidunt cibos: ſequentes *Canini* vocantur, quia ſicut canes cum eis oſſa confringunt: ita & homo quæ non poſſunt priores præcidere illis tradit, ut confringant: ultimi ſunt *Molares*, chinni ceni. Dentium numerum diſcernit qualitas ſexus. nam in viris plures, in fœminis ſunt pauciores.

Gingivæ, id eſt bilorna

Palatus, giumo ſive huruuua

Fauces, à fundendis vocibus nominatæ

Arteriæ, id eſt vveiſunt

Gurgulio, querca, chela, à gutture nomen traxit, cujus meatus ad os & nares contenditur

* *Pumen*, proximum gurgulioni, quo cibus & potio devoratur; *ſublinguium* eſt, id eſt bracho — * *f Rumen.*

Mentum, chinni

Collum, hals, cujus anterior pars *chela* dicitur, poſterior *cervix*.

Humeri, ſcultyrra

Cubitum, helina

Vlnæ ſecundum quoſdam utriuſq; manus extenſio eſt: ſecundum alios cubitum

Brachium, arm

Lacerti, muſi

Aſcilla, oahchaſa

Palma, manus extenſa

Ir, medietas palmæ ſpiſſior

Primus digitus *pollex* eſt, ſecundus *index* ſive *demonſtratorius*, tertius *pudicus* ſive *medius*, quartus anularis ſive medicus, quintus *auricularis*.

Vngula, nagal

Mamillæ, pruſti

Papillæ, capita mammarum

Pectus, ſub quo firmitas eſt hominis

Cutis, pars exterior corporis, ſicut & *pellis*

Arvina, eſt pinguedo cuti adhærens

Pulpa, caro eſt ſine pinguedine dicta

Membra, ſunt partes corporis

Artus, quibus colligantur

Vertibulæ, ſunt ſummæ oſſium partes

Cartilagines, mollia & ſine medulla: quod genus auriculæ & narium diſcrimen & coſtatum extremitates habent

Coſtæ,

Coſtæ, tibbi
Latus, ſità
Spacula, ahſala
Dorſum, vel *Terga*, poſteriot pars corporis à cervice uſque renes
Spina, eſt junctura dorſi, dicta eo quod habeat radiculos acutos & juncturas coſtarum in ſe: ferturque per eam pars cerebri longo tractu. hæc & *ſacra ſpina* dicitur: quoniam primum infante concepto naſcitur, ideoque & hoſtia id primum agentibus Diis ſuis dabatut
Viſcera, hinnuouili
Cor, à cura dictum
Pulmon, lungun
Venæ, dictæ quia viæ ſunt natantis ſanguinis
Iecor, lebera
Fibræ, jecoris ſunt exttemitates
Splen, id eſt miltzi
Fel, id eſt galla
Stomachus, id eſt mago
Inteſtina, id eſt tharma
Omentum, membranum quod continet inteſtinorum majorum partem
Venter, id eſt huuanba, & *alvus* & *uterus* inter ſe differunt. *Venter* eſt qui acceptos cibos digetit & apparet extrinſecus. *Alvus* eſt qui cibum recipit & purgari ſolet. *Vterum* ſolæ mulieres habent, in quibus concipiunt infantes.
Aquilicus, pinguedo ventris quod deforis eſt.
Matrix, eſt locus uteri quo fœtus gignitur.
Veſica, blatra
Renes, lendibraton
Lumbi, lendin
Vmbilicus, nabulo
Ilia, lancha
Clunes vel *coxæ*, hufphi
Anus, arsloch
Nates, arsbelli
Extales, crozdarm.
Genitalia, corporis partes quæ nomen gignendæ ſobolis acceperunt. hæc & *pudenda* à verecundia ſive à pube: unde & indumento operiuntut. dicuntur autem iſta & *inhoneſta*, qui non habent ſpeciem decoris ſicut cætera membra. idem & *veretum*, quia viri eſt tantum, vel quia ex eo virus emittitur
Teſticuli, hodon, qui ſemen vecti infundunt.
Viſcus, eſt pellis in quo teſticuli ſunt poſiti.
Fœmora, deoh, quorum interiotes partes *fœminae* vocantur.
Genua, chniu
Crura, bein
Surae, vvadon
Medulla, marc
Tali, id eſt anali, de quibus caligæ nocturoales *ſubtalares* vocantur, quia ſub talis ſunt
Pes, phuoz
Plantae, ſunt anteriores pedis partes, quæ de multis oſſibus coonſtant
Calcis, prima pars plantæ inferior pede qua terram calcamus
Calcaneum, inferiot pars pedis, dictum quia veſtigia terræ imprimimus.

F I N I T.

NOMINA MENSIUM SECUNDUM THODISCAM.

Januarius,	Vuintarmanoth	Julius,	Heuuimonath
Februarius,	Hornung	Auguſtus,	Aranmanoth
Martius,	Lengizinmanoth	September,	Vuitumanoth
Aprilis,	Oſtarmanoth	Octobet,	Vuindunmanoth
Majus,	Vunnimanoth	November,	Heriuiſtmanoth
Junius,	Bracmanoth	December,	Heilugmanoth.

NOMINA VENTORUM SECUNDUM THODISCAM.

Subſolanus,	Oſtronivvint	Zephirus,	Vueſtroni
Eurus,	Oſtſundroni	Corus,	Vueſtnordroni
Euroauſtet,	Suntoſtroni	Circius,	Nortvveſtroni
Auſter,	Sundroni	Septentrio,	Nordroni
Auſtetafricus,	Sundvveſtroni	Aquilo,	Nortoſtroni
Africus,	Vueſtſundroni	Vulturnus,	Oſtnordroni.

F I N I S.

HRABANI MAURI ABBATIS FULDENSIS,

DE INVENTIONE LINGUARUM AB HEBRÆA USQUE AD THEODISCAM, ET NOTIS ANTIQUIS.

PRimo omnium litteræ Hebraicæ linguæ à Moyſe inventæ ſunt, & ab Eſdra poſt illorum captivitatem & reverſionem eorum renovatæ ſunt, quarum elementa figurarum ſubtus, ut invenire quivimus, adnotata habemus, earumque ſumma XX. duarum conſtat literarum.

Litteras vero Græcas in primis Gadmus Agenoris filius à Fenice veniens in Græciam nonnullas attulir, poſt quem aliquantas alii adjecerunr; quæque ad numeros faciendos habiles habentur. earumque litterarum, cum quibus ſcribi poteſt, ſumma ad XXIV. pervenit. cæteræ caracteres tres adjunctæ ſunt, ut ad millenarium numerum perveniri poſſit.

Latinas namque litteras Carmentis nimpha Euandri mater, quæ alio nomine Nicoſtrata dicebatur, invenit, & in Italiam eas prima attulit, & poſtmodum Græcas litteras III. adjecerunt Latini propter neceſſitatem: quia nonnulla verba neceſſe habuerunt, ſicut in Græcis habentur, loqui, ut eſt Xps. Ymnus, ac Zelus, & reliqua. & eas cum ſumma cautela decretavi vobis conſcribere.

a be ce de e ef ge ha i ka el em n o pe

ABCDEFGHIKLMNOP

qu er es te u ix oy zeta

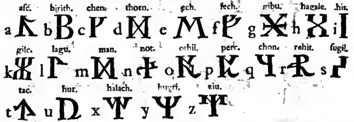
QRSTVXYZ

Litteras

Litteras etiam Æthici Philoſophi Coſmographi natione Scythica, nobili proſapia, invenimus, quos venerabilis Hieronymus Presbyter ad nos uſque cum ſuis dictis explanando perduxit, quia magnifice ipſius ſcientiam atque induſtriam duxit, ideo & ejus litteras maluit promulgare. in iſtis adhuc litteris fallimur, & in aliquibus vitium agemus, vos emendare.

Litteras quippe, quas utuntur Marcomanni, quos nos Nordmannos vocamus, infra ſcriptas habemus: à quibus originem, qui Theodiſcam loquuntur linguam, trahunt. Cum quibus carmina ſua incantationesque ac divinationes ſignificare procurant, qui adhuc paganis ritibus involvuntur.

AVC. Auguſtus. BM. bonæ memoriæ. DM. domus mortui. EPM. epiſtolam miſit. FR. forum. GCS. Gaius Cæſar. IMP. Imperator. K. kalendas. IAN. Ianuarias. MCS. Marcus Cæſar. NC. Nero Cæſar. OOP. Oppidum. PRS. præſes. QT. Quintinus. R. Rex. SN. Senatus. TIB. Tiberius. VAL. Valerius. Xynodus. YMN. Ymnus. ZEN. Zenovius. LR. locus religioſus. CM. Comes.

Iſtius modi gentis deſcriptionis Notæ Cæſaris appellatur, quod cum litteris, quæ antiqua manus appellatur, perficitur: cum quis Romanorum in ædificiis, parietibus, vel in turribus, aut in monumentis ſaxeis ob memoriam ſui luorumque aliquid litteris commendare ſcalpendo curaverat, eas cum punctis & titulis obligat, ne ſtatim quis ignarus legere poſſit, ut ſupra in paucis oſtenſum eſt.

A E I O V·

·NC·P· TV⁝RS∴SB∷NF:C··⁝R·CH.

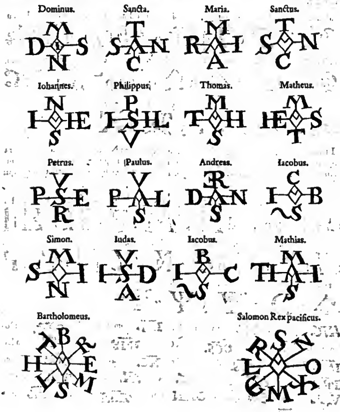
SL∷R∴Sℯ∴∵ M:RT·R·S·

Genus vero hujus deſcriptionis tam quod ſupra cum punctis V. & vocalibus quam ſubtus cum aliis vocalibus, quam ſolitum eſt informatum continetur, fertur quod ſanctus Bonifacius Archiepiſcopus ac Martyr ab Angulſaxis veniens hoc antecesſoribus noſtris demonſtraret. quod tamen non ab illo in primis cœptum eſt, ſed ab antiquis iſtiusmodi uſus creviſſe comperimus.

B. F. K. P. X.

KBRXS. XPP. FPRTKS. TKRP. KNSBR. SBFFKRP. BRCHKTFNENS. SCFPTRP. REGNK. XTDFCXS BXPF. FELICITER. A.

Litteræ enim monogrammæ ſcriptæ nonnullis in locis inveniuntur, ubi pictura cum muſeo in pariete imaginis aut in velis, vel alicubi aliter facta fuerit, ibi eorum nomina cum congerie litterarum, unum caracterem, pictores facere ſoliti ſunt, quod monogramma dicitur, quorum ſignificatio ſubtus per pauca adnotata monſtratur.

F I N I S.

KE

KERONIS MONACHI S. GALLI.

INTERPRETATIO

VOCABULORUM *BARBARICORUM

id eſt Alamannicorum.

IN

REGULAM S. BENEDICTI ABBATIS.

A.

A, Ab, fona
abbas, fatet
abbatis, abbates
abbate, fatere
abba pater, fatet lib fater
ab aſpectu, fona Kiſihti
abhominabiles, leidſame
abjectio, auueraf
ab iniquirate, fona unrehte
ablactatum, intſprenitaz
abnegare ſemetipſum, farſahhan ſih ſelban
abrenuntians, farſahhanti
abſciſſionis, abasnidannes
abſcondi, Kiparac
abſconſe, Keporaganiu
abſentium, abwartere
abſit, ferſii
abſolutus, inpuntaneer
abſorbeatur, piſaufit ſi
abſque murmurarionibus, ano murmolodin
abſque ullo labore, ano einikeru arbeiti
abſtencant, Kehabeem
abſtineatur, ſi farporan
abſtinentia, furipurt
abſtinentiæ, furiburti
abſurdum, ungalimflih
abſurdum, eingilih unreht ungitiſtlih
accepit, entfianc
accepiſtis, entfiangut
acceptum, antfangigaz
accepta, intfantganeru
acceptio, anfangida, antfenkidu
aceeptabilis, antfanclih
acedioſus, ſlaffet
ac, enti, joh
acrior, waſſira
acſi, intiſo, ſama ſo
actus, Kitaat
actuum, tatio
actibus, tatim
ad, ze, za
ad confitendum, zaheham
addatur, zua ſi kikeban
addita, keauhhoti
adducit, zualeitit
adfligantur, ſinkeneizzit,
ad gregem, za chortare
ad habitandum, za puanne
adhuc, denne, noh, nu noh
adjicentur, ſint Keauhhor
aimplere, erfullen
adimpleta, zua erfultin
ad interrogationem, zan fraludu
ad ipſum, zeinan
aditum, zuakanc
adjungentes, zuaauhchonie
adjutus, kehafaneer
adjutorium, helfa
adjuvaſti, hulfi
adjuvante, zuahelfantemu
ad kalendas, inkangum
adlidere, chnuſſan
adliſit, zua kechnuſita
admoneatur, Kemanot
admonemus, zuamanomees
admonentes, zuamanonte
admonitione, zuamanungu
admonitionem, zemanungu
admonitus, zuakimanoter
ad neceſſaria naturæ exeant, za notdurfide cnuati uzkanken
ad nihilum, ze neouuiehti
adnuatur, zuakipaubnit
adplicer, zuapifalde
adoptionis zeuunske
adortationem, Kiſpanſteo
adprobati, keehorote
adquierit, zuakeſuabhit
adquæritur, iſt keſuahhit
ad quod, ziuuiu
ad refectionem, zaimbizze
ad ſatietatem, ze ſetii
ad ſatisfactionem, za ganuotſametutati
adſentiatur, zuakihenkit
ad ſeram, ze naht
adſignata, kazaichantiu
adſum, azpim
adſumis, zuanimis
adſumebatis, it zuanamut
adſumptione, inthabanii
ad ſupra dictas, za obana kaqhuetamen
adtendat, zuawartee
adtendatur, zua ſi kivvartet
adtingere, zuaketeihhan
adtonitis, zualuuſtrenteem
adtributa, zuakitaniu
advenientes, zuaqhunemente
adverſus, widat
adverſum me, vvidar mih
advertitur, iſt fatſtanran
ad veſperam, ze abunde
adulantur, ſint keflehit
adoleſcentes, chindiske

adul-

adulterare, huaton
ad ultimum, az jungiſt
ædificent, zimberren
ædificentur, ſin kizimbrit
ædificavit, kezimbrota
ædificatione, zimberre
ædificationum, zimbittono
ægritudo, ſiuhchi
ægrotos, ſiuchem
æmulationes, ellinodes
æqualis, eban
æqualem, ebanlihho
æqualitet, ebano
æquo animo, ebanemu muate
æquiſſimo, ebanoſtin
æquitate, rehtes
aerum temperiem, dero luftεo mezzlichi
æruginem, toſomon
æſtas, ſumar
æſtatis, ſumeres
æſtimet, vvanne
æſtimant, vvannant
ætas, altar
ætatibus, altrum
affectum, minna
agere, tuan
agendum, ze tuanne
agenda, ze tuenne
agitur, iſt ketaan
agro, achre
agrorum, achro
agris, achrum
agnoſcat, etchenne
ait, qhuad
aliquando, eddervvenne
aliquis, eddesvvelihet. Aliquis, einiger edesvvaz
aliquid, eddesvvaz, covvcht vel covvihc
alicujus rei, edezlichera racha
aliqua, eddeslihhiu, eddesvvelihha, einigiu
aliquam, einikas
aliquatenus, eddesmihhil
aliquanto, edesmihil
aliquantolum, edesmihil
alius, andrer
Alius ſic, alius vero ſic, ſumet ſo ſumer kevviſo ſo
alia, andtiu
alium, einlihhan
alio loco, andrerun ſteti
alii, andre
alii duo, andre zuene
alii ſex, andree ſex
aliis, andreem
alibi, andrero ſteti
aliter, darvvis, andarvvis
alimentis, libleitom
alieno, fremideru
alienis, fremideem
altaris, altarres
altiori, herorin
aliunde, allas vvanan
alumnis, chindum
a majore, fora meririn
amare, minnoon
ambæ, pedo
ambulans, kanganti
ambulantes, kangante
ambulavi, keancih
amen, ſoſi
ametur, ſi keminnoot
amice, friunt
ammonet, zuamanoot
amplecti, kihalſit vveſan
amplius, meer
amor, minna
amori, minnu
amputari, abasnidan
amputet, abasnide
amputetur, aba ſi farsnitan
an, edo, interrogativum
anachoritarum, einchoranero
analogium, lecture
angarizati, kenoottanteru
angelis, engilun
anguſta via, engervvec
Anguſtam viam, engan vvec
anguſto, enkemu
animam, ſela
animæ, ſelu
animarum, ſelono
animas, ſelo
animos, muatu
annonam, lybleita
annum, jar
ante, fora
ante oculos, fora augoom
ante omnia, erallu, fora alln
ante ſolis occaſum, er dera ſunnuum ſedalkange
ante unam horam refectionis, fora einera citi des inbizzes
antequam, erdenne
anteriores, fordtoron
anxius, anguſtonter
aperire, intlohhan
apertis, intlohhaneem
apoſtolus, poto
apoſtolo, potin
apoſtolicum, potolihha
apoſtolicam, potoliha
apoſtatare facit vinum, tuat fredige
appareat, kaauge
apparuit, Keaugit vvard
appellare, nemman
appellatione, namhaftii
aptus, kimahcher
apta, kimahhiu
aptet, kemahhoe
apud, mit
a quoquam, fona einigeru
arbitrio, ſelbſauna. Arbitrio, ſelbſuanu
ardor ætatis, prunſt des ſumares
arduam, vvidarpitkiga
argentum, ſilbar
argue, drevvi

arguere, dravven
arma, vvaſſan
arripiunt, Keeriiſſant
arripuerit, kechriſſe
ars, liſt
artis, liſti
artifices, liſtara
artificum, liſtaro
aſcendere, ufſtigan
aſcendentes, ufſtigante
aſcendit, ufſteic
aſcenditur, iſt uferhaben
aſcenſus, ufſtic
aſcenſis gradibus, ufkiſtikanen ſtiagilim
aſpiciat, Keſehe
aſpectibus, Kaſihtim
aſpera, arandiu
aſporum, farſes
atque indi ioh, indi, inti noh
avaritiæ, neſkirii
auctoris, ortfromon
auctoritas, ortfroma
auctoritatis, ortfrumu
audit, hoorit
audiamus, horramur
audiamus, hootremees
audiat, hoorre
audite, hoorrat
audivit, hoorta
audivimus, Kehortomees
audire, hoorran
audiendi, horendo
audiens, hoorres
audientis, hoorrentir
avertere, erhvvarabi, imperativus
avertat ab ipſo, erpihvvarbe fonaimu
auferatur, ſi eruitrit
auferenti, erfirtero
augere, auchon
augeamus, auchomes
augmentatione, aubhungu
a vitiis & peccatis, fona hachuſtim enti ſuntom
auris, oora
auris, oorin, genit
aures, oorun
auribus, oorum
aurum, cold
auſculta, hloſe
aut, edo
aut, certe, edo kevviſſo
autem, kevviſſo
auxiliante, helfantemu.

B.

BAiolamus, tragamet
balnearum, pado
bene, vvela
benedicat, vviche
benedicunt, vvelaqhuedant
benedicente, vvihantenu
benedicere, vvihan
benedictus, kevvihter
benedictio, vvihi
biberis, trinchan
bini, zvviske
blandimenta, ſlehtiu
blandimentis, slehtidoom
bonus, cuater
bonum, cuat. bonum, cuates
bona, cuatcem, cuatiu
bonorum, cuatero
bonis, cuatum
bonos, cuate
bonos & malos, cuatiu, cuatiu indi ubilia
bonus ſermo, cuataz vvort
boni teſtimonii, dera cuatum kiuuiszida
bonis actibus, cuatoem tatim
brachio, arame
bracile, pruahhac
brevis, skammer
brevis, ſcammos
breves, priaſo
brevitatem, skemmi
breviter, skemlicho. Breviter, ſcamlihcho
breviandum, zeskemmane
butyrum, ancka

C.

CAducis, ze riſenteem
calamnium, rorriun
calciatis, keſcuahte
calidis, vvaramem
caliga, calizium
caligas, kalizum, ſunt indumenta pedum
canonicas horas, rehlihhiu citi
cantat, ſinkit
cantate, ſingantemu
canticum, ſanc
cantica, canticun
cantor, ſangari
capacibus, farſtantanteem
capias, nemes
capitale, polſtar
capite, haubite
capita, haubit
capitula, lezcun
capitulæ, lecziun
caput quadrageſimæ, habit de faſtun
carnis, fleiskes
carnium, fleisko
carnes, fleiſoco
carnibus, fleiskum
caris verberibus, farſcem filloom
carius, tiurorin
caritas, minna
caritatem, minnu
caſtum, hreinnan
caſte, hreino
caſtiſſima, hreiniſto
caſtitatem, hreinii
caſtigare, hreinnan
caſtigatus, kerafrer
caſtigatione, taſſunga
caſtrare, haloon
cavere, piporageen

caver, porakeé
caveat, piporgee
caveatur, ſi kiporket
cavemus, piporakemes
cavendum eſt, ze piporgenne iſt
cavendum eſt, ze porgeenne iſt
cauſa, rahcca
cauſæ, rahchu
cauſam, rahhau
cauſetut, chlagoe
cauſentut, ſinkichlagot
cecidit, fial
celaverit, farhele
celebretur, ſi kituldit
cella hoſpitum, dſelidun dero keſteo
cellam hoſpirum, chamara diro keſteo
cellas, cello
cellararius, qui & cellarius
certe, kevviſſo
certis ex cauſis, er kivviſſem rachom
certis temporibus, kaviſſem citim
ceſſari, pilinnan
ceteris, andtem
Chtiſto, vuihemu
Chriſti, Chriſtes
Chriſte, Criſte
Chriſtiano, Chriſtianemu
choro, corte
chotum, carte
cibi, muaſes
cihorum, muaſo
cincti, picurte
cingulis, curtilon
circa, umbi
circumeam, umbicun
circuitum, umbicange
circulum, umbicanc, umbincirh
citius, Iniumor
clamat, hareet
clamamus, haremees
clamans, qhuuedenti
clamoſus, hlutreiſter
clareſcentibus, skinentem
claruerit, skinit
clauſura, piloh
clauſtra, pilohhit
clericorum, chliricho
coctus, kaſotaner
cocta duo pulmentatia, kaſotania zuei-
muz
codice, puacho
codices, puach
cœlum, himile
cœleſtem, himiliſcun
cœna, abant cauma
cœnæ, abandmuaſe
cœnent, abandmuaſen
cœnaturis, abandmuaſontem
cœnobitarum, ſamanungono
cœnobiis, ſamanungu
cœperint, pikirneem
coërceat, kedvvinge
coërceantur, ſyn keduungan

cogiter, denche
cogitatio, kedancha
cogitationes, kedancha
cogitatus, kidanc
cognitum, chund
cohortantur, ſint keſpanam
colla, halſa
collocet, keſtatot
colore, faravvy
commendent, piſelahen
commemoratio, kehucti
comminationem, drovva
committere, piſelahan
committitur, iſt piſolahan
commiſſi, piſolachanes
commiſſo, piſalahanemu
commiſſum, piſolahanaz
commiſſa, ketaniu
commiſſarum, piſolahaneto
communis, kamanſanum
communia, camainſamon
communionem, kemeinſamil, ſcilicet cor-
poris & ſanguinis Chriſti
communiter, kimeinſamlihho
commendent, ſint farlihan
comple, erfulli
complens, erfullenti
concordet, kahirze
concors, ebankeherzida
concedet, kelimfit
conçedatur, ſi farkeban, farkeban iſt.
conceſſus farkebaniu
concupiſcentia, kirida
concupiſcentias, kiridoom
concedet, keriſit
conducunt, mletant
conferat, ebanprinke
confitebitur, gihit
confitemini, gehat
confiteri, gehan
conformet, kepilide
confortetur, keſtarachit
confuſus, keſcantet
congregationem, ſamanungu
congruam, kalimflichan
congruam, kelimflihera
conjungatur, ſi kimahchor
conlocetut, ſin kriſtatot
conloquatur, abam ſi kiſptecham
conloqui, kaſptohchan vveſan
comparare, chauſan
conpaſſus eſt, eban dolenti
conpetire, kalimfam
competentibus, kelimfanteem
conpleamus, erfulemees
conpletur, iſt durub fullit
conpleturium, folniſſi
conpoſitor mercis, kenuhtſameta loon
conprehendant, piſahe
conprobatus, kechororer
conprobetur, ſi kechoroet
conpunctione, ſtuncniſſi
conputare, kezellan

con-

conſcientia, inhuđi
conſentiamus, kehenkames
conſentientem, kehenkantan
conſenſerit, kihenkit
conſenſu, kihendida
conſedere, ebankeſizzen
conſiderer, piſcauvvohe
conſiderent, keſcavvota
conſideranda eſt, zi piſcauvvone iſt
conſideratus, skavvonter
conſideratio, ſtavvunka
conſiderationem, ſcavunku
conſignet, kezeihhanne
conſilium, kirati
conſilio, kerate
conſiſtat, keſtante
conſiſtens, ebanſtantanti
conſolari, ketroſtan
conſolatus es me, ketroſtanter piſt mih
conſolatione, helfa
conſortes, ebanlozzon
conſortio, kinozskaffi
conſpectibus, keſihtim
conſpergatur, ſi keſprengit
conſpiciat, piſehe
conſtituere, keſezzan
conſtituit, keſazta
conſtituitur, ſi keſezzit
conſtituenda, ze keſezzenne
conſtituturos, keſezzente
conſuetudinem, kivvonaheite
conſuetudine, vuonahaite, kavvonheiti
conſuetudinariis, kivvonaheitim
conſummentur, ſin keentot
contagiet, piſmizze
contempnentes, farmanente
contemptor, farmano
contendere, ſlizzan
contentus, kehabenter
contentionem, ſlyz
conterendum, farmulita
contingit, kepurit
contigerit, kiperit
continuenda erit, zi emizzigonne iſt
contra, vvidar
contraria, vvidarvvartiu
contrariô, vvidarvvarti, ablet
contrariis, vvidarvvarteem
contriſtari, keunfrevvit vveſan
contriſtet, keunfravve
contriſtetur, keunfrevvit
contumax, einſtriter
contumacia, einſtritii
convenit, kelimſit, keriſit
conventu, zumfti
converſationis, libes
converſatione, libe
converſionis, kihvvorvanniſſa
converti, kehvveraban, kivvetbit vveſan
convertuntur, ſin kehvverbit
convertatur, kehvverave
convertenti, kehvvarbantemu
convocet, vviſſe

coram eo, fora imu
cor, herza
cordis, herzin
corda, herzun
coronam, era
corpus, lihhamum
corporis, lihhamin
corpora, lihchamon
corporali, lihchamlihera
corregitur, iſt kerihtit
correctus, karihter
correctio, kirihtida
corripiat, kedvvinge
corripiatur, ſikiduungan, ſi kereſſit
correptus, karaſlunt
corrupti, zaprohhan
cottidie, takalihhin
cottidianum, tagalihchin
crapula, ubarazalti
craſſum, feiztas
creatori, ſceffantin
credimus, kilaubames
creditis, piſolahaneem
credamus, kelaubpam
creditur, iſt kelaubit
criſta, hanencamp
cucullam, cucalun, id eſt, tunicam
cui, huuemu
cujus, des
cujuscunque ſigni, enti vveliches ſo zeichanes
cujuslibet, ſo vvelihher
culmen, oboneontikii
culpa, ſunta
cum, denne. cum mit
cum bono animo, mit cuato muato
cum conſilio, mit kiratida
cum gravitate, mit fruati
cum malo animo, mit ubilo muato
cum murmurio, mit murmulode
cum ſumma gravitate, mit dera furiſtun fruati
cuncta, allia
cupis, keros
cupit, keroot
cura, ruahcha
curam, ruahhun
curioſe, ruahlicho
currire, hlauffat
curritur, ſikehlaufan
curratur, ſikehlaffan
currendum, ze hlauffanne
curta, ſcurciu
cuſtodire, haltan
cuſtodiat, kehalte
cuſtodiam, kihaltida. cuſtodiam, kehalte

D.

DA, kib
dabatur, vvarunkikeban
damnamus, nidarremees
damnandum, kanidartan
dare, keban

datum, keba
data, kakenaberu
datorem, kebon
de, fona
de bonis & ſanctis, fona quateem indi-vviheem
debet, ſeal. debet, ſculi
debent, ſeulum
debere, ſcolan
debiles, vvanaheilem
debile erat, vvar heilaz
debilibus, vvanaheileem
decani, zehanninga
decanis, zehaningarun
decanos, zehaningarro
decantandum, za ſinkanne
decet, kitiſit
deceptus, piſvviehaner
decetero, frammert
decimus, dehiſto
decimum, zehantin
declinetur, ſi kehneigit
declinantes, kehneiekente
de cœlis, fona himilum
dedirio, zurgift
deduxit, keleitta
deeſt, vuan iſt
deeſſe, vvan vveſan
defendere, skirmeen
defixis, keſtactem
degradaverit, inteſzzit
degunt, puant, id eſt, habitant
degentes, lebente
de hac te, fona de ſeru raehu
deieiatur, ſi farvvorfan
deifieum, corehundimu
deinde, fona diu. deinde, danaan
delectetur, keluſtidoot
delectari, kiluſtidot
delectationis luſtida
delicias, vuelun
delicatis, ſmeeharem
delictum, miſſituat
delinquam, miſſitue
delinquitur, farlazzan iſt
deliquit, miſſiteta
delinquentium, miſſituantero
demonſtrat, keaugit
demonſtrare, kehiucken, keaucken
demum, aziungiſt
deneget, farzihe
denegari, farcikan vviſan
deut, kebeen
dentur, kekeban
dentur quæ danda ſunt, kebanſin, dei ze-kebanne ſint
denuo, andreraſtunt
denuo, zvviror
de ordine, fona kiſezzidu
depoſcas, pittes
deprehenſus, karaffter
deputata, keſaztiu
deputati ſunt, kezelite ſint
deputatis, kezeliteem
de quibus, fona diem
derelinquere, farlazzan
deſcendere, nidarſteigan
deſcendentes, nidarſtigante
de ſequentibus horis, fona folgentem ci-tim
deſerentes, farlaazzante
deſiderant, keroont
deſiderare, keroon
deſideraverit, kerot
deſidetium, kirida
deſiderii, kiridu
deſideriorum, kiridono
deſideriis, kiridoom
deſidiam, ſlaffii
deſidioſus, unſtillet
de ſpe retributionis, fona vvane des itlo-ones.
deſunt, vvanſint
deſuper, fona obana
detegere, intdecehan
deteriores, vvirſirun
deterrimum, vuirſiſta
detractiones, pis prahho
detractorem, piſprehhon
detrimentum, unfroma
devotionis, kerniſſa
devotione, kerniſſu
deus, cot
dei, cores
deum, cotan
diabolum, diubil
dicere, qhuuedan
dicam, qhuidu
dicit, qhuuidit
dicat, qhuede
dicatur, keqhuetun
dicens, qhuedanti
dicente, qhuedentemu dicente, qhueden-teru
diei, kiqhueran
dicitur, iſt keqhuetan
dictum eſt, keqhuetan iſt
dictis, kichuetanem
dicto verſu, kachuetamu verſe
dictante, dictetemu
didicimus, lirnetomes
didicerunt, lirneton
dies, taga
diem, tag
diebus, tagum
difficilem, unſemfta
difficultatem, unſamfrido
digeſſimus, keſaztomes
digeſti, kidevvite
dignus, vuirdiger
digne, vvirdige. digniter, vvirdike
dignabitur, kevverdontet
dignatus eſt, kevverdonter iſt
dignaretur, kavverdonti
dilatato, kepreittemu
diligere, minnoon, diligere, zeminone

diligit,

diligit, minoot
diligunt, minoont
dilexit, keminota
dilectionis, minna
diligentia, kernii
diligenter, kernlihho
diluere, vuaskan
dimitte nobis, furlaz uns
dimittunt & pallium, farlazeen auhlahhan
dinoſci, bichundit
dioceſim, farru
diregere, karithan
diregitus, iſt kerihtit
diregendi, ze ſentenne
directum, kirihti
dirum, crimmiu
diſcede, kalid
diſcedit, kelidet
diſcedat, kalide
diſcenſus, nidarſtic
diſcentes, lirnente
diſcernere, keidan
diſcernit, keskeidit
diſcernimus, pirumes kiskeidan
diſcernatur, ſi kiskeidan
diſcipulus, diſco
diſcipuli, diskin, genit
diſcipulorum, diſcono
diſcipulum, diſcun
diſcipulis, diſcoom
diſciplinæ, ekii
diſciplinam, egii
diſciplinæ regulari, rehtlichun ekij
diſcordante, ungaherzamu
diſcretionem, urteilida.
diſcuſſio, keſuahidda
diſjungant, in mahchoen
diſpenſationem, ſpentungu
diſpenſatorem, ſpentari
diſperare, farvvannan
diſplicuerit, pilihchet
diſponere, keſezzan
diſponendum, keſezzamees
diſpoſuimus, kaſezamez
diſpoſitæ, kiſaztero
diſpoſitionem, kaſezcidu
diſſenſionis, unſtillida, ſiuntskeffi
diſſimulet, alrinoe
diſſimulans, alrinonti
diſtriburio, zateile
diſtrictiori, kiduunganun
dividatur, ſi ziteilt
dividantur, id eſt, partiantur, ſin ziteilit
dividebarur, ſi ziteilit
dividendi ſunt, zateilanne ſint
diverſorum, miſſilichers
diverſis, miſſilichem
diverſas, miſſilihho
diverre, kihvverebi
divinus, cotchundiu
divina, cotchundida
divinæ, cotchundun
divinæ gratiæ, der cotchundiun enſti
divinarum, cotchundera
divinum, cotchundaz
divinitatis, cotchundii
divinitus, cotchundlihho
divitum, otakeru.
diurnæ, tagalihchen
diurnis, ragalihhin
diuturna, lancſameru
dixi, qhuad ih
dixit, qhuad
docere, leerran
docemur, pirumes kelerit
docebo, leru
docuerit, lerit
docti, kileerte
doctorum, lerarum
doctoribus, letarum
doctrina, leru. doctrina, leta
dolum, ſeet
dolentum, ſerazzantan
domum, hus
domeſticis, geſvvaſan
dominus, truhtin
domini, truhrines
domino, truhtine
dominum, truhrinam
dominicum, truhrinihhun
domininicis, truhtinlihem
dominico die, Truhtinlichemu ſage
donatione, kivvaltidu
donum, kaba
donniar, slaffit
dorſo, hruki
dubitatione, zuiualuuga
ducit, leitit
ducat, leitet
dulcis, ſuazzi
dulcis, ſuazzan
dulcius, ſuazzira
dulcedine, ſuazzi
duo, zvvo
dum, denne
duorum, zueio
duobus diebus, zuin tagun
duodecim, zuelifin
duodecimus, zvvelifto
duplici, zvvifalda
dura, hertiu
duros, herteem
durinus, hartor.

E.

EA, dei
eam, den
eadem, daz ſelba
earundem, ſelbono
eas, kangees
ebrietas, ubartrunchanii
ebdomada, vvehchun
ebdomadarius, vvehchari
ebdomadarii, vvehharre
ebdomadariis, vvehchatum
ecce, ſe, ſebe, inu

ecclesia Romana, Rumiskiu ſamanunga
ecclesiis, ſamanungu
edax, ezzaleer
edacem, ezzalam
edere, ezzan
edentium, ezzantero
e diverſo, vvidar diu
eo, imu
efficaciter, huuaslihhe
efficiatur, iſt ketaan
efficiatur, iſt kitan
effugis, etfliuhis
effugitur, erflohan
ego, ih
egit, reta
egredi, uzkakangen vveſan
egreſſurus, uzkikanganer
ejus, ſineru, ſine, knaz, ſina
ei, imu
eis, im
elati ſunt, keiliu ſint
elatus, preiteer
elatos, keile
elationis, preitii
elationem, preitida, keilii
elatione, ubermuatii
eligat, ervvelle
elegatur, ſi ervvelit
elegantur, urvvelit ſi
electio, ervvelih
elegerint, kivvellant
elege, er euu
eloquium, ſprahha
eloquio, ſprahhu
eloquiis, ſprahhom
emendare, puazzan
emendaverit, puazzit
emendentur, puazen
emendatus, kepuazreer
emendationem, puazza
eminulus, fulzcer
enarras, errahhos
enim, ſo kcvviſſo
eo quod, pidiu
eradere, skerran
erat, vvas
ergo, kevviſſo
erigatur, ſi errihtit
erigenda eſt, ze kerihtenne iſt
Erimus, pirumes
erit, iſt
erogat, kebe
erogavit, kap
erudiantur, ſin kelekit
eſt, iſt
eſſe, vveſan
eſus, ezzan
et, indi, enti, joh
etiam, auh, ſoſama, kevviſſo
et ipſum, joh imu
et ipſut, joh auh daz ſelba
etſi, joh auh ibu
evangelium, cuatchundidu
evangelii, cuatchundin
evangelicus, cuatchundento
evellatur, ſi erlohchan
euglogias, runſtaba
evocatio, ladungu
eum, inan
eunt, kant
ex, er
exæſtimantes, vvannente
exæſtimati ſunt, vvanente pirumees
ex affectu, fona minna
ex alio, er indremu
exaltat, erheuit
exalter, heffe
exaltabitur, iſt erhaban
exaltatus, erhapener
exaltationem, exhabamii
exaltat vocem ſuam, heuit ſina ſtim
examine, urſuahhidu
examinatur, iſt erſuahhit
examinaſti, erſuahtos
excepto, uzzan
excellerit, uzkelidit
exceſſiſſe, uzkelite
exceſſu, uzlire
excipe, intfah
excitanre, ervvechentetu
excommunicantur, ſint armeinſamont
excommunicatus, armeinſamoter
excommunicationi, armeinſami
ex conſuetudine, fona Kevvonaheit
excuſare, entrahhon
excuſet, intrahhoe
excuſetur, ſi ent rahhoot
excuſatio, antrahcha
excutere, erſcutten
excuſſum, keſcutitaz
exegerit, ſuachit
exempla, piladi
exerceantur, ſin keſrumit
exeſtimant, vvannant
exheredet, erurerebe
exhibeat, kecarnnue
exhibita, zûakitan
ex hoc, er diu
exibetur, iſt ketuan
exigitur, vvitdit, erſuahhit
ex illo, er einemu
exinde, erdiu
ex integro, alonges, er alongi
exiſtat, ſi
ex ordine, fona antreitidu
expaviſcere, erforahtan
expectat, peitoot
expedit, piderbit
expediat, piderbit, I. utile ſit
expedire, piderban
expellatur, ſi fartriban
expenſo, kiſpenrotemu
experientia, piſindungu
experimento, findungu
ex perſona, fora heitio
expetit, ſuahhit

exple-

expletionem, folniſſu
explicantur, ſiin keſaldan
expoſcit, peitit
expoſitiones, kirechida
ex rehus, er rachom
exſtirpator, urriutto
exſurgamus, erſtantamet
extendi, kadeni
extemplo, ſario
extollit, diſerheuit
extollitur, iſt erhaban
extollatur, ſi erhaban
extra, uzzana
extremitate, uzotoſti
exuatur, ſi inrvvatot
exutus, intvvatoret

F.

FAbulis, ſptahhon, rahhom
fac, tua
facilis, ſamfter
facile, ſampro
facere, tuan
facit, tuat
facienda erit, ze tuenne iſt
facti ſunt, vvortane ſint
factus, vvortaneer
facta, ketaniu
factos, vvortane
factum, tatim
facta, kitanaz
factis; tatim
factori, tuanthemu
fallitur, liukanter
falſum, lucki
falſam, lukan
falſos, luke
familias, hivviskes
fecit, tota
feceritis, tueetir
femotalia, pruah
feria ſecunda, anders tages
feria tertia, drittin tages
feria quarta, feotdin tages
feria ſexta, ſextin tages
fermentum; deiſmin
ferro, iſarne
ferramentis, iſarnazzaſum
fervor, vvalm
fervore, vvalme
feſtinanter, ilantlihho
feſtinatione, ilungu, futiſtunilungu
feſtivitatibus, tuldim
feſtucam, halm
fiat, ſi
fidei, kilauba
fide, kelauba
fidelem, kelaubigan
fieri, vvetan
filium, chind
filii, ſuni
filiorum, chindo
filios, chind, parn
finis, enti
finiantur, kientot ſin
finitis, keentoten
firmare, feſtinon
fixis, kiſtanteem
flamma, lauga
flumine, aha
flaverunt, platoon
fletibus, vvaſum
fores, uzze, vel uzzana, vel uzzaan
foras mittit, uz ſentit
foliis, pletirun
fomenta, ./. medicamenta
foris, turim, ./. fores
formam, pilidi
fomitem, zunttun
fornacis, ovanes
fortes, ſtarche
fortiores, ſtarchiren
fortiſſima, ſtarchiſtun
fortiſſimum, ſtarchiſtin
forte, odhvvila, vel odovvila
fortuitu caſu, odvviſa unkivvara
frangatur, ſi keprohhan
fratres, pruadra
fratribus, pruadron
fraterno, pruaderlihhera
fragilitate, prodii
fraudem, urchuſti, notduruf
fregerit, ſat ptihchir
frequenter, emezzico
frigidis, chaltem
fructum, vvachar
fruges, vvacharum
fuerit, iſt
fuerit, vvilſit, vvirſit, vvitdit
fugire, fleohan
fugias, fleohes
fugiat, fleohe
fugientes, fliohente
fundata, keſtudit
fungi, kepruhchit vveſan
funibus, zaummum
furtum, diuſa
futurum, zuavvarta

G.

GAudentes, mendente
gaudio, mendii
gehennam, hella
genera, chunni
generibus, chunnun
gemitu, vvaffe
genibus, chneum
gerat, tue
gloriam, ruam, tiurida
gloriam, tiuridu
gloriatur, cuatliheet
glorietur, cuatlihhee
glorificetur, ſi kitiurit
gradus, ſtiagil, ſtiagil ſprozzo
gradiendi, zeſaranne
gratia, anſt

gratiæ,

gratiæ, enſti
gravis, ſuucotriu
grave, ſuuar
gravi, ſuuarrun. gravi, ſuuarrera
gravia, ſuuarru
graviſſimæ, ſuuariſtun
graviratem, fruatii
gravitate, fruati
graventur, ſin kaſvvarit
gregen, chortat
gregis, chortres
groſſitudine, grozzii
gulæ, cheluun
gyrovagum, ſvvihharro

H.

HAbere, haben
habet, habit, eigit
habetis, eigiter
habent, eigum
habuerint, eigin
habitare, puarre, puan
habitant, puant
habitabit, puit
habitandi, puentin
habitatoris, puentin
habundantiora, kanuotſamun
hac, deſeru
hæc, deſui, vel deiſu
hanc, derero, deſan
heminam, mez
heredes, eribun
heremi, vvaldes
heremitarum, vvaldlihhero
hic, hiar
hic, diſeer
his, deſe
his, derem, deſem, diem
hiemis, vvintar
hieme, vvintre
hilarem, clata muatan
hinc, danan
hoc eſt, daz iſt
hocque, indi den
hodie, hiutu
homo, man
hominis, mannes
hominum, manno
homiuibus, mannun
honeſte, erlihche
honeſtiores, eervvirdigoron
honeſtiſſime, erhaftoſt
honorem, ero
honore, heru
honorare, eeren
horum, derou, derero
hora, vvilu, ciit
hora vigiliarum, cit daz vvathono
horis, vvilem
hortans, ſpananti
horro, cartin
hoſpire, kaſtu
hoſpites, keſti
hoſpitum, keſteo
hoſpitalitatis, caſtluamii
hoſpitantur, ſint kecaſtluamit
hujus, deſes
hujuſcemodi, ſuslihchetu
hujuſmodi, ſuslihchan
humana natura, manaskiu chnuat
humeris, ahſalom
humiles, diomuate
humilis confeſſio, deomuatlihha pigith
humiliter, deolihho
humiliter, rheomuatliho
humilitas, deoheit, theomuati
humiliratis, deoheiti
humiliat, kedeomuatit
humilians, theononre
humiliabitur, vvirdir bedeonoot
humilietur, ſi kitheonot
humiliatus, kedeonoter
humiliatus ſum, kedeomuatit pin

I.

Jaceat, licke
jam, giu
jubere, kepeotan
jubetur, iſt kepotan
jubentur, kepotan ſin
jubentis, kepiotantes
ideo, pidiu
ideoque, enti pidiu
id eſt, daz iſt
jejunium, faſtun
jejunii dies, dera faſtun tages
igitur, auur, inunu
igne, fuire
ignorantia, unvvizidu
ilico, ſar
illi, imu
illud, daz
illam, daz
illuc, dara
imitatur, keleiſanit
imitantur, ſin keleiſinit
imitans, leiſanonti
imitetur, keleiſinit
immo, nohmeer
impegerunt, erloſotatun
imperio, kepote
imperiis, kipotum
imperetur, ſi kepotan
imperatum, kipotan
imperata, kepotaniu
impietatem, erloſida
implere, eruullan
impleſſe, erfullen
in, in
in adverſis, in vvidarvvaleem
in æternum, in evvin
In arbitrio Prioris, in ſelbſuanu des hero-
ſtin
imbecillibus, unkreftigem
imbecillitas, unmahti
imbecillitas, unchreftigü

imbe-

imbecillitatem, unchreſtigi
inchoas, pikinnes
inclina, kehneigi
inclinato, kehneictemu
incluſi, pilohhaneem
incedunt, anakanc
incertis, unchundem
inceſſabiliter, imbilinnanlihhaz
incipir, pikinnit
incipiat, pekinne
incipiatur, ſi pigunnan, ſin kifangan
incipiente, pikinnantemu
incipienda, ze pekinnanne
inconpetentibus, unchalimſantem
increpa, teſſi
increpet, reſſe
increpationibus, raſſangoom
incumbere, anahlineen
incumbit, anahlineet
incumbere, anahlinenti
incurrit, analauffit
incurvatus, keproganer
indicat, kechundit
indicet, chundit
indiget, duruſtrigot
indigeat, duruſtigohe
indigent, duruſtigunt
indigeant, duruſtigoen
indigeries, unfardevviti
indignum, unvvirdigan
indiſciplinatos, unekihafteem
in domo Dei, in huſe Cotes
induatur, ſi kikarvvit
induxiſti, analeittos
inducias, antlazza
indumenta, kavvati
induſtria, horski
induſtriam, horskü
inenarrabili, unerrahhotlihhera
inerti, unhort
infantes, chind
infamum, chindo
inferiorem, innarorun
infidelis, ungilaubigen
infirmum, unmahti
infirmorum, unmahtigo
infirmis, unmahtiken
infirmitates, unmahtim
inflatus, kaplater
inflati, keplate
infra, innana
in futuro, in zuavvarti
ingenuus, friger
ingreditur, inkaat
ingreſſus, inganc
in hoc, in deremu
inimicis, fianta
inimica, fiantin
inimicos, fiant
initium, anakin
initio, anakinne
injungat, kamahchoe
injungitur, ana iſt kamahthot
injunguntur, anakimahchot
injunxerit, anakimahhoot
injuncta, anahimahhot
injuriam, vvidarmuati
injuriis, vvidarmuatum
injurioſus, vvidarmuater
injuſte, unrehto
injuſticias, unrehe
inlatas injurias, anaprunkano vvidarmuati
inlecebris, unerlaubantlihheem
immaculatus, unbivvamter
in magnis, in mihhilii
in melius, in pezzira
in mirabilibus, in untrum
immittere, anaſentan
in multitudine, in managii
innoteſcit, kechundit
inobœdiens, unhorſamer
inobœdienti, unhorſamonti
inobœdientibus, unhorſamen
inobœdientiæ, unhorſamii
in omnibus locis, in allem ſtetim
in oratione, in kepete
in oratorio, in chirihhun
in pace, in fridiu
imperfectum, unduruſtaan
in perpetuum, in evvin
inponere, heffan, analeckan
inponat, hefte
inponant, inkinnen
inpoſuiſti, anaſaztos
inponendum, ze heffanne
in præſenti, in anrvvartidu
in primis, in heriſt, iz eriſt, az eriſt
inprobus, unkavvarer
inprobos, unkivvarreem
inputavit, ke zelita
in qua latera diverſos grados, in diem hlei-
tarpaumum miſſilihhe ſtiagila
inquieto, unſtillemu
inquietos, unſtilleem
inquieter, kiunſtille
inquire, ſuahhi
inrationabilia, unredihaftlihhiu
inridet, piſmeret
in riſu, in lahtere
inritatus, kecremiter
inrogatis, anapranganeem
in ſecundo, in andremu
inſeruit, anakeſezzit
inſpirationis, anaplaſannes
inſtantiſſima, anaſtantantlihoſtin
inſter, ſtante
inſtitutione, keſezzidu
inſtituerit, kiſezit
inſtructi, kileerte
inſuper, ubirih ioh
inſtrumenta, leera
in tantum, ſo filu
integra, anolkiu
intellegitur, iſt farſtandan
intellexiſti, farſtuanti
intellegens, farſtantanti

intelligentiam, farſtantida
intelligibiles, farſtantandihhe
intellegibilem, zefuriſtantlihhaz
intellectus, farnuſſt
intendat, anavvartee
intentus, anavvartenter
inter, untar
interdum, ofto
interitum, faruurti
intertogemus, farhemees
interrogaſſemus, intfrahetomes
interrogationem, antfrahidu
intimo, invvartun
intranti, ingangantemn
intraturus, inkekanganer
intro, inana
inveniat, finde
inveniuntur, ſint fundan
inveniatur, ſi fundam
inveniamur, pirumes funtan
invenerit, finde
inveniri, findan
inventus, fundaner
in veſpera, in abantlobum
invidentium, abanſtikeru
invidiæ, abanri
invidiam, abanſt
invitantis, keladuntes
inultimo, in jungaſtin
in ultimo gradu, in derujungiſtunſteti
invocetis, kenemmeet
inutilis, umbiderber
inutiles, unbiderbi
ipſe, erſelbo, er
ipſa, ſelbo, deiſelbun. ipſa diaſelbun, diu-ſelbun
ipſius, deſſelbun, ſin ſelbes
ipſo, demu ſelbin
ipſi, ſie
juſte, rehro
ipſarum, deroſelbone
iracundiæ, abulkii
iram, aabulkii
iratus, erpolganer
ita, deiſu, ſo
itaque, inunu
ita ſane, ſo kavviſſo
item, ſo, ſoſi, ſo ſama
iterum, anur
itinere, finde
itinera, finda
itur, kigangan
judicet, ſuanne
judicetur, ſi kisvanit
judicaverunt, ſuuaton
judicaverit, ſuanit
judici, ſuanarre
judicii, ſuana
judicio, ſuanu
judicia, ſuanono
judiciis, ſuanoom
jugo, Johhe
jumentum, noz
jungere, kamachon
juniori, jungirin
juniores, jungiron
jurare, ſvverran
jurejurando, rehtteru eidſvverdiu
juſſio, kipot
juſſus, kapotaner
juſtitiæ, rehtes
juſticiam, rehr
jnvenibus, jungein
juxta, after

K.

Kariſſimi, tiuriſtun
Kyrieleiſon, Truhtin kinade uns

L.

Labia, leſſa
labor, arbacit
laborem, arabeit
laborare, arabeitan
laborent, vverchoen
lacrimis, zaharim
laqueum, ſeid
laſiſcat, muadee
latens, midanti
lateta, hleirerapaum
lavare, vvazkan
lavent, vvasken
laus, lob
legere, leſan
legar, leſe
legamus, leſamus
legantur, keleran
leganrur, ſin kaleran
legantur, ſint kaleſan
lectis quattuor aut quinque foliis, kele-ranem ſeorim edo ſimſim pletirun
lecturus, leſanter
lectio, lecza
lectionis, lectiun
lectiones leczun
lectionum, lecno
lectiones, leczeom
lectulis, petum
lectiſternia, keſtrevvitiu
lex, evva
lege, evv
leguminum, ſinalaſat
lena, zuzſa
leni, demuslehtin
leniter, slehto
levare, heffan
levibus, rinkirom
levioribus, ringirom
libenter, cernlihho
liberam, frilihha
liberorum, barono
libera nos, loſi uns
liberabis, erlooſis
liberatione, frihalſe
libet, luſtim
libra, func

licet,

licet, doh
licere, erlaubpan
licet, arlaubit
liceat, arlaube
licuit, erlaupta
licentia, urlaubii
linguam, zungun
linguoſus, zunkaler
lintea, lahhan
litteras, puah
litteras, piaſthaba
litteras comēndatitias, piſolahanlicho puah
locant, farmietant
locum, ſtat
loca, ſteti
locorum, ſteteo
longe, rumana
longinquis, frumen
loqui, ſprehham, kisptohhan vveſan
loquitur, ſprihhit
loquantur, ſprehhen
loquendi, zeſprehhanne
loquacitate, ſprahchu
lota, kavvaskano
lucis, leoth
luce, leohte
lucrandas, ze arvvinnanne
luctus, vvaft
lumbis, lanchom
lumen, leoth
lumen lucetnæ, daz leoth desleohtes

M.

MAcula, piſmiz
magis, meet
magis ac magis, mer enti mer
magiſtri, meiſtres
magiſtram, meiſtrun
magiſterio, meiſtartuam
magnificant, mihhilont
magnopere, alleromeiſt
major, meta
majorum, merorono
majori, merorin
majoribus, meriroom, meririn, metoom
maladicentes, fluahhonte, ubiloſprehhante
malignum, farfluahhanan
maligno, farfluahhanin, I. Diabolo
maligno ſpiritu, erfluahhanemu
malo, ubile
malum, ubil, hubilan
malorum, ubilero
malis, ubilem, ubilun
mandavit, kepot
mandata, pibot
mandatorum, kepoto
mane, morkane
manet, vvonet
maneat, pilibe
manifeſtum, chund
manu, henti
manuum, henteo
manibus, hantum
manſuetudine, mitivvarii
mappula, duuahila
mater, muater
materia, kezimbri, friſt kezimus
matta, filzaludigunt
matutini, morganlob, ſc. cantus
matutinos, morkanlob, ſc. pſalmos ſeu hymnos
maturis, riiffer
maturitas, riiffii
maxilla, chinnibahhon
maxima, alleromeiſt
maximam, meiſtun
maxime, alleromeiſt
me, mih
meam, minan
medicamina, lahchida
media nocte, mittilodi nache
mediante octava, mittilodontera ahtodun
mediocri, metamunſcefli, ſc. loco
mediocribus, unſcaftim
meditari, lirnen
meditetur, lirnee
meditationi inſerviant, ze lirnene anadeonoen
mei, miniu
mella, honec
meliorem, pezzirun
melius, paz, pezzira
meliorati, kepezzirote
membra, lidi
memor, kehucke, memor, kehuctit
meminere debet, kehunkan ſal
meminerit, kehucke
memorentur, ſin kehukit
memoria, kihucti
memoriter, kihuctlihho
menſa, mias
menſa, miaſe
menſis, meaſum
menſas, muaſe
menſura, mez
menſurata, mezhaftiu
menſurate, mezhaftiu
mentem, muat
mentibus, muatum
mentiri, liugan
merces, loon, looth
mereatur, kearneet
mereamur, kearneem
meroit, piuuuffit
meritum, arnunc
merito, piuuruhti
merita, keuurahti
metuendus, forahtanter
metum, forahtun
mihi, mir
miliarium, millu
militare, chemfan
militatur, iſt kichemfit
militans, chamffanti
militaturus, chamfanter

militandaſunt, ze chamſanne ſint
militiam, chamſheit
miniſter, ambath
miniſterii, meiſtartuames
miniſtraverit, ambahtit
minor, minnita
minore, minnirun
minore ætate, demu minnirin alt ere
minus, min
minora, minirun
minime, min, minſim
miſcens, miskenti
miſerrima, vvirſirin
miſeria, vuenekii
miſericordia, armiherzidu
miſit, ſanta
miſſas, ſanta, quia mittitur populus
miſſarum, ſantom
mites, miti vvaretem
mitra, huot
mixtum, merod, ſc. poculum
moderare, mezhaftiu
modeſtia, mezhaftiu
modico, luzie, vel luzilo
modice melioris, luzilemu pezzirun
modo, nu
modus, mez, mezziu
modularis, zi ſinkanne
modulatione, ſange
molliri, kevvihhete
momento, ſtunt hvvilu
monachorum, municho
monaſterii, muniſtres
monaſterio, muniſtre
monaſteriare, muniſtrilih
monitis, manungun
monitionibus, manungoon
monſtrabantur, keaugi vvirtun
monte, perege
mora, tuuala
moratione, mezhaſti, i. modeſtia
morbida, ſubdigaz
morbidis, ſuhtigeem
more ſolito, ſitiu kevvonanemu
morum, ſiteo
moribus, ſitim
moroſa, ſitulicha
moroſe, ſitilihho
morientur, erſterbant
mors, tod
mortis, todes
mortem, tode
mortuum, totan
mox, ſaar, vel ſareo
multum, filu
multorum, manageru
multomapis, michilu mer
multo minus, mihhilu min
munda, hreiniu
mundum, hreinan
munditias, hreinida
munuſcula, manaheit
murmoraverit, murmoloot
murmorantem, murmolontaz
murmorantium, murmolonteru
murmuratione, murmulodii
murmurioſum, murmulontan

N.

Nam, kevviſſo
namque, kevviſſo
natura, chnuat
naturá, chnuati
naturaliter, chuatlicho
ne, min
nec, noh, min
neceſſitas, notdurufr
neceſſaria, notdurufiti
nequicquam, min eovveht
nedum, mindenne
neglegantur, ſin kervahhaloſoot
neglegentes, ruahchaloſe
neglegentibus, ruahhaloſonteem
neglegendum, farſuummando
negligenter, ruahchaloſo
nemo, neoman
nequando, min huuenne
neque, noh, indini, nohni, indi noh
ne quid nimis, min huuazunmez
nequiſſimos, vvirſiſton
neſcis, ni vveiſt
neſciant, ni vvizzen
nihil, neovveht
nihilum, neovvehti
nihilominus, neovvihtmin
nimietas, unmezzigii
nimis, drato, unmez
nimius, dratter
niſi, uzzan
nobilibus, adelem
noctis, nah, naht
noctium, nahto
noctu, nahtes
nocturnis, nahtlobum, ſc. pſalmis
nocturnis horis, nahtlihhem ciit
nolo, nivvillu
nolite, ni churit
nolit, nivvelle
noluerint, nivvolton
noluerint, nivvellant
nolentis, nivvellentin
nomen, namun
nomini, nemin
nominum, namano
nominatur, iſt kenemmin
nominaris, kinantem
non, ni, nalles
nonageſimus, niunzegoſtin
nonageſimo, niunzegoſto
non aliquando, nalles eonaldre
non eſt, niſt
non jam, nullus giu
non poteſt, ni mac
non ſine formidine, nalles ano furahtum
non ſolum, nalles einin
non velit, ni vvili

nonus,

nonus, niunto
nonum, niunta
nos, uns, unſih
noſcuntur, ſinr kevvizzan
noſtro, unſeremu
noſtra, unſeriu
noſtris, unſerem
noto, chundamu
notitiam, chundida
novem, niun
novit, vueiz
noverit, vvizzi
nova, niuuuiu
noviter, nivvi
novitius, nivvichuemaner
novitiæ, niuvvii
novitius, niuuchuemo
novitiorum, nivviquuemaners
noxa, ſculdi
nudum, nahhutan
nullus niheinet, joh auh, nohheiner
nulla, noh, nohheinaz, nohheiniu
nullum, neomannan
nullam, nohheineru, neovvihe
nullatinus, noh heinumezzu
numerus, ruava
numerum, ruaba
numero, roabu
numquam, neonaldre
nunc, nu
nnntiari, kechundan
nuntiantur, ſinrkecundit
nutriri, zeohan
nutriunt, zeohan.

O.

OB, kagan
obaudira, kaganhoridu
obdurare, furihertan
objurgetur, ſi kiſachan
obliviſcatur, ſi erkezzan
oblivionem, akezzalii
obmutui, ertumbera
oboedire, horren
obœdiant, hoorren
obœdivit, kaganhoorta
obœdiens, hoorſa monti
oboedientes, horſamem
obedientia, hoorſamii
obprobrium, itvviz
obprobria, itvvizze
obſtinearus, einiſtritter
optimum, pezziſtuun
occupari, keummuazon
obſecra, piſvveri
obſecrare, piſvverran
obſervare, kihaltan
obſervabar, pihecalt
obſervantia, kihaltidu
obſervantia, kihaltidom
obſervatione, pihaltidu
obviant, kagannant
obviaverit, kakanganne
occaſio, friſt
occidere, ſlahon
occiſionis, ſlahta
occupantur, ſin piheſtim
occupatus, pehafter
occupatis, pihafteem
occupationem, piſahir
occurrunt, kakanlaufen
occurrentibus, kakanhlauſſantem
octavus, ahtodo
octava, ahtodun
octogeſimus, ahtozogoſto
oculus, auga
oculo, augin
oculi, augun
oculorum, augono
oculis, augom
odire, ſien. Odiſti, ſietos
offert, prinkit
offerat, kebe, prinke
offeratur, iſt prungan, ſi pruhgan
offerre, pringan
officina, ambahti
officium, ambahti
officio, ambahte
officia, ambaht
o fili, vvelago chind
omiſſis, ſarlazzanem
omnis, eocouuelih, eocouuelihaz
omnes, alle
omnium, allero
omna, alliu
omnium, alleru
omnibus, alleem
omnimodo, eocouuelichu mezz
omnimodis, eocouuelichumezzu
omnino, alles, allero
omni congregationi, alleru, ſamanungu
omni hora, eocohuelihhera ciri
omni loco, eocouueliheru ſteti
omni tempore, eocouueliheru citi
omni tempore tam æſtatis quam hiemis, eo couuelicheru ciri ſama des ſumares ſama des vuintares
omni terræ, eocouuelihera erda
onus, purdi
opera, rahc
operui, pidachta
oportet, keriſit
opus, durufr
opus, vverah
operis, vverahches
opera, vverach
operibus, vverchun
operatur, vurchit
operemur, pirumes kiuurchit
operentur, ſin kiuurchit
operantem, vverchontan
operarium, vverachman
orare, petoon
oratio, kabet
orationis, petes
oratione, kepete

orationes, kapet
oratorium, chirihh
oratorio, chirichun
ordo, antreitii
ordinem, antreitida
ordine, keſezzidu
ordinare, antreitidom
otdinant, ſezzant
ordinatus, kiſazter
ordinationis, kiſezzida
ordinatione, kiſezzidu
ore, munde
oriri, ufqhueman
oriantur, ſint ufkekaugan
orthodoxis, rehteulichontem
os, mund
oſtendunt, kaangont
oſtendat, keaucke
oſtendentem, augantan
otio, upigi
otioſi, ubige
otioſa verba, uppigiu vvort
otioſitas, uppigi
oves, ſcaf
ovibus, ſcaffum
ovilibus, evviſtun

P.

PAcis, frido
pacem, fridu
palla, lachane
pallium, lahhan
panis, protes
parati, carvve
parcius, ſparalihhor
parcendo, lippanti
parentibus, catalingun
patentes, katilinga
paret ſe, karavveſih
parendum eſt, karavvenne iſt
parir, karavvit
pari conſilio, ebanemu keratte
pariter, ebano
pars, teil
parte, teile
partiat, libbe
partiendo, libanto
participemus, teilnemen
participationem, teilnuſti
participatione, teilnumft
parvus, luziler
parvi, luzzil
parvo intervallo, luzzileru untarſtuntu
parvulos, luzzileer
parviſſimo intervallo, de ſkemmiſtun unrarſtuntu
paſcha, ooſtrun
paſchæ, oſtrom
paſſionibus, dolungono
paſtor, hirti
paſtoris, hirtes
patefaciunt, offanfaeiant
parefacere, offantuan
parer, fater
paterna, faterlihhiu
pati, kedoleet vveſan
patiatur, ſi kedoleet
patientes, dultigeem
patientia, kidult
parientiam, kedult
patienrer, keduldlihho
pauco, foiu
paucorum, foer
paucis, fovvem
paucis, foem
pavemus, piporakemees
paulolum, luzziles
pavore, erflaucter
pauperes, arame
pauperum, armero
pauperiores, armirun
paupertas, armida
pauſenr, reſten
pauſetur, kireſtit ſin
peccanti, funtontemu
peccatum, ſunra
peccatis, ſuntoom
peccator, ſuntigo
peccatoris, ſuntigin
pecten, canap
peculiaris, ſuntriclihehii
peculiare, ſuntriclichii
peculiares, ſuntriclihchiu
pede, fuazze
pedum, fuazzio
pedibus, fuazzum
pedules, ſvvelt, ſunt indumenta pedum
pendere, hangen
pendens, mezzinti
pene, nah
pentekoſten, fimfchuſtim
per, duruh
percelebratur, iſt duruhtuldit
percipiat, antfankida
percute, ſlah
percuſſi, kislagene
perdicto, duruhchuetamu
perdant, farleoſanr
perdiderit, farliuſir
perditionem, florlnii
peregrinus, piligrim
peregrinorum, gangar,ro
petegrinis, kankararum
perficete, duruhtuan
perficiant, duruthuen
perfici, duruthan
perfecta, duruhtaniu, duruhtonohto
perfectis diſcipulis, duruhnotheem diſcoom
pergamus, ſcangames
periculi, zaala
periclitari, kefreiſot vveſan
perire, furvverdan
periret, farvverde
perlecta, duruhleraniu
permittemus, farlazzamees

permi-

permiſerit, farleazzi
permixti, durumiſte
perpetuam, ewikemu, ewic, cowigan
perſequere, keſolge
perſequutionem, aahtunga
perſeveraverit, duruhwiſit
perſeverantes, duruhwonente
perſeverantia, duruhweſant
perſiſtere, dutuhſtantan
perſiſtens, duruhweſanti
perſolvamus, duruhinpintames
perſona, heit
perſonarum, heireo
perſpexerit, forakiſiit
Perſteterit, duruhſtat
perſuaderi dutuhſpanan weſan
perterritus, forahtun
pertinet, kekat
pertulerunt, fardolteton
perturbat, kitruabat
perturbet, kerruabpe
pertutbetur, duruhtruabit
pervenietur, duruhqhueman
perveniet, picheme
pervenire, duruhqhuueman
perverſas, abahe
petere, pittan
petat, dicke
petierit, pitit, dikit
perantur quæ perenda ſunt, kepetan ſin dei ze pittane ſint
petenti, pittantemu
petitionem, digi
petitionis, dikii
petram, ſteine
pictæn, canpo
pigrum, tragtan
pius, erhaftet
pium, erhaftii
pia, erhaftiu
pium, erhaftaz
pius eſt Deus, erhafter iſt Cot
pii patris, erhaftin fateers
pietate, gnada, de Deo
plane, kiwiſſo
plebis, deota
plenam, folla
plicare, faldan
plumbi, pliwes
plus, mer
pluribus, managen
poena, vuizzi
poenam, vuizze
poenas, vuizzi
poenitebis, hriuoes
poeniteat, hriuuoe
poenitentiam, hrivvun
ponat, lecce
popoſcerit, peitit
populi, liuteo
porrigatur, ſi kerehhit
portare, tracan
portione, teil
poſſe, magan
poſſibile, ſamftes
poſſidet, habet
poſt, after
poſt factum, after tatim
poſtea, afterdiu
poſterioribus, afttror‚m
poſtulat, pitit.
poſui, ſazta
poſuiſti, ſaztoos
poſita eſt, keſazter iſt
poſitionem, keſczzida
potus, tranh
poteſt, man, mac
poterit, megi
potentibus, waltantem
poteſtate, kivvalridu
præbere, keban
præbetur, iſt kekeban
præbeatut, ſi kekeban
præcipit, kepiurit
præcepit, kipoot
præceptum, kipot
præcepta, pibot
præceptorum, piboto
præcipua, diu meiſtun
præcipue, alleromeiſt
præclara, foraperalitida
prædicans, foraſaganti
prædicatione, prædigii
prædicta, forakeqhuuetaniu
præeſſe, foravveſan
præjudicet, foraſuanne
præjudicavimus, forakiſuannemes
prælatus eſt, fora kipreitter iſt
præparavit, karata
præparanda ſunt, ze katavvenne ſint
præparata eſt, kekaraier iſt
præparatione, garavvidu, foraitniuvviu
præponere, furiſezzen
præponatur, furi ſi keſezzit
præpoſitus, furikiſazter
præpoſiti, forakiſaztim
præpoſito, flegero
præpoſitum, forakiſaztan
præpoſitis, forakiſazrem
præſens, antuurti
præſentem, antuurtan, kekakanvvartan
præſentiam, antvvarta
præſentis vitæ, des antvvartan libes
præſumere, erpalden
præſumat, paldee
præſumant, erpaldeen
præſumptione, utrurſti, i. . permiſſione
præterita mala, kelitaniu ubiliu
prætulerit, furiprimgit
prævalere, furimagan
prævalet, ſo furiſt mege
prævalens, furimakanti
prævaricare taciturnitatis regulam, ubattuan dera ſvvikalii rehtungu
præveniant, furichvveman
prandium, cauma

pran-

ptandeant, canmoen
pravo, abaheru
pravorum, abahere
preces, kepetum
primas, eriſto
prima, eriſtun
prima, erirum
prima hora, eriſta vvila
primum, eriſta
primum, az eriſt
prior, heroro
priore, heririn
prius, er
privetur, piteilit ſi
privari, piteilte
privatis, ſuntrigem
pro, pi, fora
probaſti, keſuahtoos
probare, chorot
probetur, ſi kichorot
probatione, chorungu
procaciter, vuelihho
procedant, ſtamkangen
proceſſerit, frankange
proceſſu, frankanc
pro certo, ano zwival
pro cujus venerit neglegentia, duruh den chuimit ruachaloſi
procurentur, fora ſi kekaumit
prodiderit, meldet
prodigus, ſpildanter
pro eo, pi imo
proferre, franpringan
proferat, frampringe
profeſſi ſunt, kegehane ſint
proficiat, fradihe
profundum, inferni, abcrunte dera hella
prohibe, piweri
prohibeat, piwerte
prohibeant, piwergem
prohibemur, pitum & piwerit
prohibuerit, piwerir
pro hoc, pi daz, .I. ad hoc
pro hoſpite, furi caſt
proici, farworſan
projeciſti, fatuurſi
proiciat, ferawerſe
proiciatur, forakivvorſan
pro ipſis, fora diem
pro juſtitia, pireht
prolixiores, lengirun
promiſit, fora kihiaz
promiſſione, pigihti
promittat, kiheizze
promittunt, kiheizant
pro modo, fora meze
promovere, fora erwechan
pronomine, pinemin
pronuntiat, fora kichundit
pronuntiet, fora kichunde
pronuntiabo, fora kechnnda
pronus, framhalde
propagavit, framerhlot
propheta, wizzago, foraſakun
prophetæ, wizzagin, foraſegin
propitiatur, fora ſi keſephan
proponere, furikiſezzan
proponatur, furi ſi keſezzit
proprium, eikan
propriam, eiganas
propria, aikanemu
proprii, heikinin
propriis, eikaneem
propria, eigono
proprii, eikanes
propter, duruh
propter officium, ana ambahti
pro qualibet, pi ſowelichaſo
pro qualicumque cauſa, pi ſowelichaſo racha
proſternatur, fora ſi kiſtrehchit
proſtratus, forakiſtrahter
pro tali facto, fora ſolishem tati
protendatur, fora ſi kidenit
proterve, frafallihho
protrahendo, farzechanto
proveniat, pichueme
providus, forakiſehaner
provide, forakeſehantlihho
providentia, foraſcawunga
provincia, lantſceffi
provinciis, lantſcaffim
provincias, lantſcaffi
pro vitæ merito, pi libes urhungu
provocent, framkiwiſen
provolvat, fora ſi biſaldan, fora pivvalde
provolvantur, fora ſi piſaldan
prout, ſoſo
proximo, nahiſtin
prudenter, claulicho
promptus, funſer
pſallit, ſinkit
pſallantur, ſint kaſungan
pſalmus, ſalmin
pſalmi, ſalmon
pſalmis, ſalmſangum
pſalmi directanii, ſalmun in rihti
pſalmodiæ, ſalmſanges
pſalterii, ſalmſanges
publice, offanlicho
publicanus, achivvizhrinati
publicare, offanon
puer, chind
puero, chinde
pueris, chindum
pugnam, fehtun
pugnare, fehtan
pulmentarium, muaz
pulſat, clohhot
pulſans, chlochonti
pulſaverit, chlocchit
puplica, offanlihhera
pura, luttras
puram tunicam, dunna
puro nomine, hluteremu nemin
puritas, lutri

purgent,

purgent, reinen
puſillanimis, lutcil muate
putaverint, wannant
putandum eſt, abazesnidanne iſt

Q.

QUa, deru
qua, huuelihhiu
quadraginſima, faſtun
quadraginſimæ, faſtunge
quadrupedium, feorfuazzeo
quæ, daz, dea
quæ, huulelihiu, plur.
quæ ſua ſunt, dei iro ſint
quærere, ſuahchan
quærite, ſuahhat
quærens, ſuahhanti
qualicumque, ſowelichemuſo
qualiter, huueo
qualitatem, huuialihhy
qualitatis, wealihniſſim
quàm, denne
quàm, hweo, cum poſitivo
quamvis, doh doh
quando, denne
quando, hwenne, interrog.
quantum, ſo filu ſo
quanto magis, hweo meer
quanto tempore, ſo manakera citi
quantitas, weamihili, mihhilii
quantitate, weomichili
quare, hwanta
quartus, fiordo
quartum, fiorda
quartam & ſextam feriam, feordun indi ſehtun tag
quaſi, ſo ſama
quaſſatum, keſcutita
quater, feorſtunt
quaternis, feoriskeem
quattuor, fioreo
que, indi, ioh
queſtrantur, ſin kiſontrot
qui, du, dér, dia
quia, denta, daz
quibus, diem
quibuslibet, hwelihemu ſo
quicquam, eowit
quicquid, ſohwaz ſo
quid, hwaz
quidem, kewiſo
quieſcat, kaſtillee
quietus, ſtiller
quinquageſimus, finfzugoſto
quintus, funfto
quippe, kavviſſo
quique, inti dea
quis, hvvelih, huuer
quisquam, einic, eovvit
quisquis, ſo hvver ſo
quo, demu
quod, daz
quod abſit, daz fer ſi
quolibet modo, ſo vvelichu meza ſo
quomodo, ſoſo
quoniam, pidiu
quoquinæ, chuchunua
quorum, dero
quotiens, ſo ofto ſo
quovis, ſo vvelihcheru ſo

R.

RAdicitus, vurzhaftor
ramentis, azzaſum
rara, ſeltkaluaſſa
ratio, redina
rationem, redium
ratiociniis, redinoom
rationabilis, redihaftin
rationabilia verba, redohaftiu vvort
rationabiliter, redihaftucho
rebellio, vvidarvvigo
rebus, rahhohom
receſſeras, keliti
recipiat, ſi entfangan
recitet, redinoe
recitetur, ſi kileran
recitanda eſt, za redinone iſt
recitanda, ze erchennenne
recolligenda, anur zikileſanne
recolligendas, za ſamanonne
reconpenſabitur, iſt vvidarmezzan
reconſignata, auurkezeihhantiu
recreare, erqhuichan
recta, rehte
recte, rehto
recuſavit, vvidarota
redactus ſum, kepranhoter pim
reddere, keltan, keban
reddunt, kebant
reddendam, ze arkebanne
redditurus eſt, erkebanter iſt
redditurum, kebantan
redditus, erkibit
redire, huuabb an
redeas, huuarabes
referamus, rahhomes
reficiant, imbizzen
reficiatur, ſi inbizzan
reficientes, imbizzante
refectio, imbiz
regere, kerihtanne
regendas, ze rihtenne
regionibus, lantſcaffim
regi, chuninge
regnum rihhe
regni, rihhes
regni cœlorum, himilrihhes
regula, rehtungu, regulu
regulæ, rihtungu
regulari, rehtlihhun
relaxantur, ſint kelengit
relaxabitur, ſi farlazzan
reliquo, frammert
reliqua, andro, plur.

reliqui, andree, plural
reliqua,frammert
reliquiæ, wihida, ſc.Sanctorum
relinquentes,farlaazzante
rem,rahcha
remaledicere, widarfluahhan
remaneant, piliben
remiſiſti, farliazzi
remiſſione,farlazzany
remota, erchertiu
renes, lenti
rennuit, widaror
rennuatur, ſi kewidaror
reperiarur, ſi keſuahhit
repertus, fundaner
repetantur, ſin kivangan, auutkifangan
reponenda, zekeleokanne
reporrare, vuidar ertragan
reprehendit, kereſſir
reprehendatur, auur ſi ki fangan
reprehenſibilis, leſtarlihher
repræſenrari, auur kakamwarti
reprobus, farchoraneer
reputet, kezelle,
requies, reſti
requieſcet, kereſtis
requirens, ſuahhanti
rerum, rachono
res, racha
reſedentibus, auutſizanſtem
reſervetur, ſi keporkan
reſervans, kehaltanti
reſervato, keporkancmu
reſiduæ, zaleibu
reſpicere, ſehan
reſpicit, ſihit, kiſiht
reſpondere, antlengan
reſpondeas, antuurti
reſpondeant, anrlenken
reſpondearur, ſikiantlenkit
reſpondentem, antlengantan
reſponſum, antuurti
reſponſo, antuurtu
reſpuens, farspienti
reſtar, zalaibu iſt
reſtrictius, keduunganor
retribues, irloon
retriburionem, itlot
revela, intrih
revelar, intrihhit
revera, forahtun, rachuwareru
reverentia, erwirdy, pierwirdy
reverenriam, erwirdy
reverri, kihuuorban weſan
revertentes, huverbente
revertenribus, warbentom
reum, ſcultikan
rogatur, kapetataner
rogemus, pittames
riſus, hlahtar
riſui, hlahtre
riſum moventia, hlahtar wetkentiu
rixæ, ſecho

S.

SAcerdos, ewart
ſacerdotis, ewartin
ſacerdotum, evvarto
ſacerdotium, evvarttuam
ſacerdotii, evvartuames
ſacrum, vuiho
ſacrata, kevvihtuo
ſacratus, kivvihtiu
ſæculum, vuerolr
ſæculo, vueralti
ſæcularibus, vueruldlihehem
ſæpe, ofto
ſæpius, ofto
ſagacitate, huuaſſi
ſagum, recinum
ſaltim, doh
ſalubrius, heillihoor
ſalutis, heily
ſalutare, heilanty
ſaluratis, chuuettan
ſalvus, heiler, kehaltaneer
ſalventur, kihaltan ſin
ſanctum, vuihaz
ſancto, vuihemu
ſancta, vuihiu
ſanctæ, vuihono
ſanctas, vuiho
ſanctis, vuiheem
ſanctæ Trinitatis, dr vuihun driniſſu
ſanctos patres, vuihe fatere
ſana, alliu
ſanas, alliu
ſaniori, heilicorin
ſapiens, ſpaher
ſapienti, ſpahemu
ſapientis, ſpahe
ſapientiæ, ſpahii
ſarabaitarum, lihiſarro
ſarabaitis, lihhiſarum
ſarietas, fullii, ſetii
ſatisfaciar, kinuhtſamotue
ſatisfactum eſſe, kanuhotſamkatan vveſan
ſatisfactio, canuhtſameratat
ſarisfactione, kenuhtſamerutati
ſcàla, hlairar
ſcamnis, ſcrannon
ſcandala, zurvvarida
ſcandalorum, zurvvaridono
ſcire, vvizzen
ſciat, vvizzi
ſciant, vvizzun
ſciens, vvizzanti
ſcientia artis, kivvizidu deru liſti
ſcilicer, kivviſſo
ſehola, ſeuala
ſcriptum, kaſcriban
ſcriptura, keſchrifri
ſeripturam, keſcrip
ſcrupuloſitate, friſteo
ſcrutans ſcavvonti

ſcrutanti, zarſuahchanne
ſcurrilitas, sketin, skerneſskern
ſcurrilitate, ſcerne
ſe, ſih
ſebum, unslit
ſecundis, andar
ſecundum, andras
ſecunda, andrera.
ſecundæ feriæ, andrem tagum
ſecundum, after, id eſt juxta
ſecundum merita, after keuurabti
ſecundum juſſionem, after kipote
ſecutus, ſihchurer
ſecuri, ſihhure
ſecus introitum, Pii inkange
ſed, uzzan
ſed &, joh auh, ſo ſama, uzan ioh auh
ſed etiam, uzzan ſo ſama
ſed nec, uzzan
ſedens, ſizanti
ſedear, ſizzir
ſedilia, ſedalum
ſeipſum, ſih ſelban
ſemel & Secundo, einkin ioh andra ſtunt
ſemper, ſimblum, vel ſimbulum
ſenum, altero
ſenior, heroſto
ſeniori, heririn
ſeniores, heroſton
ſeniorum, herirono, heroſtouo
ſenioribus, herirom
ſententia, kaqhuit
ſententiam, keqhuuit
ſeorſum, iuntrigo
ſepelire, picraban
ſeptimus, ſibunto, ſibto
ſeptimana, vvehcha
ſeptemanæ, vvehchun
ſeptemanarii, vvuehharre
ſeptenarius, ſibunfalta.
ſepties in die laudem dixi tibi, id eſt ſibunſtunt
ſeptinoctium, ſibunnabt
ſepruageſimus, ſibunzogoſto
ſequeſtrantur, ſint kiſuntut
ſequeſtratur, keskeidaner
ſequi, folgen
ſequitur, iſt kefolgeet
ſequatur, ſi kefolger
ſequantur, ſih kefolgeet
ſermo, vvort
ſerum, chaſevvazzar. hodie *ſchotten*
ſervus, ſcalch
ſervos, ſcalcha
ſervire, deonoon
ſervientes, deononte
ſervitium, deonoſt
ſervitii, deonoſti
ſervitor, deonoſtman
ſervitoribus, deonoſtun, deonoſtmannum
ſervituris, deonoſtes
ſervare, haltan, kehaltan
ſervetur, ſi kihaltan
ſervatam, kihaltan
ſeu, edo
ſex, ſex, ſehſim
ſextus, ſexto
ſexageſimus, ſehzugoſt
ſi, ibu, ſo
ſi diſcedit diſcedat, ibu kelidet kelide
ſib, ſo
ſicut, ſoſo
ſicut & nos, ſoſo auh vvir
ſibi, im
ſibi, imu, plur
ſibi invicem, im untar im
ſignum, zeihhan
ſigno, zaichane
ſignificatione, zaichanungu
ſilentium, ſtilli, ſvvikily
ſilere, ſvvigen
ſilvi, ſvviketa
ſimilis, kalihchera
ſimiliter, ſo ſama
ſimilabo, kelihhiſon
ſimplicioribus, einfaltlehero
ſimpliciter, einfaltlihcho, einmuatlicho
ſinaxis, curs
ſine, ano vel ana
ſine aliquo tyſo vel mora, ana einikema lihhitode edo tuuala
ſine dubio, ano zuifal
ſine intermiſſione, ano untarlaz
ſinguli, einluzze
ſinguli per ſingula, einluzze duruh einluzium
ſingulis, einluzlihchem
ſingularem, einluzlihheru
ſingillatim, einluzlihhe
ſinar, lazzit
ſiner, lazze
ſit, ſy, ſi
ſive, edo
ſobrius, chuskeet
ſobrium, chuscan
ſociari, kemahchot
ſocietur, ſi kemahchot
ſociandus, zekemahone
ſola, einera.
ſolaria, helfu
ſolatio, helfu
ſolemnitas, tulr
ſolemniter, ruſtlichiu
ſolemnitatibus, tundim
ſolent, kivvonent.
ſoliro, kivvonin
ſollicitus, pihuctigeer
ſollicite, kihuctlihho
ſollicito, pihuctikenu
ſollicitudinem, pihuctida, ſotagun
ſollicitudine, pihucti
ſolvamus, an pintames
ſolum, einin

ſolummodo, einumezzu
ſomno, ſlaffe, traume
ſomnolentum, ſlaaffagan
ſomnolentorum, ſlafalenu
ſonitu, ealme
ſordes, unehuſchida
ſordide, unſubto
ſortiatur, ſi erlozzan
ſpeculantur, ſcavvont
ſpem, vvan
ſpera in eum, vvani in inan
ſperamus, vvanannemes
ſpernendo, farmamento
ſpreverunt, farhoſton
ſpinas, dorno
ſpiritus, keiſt
ſpiritum, atum
ſpiritali, atumlihhemu
ſpiritale, atunlihhun
ſpondeat, keheizze
ſponſione, pigihti
ſponte, ſelpvvillin
ſtabiles, ſtadige
ſtabilitas, ſtadigii
ſtabilitatis, ſtadiki
ſtabilire, ſtantan
ſtans, ſtantanti
ſtat, ſtat
ſtare, ſtan
ſtatim, ſaar
ſtatuta, keſazta
ſtet, ſtante
ſtoria, kishihtü
ſtoupus, ciphus certæ menſuræ
ſtratus, keſtrahter
ſtramenta, kaſtrevvi
ſtrati lecti, kiſtrevvitiu
ſtrenue, radalihcho
ſtudeat, zilee
ſtudire, cilen
ſtultus, unfruatet
ſua, iru
ſuæ, ſinera
ſuam, ſinaz
ſuâ, ſineru
ſuademus, ſpanames
ſuadeatur, ſi keſpanan
ſuadente, kenentemu, keſpanſt
ſuaſione, keſpanſt
ſuaſionibus, keſpenſtim
ſub, untar
ſubdat, untarduat
ſubdatur, ſi untarkeban
ſubditum, untardeonotan
ſubjaceat, untarlicke
ſubjectione, vunrarvvorſanii
ſubjungendus eſt, za vuntarmahonne iſt
ſublata, kenomanemu
ſubminiſtrat, untarambahte
ſubmittere, vuntarleecan
ſubripiat, untarslihehe
ſubrepta, vuntarlihhanera
ſubrogetur, vuntar ſi ketan
ſubſellis, ſcamelum
ſubſequitur, vuntar iſt keſolgeet
ſubſecuntur, vuntiri ſin kefolget
ſubſtantia, eht, id eſt, res familiaris
ſubſtantiæ, ehtin
ſubtrahat, vuntraat ſeh
ſubtrahendo, vuntarzeohanto
ſubvenire, helfan
ſuccedat, anagat
ſuccedunt, anakaant
ſuccinctus, picutte
ſufferre, ketragan
ſufferentium, fartraganteru
ſufficere, kenuackan
ſufficit, kenuakit
ſufficiunt, kenuht
ſufficiat, kanuage
ſufficiant, kenuht ſamoen
ſufficienter, kinuhtlihcho
ſuffectam, vuntarvvorſanan
ſuggere, ſpanan
ſuggeritur, iſt keſpanan
ſuggerat, ſakee
ſuis, iro, ſineem
ſum, pim
ſumus, pirumes
ſumens, namant
ſumma, furiſtun
ſummum, furiſta
ſuo, ſinemu
ſuos, ſiniu
ſuper, oba, juber
ſuper filios hominum, ubar parn manno
ſuper ſe ſit, ſuntrigo
ſuperamus, ubervvinnamees
ſuperbum, ubermuatan
ſuperbus, ubermuate
ſuperbiam, ubermuatii
ſuperbiat, ubarmuateo
ſuperbiendi, ze ubarmuatonne
ſuperfluus, ubarfleozanter
ſuperfluum, ubarfleozzida
ſuperfluitate, ubarfluatida
ſuperiori, oparorun
ſupervenerit, ubarqhuimit
ſupplicandum eſt, za pitanne iſt
ſupplicatio, deolihaskipete
ſupplicatione, deolichas
ſupra, obana
ſupraſcripti, obakaſcribanes
ſurgere, ſtanne
ſurgat, erſtante
ſurgant, erſtanten
ſurrexerint, erſtant
ſurgendum eſt, ze erſtane iſt
ſuſcipi, intfangan
ſuſcepit, intfianc, intfahit
ſuſcipiendus, intfankaner
ſuſceptioni, antfankida
ſuſcitantur, ſint ervvehehit
ſuſpectus, ſotchafter
ſuſpectam, ſorachaftan
ſuſpenditur, ki kiſpentot

ſuſpi-

ſuſpicio, untrivida
ſuſpicioſus, urtrivver
ſuſtinere, doleen, fardoleen
ſuſtine, inthabee
ſuſtinent, fardoleent
ſuſtineant, inthabeen
ſuſtinens, fatdolenti

T.

TAbernaculum, huſe
tabernaculi, huſes
tabetnaculo, ſelidun
taeete, ſvvigeen
taeui, ih ſvvigeta
tacita, ſvvigentun
tacitutnitatis, ſvvigilii
tacitutnitatem, ſvvigali
talis opeta, ſolihchaz tahe
tales, ſolihlie
talitet, ſolicha
tam, ſama, ſoſama
tam veteris teſtamenti quam novi, ſo dr altun euua ſoſama dt niuun
tam diu, ſo lango
tamen, dvvidaro
tamquam, ſoſo
tandem aliquando, eddervvenne
tantum, mondoh, ſo
tantum, ſofilu
tardus, trager
tarde, trago
tatdius, ttagoot, ſpator
te, dih
tempus, cyt
tempora, citi
tempotibus, citum
temperius, citlihhot, citimo
temperet, ketemptoe, kemezlihhee
temperemus, pirumes kitemptot
tempetetut, ſi katemptot
tenebræ, finſttü
tenete, haben
teneant, eigim
teneatur, ſi kihaber
tenuit, kihebita
tepide, vvalo
Tergunt, ſvvetben, ſcilicet manus ac pedes
tetminetut, ſi kitan
tetminentur, ſin kimarchot
tetni, dríske
tetnis, dtiskeem
tetnos, dry
tetta, etda
terrennis, erdlihheem
terrot, ekiſo
terroribus, ekiſom
terribilem, ekislihhun
tertius, dritto
tertium, dtittiun
tertia pats, dritta teil
tertiam, dritun
tertio, drittiun ſtun
teſtamentum, evva
teſtamenti veteris novique, dera altun evva, ioh deto niuun
teſtibus, urchindom
teſtimonium, urchundii
teſtimonia, kevvizzida
tibi, dit
timete, furihtan
timens, forahtani
timentes, furahtante
timentibus, furahtanteem
timorem, fotahtun
tollerantiam, fattraganii
totam, allan
trabem, keptet
tractar, trahtoot
tractet, ttahtohee
tractaverit, ttahtot
tradat, ſelle
tranſeat, furifate
tranſigenda ſunt, zefotanne ſint
tranſitoriis, ze fatantlihheem
tremendo, fotahtlihhun
ttemendo judicio, deta forahtlihunſuano
tremote, bibun
trepide, ſtozzonto
tres, drio
tres lectiones, drim leezum
tria, dry
trium, ttio
tribuatut, ſi kikeban
tribulatio, arabeiti
trigeſimus, dtizugoſto
triticum, huuetzzo
tu, du
tui, dines
tuo, dinetu, dinemu
tnum, din
tua, dina
tuam, tineru
tune, denne
tunicam, tunihhu
tunſuram, ſeutt
tutbet, ketruabpe
turbolentus, truabalet
tyfo, lihhifode
tytannidis, tilihídim, unteht tichiſo
tytannidem, tihchida

V.

VAeat, caugtot, muazzot
vacant, gaugtont
vacent, muazzoen
vacare, caugrot
vacandi, kecaugtot vveſan
vadunt, kangant
vagi, ſvvihhonte
vana, italin
vanaglotia, ital ruam
vapulent, ſin kapluan
variis, miſſalihchem
vaſa, faz
ubi, dat

 ubieum-

ubicumque, ſo huuar ſo
ubique, eocovveri
ubi tantum, dat loh
ubiubi, dar edo dar
vel, edo, edeo
vel etiam, edo ſoſama
velloſam, tuha
velociter, ſniumo
velocitate, ſniumidu
velut, ſamo ſo, ſoſamo, ſo
veluti, ſoſama
venetare, ereen
veniam, antlaz
venire, qhuueman
veniamus, qhuememees
veni, qhuuam
venerunt, qhuamun
venite, qhuemat
veniens, qhuemanemu
venti, vvinti
venundandum, ze farchauſanne
verbi gratia, pilad qhuedan
verba, vvortuno
verbis, vvertum
verbera, fillo
verberum, filloom, fillonokertu
verecundia, ſcamu
vermis, vvurm
vero, kevviſſo
verum, vvar
veram, vveran
verius, vvatlihhor
veritatem, vvathafti
verſum, vers
veſpera, aband
veſpertina, abahtlob, ſc. cantica
veſpertinorum, abantlihcheru
veſtiatio, vvahthhuſe
veſtigus, ſporum
veſtibus, kevvatim
veſtimenta, kivvati
veſtire, vvatten
veſtitus, kevvatotet
veſtiti, kivvattote
veſtra, ivvetiu
veſtras, ivveteem
vetera, altiu
vetuſtam, alta
via, vvec
vias, vveka
vicem, vvehſule
vices, vvehſal
viciſſim, vvehſalum, hertum
viciſſimo, Zueinzicozſtin
vicino, nahemu
vicinis, kepurum
victus, libleit
videre, ſehan
videbas, keſahi
videre, ſehat
videamus, kaſehames
videatur, ſi keduht
vidiſti, kiſahi
vigiliæ, vvahtono
vigilias, vvahtun, nahtvvahchon
vigiliæ nocturnæ, vvahta denaht
viliorem, ſmahlihotun
vilius, ſmahlichor
vilitate, ſmahlihhii
villicationis, abahtes
vindicta, tihti
vindictæ, kerehti
vindictam, Kirihche
vinolentum, vvintrunchat
vir, comman
viro, commane
virga, kertu
virtus, chraft
virtutes, chreſteon
virtutum, chteſtio
vis, vvili
viſus, keduht
viſum fuerit, keduht iſt
viſitare, ganvviſon
vita, lyb
vitam, libe
vitæ æternæ, des evvigen libes
vitium, ahchuſt
vitio, erachuſti
vitia, atchuſti
vitiorum, atchuſtio
vitiis, archuſtim
vitioſus, atchuſtiger
vitientur, ſin keachuſteot
vivat, lebee
viventes, lebente
ulterius, andres
ultimus, jungiſto
ultima, jungiſta
ultor, rehchan
unde, danaan, huuanan
undecimus, einiliſto
unguenta, ſalbun
uniformem, einespilades
univerſa, allu
unus, einer
una, einaz
unum, ein
uno, einemu
unuſquiſque, einer eocovvelicher
unumquodque, einan ecovvelihhan
uniuscujusque, eocovvelihher, einera eocovvelihera
uno die, einemu tage
uno momento, eineru ſtunthvvilu
vobis, ju
vocare, kavviſan
vocent, nemmen
vocari, vviſſan
vocavit, ladoot
vocatur, iſtkenemmit
vocetur, ſi kinemmit
voce, ſtimmu
volt, vvili
volvat, invalde
volvant, pivvinte

volumen,

volumen, puah
volumus, vvellemes
voluntatis, vvillemo
voluntatem, vvillin
voluntatibus, vvilloom
voluptas, vunnilufſt
vos, evvih, ivvih
vox, ſtimma
urat, prenne
uſque, unzin
uſquequaque, eogovvéri
uſus, piderbi
uſu, nuzi
ut, ſo, daz
utque, ſo dei
uti, pruhchan
utatut, pruhhe, ſi pruhhanti
utens, pruhhanti
utentibus veſtimenta, analeckentem
utilis, piderbeer
utile, pidarbun
utilius, piderborin
utilitatis, bidarbi
utilitatibus, biderbidoon, piderboom
utroque, pedero
utrarumque, pedero
vulnera, tole
vult, vvelle

Y.

Ymnum, lob

Z.

Zelus, antin
zelum, anton
zelo, minnu
zelotypus, einſneller.

F I N I S.

CATALOGUS
NOMINUM PROPRIORUM, QUIBUS * *ALAMANNI quondam appellati,*
Ex vetuſtiſſimo Codice Monaſterii S. Galli ordine deſcriptus.

* *Qui nunc alienis magis quam ſuis ac propriis delectantur.*

CAPUT I.
De nominibus propriis maſculinis in Alamannia Theutonica.

A.

AAlfrid.
Aaron, Aron.
Abo, Abbo, Abbi.
Adalbero, Adalpero.
Adalbern.
Adalbert, Adalpret, Adalpreht, Adalpert, Adelpret, Adilpert, Adelprech, Albreht, Alprecht.
Adalbold.
Adalcho.
Adalcoz, Adelgolz, Adalgoz.
Adalfrid.
Adalgan.
Adalger, Adalker.
Adalgis.
Adalgrim, Adalcrim.
Adalhar.
Adalhart, Adalart.
Adalhelm, Adelhelm.
Adalho, Adalloh, Adolo.
Adallant.
Adalman.
Adalmar.
Adalmuat.
Adalmunt.
Adalnant.
Adalne.
Adalnoat.
Adalno, Adalnot, Adalnolt.
Adalolt, Adallolt.
Adalpoto, Adelboto.
Adalrham, Adalram.
Adalrih.
Adalrat.
Adalſealh.
Adalſeus.
Adalſvvab.
Adalug.
Adalunc.
Adalvvach.
Adalvval, Adalvvalach.
Adalvvin.
Adalvvolf.
Adam.
Adde.
Adrad, Adrart.
Affi.
Agnifred.
Agoz, Agozo.
Ahſpret.
Alagart.
Alahicho.

Alarich.
Alavvic, Alavvig.
Alarihc.
Albarn.
Albene.
Alberat.
Albhart, Alphart.
Albherc, Alphere, Alpere.
Albi.
Albinc.
Albirich, Alberich, Albric, Alberih.
Albkoz.
Albini, Alboni, Albuni.
Albolt.
Alderat, Altrat.
Alefrid.
Alevvic.
Alfdac.
Alfram.
Alfrid.
Alker.
Allo.
Allvvih.
Alman.
Almo.
Alpger, Alpker.
Alpram.
Altabert, Altabreht, Altebert.
Altarat.
Altcrim.
Altger.
Altguid.
Althun.
Altini.
Altirich, Altrihc, Altirih, Altrich.
Altman.
Altmar.
Altmund.
Alto.
Altolf.
Altram.
Altuom.
Amal.
Amalbert, Amalbreht, Amalpret.
Amalfrit, Amilfrid.
Amalgær, Amalker.
Amalgoz.
Amalue, Amalni.
Amalrih, Amalrich.
Amanolt.
Ambricho.
Amhel.
Ameltren.
Amilin.
Anavalt, Anavvalt.
Andrea.
Anger.
Anhme.
Anno.
Ansfrit.
Anshelm.
Anspold.
Anſthilt.
Anſtrat.
Anto.
Antvvart.
Anulo.
Appo.
Aracoz.
Arbo.
Archram.
Arahelm.
Arnolt.
Arolf.
Artfreht, Artfret.
Arthelm.
Artolf.
Artpret.
Asbrant.
Aſcrih, Askirih.
Aſcheri.
Aslach.
Atalo.
Ato, Atto, Attu.
Atoman.
Autoin, Autuin.
Azelin.
Azichint.
Azzo.

B.

BAbo.
Bave.
Baldabert.
Baldemar.
Baldfrid.
Baldarıch.
Bardo.
Baugolf.
Bebo.
Beldor.
Bennih.
Berachgart.
Berahart.
Berahtolt.
Berecholt.
Berehlant.
Berehmar.
Berenkart.
Berethkart.
Bericker, Berihtger.
Beringer, Berinker.
Bern.
Bernheri.
Bernker.
Bernolt.
Berrich.
Berterich.
Bertgoz.
Berthger.
Berthiland.
Bertilo.
Betto.

Brun.

Brun.
Brunhart.
Biecho.
Bilifrid.
Biricho.
Birichtilo.
Biſo.
Blidgaer, Blihcker.
Boppo.
Boran.
Bovo.
Branzolf.
Bruninc, Bruning.
Bubo, Buobo, Boabo.
Buoherich.
Burcuuart.
Burihchere.
Buxtan.

C.

CAganhart.
Caholt.
Camenolf.
Caraman, Catoman.
Caſtrat.
Cebehart,
Ceizo, Ceizzo.
Ceizzatn.
Ceizzolf.
Cerbret.
Cezman.
Chadaloh, Chadolo, Cadolah.
Chadolt.
Chaloh.
Chato.
Checeman.
Cheling.
Cherlo.
Chezelo.
Chilincho.
Chincho.
Chitell.
Chnettili.
Chonzo.
Choufman, Chouman.
Chuono.
Chreſſo.
Chriſtan, Chriſtanh.
Chuderat.
Chunerat, Chounrat.
Chuneger.
Chunibert, Chunipreht, Chunipreht, Chuneprt.
Chunico.
Chuntilo.
Cunzo, Chonzo, Chuzo, Chunzu.
Cometat.
Comolt.
Conco.
Cotadeo.
Cotabret, Cotepreht, Cotebert, Cotapert, Corabreht, Cotapret.
Codadanc.
Cotalind.
Cotefrid, Cotfrid, Cothefrith.
Cotehelm, Cozhelm.
Cotesman.
Coteſcalh.
Coutilo.
Coutolf.
Cozbert, Cozpret, Cozpreht.
Cozhalm.
Cozhart.
Cozhere, Coszere.
Cozholt.
Cozmunt.
Cozoloh, Cozzolo.
Cozolt.
Cozpold.
Cozrih.
Craloh, Cralo.
Craman.
Criffo.
Crimbret, Crimpreht.
Crimen.
Crimfrid.
Crimolt.
Criſololf.
Cruoro.
Cuatheri.
Cuatolf.
Cumpold.
Cund.
Cundho.
Cundachar, Cundhackar.
Cundalpret, Cundilpret.
Cundaroh, Cundroh.
Cundero, Cundro.
Cundfrid, Cuntfrid.
Cundhart, Cunchart.
Cundheré, Cuntere.
Cundleib, Cundleiz.
Cundpreht, Cunipert, Cundpret.
Cundpold.
Cundhram, Cundram.
Cundrigi.
Cundurun.
Cunterich.
Cuotker.
Cuthmar.

D.

DAncholf, Dhancholf.
Danet.
Danho.
Danhrat.
David.
Deganpolt.
Denchilo.
Deotfrid.
Deopert, Diepret.
Deotini, Dietene, Dheotini.
Deotraht, Dhiotorat.
Deotrich.
Deſſilo.
Dheotalah.

Dheotbold.
Dheothart.
Dhierheri, Dheothire.
Dhrudhere.
Dhrudpreht.
Diemar.
Dietinc.
Dietker.
Dincolf.
Dingolt.
Diorhart.
Diolf.
Diotolt, Dheodolt.
Diotvvin.
Draſaleib.
Draſamunt.
Drudmunt.
Drupald.
Duringpert.

E.

EBarhart, Eberhart, Eberarht, Ebberhart, Eburharr, Eberhard.
Ebarachar, Eburachar.
Ebarhelm, Eburkelm.
Ebarheri.
Ebarloh.
Ebarnoat.
Ebbe.
Ebirmuor.
Ebervvic, Eburvvich.
Ebirolf.
Ebo.
Ebroin.
Eburvvart.
Egeolf.
Ecgirih.
Ecco, Eccho, Echo, Ecko
Eckikart, Ekkeharr, Ekkihart, Ekihart, Egehart, Eckiart, Ecchihart, Eckiarht, Echihart, Eckihart.
Eckideoz.
Edilef.
Edilicho.
Edilleo, Edilleoz, Edilloz.
Edilvvar.
Edilvvic, Edilvvig.
Egehere.
Egelbreht, Egilpret, Egilbreht, Eghilbert.
Egelmunt.
Eggibald.
Eghino.
Egibert, Egibret, Egibreht, Egipreht, Egibret, Egibrhet.
Egideos, Ekkideoh.
Egilbald.
Egiholt.
Egilhart.
Egilolf.
Egilvvart.
Egiman.
Eginhart.
Egino.
Egishere.
Ehſo.
Ehrolf.
Eienolf.
Eigil.
Eigelger.
Eigin.
Eingilſcalh.
Einhart.
Einmoar, Einmuat.
Einrih, Einrich.
Einvvalt.
Einvviz.
Ekpreht, Ekkepret.
Ekkolf.
Electo.
Eliolf, Elolf.
Eliſpret.
Ellanpret.
Ellinbald.
Ellinbold.
Ellinhart, Ellenhart.
Ellinrat, Ellrat.
Ello.
Emezo.
Emhart.
Emilo.
Emrit.
Enchanger.
Eneſto.
Engelbert, Engilbret, Engilbrecht, Engilbert, Engilpret.
Engelman, Engilman.
Engezman.
Engilbald.
Engilhart, Enkilhart.
Engilmar.
Engilolf.
Engilſcalh.
Engiltheo.
Enginbert.
Enginhart, Enginrat.
Engispret.
Engizo.
Enkilpero.
Enno.
Ennolt.
Enſilo.
Eoman.
Eppo.
Erachar.
Erchanfrid.
Erchanger, Erehinger, Erchenker.
Erchanman.
Erchanmat.
Erchanet.
Erchanolf.
Erchanalt, Erchenolt.
Erchanpert, Erkenprt.
Erchanrat, Erehinrat.
Erchanvvela.
Erdanch.
Erferich.

Erſheri.

Erſheri.
Erſman.
Erſolt.
Erhart.
Eribo.
Eribreht.
Erih, Erihc.
Erimbert, Erinbert.
Erinfrid.
Erinprehr, Erimpret, Erinbreht.
Erganbold.
Erkanpald.
Erlabald, Erlabold.
Erlabert.
Erlefrid, Erlefrit.
Erleprent.
Erlolf.
Erlolt.
Erleprehr, Erlepret.
Erlvvic.
Erlvvin, Erlevvin.
Ermannolt, Erminolt, Erminholt.
Ermenrih.
Erming.
Erminolf.
Ermpreht.
Ernand.
Erneſto, Ernoſt, Ernuſt, Ernnuſt, Ernnoſt.
Erolt.
Erph, Erpho.
Erribold.
Ervympret.
Ertmar.
Ervertach.
Esbero.
Eſcrih, Eſgrih, Eskerich, Eskitih, Eskrihe
Eskere.
Eſo, Eſſo.
Ero, Etti, Etto.
Evi, evin.

F.

FAchilo.
Fahenrz.
Famicho.
Famorh.
Fariman, Fartman.
Faſolt.
Faſtrih.
Faſtulf.
Faſtvvin.
Faterro.
Fato.
Feginmar.
Feginolt.
Fervvini.
Feter.
Findan.
Findican.
Filelob.
Flaithem.
Fleſin.
Flozzolf.
Focho.
Folcho.
Folatag.
Folaſchah.
Folcerim.
Folcger.
Folchart, Folohart.
Folchene, Folchini.
Folchoho, Folcholoh.
Folcholt.
Folclid.
Folcolſt.
Folcoz.
Folcrid.
Folcvvar.
Folhcrit.
Folhheri.
Folhmar.
Folprer, Folpreht, Folhpret, Folhpreh.
Folhvvine.
Folmar.
Folmuat.
Folmot.
Folrar.
Folrir.
Folovvin.
Forri.
Franco, Francho, Franko.
Frecolf, Frecholf.
Freido.
Freiolt.
Freuhart.
Freuperr, Frevvibert.
Frevvigis.
Friccho, Fricho, Frich, Frih.
Fridaloch, Fridaloh.
Fridanot.
Fridarat, Friderat.
Fridebald.
Fridebert, Fridepreht, Fridepret, Fridubert, Fridupreht.
Fridehelm.
Fridelach, Frideloch, Frideloh.
Fridemunt.
Fridibold, Fridubold.
Fridohart.
Fridolf.
Fridorich, Fridirich, Fridiribc, Fridurih.
Fridovvic.
Fridubald.
Friduger.
Fridugis.
Friduvvic.
Frieſo.
Frihcho.
Frihchund.
Fririlo.
Frinnthelm.
Frizen.
Frobreht.

Frebret.
Froholf, Frohofl.
Fruachanolf.
Frucnolf.
Frumiger.
Fruorini.
Fruoro.
Fucco.
Funtan.
Fuſſio.

G.

Gaerbald.
Gaemmunt.
Gaermunt.
Gagauhart, Gagnart.
Gamenolf.
Ganto.
Garaman.
Gebi.
Gegorlt.
Geilo.
Geilvvich.
Geilvvird.
Gelditih.
Gerbald.
Gerbert.
Gerbold.
Gerfrid.
Gerhart.
Gerhoh.
German.
Gero.
Gerpret.
Gerolr.
Gerrih.
Gerroh.
Gervvin.
Gimo.
Giſalbert, Giſalbret, Giſalbreht.
Giſalfrid.
Giſo.
Gizo.
Gnammil.
Godilo.
Gorinlaith.
Gotabraht, Gotapreht.
Goteſman.
Goteſſcalc.
Gorhelm.
Gozbert.
Gozhart.
Gozolt.
Gozzo.
Graman.
Graolf.
Grimbald.
Grimheri.
Gruonmuot.
Gundhart.
Gundhelm.
Gundolant.
Gundolt.
Gundpraht.
Gunrbold.
Gunderihc.
Gudpert.
Guoting.

H.

HAbo.
Habraham.
Hacco.
Hadabrant, Hadebrant.
Hadabreht, Hadapreht, Hadaperht, Hadapret, Hadepreht, Hadabret, Hadpert, Haduberr.
Hadager, *H*adaker.
Hadalaug, *H*adaluc.
Hadalbern.
Hadalhart.
Hadalhelm.
Hadamar, Hademar.
Hadani.
Hadavvart.
Haddo, Hadtho.
Hadevvi, Hadevvic, Haduvvich.
Hadirih.
Haduini.
Hagabald.
Hago.
Hagano, Hagono.
Hageſtolt.
Haholt.
Haicho, Haihcho.
Hailvvic.
Haimo.
Hainrich.
Haiſo.
Halbinc.
Halbduring.
Halbker.
Halting.
Hamari.
Hammine.
Hapinolf.
Haribrant.
Hatiker, Harker, Hartker.
Hartbert, Hartpreht.
Hartini.
Hartman.
Hartmuat, Hartmuot.
Hartnand.
Hartnod.
Hartpold.
Hartirihc, Hartrihc, Hartrih.
Hartvvic.
Haſig.
Haſon.
Hatto, Hatho.
Hebarhart, Heberhard, Heburhart.
Hebenolt.
Hebino.
Hebinolf.
Hebni.
Hediling.

Heſſo.

Heſſo.
Hegilo.
Hegino.
Hego.
Hehtolf.
Heiderihc, Heidrih, Heidinrich.
Heidolf.
Heigilo.
Heilbret.
Heilfrid.
Heimerich.
Heinrihc, Heinrich.
Heimo.
Heimolf.
Heimolt.
Heilman.
Heilram.
Heio.
Heitolt.
Heiſtolf.
Heitar, Heiter.
Heito.
Heizol.
Heldini.
Helderich.
Heleel.
Helfini.
Helfolt.
Helfrat.
Helidmunt.
Helidolf.
Helingoz.
Helithpret.
Helmbald.
Helmbreht.
Helmcoz.
Helmene.
Helinger.
Helmrat, Helmerat.
Helmrihc, Helmerich.
Helphan.
Helphant.
Hem.
Hemhart.
Hemmo.
Henen.
Henno.
Herar.
Herborto.
Herchanger.
Heredeas.
Herenpret.
Herhart.
Heribert, Heribret, Hetipret, Herebret, Heripreht.
Heribold.
Heribrant, Heriptant.
Hericoz.
Herifuns, Herefuns.
Heriger, Heriker.
Heriguns.
Herilant.
Herman, Hereman, Hetiman.
Heremar, Herimar.
Herimund, Herimunt.
Herimuot.
Herinand.
Hetihnodh.
Herih, Herich.
Heriolt.
Herirar.
Heririh, Herrich, Heritich.
Herivvart.
Herivvig, Herivvic.
Herivvin, Herivvini.
Heriuuns, Hereuuns.
Herlefrid.
Hernaſt, Herniſt, Hernuſt.
Herolf.
Herolt, Herorlt.
Hertine.
Hertrih.
Heſſen.
Hettar.
Hetti.
Hettilo.
Hezelo.
Hiemo.
Hiero.
Hilborgo.
Hilti.
Hiltibert, Hiltebreth, Hiltibreht, Hiltipert.
Hiltibold.
Hildibrant.
Hiltifrih.
Hiltiftid.
Hiltigaer, Hiltiger, Hiltiker.
Hiltiman.
Hiltimari.
Hiltimoat.
Hiltinand.
Hiltini, Hildini, Hiltine.
Hiltiper.
Hiltiporo.
Hilturihc.
Hilterihc.
Hiltesnot.
Hiltiuuic.
Hiltiuuns.
Hiltizos.
Hiltolf.
Hiltuum.
Hingipreht.
Hirinc, Hyrinch, Irinc.
Hirminuuic.
Hitin.
Hitto.
Hizzo.
Hlothari,
Hludovvic.
Hoger.
Hohpert, Hohpreht.
Homhin.
Honolf.
Hornunch.
Horſco.

Horſcolf.
Horskini, Horskine,
Horſmuot.
Horſuuine,
Hothart.
Hranfrid.
Hrotold.
Hruadbert, Hruoadbert.
Hruadgaer.
Hruadhoh.
Hruadigart.
Hroadolf.
Hruadolt.
Hruodzoz.
Huadalin.
Huadalrihc.
Huato.
Huc, Huch.
Huchald, Hucpald.
Hugemar.
Hugibald.
Hugibert, Hugiprcht, Hugupret.
Hugibolt.
Hugibrant.
Hugolf, Hugiholf,
Hugo, Huogo.
Huliin.
Humker.
Hummo.
Hunbert, Hunprcht, Hunpret, Hunbreht, Hunibreth.
Hunci.
Hunfrid.
Hungær, Hunger.
Hunno.
Hunolf.
Hunolt.
Hunrat.
Hunrih.
Hunro.
Hunzo,
Huopo.
Huodo, Huoto, Huato.
Huozo.
Hupold, Huppold.
Hupreht, Huupret, Huppret, Huppreth.
Huſido, Huſindo.
Huſimunt.
Huſo.
Hutpold.
Hutto.

I.

Iacob.
Iſtolf.
Idalago.
Ierat.
Igo.
Iidibold.
Ikifrid.
Iltini.
Imedanc.
Imichili.
Imicho.
Imo, Immo.
Induni.
Ingarar.
Ingibret.
Igimar.
Ingiram.
Ingolt.
Inrin.
Intſten.
Iohan. Ihohan.
Ionan.
Iordan.
Ioſeph.
Ipo.
Inſinc. Inſing, Itſinch.
Irfrid.
Iriling.
Irinbold.
Irimpert, Irampreht, Irimpret.
Irinifrid.
Irmandegan.
Irminhart.
Irminhere.
Irminnolt.
Irminolf.
Irinch, Irink.
Iſanbald.
Iſanbart, Iſanbarto,
Iſanbert, Iſanbrecht, Iſanpreth.
Iſanbold.
Iſanfrid.
Iſanker.
Iſanhart.
Iſanheri.
Iſanrih.
Iſincrin.
Iſinger.
Iſinolt.
Iſmar.
Iſrahel.
Iro.
Iungman, Iuncman, Iugman, Iunhman.
Iunctam.
Iungolf.

K.

Kaganhart.
Kaginzo.
Kamalhere.
Karaman.
Karol.
Keatti.
Kebahart, Kebehart, Kebihart, Kepehart.
Kebolf.
Keiline.
Keilo.
Keiluuih.
Kelnot.

Kelolt.

Kelolt.
Keltmunt.
Keltolf.
Kemmunt.
Kerans.
Kerbald.
Kerbold.
Kerbret, Kerbreht.
Kerhart.
Kerhelm.
Kerhoh.
Kerholt.
Kericho.
Kerih.
Kerini.
Kerloh.
Kerman.
Kermunt.
Kernant.
Kerne.
Kero.
Kerolf.
Kerolt.
Kerpoto.
Kerpert, Kerptet.
Kerram.
Kerrat.
Kerunch.
Keruolch, Keruolohc.
Keruuius, Keruuic.
Keuuerat.
Keuuerih, Keuuirih.
Keuuiram.
Kezeman.
Kezo.
Kiſalfrit.
Kiſalheri.
Kozhelm.
Krimolt.
Kriſſi.
Kriſtan.
Kuato.
Kummar.
Kundholt, Kundolt.
Kyſalbert.

L.

LAllioc.
Lamptet.
Lambart.
Lando, Lanto.
Landolin.
Landolt, Lantolt.
Landfred, Landfrid.
Lantger, Lanker.
Lanthere.
Lantibold.
Lantirat.
Lantolo, Lantoloh.
Lantpert, Lantpret, Lantpreth, Lantbret.
Lantrich.
Lantuuin.
Lanzo.
Lanzuuint.
Leidrat, Leldirat, Laidrat, Laidarat.
Leifes.
Lenger.
Lentine.
Leo.
Leoddram.
Leonacis.
Leuuolf.
Liberich.
Libo.
Libolf.
Lidiheri.
Lieolf.
Lieſter.
Linco, Lingo.
Lingeeid.
Linutinc.
Linuuiz.
Liubinc.
Liubbold.
Liubolf.
Liucrim.
Liumunt.
Liupmao, Liubman.
Liupmuot.
Liupold.
Liuppo.
Liupprant.
Liutarht.
Liutcoz.
Liutbraht.
Liuterich, Liutirihc.
Liutfrit.
Liutgis, Liutkis.
Liutkart.
Liuthart.
Liuthere.
Liutioc.
Liutker.
Liutman.
Liuto, Liutto.
Liutoloh.
Liutolt.
Liutot.
Liutprant.
Liutpret, Liutpert, Liutperth.
Liutrih.
Liutrod.
Liutuuic, Liutuuig.
Liuzo.
Lobegis.
Lobini.
Lodhari.
Logonbert.
Lohan.
Loning.
Lorentio, Lorinzo.
Ludauuic, Luduuihc.
Ludebret.
Ludemar.
Lunicholt.
Luoz.

Lupfrid.

Lupfrid.
Luſtrih.
Luro.
Luuuerat.

M.

MAcco.
Machelm, Machhelm.
Maghelm.
Madalcoz.
Madalfrid.
Madalger.
Madalkos.
Madalolt.
Madalpret, Madalpreth.
Madelzoz.
Maelchomber.
Maelruili.
Maganrat, Meginrat.
Maginho, Meinho.
Maginhun.
Mahrfrid.
Mahrolf.
Marrih.
Managolt, Manegolt, Maneglot.
Mananrat.
Mannero.
Manno, Mano.
Maruuard, Marhcuuatt, Marchuuart, Maracuuart, Marcuuatt.
Marcrat, Marcherat.
Marchire.
Marcholf.
Maſſo.
Mauuioh.
Mauuo.
Mazo.
Mecco.
Megeno.
Megilo.
Meginbold, Meinbolt.
Megincoz, Megingoz, Meingoz.
Meginhart, Mekinhart, Mekanhatt, Meinart.
Meginhelm.
Megino.
Meginolt.
Meginolf, Meinolf.
Meginpret, Meginpreht.
Meginuuarch.
Meriſon.
Merolt.
Mertin.
Meſi.
Miliz.
Milo.
Modoin.
Morinch.
Morinzan.
Moro.
Moruh, Moruo.
Muatheri, Muotheri, Mouthere.
Muato.
Muarolt.
Muninc.
Muotfrid.
Muorgis.
Muorhelm.
Muozo.
Muſugavo.

N.

NAndarat.
Nandhari, Nandhere, Nandheri.
Nandger, Nanker.
Nanthart.
Nando.
Nandolt.
Nato.
Nendinc, Nending.
Nidhard, Nidhart.
Nidker.
Nidpert.
Nippo.
Nirinpret.
Noppo.
Nordpert, Nordpreht, Nordpret.
Nordleip.
Nordmau.
Nordolo.
Notcati.
Norger.
Nothart.
Notkatt.
Noting, Notinc.
Notmanc.
Nuno.
Nuorinc.

O.

OAdalpreht, Oadalperth, Odalbert.
Oadalger, Odalger.
Oadalgis.
Oadalhart.
Oadalheri.
Oadalman.
Oadalrih, Odalric, Oadalrihc, Odalrih.
Oager.
Oalo.
Oazo.
Obrer, Opret, Operet.
Offinc.
Ofmar, Oftmar.
Ofteri.
Ohhari.
Ole.
Olleih.
Onger.
Opo.
Orehr.
Orfman.
Ortere.
Oſirih.
Oſmund.
Oſui.

Otachar,

Otachar, Otaeher, Othachar.
Otarih, Oterich.
Otcoz.
Oteram, Otram.
Otfrid.
Otger, Otket.
Otgis.
Othart.
Othelm.
Othete, Otheri.
Oti, Otih.
Otich, Otieho.
Oting.
Otini.
Otirih, Ottitih.
Otkoz.
Otleih.
Otmar, Ohtmar.
Otolf.
Otoloh.
Otolt.
Otpold.
Otpert, Otpreht, Otpret.
Oto, Odde, Ootto, Otto.
Otuuar.
Otuuieh, Otuuih, Otuuich.
Otuuin.
Oudalkart.
Ouoto.
Outbold.
Outo.
Ouuo, Ouuuo.
Ozo.

P.

PAbo.
Pald.
Paldarat.
Paldcoz.
Paldebert.
Paldeni.
Paldeuuatt.
Paldeuuin.
Paldger.
Paldhun.
Paldmunt.
Paldolf.
Paldulf.
Palduuin.
Pallo.
Palthram.
Panzleip.
Panzo.
Pataeho.
Patarih, Paterich, Patirih.
Pathelm.
Pato.
Patocho, Patucho.
Pebo.
Peir.
Penno.
Penzo.
Peſactolt, Perctolt, Perechtolt.
Peraholah.
Perahtarod.
Perahtfrid.
Perahtleih.
Perahtnad.
Perahtolf, Peratolf.
Perahtolt.
Perahtram, Peratram, Peretram, Pechtram.
Perahtro, Perahtroh.
Perahuuin.
Peranhart, Perenhart, Pernahrt, Pernhart.
Perarger.
Perchker.
Perehfrid, Perhfrid.
Perehgart.
Perehteni.
Perehtheri.
Perehterich.
Perehtolo.
Perelant.
Peremunt.
Perenbert.
Perenuuic, Pernuuic.
Perethart.
Perethelm.
Perethker, Pertger, Perithker.
Peretmar.
Peretolt.
Peretto.
Periehker, Pereker, Perihger.
Perihart.
Perniger, Pernrihc.
Perinrich.
Pernchram.
Pernelah.
Pernhelm.
Pernheri.
Pernolt.
Pernuuart.
Pero, Peroh.
Perolf.
Perrat.
Pertfred.
Pertolt.
Peruuart.
Petilo.
Petto.
Peugtidi.
Pezzer.
Pezzo.
Piecho.
Pico.
Piezi, Piezo.
Piligart.
Piligrim.
Pillune.
Pippin.
Piricho.
Piriehtilo, Pichtilo, Pirihctilo, Perihtilo.
Piſo.

Plidger, Plitket.
Plidkoz.
Plienunc, Pleonunc.
Podal.
Podololf.
Poldolf.
Pollo.
Pono.
Poppo.
Poran.
Poſſo.
Pougolf.
Preiſto.
Pronzo.
Prunnihelm.
Pruninc, Pruning.
Prunnaht, Prunnicht.
Prun, Pruno.
Prunharr.
Prunicho.
Pnunnihat.
Prunram.
Prunolf.
Puabo, Puobo.
Pukilo.
Punico.
Puocolo.
Puolo.
Purgo.
Purghart, Purcuuart, Purucuuart, Puruchart.
Purgolf.
Purichinc.
Puſto.
Puto, Puoto.
Puuo.
Puzzo.

Q.

QUillbret.

R.

RAchio.
Racholf.
Radini.
Raffolr.
Rafrid, Ragim.
Reginbald.
Reginolfo.
Ramfrid.
Rampert, Rambert, Ramptet, Rambret.
Ramuolt.
Randolf.
Rannolf.
Rantuuic.
Rapholr.
Raſolr.
Raſismi.
Raramar.
Rarbald.
Ratbold.
Ratfrid.
Ratgaer.
Ratker.
Ratgis, Ratkis.
Ratgoz, Rathcoz.
Rathart.
Rathære, Rathere, Ratheri.
Rathelm.
Ratine.
Ratinc, Ratinch.
Ratland.
Ratleich.
Rarmout.
Rato, Rathoh, Rado.
Rarolt, Rartolt.
Ratpert, Ratpret, Ratprath, Ratpreht.
Ratpoto.
Ratpure.
Razo.
Rechinolf.
Rechthart.
Recco, Reccho.
Reduuic.
Reginbern.
Reginbald.
Reginbold, Reinbold.
Reginbreht, Reginpret, Rekinpreht, Reinbreht, Reinbreth.
Reginfred, Reginfrid.
Reginger, Rekinker, Reinger.
Reginhad.
Reginhart, Rekinhart, Reganhart, Reinarnt, Rehinarht.
Reginhelm.
Reginhere, Reginheri, Reinhere.
Reginmuat.
Reginmunt.
Reginho, Regino, Regiſio.
Reginof.
Reginolt.
Reginleoz, Reinloz.
Reginpoto, Reginboto.
Reginuuar, Reginuuart, Rekinuuart.
Reginuuih.
Reginuuiz.
Rehhart.
Reccho, Reicho.
Reiſing.
Reizo.
Rekero.
Remminc.
Remint.
Renger.
Renrio.
Rerine.
Ribolf.
Ribpolr.
Richamar.
Richart, Richhart, Riehart, Rihart, Rihchart, Rihhart.
Richbeib.
Rihchet.
Rihchini, Richini, Richeni.

Rihhe-

Rihhere, Richere.
Richkis,
Richkoz, Richcoz, Rihgoz.
Richlich.
Richmund, Richmunt.
Richpert, Rihbert, Rihcpreth, Rihptcht, Rihpert.
Richuuin.
Rifine, rifuni.
Riginuuar.
Rihbern.
Rihbold, Rihcpold, Ricpold.
Rihc.
Rihcloz.
Rihchlot.
Rihfrid, Ricfrid, Rihfrit.
Rihgaer, Rihger, Ricker, Rihker.
Rihinzo.
Rihman, Ricman.
Rihnand.
Rihoh.
Riholf, Rihcolf, Ricohlf.
Ripald.
Rihram, Ricram.
Rihzog.
Ringrim, Rimgrim.
Ringolt.
Ripold.
Riutine.
Rnene.
Roh.
Roadbert, Rodbert.
Roadgelt.
Roadger.
Roadkis.
Roadmar.
Roadmunt.
Roadòlf.
Roadolt, Rodolt.
Roaduuart.
Roaduuig.
Roadhoh.
Rodouuan.
Rodouuic.
Rofrid, Rohfrid.
Rohinc.
Roholf.
Rotram.
Ruachari, Ruochere
Ruadachar.
Ruadaloh, Ruodolo.
Ruadarih, Ruadrih.
Ruadbo.
Ruadbrant.
Ruadcoz, Rudkoz.
Ruadeger, Ruadger, Raudker, Ruodeger, Ruodker, Ruodger.
Ruadhari, Ruadhere, Ruadheri, Ruodhere, Ruodhiri.
Ruadhart.
Ruadhelm.
Ruadho, Ruodho, Ruoho.
Ruadi, Ruodi.
Ruadinc, Ruadinch, Ruoding, Ruohinc.
Ruadingis.
Ruadini, Ruidini, Ruodini.
Ruadlant, Ruodelant, Ruodlant, Rudlant.
Ruadlouc, Ruodlouch, Ruoloug.
Ruadman, Ruodman.
Ruadmar.
Ruadmunt, Ruotmunt.
Ruadmuot.
Ruadolf, Ruodolf, Rudolf.
Ruadpald.
Ruadpern.
Ruadpert, Ruadpret, Ruodpert, Ruodpret, Ruopreht.
Ruadpold, Ruodpold, Ruotpolt.
Ruadpoto.
Ruadram.
Ruaduuig.
Ruaduuin.
Ruam, Ruamo, Ruom.
Ruaſtein.
Ruatho.
Rubo.
Rumolt.
Runzolf.
Ruocilman.
Ruodkanc.
Ruotkid.
Ruodleih.
Ruodnand.
Ruodoro, Ruodoroh.

S.

Sadepreht.
Sahſo, Saſſo, Shaſſo, Sazo.
Salacho, Salocho, Salucho, Saluho.
Salefret.
Salaman.
Salomon, Salmon.
Saluuuo.
Samuhel.
Sandolf.
Sanuuel.
Sarailo.
Saraman.
Saro.
Saxo.
Scalchili.
Scalcho.
Scalcoman.
Sciri.
Sconolf.
Sconrat.
Scrot.
Scrutolf, Skrutolf.
Sefrit.
Selbo.
Selbolf.
Sello.
Seliger.

Selpert.
Seluuich.
Sentper.
Sibraht.
Siccart.
Sicger, Sikger , Sikker.
Sigebert, Sigipret, Sigibert, Sikibtcht, Siki-pret.
Sigeboto, Sigebote.
Sigerat, Sigirath.
Sigibold, Sikibold.
Sigifreh, Sigiurld, Sigofrid.
Sigihalm, Sigihelm, Sichelm.
Sigihart, Sikihart.
Sigilant.
Sigileig, Sikeleihc.
Sigilo.
Sigimar.
Sigimunt.
Sigiram, Sikiram, Sigoram.
Sigirih.
Sigiuuic, Sigiuuich, Sigiuuig.
Sigiuuin, Sigeuuin , Sigoin.
Simo.
Sindarat.
Sindini.
Sindolt.
Sindpert.
Sino.
Sitili.
Sito.
Siuui.
Sizo.
Skerfolt.
Slauganzo, Slouganzo, Slougenzo.
Slougo.
Smido.
Smidirat.
Snagat.
Snelger.
Snelman.
Sneuuart.
Snuppo.
Solfan.
Sounkatt.
Spiligern, Spilinger.
Spranco.
Stacco.
Statacho, Srarcho.
Srarachfrid.
Staraolf.
Starcheti, Starhere, Starheri.
Steigunt, Sejung.
Steinhart.
Stephan, Steuan , Steuen.
Stillolf.
Striterim.
Subat.
Sueidolf.
Suin.
Suno.
Suſelin.
Suuan, Suab.
Suuabinc.
Suuabizho.
Suuabolt, Suabolt.
Suuarzilah.
Suuendolf.
Suuidker, Suihtger, Suuuitker.
Suuidirih.
Suuindpret.
Suuolinzo.
Suzzo.

T.

TAca.
Tagabreht , Tagapreht , Tagepret , Tagabrhet , Tagapret.
Tagafrid.
Tagamar.
Tagebold.
Tagirih.
Taranhart.
Taſlo, Tatto.
Teico.
Tello.
Teorolf.
Tezlof.
Thancho, Tanco.
Thanchetih.
Thancholf.
Thancmar, Thangmar.
Thanhherre.
Thanhlind.
Thraſo.
Thraſamunt.
Thraſolt.
Thegan.
Theganhart, Thegenhart
Theganhere.
Theganmar.
Theganpold, Theginpold
Thenohilo.
Thennant.
Theor, Thearho, Theoto, Thieto, Thioto.
Theotaroh.
Theotbert, Theorptehr, Thietpert , The-pret.
Theotchan, Thiorcanc.
Theotelant, Thodilaut, Thiodalant.
Theofrid, Thiatfrid, Thietfrid, Thofrid.
Theotker, Theoker.
Theothad.
Theothael.
Theorali.
Theotheri, Theithere, Thiechere.
Theotherih, Theothirih, Thiotirih, Thio-rihc, Thiorich, Tieterich , Tieterihc , Tehtrich.
Theotgis, Thiotkiſt.
Theothart.
Theothun.
Theotinc, Theoring, Thiorinc, Theorinch, Thietingc , Thietinch.
Theorini , Thiotine.

Theot-

Theotman, Thiotman.
Theotmar, Tiethmar.
Theotolf, Thietolf.
Theotholoh, Thiotholohc, Theitoloh, Thieteloh.
Theodolt, Thiodolt.
Theotram, Thiottam, Theitram, Thetram.
Theotuuic.
Thidolt.
Thiedaeger.
Thienuuih.
Thieotinginht.
Thiepo.
Thiepold, Thietpold, Thiotpold.
Thiethelm, Thithelm.
Thingolt.
Thiomar.
Thiotcrim.
Timo, Thimo, Thiemo.
Tiſo, Thizo.
Tomnogo.
Toro.
Toſti.
Toto, Totto, Tuto, Tuato, Tuoto.
Totleib.
Totocho.
Tougolf, Thougolof, Tuogolf.
Toutilo.
Touuuolf.
Tuguman.
Tunach.
Tuni.
Turarn.
Trageboro.
Triucolf.
Truago, Truogo.
Truetolf, Truhtolf, Thruotolf.
Truhudheri, Thrudheri.
Trudmunt.
Thrudpett.
Truhtcoz.
Truoch.
Truotuuin.
Trutman.
Truto.
Trouko.
Thruunt.
Truutbold.

V.

Vaclibod.
Vadal.
Vadalbert, Vadalbreht.
Vaddalfrid.
Vadalger, Vadalker.
Vadalheri.
Vadalrich.
Vadilbold.
Valderu.
Vaſtolf.
Vato.
Vdaleimb.
Veltnot.
Verinker.
Vgebold.
Vielm.
Vichart.
Vlit.
Vnarg.
Vnceiz.
Vnco.
Vndabret.
Vndolf.
Undolf.
Vnen.
Vnfrid.
Vnolf.
Unpert.
Unroh.
Vnruach.
Vnſtrut.
Unuoraht.
Vnuualz.
Vnuuan.
Vodal.
Vodalbert.
Vodalger.
Vodalrich, Vodilrich, Vodalrihc, Vuodalrich.
Vodilioz.
Vodolez.
Vogo.
Volchard.
Volcmar.
Voluil.
Vothuuin.
Votilo, Vtilo,
Voto, Vto, Vtto.
Vozo, Vzzo.
Vrolf.
Vrſinat.
Vrio.
Vſſo.
Vtinheim.
Vulrat.
Vulrich.

Vu.

Vvaceleiph.
Vuachar.
Vuacarolf.
Vuachere, vuachiri.
Vuacho, vuahcho.
Vuading.
Vuadio.
Vuago.
Vuagulf.
Vuaido.
Vualah.
Vualafrid.
Vualaicho, Vualach, Vualaiho, Vualahicho.
Vualarih.
Vualdbert, Vualdpret, Vualtpreht.
Vualtfrid, Vualtifrid.

Vualdger, Vualdgaer.
Vualdhart.
Vualdhere, Vualtheri.
Vualdman.
Vualdo, Vualto.
Vualdrad.
Vualdram, Vualdhram.
Vualdrih, Vualtric.
Vuallo.
Vuallod.
Vualrauin.
Vualtan, Vualtant.
Vualteloh.
Vualteni.
Vualrolf.
Vuanathere.
Vuanbret.
Vuandi.
Vuanger.
Vuanig.
Vuanilo.
Vuaninc.
Vuano.
Vuantalmar.
Vuarger.
Vuarinbert.
Vuarnulf.
Vuarmunt.
Vuarmuot.
Vuatto, Vuaratto.
Vuatleib.
Vuatto, Vuazo.
Vuecel, Vuecil.
Vueglenzo.
Vueidiman, Vueideman.
Vueiſheri.
Vuelant.
Vuelf.
Vuelfart.
Vuentil.
Vuendilrieh, Vuentilrih, Vuentilrihc.
Vuendirih.
Vuenilo.
Vueolant.
Vueololf.
Vuerant, Vueriant.
Vuerdo.
Vuerdolf.
Vuerihart.
Vuerilant.
Vuerimunt.
Vuerin, Vuerni.
Vuerinbald.
Vuerinbolt.
Vuerinboul.
Vuerinbreht, Vuerinbraht, Vuerimbert, Vuerinpret, Vuerinpreht.
Vueringis.
Vuerinhari, Vuerinhere, Vuernhere, Vuerhere.
Vuerinnolt.
Vuetti.
Vuialant, Vuielant, Vuiolant.
Vuialber.
Vuiehart, Vuichhart, Vuigart, Vuighart.
Vuichelin.
Vuiehelm.
Vuicger, Vuichger, Vuigher.
Vuichere, Vuichiri, Vuichete.
Vuiching.
Vuichpreht.
Vuichram, Vuicram.
Vuicili.
Vuieman, Vuigman, Vuinman.
Vuico, Vuicho, Vuigo.
Vuielrat.
Vuihfrid.
Vuigent.
Vuignant.
Vuigo.
Vuigolf.
Vuillibald.
Vuillibert.
Vuillibold, Vuillipold.
Vuilliboto.
Vuillicane.
Vuillifrid.
Vuilligis.
Vuillihart, Vuillehart, Vuillohart.
Vuillihelm, Vuillehelm, Vuilhelm.
Vuilliheri.
Vuillihoh.
Vuillimunt.
Vuillinant.
Vvuilliram, Vuilleram.
Vuilliric, Vuillerihc.
Vuillold.
Vuillof, Vuillof.
Vuilman.
Vuilltilt.
Vuilo.
Vuimar.
Vuini.
Vuinid.
Vuinibald.
Vuinidolf.
Vuinidolt.
Vuiniger.
Vuinikis
Vuinihart, Vuinehart.
Vuinihheri.
Vuiniman, Vuineman.
Vuinemar.
Vuinemunt.
Vuinipreht.
Vuiniram, Vuineram.
Vuinitheri, Vuinithiri, Vuinthiri.
Vuinizo.
Vuinterhere.
Vuipald.
Vuipract.
Vuirant, Vuirent, Vuirint, Vuiront.
Vuirdin.

Vuirdinc.
Vuirnhart.
Vuiſegoz.
Vuiſerich, Vuiſerihc, Vuiſirihc.
Vuitaram.
Vuitbert, Vuitpret.
Vuitfrid.
Vuitheri.
Vuitichint, Vuidukind.
Vuitigauuo, Vuitigauo, Vuitigouuo.
Vuitili.
Vuito, Vuyto.
Vuitold.
Vuitolf.
Vuitroh.
Vuoſceiz.
Vuoſcoz.
Vuoſdrg.
Vuoſhart.
Vuoſnand.
Vuoſſo.
Vuotolt.
Vuolafrid, Vuolfrid.
Vuolahmunt.
Vuolaram.
Vuoldpret.
Vuoldrham.
Vuoleman.
Vuoleram.
Vuolfcrim.
Vuolfdregi, Vuolfdrigi, Vuolfdreki, Vuolfdrige.
Vuolfrid.
Vuolfgan, Vuolfang, Vuolfkanc, Vuolfkang.
Vuolfget, Vuolfker, Vuolfgær, Vuolfkeri.
Vuolfgis.
Vuolfgoz.
Vuolfhach.
Vuolfhad.
Vuolfhelm.
Vuolfhart.
Vuolfheri, Vuolfhari.
Vuolfho, Vuolfhoh.
Vuolfhun.
Vuolfine.
Vuolffleoz, Vuolflioz.
Vuolfinan.
Vuolfmar.
Vuolfmunt.
Vuolfmuot.
Vuolfnand.
Vuolfolt.
Vuolfpald.
Vuolfpero.
Vuolfpold.
Vuolfprant.
Vuolfpuot.
Vuolfram, Vuolfrham, Volfharam, Vuolfarran.
Vuolfrat.
Vuolget, Vuolker, Vuoleger.
Vuolharn.
Vuolkelohc.
Vuolmar.
Vuolpern, Vuolpero.
Vuolpret.
Vuoluarich.
Vuoluarn.
Vuolueni, Vuoluene.
Vuoluinch.
Vuoluo.
Vuoluolt, Vuoluuolt.
Vuoluurat, Vuoluarat, Vuoluuerat.
Vuoluuini, Vuoluini, Vuoluoin.
Vuoluuoto.
Vuuorat.
Vuldar.
Vulderich.
Vulfrihc, Vuluirih.
Vullemar.
Vulliperto.
Vulterat.
Vunemunt.
Vurmger, Vurumger.
Vurmhete, Vurmheri.

X.

XPictan, Xpiſtan, Xriſtan.

Y.

YDalpert.
Yge.
Ymmezo.
Ymmili.
Ymmo.
Yring.
Yſanhart.
Yſinrich.

Z.

ZEito, Zeizo.
Zeizman.
Zeitmuat.
Zeizpod.
Zeizpold.
Zinlo.
Zokeno.
Zolli.
Zollo.
Zotan.
Zuco.
Zuiual.
Zuppo.

CA-

CAPUT II.

DE NOMINIBVS PROPRIIS MASCVLINIS IN ALAMANNIA CVRIENSI ET BURGVNDIONENSI.

A.

Aaron.
Abel.
Abſalon, Abſolon.
Abundus.
Acmarus.
Adalaldus.
Adalardus.
Adalbaldus.
Adalbertus, Adelpertus.
Adalchix.
Adalcrimus.
Adalgaudus, Adalgodus.
Adalgelmus.
Adalhartus.
Adalmandus.
Adalmarus.
Adalradus, Adalratus.
Adalramnus.
Adalfoab.
Adalulfus, Adalufus.
Adam.
Adebertus.
Adelmus.
Adilleodus.
Adjuror.
Ado.
Adoinus.
Adrebaldus.
Adrepertus.
Adrianus.
Adroaldus.
Agambertus.
Aganfredus.
Agaxomo.
Agemodus.
Agenelmo.
Agenus.
Agibertus.
Agilaldus.
Agilbertus.
Agimo.
Agimundus.
Aginaldus.
Agio, Ajo.
Agioaldus.
Agipertus.
Agiprandus.
Agleramnus.
Agloaldus.
Agnifredus.
Aideramus.
Ailbertus.
Airaſtus.
Airbertus.
Alaſius.
Alaricus.
Albericus.
Albinus, Alpinus, Alboinus.
Albolus.
Alcarius.
Aldo.
Aldolenus.
Aledramnus.
Alexander.
Alfredus.
Aloit.
Alparius.
Alperrus.
Alpinus.
Amabilis.
Amalbertus, Amalpertus.
Amalerius.
Amalgerius.
Amalguinus.
Amalricus, Amalrius.
Amaror.
Ambroſius.
Amelius.
Amelongus.
Andemarius.
Andreas.
Andrepertus.
Anduſtrius.
Angelmarus.
Angelbertus, Angilpertus.
Angilramnus.
Anilo.
Anno.
Anoinus.
Ansbaldus.
Anſegarius.
Anſelmus.
Anſeramus.
Anſericus.
Ansfredus.
Anshelmus.
Anſigiſus.
Anſoaldus, Anſaldus.
Anspertus.
Antenor.
Antianus.
Antonius.
Apollinaris, Apollenaris.

Appo.

Appo.
Archembertus.
Ardepertus.
Ardoicus.
Ardoinus.
Argenteus.
Arialdus.
Arideus.
Arifredus.
Arigiſus.
Arimo.
Arimodus.
Arimundus.
Ario.
Aripertus.
Armatus.
Arnaldus, Arnoald⁹.
Arrimius.
Aſculſus.
Aſedeus.
Aſo.
Aſo.
Audace.
Audagarius.
Audatrus.
Auderarus.
Auderiſi⁹, Auderiſſi⁹.
Audibilis.
Audilus, Audilius.
Audini.
Audo.
Audoaldus.
Audomarus.
Audradus.
Audulſus.
Auſilus.
Aufredus.
Auſuſus.
Auguſtus.
Auguſtinus.
Aviramnus.
Aulerius.
Aulmo.
Aunart.
Aunoaldus.
Avo.
Aurelian⁹, Arilianus.
Auſtrepertus.
Autbertus.
Autelmus.
Aurenus.
Aureramus.
Aurpaldus.
Aurringus.
Auzo.
Azo.

B.

Badicho.
Baldierius.
Baldradus.
Baldo, Baldus.
Barbarus.
Barontius.
Bartholomeus.
Barutto.
Bavo.
Beatus.
Beleſarius.
Benardus.
Benedictus.
Benignus.
Berarius.
Beremardus.
Berenardus.
Bernardus.
Bericho.
Berigianus.
Beringerius.
Bernegarius.
Berningus.
Bernnaldus.
Bero.
Beroldus.
Berſianus.
Bertharius.
Bertelandus.
Bertemundus.
Berthelmus.
Berthfredus.
Bertefuſus.
Berto.
Bertoaldus.
Bertoinus.
Bethleem.
Betto.
Blanca.
Blargildus.
Blargiſus.
Blidaldus.
Bobolenus, Boblinus.
Bonanus.
Bonarius.
Bonebulus.
Bonellus.
Bonoaldus.
Bonoſus.
Bonus, Bonnus, Bonno.
Briccius, Brictius.
Bruningus.
Bruno.
Bubo.
Burcuardus.
Buruualdus.

C

Calippius.
Calvus.
Caramannus.
Caripertus.
Carus.
Caſſianus.
Catto, Gaddo, Gatto.
Chriſtianus.
Chriſtoforus, Griſoſtoforus.
Chuonradus.

Chuſtaffus.
Clemens.
Codobertus, Cotabertus, Godopertus, Gotpertus.
Columbus.
Conſtantius.
Conſtantinus, Cuſtantinus.
Corvulus.
Cozbertus, Cozpertus, Cauzbertus, Gauſpertus, Gozpert*.
Creſcentius.
Cunipertus.
Cunzo.
Cuſtolus.

D.

DAcilus.
Dadramnus.
Dagipertus.
Dagoaldus.
Daguinus.
Daiticus.
Damianus.
Danihel.
David, Danuid.
Dazolus.
Demetrius.
Deodatus.
Deodemarius.
Deſiderius.
Deus dedit.
Dignentius.
Dignus.
Dioniſius.
Dodo.
Dodoaldus, Dodaldus.
Dodoinus.
Domigiſus.
Dominator.
Dominicus, Domnicus.
Domninus.
Domnolus.
Donatus.
Dono.
Donusdei.
Dragutius.

E.

EBeruuinus, Heberuinus.
Ebo, Hebo.
Ebolus.
Ebregaudus.
Ebroaldus, Hebroaldus.
Ebroinus, Hebroinus.
Echo.
Effrem.
Egilholfus.
Eginolfus.
Eigilo.
Eilardus.
Elenus.
Eliſardus.
Eltramnus.
Eluuinus.
Emmardus.
Enericus.
Engilbaldus, Ingilbaldus.
Engilgarius.
Engo, Ingo.
Eodo.
Eotkarius.
Epelinus.
Epiphanius.
Erchanaldus, Erchanoldus.
Erchanbodus, Ercambodus.
Erlebertus, Herlebertus.
Erlicho.
Erloinus, Herloinus.
Ermaldus, Hermoaldus.
Ermenbertus.
Ermenfredus, Ermenfritus, Hermefredus.
Ermengaudus.
Ermenholſus.
Ermenmarus.
Ermennolfus.
Ermenradus.
Ermenricus.
Ermoinus.
Eſau.
Evo.
Euraldus.
Eurardus.
Euſebius.
Exſuperatus.

F.

FArabertus.
Faroaldus.
Farulfus.
Faventius, Fahentius.
Fauſtus.
Fauſtinus.
Felix.
Filemarus, Filimarus.
Firmatus.
Flavinus.
Flenus.
Flodomarus.
Florentius.
Florinus, Floroinus.
Folcuuicus.
Folcuuinus.
Fontianus.
Formonſus.
Fortis.
Fortius.
Fragibertus.
Frambertus.
Framierius.
Framnaldus.
Frarellus.
Fredegaudus.
Fredepertus.
Fredericus.
Fredegiſus, Fridegyſus, Fretgiſus.

Fridu-

Fridubertus.
Friſius.
Frodaldus, Frodoaldus.
Frodinus, Frodoinus.
Frotbertus.
Frotgarius.
Fulcardus.
Fulcherius.
Fulchradus, Fulcradus.
Fuldoinus.
Funteianus.
Fuſcarinus.
Fuſcolus.

G.

GAbrichel.
Gaddo, Gatto, Catto.
Gaidaldus.
Gaido.
Gaidoriſſius.
Gaipertus.
Gairiſius.
Gairradus.
Gaiſulfus.
Garaldus.
Gardulfus.
Garibernus.
Gariſuſus.
Garimundus.
Garipaldus.
Garipertus.
Garuinus.
Garus.
Gaudemundus.
Gaudentianus.
Gaudentinus.
Gaudioſus.
Gaudius.
Gaufredus.
Gaugenus.
Gauſarius.
Gauſoaldus.
Gautſelmus, Gozhelmus.
Gautſinus, Gautſinius.
Gauzmarus.
Gauzuuinus, Gauzhuinus.
Gedeon.
Geminianus.
Geminus.
Georgius.
Geraldus, Giraldus.
Geratdus.
Gerbertus.
Gerhartus.
Geribaldus.
Germanus.
Gerradus.
Getramnus.
Giſbehardus.
Giſelbrandus, Giſalbrandus.
Giſemarius.
Giſemundus.
Giſepertus.
Giſlardus, Giſleardus.
Giſlarius.
Giſlebertus.
Giſledrammus, Giſledramnus.
Giſo.
Giſulfus.
Giuardus.
Godofredus, Cotefridus.
Godemarius.
Godolbertus.
Godulfus.
Gomedeus.
Gorharius, Gottharius.
Gouulfus.
Gramandus.
Graſulfus.
Gregorius.
Grimaldus, Grimoaldus.
Grimbaldus.
Grimuinus.
Grinepertus.
Griſeliſius, Griſelliſſius.
Gumbaldus, Gumpaldus.
Gumoaldus.
Gundbernus.
Gundefredus.
Gundelaſius.
Gundepertus, Gundbertus.
Gundo.
Gundoldus.
Gunipert⁹, Gunpert⁹, Gumpert⁹.
Guntarius.
Guntelmus.
Gunteramus.

H.

HAdapertus, Hadebertus.
Haimo, Heimo.
Halaquinus.
Hardoenus.
Hardouus.
Hardradus.
Haregarius.
Haribrantus.
Hartbertus.
Hartgarius.
Heiſtaldus.
Helferichus.
Helias.
Helidoldus.
Hello.
Helmoinus.
Helmoradus.
Hemnogius.
Hereticus.
Herfo.
Heribertus.
Hericus.
Herlebertus.
Hermedeus.
Hermefredus.
Hermenpertus.

Hermoaldus.
Heroldus, Heroaldus.
Hieronimus.
Hildebertus, Hiltepertus, Ildepertus.
Hildebrandus.
Hildegaudus, Hiltegaudus.
Hildelaicus.
Hildolfus.
Hiltepaldus, Ildepaldus.
Himmo.
Hirminmarus.
Hiſinbaldus.
Hitto.
Hodilardus.
Honoratus.
Honorius.
Hoto.
Hroadolfus.
Hrothardus.
Hrorholdus.
Hucbertus.
Hudo.
Humbertus.
Hunfanger.
Hunfridꝰ,Humfridꝰ,
Hunlaifus.
Hupertus.
Hupoldus.

I.

Iacobus.
Ianuarius.
Ieſunave.
Ildegarius.
Ildendſius.
Ildoinus.
Imelpertus.
Imenaldus.
Immolarus.
Ingibertus.
Ingilbaldus, Engilbaldus.
Ingilbertus.
Ingilo.
Ingilramnus.
Inginaldus.
Ingo, Engo.
Innocentius.
Inſarius.
Iobius.
Iobutio.
Iohannes.
Iohannacis.
Ionathan, Ionathas.
Ioſephus.
Iovianus, Iuuianus.
Irmegauſus.
Iſaac.
Iſendeus.
Iſingaudus.
Iſnardus.
Iulius.
Iulianus.
Iuo.
Iuſtinus.
Iuſtinianus.
Iuſtolfus.
Iuventius, Ioventius.

K.

Kerhardus.
Kislaus.

L.

Lætus.
Lampertus, Lanpertus.
Lantbertus.
Lamiſius.
Landamarus.
Landefredus, Landifritus.
Lando.
Landolinus.
Landuinus.
Launepertus.
Laurentius.
Laurentinus.
Lazarus.
Leo.
Leobarbus, Leobardus.
Leopertus.
Leonracis.
Leontinus.
Leoraldus.
Leutgarius.
Leuthardꝰ,Liuthardꝰ, Liuthartꝰ.
Liſolfus.
Litorius.
Litramnus.
Liudepertus.
Liudoaldus.
Liudulfus.
Liutharius, Liutarius.
Liutefridus.
Liuto.
Liutoldus.
Liutpertus.
Lonicho.
Lucellus.
Lucerius.
Luituinus.
Lupedeo.
Lnpentius.
Lupicinus.
Lupoaldus.
Lupus.

M.

Macharius.
Machinarius.
Macus.
Madalgarius.
Madalvvinus.
Maganardus.
Maganhatius, Magenarius.
Magemfredus.
Magirinus, Magerinus.
Magnipertus, Magipertus.

Magnus.

Magnus.
Mainus.
Mainuuarcus.
Majorinus.
Maiſmodus.
Maniſtirus.
Manipertus.
Marcellinus.
Marcfredus.
Marcradus.
Marcus.
Marcuuardus.
Marifredus.
Marinus.
Marquinus.
Marrinus.
Maſtalus.
Mathfridus.
Matlebertus.
Maurellus.
Maurenrius.
Mauricius, Maricius, Maurice.
Maurus.
Mazedus.
Maximus.
Meginarius, Meginharius.
Meleſus.
Mengolus.
Mercurius.
Merolrus.
Milianus.
Miniſterianus.
Milo.
Mito.
Mizo.
Morbertus.
Moyſen.
Munifredus.

N.

Nanzo.
Natalis.
Nauto.
Nazarius.
Nectarius.
Nennus.
Nicodemus.
Nihardus.
Nivo.
Nonnoſus.
Nordbertus, Nortepertus.
Notingus.

O.

Odacrus.
Odalricus, Odulricus.
Odilulfus.
Oſtmarus.
Oliſius.
Opilio.
Oprarns.
Oſmundus.
Otbaldus.
Otelmarus.
Otgarius.
Otlehardus.
Otramnus.
Otto, Odo, Hoto.

P.

Pacificus.
Parchualis.
Paſchalis.
Paſſivus.
Patilo.
Paulicius.
Paulinus.
Paulus.
Peredeo.
Perialdus.
Perinharius.
Petnoldus.
Peroaldus.
Pethrharius.
Perhtrihus.
Perſus.
Perſianus.
Petrus.
Pettonacis.
Piccius.
Placidus.
Plenus.
Popus.
Poſſulfus.
Poto.
Potilo.
Poſſo, Pozo.
Prajectus.
Præſtantius, Præſtanzo.
Primorius.
Probus.
Provinus.
Projectus.
Pruningus.
Purchardus.
Puricio.
Puzennus.

Q.

Quintus.
Quintianus.
Quintillius.
Quintilianus.

R.

Raceo, Recho.
Radaldus.
Rado, Rato.
Radoinus, Raduinus.
Raganardus, Ragenardus, Raginardus.
Raganbaldus.
Raganbertus.
Ragembodus.
Ragemfredus.
Ragenarius.
Ragenholdus.

Raginaldus.
Raginpaldus, Ragibaldus.
Ragibertus, Ragipertus.
Raidulfus.
Raino.
Rambertus.
Raſpertus.
Ratbaldus.
Ratelmus.
Ratgildus.
Ratgiſus, Rotgiſus.
Ratpertus, Radepertus, Ratbertus, Rotpertus.
Rato, Rado.
Ravengarius.
Recco, Recho, Racco.
Rectugus.
Reginbaldus.
Reginbertus.
Reginfredus.
Reginhardus.
Remedius.
Remegiſus.
Revogatus.
Richardus, Ricardus.
Richelmus, Rihelmus.
Richinzo.
Ricpertus, Rihpertus.
Rimpertus.
Rinlurius.
Riquinus.
Rodaldus, Rodoaldus.
Rodematius.
Rodemundus.
Roderadus.
Roderìcus.
Rodingus.
Rodoraucus.
Rodouuiniſus, Roduinus.
Rodulfus.
Romanus.
Romolus.
Rorgus.
Rothatrus.
Rotchildus.
Rotgarius, Rothgarius, Rotcarius, Rotgerius.
Rotgiſus, Ratgiſus.
Rotgrimo.
Rotpertus, Rothbertus, Ratpertus, Ruadpertus.
Rotprandus.
Rubinus.
Rugo.
Rumoldus, Rumoaldus.
Ruodelandus.
Ruoihmanus.
Ruſticus.
Ruſticianus.
Ruumbertus.

S.

SAbbatius.
Sadragarius.
Saifardus.
Saifedenus.
Salomon.
Samuhel.
Sanarius.
Sanctolus.
Saramannus.
Saruinus.
Sauaricus.
Saxuous.
Scalcho.
Scolaſticus.
Secundus.
Secundinus.
Sedulius.
Senator.
Senoaldus.
Seraphini.
Seuetus.
Sichelmus.
Sidrac.
Sigifredus.
Sigilaus, Sigilauus.
Sigimarius, Sigemarus.
Sigipertus.
Sigiprandus.
Sigletamnus.
Sigoaldus, Sigualdus.
Sigoious, Siguinus.
Silvanus.
Silveſter.
Simeon.
Simpertus.
Simplicius.
Sindehandus.
Sindulfus.
Sieloinus.
Siſtemarius.
Solvanus.
Stabilis.
Stadaldus.
Stadalpertus, Stadelpertus, Stadeperus.
Stargolfus.
Statolus.
Stephanus, Stefanus.
Statarius, Stradarius.
Strato.
Sraucgiſus.
Suaipertus.
Suavius.
Sundo.
Superantius.
Suſannus.

T.

TAlaſius.
Tauca.
Tato.
Teodaldus.
Teodelabius.
Teodemarius, Thietmarus.

Teode-

Teodemundus.
Teodepertus.
Teoderadus.
Teodericus, Theotericus.
Teoderiſius.
Theodignus.
Teodo, Theoto, Thieto, Todo, Toto.
Teodolfus, Teotulffus.
Teodoinus.
Teodomus.
Teodorus.
Teopertus.
Teotardus.
Teoterius.
Theorgaudus, Theutgaudus.
Theorgrimus, Teotcrimus, Teutcrimus.
Theotinus.
Theutarius.
Thomas, tomas.
Tertiolus.
Teufredus.
Teutpaldus.
Teutilo, Tiberius, Thiperius.
Toto, Todo, Teuto.
Totila.
Thruſo, Thriuſo.
Trutgaudus, Trutguudus.
Turingus.
Turpengus.

V.

Valentius.
Valentinus.
Valerius.
Valerianus.
Venerandus.
Venerius.
Venurianus.
Victor.
Victorinus.
Vigilius.
Vigilantius.
Vincentius.
Vindemialis.
Vindepertus.
Vitus.
Virulus.
Vitalis.
Virabilis.
Viralianus.
Viventius.
Vndolfus.
Vnicnus.
Vnroeus.
Vodalherius.
Vrſus.
Vrſacius, Vrſarcius.
Vrſemarius.
Vrſieinus.
Vrſingus.
Vſingus.
Vtto.

Vu.

Vvagulfus.
Vualafredus, Vualahfredus.
Vualahus.
Vualcarius.
Vualcaudus.
Vualdiricus, Vualdricus.
Vualdo.
Vualmarius.
Vualtarius, Vualtharius.
Vualthelmus.
Vualtpertus, Vualpertus.
Vualthramus, Vualdramnus.
Vualloth.
Vuanbaldus.
Vuandarieus.
Vuandrierius.
Vuaningus.
Vuanilo.
Vuanſſo.
Vuaratto.
Vuarinbertus.
Vuarinus.
Vuarnegauſus.
Vuarnepertus.
Vuarno.
Vuerinbertus.
Vuerinharius, Vuernarius.
Vuerulfus.
Vuiehardus.
Vuicpaldus.
Vuigo.
Vuigradus.
Vuilla.
Vuillibertus, Vuilipertus.
Vuillihartus, Vuilehardus.
Vuillihelmus, Vuillelmus.
Vuillimannus.
Vuillimarus, Vuilmarus.
Vuineauſus.
Vuinidolfus.
Vuinifredus.
Vuinigiſus.
Vuinipaldus.
Vuinirhertus.
Vuipaldus.
Vuitcarius.
Vuiteratus, Vuitradus.
Vuitlaicus.
Vuito.
Vuitramnus.
Vuolfaldus.
Vulfingus.
Vulfinus.
Vulfhardus.
Vulforacus, Vulforaus.
Vulmarus.
Vultegiſus.
Vultpertus.
Vuolfhelmus.
Vuolframmus,, Vulframnus.

Vuol-

Vuolpertus, Vulpertus.
Vuoluoinus.
Vuotdannus.

Y.

YMmo.
Ymnus.

Z.

ZAchatias.
Zacheus.
Zino.
Zogono, id eſt Chriſtianus.
Zoppo, Zuppo.

CAPUT III.

DE NOMINIBVS PROPRIIS FEMININIS IN ALAMANNIA TEVTONICA.

A.

ABa.
Abarhilt, Abethilt, Abithilt.
Abezuuib.
Ada.
Adal, Adala.
Adalben.
Adalbrinc, Adalbrin, Adalpirin.
Adalbrun.
Adalbuch.
Adalcart, Adalgart, Adalkart.
Adalchon.
Adaldech, Adaldek.
Adaldiu, Adaldiuu, Adaldhiu.
Adaldmot.
Adalfrit.
Adalgik.
Adalgis.
Adalheid.
Adalheim.
Adalheint.
Adalhilt, Adalcilt.
Adalinta.
Adallind.
Adalleiz.
Adalliub.
Adalog, Adaillog.
Adalni, Adalniu.
Adalpuruc, Adalpurug, Adalburg, Adalburuc.
Adalrat.
Adalruod.
Adalſada.
Adalſind.
Adaſuuit.
Adaluuar.
Adaluui.
Adaluuib.
Adaluuic, Adaluuich, Adaluuig, Adaluuih, Adaluuihi.
Adaluuiſ.
Adalſuuith.
Adaluuiz.
Adelene.
Adelthrud.
Adepurc.
Adtha.
Agana.
Agneſa.
Alachilt.
Alagund, Alahcund.
Alabilt.
Alahſind.
Alaliub.
Alaruna.
Alaſſind.
Alba.
Albacunt, Albagund, Albegund.
Albe.
Albine.
Albolt.
Albund.
Albheid.
Albrich.
Albſind, Alpſind.
Alburg.
Alderit.
Alekeruuich.
Alfsuind.
Alle.
Alluc.
Alphilt.
Alpdrud.
Altegund.
Altgart, Altchart.
Altcart.
Altebrig, Altepric.
Altilind.
Altſind.
Amaldrud.
Amallind.
Amalrat, Amulrat.
Amalſin.
Amalthruth.
Amulberg.
Amulburg.
Anaualt.
Anna.
Anshilt.
Anſpirc, anſpric.
Anſteig.
Anſtrat.
Anthuge, Anſthugi.
Apa.

Arbirn.

Arbitn.
Athun.
Aſa.
Aslind.
Aſpirin.
Aſquid.
Athalhurug.
Atha, Atta.
Athala.
Atilifil.
Atudachuond.
Aua, Auu.
Averhilt.
Azela.

B.

BAha, Baua.
Balſind.
Berahtheth.
Berehtrat, Bethtrat.
Berahtrud, Berthdrud.
Berhath, Berhta, Berata, Betchta.
Berinſuith.
Bernlind, Berehlind, Berilind.
Bernſuith, Betnſuuith.
Betolog.
Berrani.
Berratgund.
Berhtgatt.
Berthild.
Bertſuuith.
Bia, Biia.
Bieta.
Bilegatt, Bilikart, Blidkart, Blidcart
Bilidrud, Blidrud.
Birin.
Brigid.
Brunfrid.
Brunkilt.
Butichine,

C.

CAttud.
Gaſtrat.
Ceizila.
Cello, Ceizlind.
Cetburcch.
Cheba.
Chotenza.
Chunca, Chunza.
Chunibric.
Chunibruch.
Chunidrud.
Chunigund, Chunicund.
Chuniptet.
Chunzin.
Cilia, Cilina.
Cliſmuot, Cliſmot, Cliſmuot.
Coldbirig, Coldptic.
Coldine.
Coma.
Comedrud, Comitrud.
Comela.
Comiſind.
Cooſſind. Coozſind.
Cootlind, Cotilind, Cotalind.
Cotaſind.
Coteni, Cotini.
Cotesdiu, Coteſthiu, Coteſtiu.
Coteuuat.
Cotta.
Couuetih.
Cozdrud.
Cozniu.
Cozolt.
Cozpric.
Cozuuib.
Crimhere.
Crimhilt, Criemhilt.
Chriſtin.
Cululant.
Cumpold.
Cundarat, Cunderat.
Cundfrit.
Cundheri.
Cundhilt.
Cundine, Cundene.
Cunding.
Cundleib.
Cundlind.
Cundpiric.
Cunduni.
Cundſint, Cuntſind.
Cunduuar.
Cunſnit.
Cunza, Cunca.
Cuota, Cuata.
Cuotarat, Cuoterat.
Cuetchind.
Cuotila.
Cuotpret.
Cuotuuina.
Cyſala.
Cyſilſind.

D.

DEganhilt.
Deitila.
Deoſind.
Detula.
Diata.
Dietgund.
Dietprich.
Dihotrud.
Diothilt.
Dimuot.
Dingunda.
Diutta.
Driuuua.
Drudhilt.
Drudhoh.
Drudmunt.
Drudpreht, Drudptet.

Druſun.
Duirra.
Duoda.

E.

EBerlind.
Ecebrut.
Echanburc.
Ekkeburg, Ecceburg, Eckebnruc, Ecgiburc, Egkeborg, Egiburc, Ekkebutch, Ekkeburc, Eckipurc, Egiburc.
Edilla.
Edillied.
Egguſta.
Egilind.
Egina, Eginun, Ekina
Eiga.
Eila.
Eilid.
Eilſuind.
Eluui.
Eilſuith.
Einrih.
Einſuuid.
Ekkidruda.
Ekthrud.
Ekkileih.
Ekſuith.
Elehilt, Ellenhild.
Ellenheid.
Ellenſind.
Eliſind.
Elia.
Elidpirch.
Elina.
Ellenbold.
Ellinbric.
Ellinburc, Ellenbutc, Ellinpure, Ellanpurc, Elanpuruc.
Ellingart, Ellinuuart.
Elinis.
Ellinſuind.
Eliſabeth.
Eliſint.
Eliſmo.
Elindrud.
Emdrud.
Emheid.
Emhilt, Emmilt.
Emia.
Emma.
Emiſa.
Enburc.
Encheelub.
Enda.
Endrud.
Endhrud.
Engila.
Engilbold, Enkilbold.
Engilbirg, Engilbric, Engilbrich, Engilpiric, Engilbirit, Engilberc.
Engilburc, Engilbruc, Engilpurg.
Engildiu, Engildio.
Engildrud, Engildrut, Engildurd.
Engilfrit, Engelurit.
Engilgart, Engilcart.
Engilger, Engilker.
Engilheid.
Engilhere.
Engilhilt, Engihilt.
Engilmuat, Engelmuor, Engilmot.
Engilmund.
Engilome.
Engilpthet.
Engilrat, Enkilrat.
Engilrih.
Engilſind, Enkilſind.
Engiluuib.
Engiluuic.
Engiſnuot.
Engiza.
Enzela.
Eramburg.
Erchana.
Erchanhilt, Erchinhilt.
Erchanmot, Erchanmuat.
Erchanpric.
Erchanrat.
Erchanſind.
Erchena.
Erchendrud.
Ercheneid.
Ereſnit.
Erferat.
Erflind.
Erlene, erlini, erleni.
Erlhild.
Erich.
Erliud, etlieb.
Ermenlind, Ermellint.
Ermingart.
Erminburg.
Erminſind, Erminſindi.
Errige.
Eta.
Etich.
Ettila.
Eva.
Euarhild.

F.

FAslind.
Faſta.
Faſtarat.
Faſtburc, Faſpurc.
Feginhilt.
Felhin.
Filhid.
Filla.
Flois.
Flotaſind.
Folchili.
Folchlind.
Folcſind, Folchſind.
Folcſuith, Folcſuuith, Folkſuith, Folſuith.
Folcuuic.

Folmuot.

Folmuot.
Folrat.
Folchuuar.
Frecholt.
Frenkin.
Freumot.
Freuuibilt.
Freuuimunt.
Freuuirat, Freuuerat.
Fricundo.
Frida, Frita.
Fridaburg.
Fridagart, Fridikart, Fridecart, Fridigart.
Fridelind, Fridilind.
Frideburg, Frideburc, Fridiburc, Fridaburuc, Frithaburg.
Fridehelm.
Fridehere.
Friderat.
Friderun, Fridorun, Fritharun, Fridurun.
Fridilind.
Fridiliuba.
Fridine, Fridini, Frideni, Ftidiniu, Friduni.
Fridthiri.
Frihgunt.
Frila.
Frituuiſ.
Frouuilt.
Frumolt.
Fruniu.
Fuarhild.

G.

GAganuuart.
Gaſtart.
Gebilind.
Geila.
Geilſind.
Geiluuich.
Geiluuird.
Gelduni.
Gelmod.
Gelunda.
Genia.
Gepa.
Gerberg, Gerbirt.
Gerbruo.
Gerenta.
Gerine, Gerene.
Gerhilt, Gerhild.
Gerlind.
Gerleip.
Germunt.
Gerniu.
Gerſind.
Gerſuuith, Gerſuith.
Gerthruth, Gerdrud
Geruuentila.
Geſa, Geza.
Geſtlind.
Geua.
Gezuuib.
Tom. II.
Giſa.
Gitabric.
Giſala, Gisla.
Giſalmuot.
Giſelburc.
Giſelhere, Giſalheri.
Giſilſind.
Gliſma.
Gliſmot.
Gomadrud, Gomedrud, Gomodrud.
Goradrud.
Gotalind, Gottelind, Gotlint.
Gotaſilt.
Gotaſind.
Grimbilt, Grimhilte.
Guadalſada.
Gunderaht, Gundatat, Gunderada, Gunderat, Gundrada.
Gundine.
Gundpiric, Guntbric.
Gunza.
Guota, Guoto.
Guterun.

H.

HAba.
Hacecha.
Hadaloug.
Hadaburc, Hadeburg.
Hadelburc.
Hademuot.
Haia.
Haiburch.
Haldinſin.
Hamedhec.
Hamithioh.
Harterat, Hartarat.
Hashilt.
Haslind.
Hatha.
Hathamod, Hadamuot.
Hatuuig, Hathuui, Hathuuui, Haduui.
Hazechint.
Hedepurg.
Hegana.
Heidini.
Heilburc, Heilpurc, Heilburh.
Heildrud.
Heilgart, Heilkart.
Heilmunt.
Heilrat.
Heilſint, Heilſind.
Heiluuic.
Heima.
Heimila.
Hekeburc.
Helemlog.
Helen.
Heleſint.
Helidine.
Helidlind.
Helidniu.

Helidor.
Helinger.
Heliuuih.
Helchart, Helkart.
Helli.
Hellibrug.
Helmſuuith, Helemſuuith.
Heluuic,
Hemhilt.
Hemma.
Hendrud.
Hengilrat.
Henhart.
Hercha.
Hereloup.
Heribert.
Heribold.
Heriburg, Heriburc,
Heribirch, Heribiric.
Herigund.
Herilind.
Heriſind, Heriſint.
Hetiſuuith.
Hermenrat.
Herminburch.
Heroſta.
Hertine.
Hildigart, Hildilgart, Hildilguart, Hildiuuart.
Hildilind.
Hildimod.
Hildiſuuid, Hildiſuuith.
Hiltrud, Hiltrut, Hildruth.
Hilt, Hilta.
Hiltebolt.
Hiltelind.
Hilterat, Hiltrat, Hiltrat.
Hildirat.
Hiltheid.
Hilteuuib.
Hiltiburch, Hiltiburg, Hiltipurt, Hiltipurc, Hiltebruch, Hildiburc, Hiltiburch, Hiltiburuc, Hilteburc, Hildipuruc.
Hiltibrich, Hiltibirc, Hiltibric, Hiltibirig, Hildibirg.
Hiltidiu, Hiltithiu, Hiltethiu, Hiltidhiu.
Hiltikart.
Hiltigunt, Hildigunda.
Hiltila.
Hiltilid, Hiltilind.
Hiltimunt.
Hiltinee.
Hiltipret.
Hiltipric.
Hiltiſind.
Hiltiuuart, Hildiuuara.
Himildrud, Hilmildrud.
Hirburc.
Hirminuuic.
Hirminſind.
Hisburg.
Hislind.
Hitila.
Hitta.
Hizela.
Hoburg.
Holcuuiſind.
Holog.
Horindil.
Hoſuuith.
Hotnihu.
Hortrudh.
Hruadigart.
Hruodſuuid.
Hugeſin, Hugeſind, Hugiſind, Huguſind.
Hugila.
Hugirat.
Humburg.
Hunaca, Huneka, Hunuca.
Hunhilt.
Hunkis.
Huoching.
Huodilſind.
Huſeburg.

I.

IBo.
Iburc, Iburuc.
Ida.
Idaburch.
Iema.
Ihlitbrith.
Ilrikart, Ilhegart.
Imiza.
Imma.
Imuuich.
Iob.
Irimbrig, Irinbric.
Irmburg, Irnburg, Irburg.
Irimbruc, Irimburg, Irimburuc.
Irmina.
Irminbiric, Irminburg, Irminburuc.
Irmindiu.
Irmingart, Irminkart.
Irmingund.
Irminhilt, Irminkelt.
Irminrat.
Irminſind.
Irminuuat.
Iſanburg, Iſanburug.
Iſanbirg, Iſanbirc, Iſanpirihc.
Iſangart, Iſenkart.
Iſanbere.
Iſanhilt.
Ita.
Itaros.
Itaroht.
Itis.
Itisburg, Itisburc.
Iudit, Iuditta, Iuthitta, Iudenta, Iudinta.
Iunzela.
Iuro, Ioto.
Iuzuuib.

K.

KEbedrud.
Kebehilt.
Kebero.
Kebeilt.
Kebene, Kebini, Kebine.
Keila.
Keilſind.
Keiluuih.
Kepa.
Kerbirn.
Kerbold.
Kerbirg, Kerbirih, Kerpric, Kerbrig, Kerbrich, Kerbric, Kerpirihc.
Kerburch, Kerburg, Kerbrug.
Kerhart.
Kerhilt.
Kerhuge.
Kerlind.
Kermunt.
Kerni, Kerniu, Kerniua.
Kertat.
Kerſind.
Keruui, Keruuic.
Keſtin.
Keylrat.
Keza.
Kilint.
Kiſa, Kyſa, Kiſala.
Kiſalbiric, Kitalbric.
Kiſaldrud, Kiſuldrud, Kiſildruth.
Kiſalhilt, Kiſilhilt.
Kiſilmot, Kiſilmuot.
Kiſitta.
Kliſima.
Kliſmuot, Kiliſmuot.
Krimhilt.
Kriſa.
Kuatila.
Kunderat.
Kundlind.
Kunigart.

L.

LAntſcild.
Lantſind.
Lantſuith, Lantſuuith.
Lantine.
Lantolt.
Leota.
Lieſbrun.
Lia.
Liba.
Liezeburch.
Lina.
Linuuiz.
Lipdrud.
Liuberaga.
Liutheru.
Lubine, Lubinei.
Liubirat.
Leubita.
Liublind.
Liubmu.
Liubrich, Liubirih.
Liubſind, Lipſind, Liupſind.
Liuduui.
Liuphilt.
Liupmot, Liupmuot.
Liuta, Liota.
Liutberga, Liutpirga, Liutpiric, Liutpric.
Liutburg, Liutpurc.
Liuterat.
Liutgart, Liudgert, Liudkart.
Liuthad.
Liutheid.
Liuthete.
Liuthilt, Litthilt.
Liutine, Liutini.
Liutmod.
Liutſind, Liuhtſind.
Lupeli.
Luſſind.
Luzela.

M.

MAalbric.
Madabiric.
Madahilt, Madalhilt.
Madalbirg.
Maganes.
Maganza.
Magin.
Magrih.
Mahaldrud.
Margund, Mathgund.
Maracholt.
Marahſind.
Math.
Mathilt, Mahthilt.
Magina.
Meginpurch, Meinburg.
Megindrud, Meinthrud.
Meginfrid.
Megingund.
Meginhilt, Meinhilt.
Meginrat.
Merabind.
Meridrud, Merithrud.
Merigart.
Merihilt, Merehilt.
Meriſind.
Meriſuuith.
Mezhilt.
Milburch.
Mia.
Mima.
Mina.
Munigund.
Muniſind.
Muota, Muata, Moata.
Muotine, Moutine.

Muorliup.
Myoza.

N.

NAmetele.
Nana.
Nendine.
Niurat.
Note.
Notiliub.
Nuata, Nuota.

O.

OAdallind.
Odaë.
Odalhilt.
Odelib.
Oduui.
Olismod.
Onhild.
Oni.
Onnere.
Ottem.
Ortleob, Ortleip.
Osburg, Ospurc.
Osbirin, Ospirn, Ospirin.
Oſta.
Otgild.
Otarat, Oterat.
Otcund.
Otgilt.
Othelen.
Othere.
Otila.
Otine.
Otiric.
Otkilt, Otkelt.
Otkis.
Otlind.
Otmunt.
Otpirc, Otprig.
Otpurg, Otpurug.
Otſind.
Otrud, Othrud.
Otſuuith.
Otta, Ottcha.
Ottuuic.
Oudaluric.

P.

PAba.
Pachilt.
Paldarat.
Paldarich.
Paldhere.
Paldhilt.
Paldolt.
Paldſipd.
Palma.
Palthruth, Paldrud.
Pantarat.
Patild, Patthilt, Patihilt, Patthilt.
Pazmuot.
Pazuuil.
Pecchilt, Pechilt, Pechit.
Pegirin, Pegiri.
Pehralind.
Penza.
Peradcund, Peratcund, Perahatcund, Peratgund, Perahtgund, Petechcunt, Perethcund.
Peradlind, Peratlind, Perelind, Peridlind, Perlint.
Perahni.
Perahtarat, Petattat, Petittat, Perehterat, Perchterat, Perſterat, Perehtrat.
Perahtuuiz.
Perahtkart, Peratcatt, Perhtkart, Petcart, Perehkart.
Perana.
Perangart.
Peratſrit.
Perathculind.
Peratſind, Peraſſind, Peraſind, Perechſint, Perenſind, Periſind.
Percliup.
Perebſuind.
Perechliuot.
Percliup.
Perehteni.
Perehehilt, Perthilt.
Perehtheid, Peretheid, Peththeid.
Perrha, Perchta, Peretha, Peteſta, Petechta, Perhtta, Perahta.
Perthdrud, Petihtrud.
Pernſuid, Perenſuuith.
Peza, Pezela.
Piccho.
Pilde.
Pirin, Pirina, Pirinna.
Piliza.
Pliddrud, Plithtud, Pilidrud, Piledrud.
Plidhilt, Plidhil, Pilihilt, Piliilt.
Plidkart, Plidgart, Pilegart, Piligart.
Plidmoot, Plidmuot.
Pliderat, Pilerat.
Pluoma.
Polla.
Porinlind.
Portnin.
Pruna, Brunin.
Prunihild, Prunnild.
Purgarat, Purgerat.
Purhlind, Purglinda.
Purigund.
Purinniu.
Purucca.

R.

RAchel, Racheil.
Rachilt.
Raganuuih.
Ramdrud, Randrud.

Rantuuig, Rantuuic.
Ratprich, Ratpric, Ratpiric, Rathirg.
Ratburg, Ratpurc, Ratpurch, Ratpuruc.
Ratthrud, Ratdrud.
Rakiſind.
Ratgozza.
Ratheid.
Rathilt.
Ratila.
Ratinza.
Ratket.
Ratſind.
Ratſuuind, Ratſuuint.
Reccho, Recchio.
Rechilt, Rehhilt.
Redhurg, Redpurch.
Regil.
Regimbert.
Regimbold.
Regin.
Reginhurc, Regimhurc, Reginpurc, Reginhurg, Reginpruc, Reginburch.
Regindrud, Reginhrud.
Reginfrit.
Regingart, Rekinuuart, Reingart.
Reginhere.
Reginhilt.
Reginleib.
Reginlind, Reginlint.
Reinginlia.
Rekinſind.
Roginlohc.
Reginolt.
Reginſino.
Reginuui.
Reierin.
Reimod.
Reinholt.
Reindrud.
Reinſuid.
Reginuuiz.
Regingund.
Reodolf.
Rettua.
Richart, Richcart, Ricgart, Rickart.
Richilt, Rihchilt, Rihilt, Rihhilt.
Rihcund.
Rihcheid, Rihheid, Richeth.
Richere.
Rihfrit.
Richila.
Rihini, Richine.
Richenza, Richinza.
Richlind, Richlint, Rihlind.
Richmuot.
Richolua.
Richhirg, Ricpric, Rihprich.
Richpurg, Ricburg, Richpurc.
Richuuar, Richuuart.
Riederhilt.
Rienhilt.
Rihdrud, Riddrud, Ritrud.
Rihcdrud.
Rihſind.
Ricpold.
Rimihilt.
Rimiſind.
Riumhilt.
Roiſint.
Roslind.
Roſmoth, Roſmuot, Rooſmuot, Roſmuat.
Rorſuuith.
Ruadachoma.
Ruadcart, Ruadgart, Ruadkart.
Ruadcund, Ruadeund, Ruadgunt.
Ruadine, Ruodine.
Ruadlind, Ruoadlind, Ruodlind.
Ruadmunt.
Ruadolt.
Ruadſind, Ruaſſind.
Ruadſuuid, Ruadſuind, Ruaſuuind.
Ruadrut, Ruaddrut, Ruadthrud, Ruodtrod.
Ruaduuit, Ruaduuart.
Ruaduuig.
Ruallind, Ruollint, Ruollind, Rullind.
Ruiſint.
Ruoda.
Ruoderat.
Ruodheit, Ruodheid.
Ruodhilt, Ruodhil, Ruothilt.
Ruodmuot.
Ruodun.
Ruomhilt, Rumhilt.
Ruoniu.
Ruora.
Ruotluc.
Ruozza.
Ruzela.

S.

SAhſatih.
Sahſin.
Salme.
Sarahurc.
Sazza.
Sconburg, Sconburc, Skonburch.
Seburg, Seburch.
Segard.
Selba.
Selhuuilt.
Selidiu.
Seligund.
Sella.
Sicca, Sikka.
Sigefrid.
Sigeuuich.
Sigibold.
Sigihrec.
Sigihric, Sikihirich.
Sigihruch, Sigiprug, Sigeburg, Sigiburg, Sikiburg, Sigihurc.
Sigidrud.

Sigiheid.
Sigihilt.
Sigilind.
Sigini, Siginihu, Siciuiu, Sigeni, Siginu.
Sindeni.
Sleta.
Staracha.
Starhilta, Starahilt.
Stillimuot.
Stillina.
Sunhilt.
Suona.
Suuabin.
Suuabholt.
Suuabure, Suauaburc,
Suuanabold.
Suuanahilt,
Suauburc, Suauabruc, Suuanabure, Suuanbure.
Suuidburc, Suuidpure, Suuidburch, Suitpurg.
Suuih.
Suuiza.

T.

TAgahilt.
Tannecha.
Teta, Terta, Theta.
Tancharat, Tancherat.
Tanchilt.
Thancho.
Theleic.
Thelint.
Theodiſo.
Theota, Theotha, Thiota.
Theotbirg, Theotbitich, Theotbirc, Theorpric, Thierptigh, Thiotbrig, Thiotpric, Thiorpiric.
Theorila, Thearila, Thiotila.
Theothilda, Thiethilt.
Theotkid, Tiechir, Thiotkid.
Theorpret, Thiorpret.
Theotrat, Thoadrat, Thietrat, Thieterat, Thiotarat, Thioterat, Thiotrat, Theterat.
Theotſind, Theetſind, Theitſind, Thiatſind, Thietſint, Thiotſind.
Thetniu, Thietnuu.
Thiaburg, Thiadburg, Thiarburg, Thietpurch, Thietburc, Thiotpurc, Thiotpurug, Thiotpurch, Thietpurch.
Thiaduuif.
Thietcund.
Thiedin.
Thietfrid, Thiotfrid, Theotfrid.
Thiotlind, Thietelind, Thiolind.
Thiotuuar, Thetuuart.
Theituuar.
Thothart.
Thietuuib.
Thieza.
Thiezud.
Thingund.
Thiodinc.
Thiotdrud, Thiottrud.
Thiotheid.
Thiotine.
Thiotuuic.
Thrutburg.
Thuomſind.
Thuonlind.
Tiemuot.
Tierene.
Tiezela.
Tiſa.
Tita.
Tota, Toria, Tuata, Tuota, Tuda, Tuta.
Triuuerat.
Trintili.
Troſtila.
Trutlind, Trhudlind, Trudlint, Trudlind.
Truandrud.
Trudcart.
Truduuib.
Trunſind.
Truſun.
Truta, Thruda.
Tumila.
Tuna.
Tunitach.
Tuone.
Tunza.

V.

VAdaldrud.
Vadalhilt.
Vadalſind.
Vadilburc.
Vapur.
Vaſtpurg.
Vata.
Vatila.
Veinpurg.
Vfolrarth.
Vgeſind, Vgiſind.
Virdruth.
Viſmuot.
Vmmila.
Vnceiza.
Vnda.
Vnforath.
Voda, Vota.
Vodalbric, Vodelbric.
Vodaldrud.
Vodalſind, Volſind.
Vodalrat, Vodalraht, Volarat.
Vodalgart, Vadalgart.
Vodaurid.
Votecha.
Vromuot.
Vna.

Vu. Vuad-

Vu.

Vuaduuart.
Vuala.
Vualatrid, Vualtfrid.
Vualdburg.
Vualerat.
Vualtila.
Vuanpurg, Vuampurc, Vuanpurc, Vuanburg.
Vuangart.
Vualtrud.
Vualdrad, Vualtrat, Vualterat, Vualterat.
Vualſuuith, Vualtſuuith.
Vualtarat.
Vuaraburch.
Vuaſipurug.
Vuaſlind.
Vualtuizo.
Vuangart.
Vuanrat.
Vuarburc.
Vuarrat.
Vueala.
Vuealdrud.
Vueita.
Vueldrud, Vueltrud.
Vuelilburc.
Vuelbib.
Vuendilburg, Vuentilpurc.
Vuendilgart.
Vuendillith.
Vuendilmod, Vuendilmuot.
Vuendilſid.
Vuendilſuith.
Vuentila, Vuendil.
Vueraht.
Vuerhilt.
Vuetekkio.
Vuerinbret.
Vuerinburg, Vuerinburug.
Vuerinhart.
Vuerinſuith.
Vuerolt.
Vuetta.
Vuia.
Vuiba.
Vuiberat.
Vuichart.
Vuikart.
Vuichbirg.
Vuichegunda.
Vuichere.
Vuihmuot, Vuichmuot.
Vuiclind.
Vuidrud.
Vuidpurc.
Vuialdrud, Vuieldrud.
Vuiela.
Vuielburg.
Vuigburg.
Vuigirat, Vuigerat.
Vuigiſud.
Vuikſuuith.
Vuila, Vuilla.
Vuilburc, Vuilpurg, Vuilliburg, Vuilleburg, Vujlbruch, Vulliburch, Vuillibruch, Vuilliburc, Vuillipurg.
Vuillibirch, Vuillebirch, Vuillipiric, Vuillibirc, Vuillebrich.
Vuildrud.
Vuileca.
Vuilhara.
Vuilhete, Vuillere.
Vuillechoma, Vuillichoma.
Vuilligart.
Vuilligund.
Vuillihilt, Vuillehilt.
Vuilisdrud, Vuillindrud, Vuillendrud.
Vuillimot.
Vuillira.
Vuiliſind, Vuilliſind, Vuillaſind.
Vuilliſuuind.
Vuillita.
Vuilliza.
Vuilloges.
Vuinelind.
Vuinertha.
Vuingidiu.
Vuini.
Vuinidin.
Vuingarta.
Vuinilind.
Vuinirat.
Vuinitheri.
Vuinlich.
Vuiolgart.
Vuirat.
Vuirtun, Vuirtinna, Vuirtin.
Vuirund.
Vuiſſirihc.
Vuiterbn, Vuitetat, Vuittat.
Vuitila.
Vuitilt.
Vuitirh.
Vuito.
Vuitolt.
Vuitpurc.
Vuitlind.
Vuituuar.
Vuodilhilt.
Vuofeza.
Vuofker.
Vuola.
Vuolcilt.
Vuolchangart.
Vuoldrud, Vuoltrud.
Vuolemoot, Vuolomuot.
Vuoleſin, Vuoleſind.
Vuolfart.
Vuolfcart, Vuolfkart.
Vuolboto.
Vuolfdrud, Vuolfthrut.
Vuolfkelt.

Vuolſkund, Vuolſcund.
Vuolſliub.
Vuolſperim, Vuolſpirin, Vuolſpruc, Vuolſpurug, Vuolbruch.
Vuolſrada.
Vuolfrid, Vuolafrid.
Vuolſſind.
Vuolſsuuid.
Vuolſinc.
Vuolprin.
Vuolsleic.
Vuolverat.
Vuoluolt.
Vuonà.
Vuuluila.

Y.

Yta.
Yminſind.
Ymma.
Ymmica.
Ymmina.
Yrimbrug.
Yrminhart.
Yſanbirc.
Yſangart.

Z.

Zeiza.
Zenza.
Zeta.
Zilia.
Zuozo.

CAPUT IV.

DE NOMINIBVS PROPRIIS FEMININIS IN ALAMANNIA CVRIENSI ET BVRGVNDIONENSI.

A.

Abba.
Adala.
Adalenia.
Agaſia.
Agilenda.
Agina.
Agoneja.
Amata.
Amita.
Anduſtria.
Anna.
Appa.
Aurelia.
Aurevera.

B.

Baltrudis.
Baſilia.
Beata.
Benedicta.
Bona.

C.

Cæcilia.
Calumnioſa.
Chriſta.
Chriſtina.
Columba.

D.

Deodera.
Didyma.
Domnina.
Druſa.

E.

Echila.
Egiburga.
Egina.
Elena.
Eliſabetha.
Emiſa.
Engila.
Eugenia.
Exuperia.

F.

Faſtarata.
Felia.
Flavia.
Floraſinda.
Fonteja, Fontegia.

G.

Galla.
Genoveſa.
Genteſima.
Gerenta.
Giſila.
Gotelinda.
Gregoria.
Guadalſada.

H.

Hata.
Honoria.

I.

Ianuaria.
Induſtria.
Iuliana.

K.

Kiſa.
Kunigundis.

L. Leonza.

L.

Leonza.
Liba.

M.

Maria.
Materna.
Maxantia.

N.

Nonna.
Nota.

O.

Onerina.
Oportuna.
Oſanna.
Otarda.
Otilia.

P.

Paſſiva.
Paulina.
Peregrina.
Pernanda.
Pia.

R.

Rachel.
Reginelda.
Roſinda.

S.

Salua, Saluua.
Salvia.
Senatrix.
Solſepia.
Sulvana.
Suſanna.

T.

Teuberga.
Theodora.
Tota.

V.

Valentia.
Valentiana.
Vigilia.
Vincentia.
Vrſicina, Vrſiſina.
Vnda.

Vu.

Vualdrada.
Vuinigunda.
Vuona.

FINIS.

ANTIQUITATUM ALAMANNICARUM

PARS II.

Compleƈtens res Eccleſiaſticas, quas Monachi appellant Interiores.

DE AUCTORIBUS ET EORUM SCRIPTIS.

Remedius Curienſis Epiſcopus.

QUi & Remigius, unde vigeſimus Curiæ Rhætorum Epiſcopus à Stumpſio numeratur Chronicor. lib.10. cap.17. Ejus temporibus, anno videlicet DCCCXIII. à nato Chriſto, venit in Rhætiam Curienſem, Wolfharius Epiſcopus Remenſis à Carolo M. Imperatore miſſus ad conſtituendum judicium & appellationes, quæ interceſſiſſent, Provincialium audiendas, ut auƈtor eſt Ratpertus cap.5. Quo in conventu, aut vehementer fallor, aut injunƈtum fuit Remedio, ut Canones iſtos pro Eccleſiis Alamannicis, quarum Sacerdotes verſabantur in ſumma rerum divinarum ignoratione, colligeret, ut ſecundum eos in judiciis proporro decerneretur Vadianus exiſtimat ab ipſo Wolfhario præſentatos Imperatori, abeoque vim Legis auƈtoritatemque accepiſſe. Non tamen ideo dicendus eſt optimus Imperator errores induxiſſe in Eccleſiam, ſi quos offendit vel pacis publicæ cauſa diſſimulavit, vel ſcandali vitandi ratificavit, quum meliora edoƈtus non pauca alia immutaverit, ut rerum geſtarum monumentis proditum eſt.

B. Notingus Conſtantienſis Epiſcopus.

EPiſcopus à Clero & populo appellatus eſt A. D. DCCCCXIX. vitæ ſanƈtimonia & probitate morum conſpicuus. Ideoque ſolus idoneus habitus, qui Conradi Altorffenſis Comitis (qui Notingo poſtea in Epiſcopatu ſucceſſit miraculorum fama in cœlos ſublatus) vitam ac mores conformaret Mortuus eſt A.D. DCCCCXXXIV. Prid. Idus Auguſti. Ad ejus exſequias cohoneſtandas venit Udalricus Epiſcopus Auguſtanus, ſummæ tum apud Alamannos exiſtimationis & auƈtoritatis. Is juſtis funeri ſolutis, congregato populo imperavit triduanum jejunium, ut pro bono Epiſcopo, cujuſmodi abſtuliſſet, Deo Opt. Max. ſupplicarent, ſicuti refert Stumpſius Chron. lib.5. c.11. Ejus meminere Hepidannus in Annalib. Herimannus Contraƈtus in Chron. Tritburgius in Ephimeridib. Additiones ejus una pariter cum bona Remedii parte exciſæ mihi & furto abreptæ ſunt.

Symbolum Alamannicæ eccleſiæ.

EJus Auƈtor ignoratur. Meminit Vadianus lib.2. ab eoque accepit & edidit Iohan. Stumpſius Chron. lib.4. Sed valde mutilum & exſpreta antiquitate. Nos ex ipſa membrana reſtituimus, ſententia ejus quantum pote verbis Latinis expreſſa. Eſt autem illud memorabile, quod in eo nulla fiat mentio *Deſcenſus ad inferos*. Qua in re Alamannica Eccleſia conſenſit cum Græcis Latiniſque vetuſtis, à quarum Symbolis non agnoſci notant Doƈtores ad l.2. C. de Summa Trinit. & fide Cathol.

Confeſſio Alamannicæ eccleſiæ.

PRimus edidit cum Otfrydi Wiſſenburgenſis Evangeliorum expoſitione Achilles Gaſſarus, cum interlineari explanatione Germanica. Sed profeƈto doƈtus cætera vir, quid ſibi vellent priſcæ ille voces non quitus eſt intelligere. Nos & emendavimus pariter & Latinis verbis illuſtravimus.

Litania Alamannicæ eccleſiæ.

HÆc eſt vera & germana Litania, in Eccleſiis Alamanniæ Curienſi, Sanƈtgallenſi, Conſtantienſi, Augienſi, &c. uſitata, tempore Ludovici Junioris, Regis Germaniæ, A. D. DCCCL. Excerpſimus ex libro membraneo, qui illo ipſo ſæculo in Monaſterio Sanƈt. Galli ſcriptus. Quod certo poteſt eſſe augmento, multis ſæculis poſteriorem illam eſſe, quæ Francofurti ad Mœnum in æde D. Bartholomæi oſtentatur. Et injuratæ vetuſtiſſimæ membranæ noſtræ plus credo, quam centum juratis Latomis. Auƈtor in mundo eſt res ipſa. Quum enim noſtra membrana ex Sanƈtis advocet tantum

34. Fran-

34. Francofurtenſis autem amplius 540. prorſus mihi perſuadeo, quot Sanctorum numeris, totidem diſtare annorum ſæculis & Hludovici atque Emmæ nomina ab imperito librario recenta fuiſſe.

Benedictiones Alamannicæ Eccleſiæ.

DUplex erat apud Alamannos *Benedictio* Eccleſiaſtica, *Canonica* una, altera *Vulgaris*. *Canonica* dicebatur, quæ legitime & ex Canonum fieret permiſſione. Cujus generis erant benedictiones *Cerei*, *Cineris Martialis*, *Ignis Paſchalis*, & conſimiles. Ut jam nihil de Benedictionibus, quæ inſecutis temporibus inventæ, *Agni Paſchalis*, *Ignis Johannici*, *Vini Iohannici*, (ille Baptiſtæ, Evangeliſtæ memoriam iſthoc ajunt repræſentare) commemorem: ſuper quibus, ſi cui animus prurit, conſuli poteſt M. Ant. Delrio Ieſuita Diſquiſition. Magicar. libris. *Ferri*, *Ignis*, & *Aquæ* benedictiones primum introduxit innata Gentilium conſuetudo, confirmavit anilis ſuperſtitio, retinuit peſtilens ſimonia, quæ quid non & ſemper potuerunt & hodie poſſunt? Quas benedictiones ipſa Eccleſia partim tanquam frivolas & ſtultividas, partim ut impias & blaſphemas, jam pridem olim condemnavit. Vetuit etiam exſertis verbis Stephanus Papa c. 11. q. 5. c. *conſuluiſti*, & Innocentius III. cap. *ſententiam* 9. Ext. *Ne Cleri. vel Monach.* & cauſam reddit Honorius III. in cap. *Dilecti*, 3. Ext. de *Purgat. vulg.* quod in hoc judicio *Deus teſtari videtur*. Et benedictæ quidem aquæ probationem civilibus quoque legibus inhibitam ſcribit non contemnendæ auctoritatis IC. Bernardus Bononienſis in c. ult. Ext. de Probat vulg. In Francicarum, Alamannicarum, Langobardicarum Legum quibusdam exemplaribus vetuſtis etiamnum probationes illæ reperiuntur, recte in nonnullis omiſſæ. Formulas benedicendi jam olim aliquas produxit Io. Aventinus in Annalib. Bior. lib. 4. & Iacob. Pamelius Ieſuita Lithurg. lib. 2. in fine libri Sacramentorum Albini. Exſtant quidem non pauca apud Hiſtoricos exempla, quibus vel reatus fuit manifeſtatus, vel innocentia comprobata. Quæ vero qua ratione, quove pacto acciderint, non eſt noſtri inſtituti diſputare. Ea, cui libido & volupe, petere poteſt à Franc. Hotomanno Diſputat. Feudal. 11. Iacob. Cujacio de Feudis li. 1. tit. 1. Durantio Caſellio variat. lib. 2. cap. 1. Phil. Camerario Meditationum hiſt. Centur. 2. ca. 18. Adolpho Scribonio Reſponſione ad examen ignoti patroni veritatis de purgatione Sagarum per aquam frigidam, Ioanne Euuich de Sagarum natura, arte, viribus & factis, & de notis indiciisque quibus agnoſcantur, Ioan. Georgio Gœdelmanno de Magis, veneficis & lamiis, deque his recte cognoſcendis, & quem primo loco nominare debui, Antonio Delrio illis, quos dixi, libris.

Fraternitates Alamannicæ Eccleſiæ.

AUctor ſive conſcriptor potius non exprimitur. Olim in more inſtitutoque Monachorum fuit, ut minora Monaſteria confraternitates (ut loquuntur) cum celebriori aliquo Collegio inirent. Uſus earum erat, ut quotiens defunctus quiſpiam de conjuncto & ſociato Monaſterio, Collegio illi fuiſſet annuntiatus, pro eo mox fierent orationes, vigiliæ, miſſæ, diſciplinæ, & eleemoſynæ. Quas pari ratione ab aliis quoque pro ſe poſt obitum fore ſinguli expectabant. Erat inſuper hoc ſocietatis jus & conditio, ut advenientes ultro citroque non haberentur alieni, ſed tanquam domeſtici omnibus Charitatis (illorum verbo) officiis exciperentur. Nec ſolum Monachos, ſed & Laicos hujus fraternæ confœderationis, quam argento illis venumdare ſolebant, participes fuiſſe in his exemplis legimus.

Anniverſarii Alamannicæ Eccleſiæ.

NEque horum auctor atque collector eſt aſſcriptus. Nortpertum Abbatem Anniverſariorum inſtitutorem etiam Tiufburgius facit, aut quisquis eſt Ephemeridum conſcriptor.

Atque ita dedimus rerum Alamannicarum corpus, tenue illud quidem, at integrum tamen & ſuis partibus (ut ſperamus) abſolutum. Quod vero non parva acceſſione craſſius & opimius reddere (ſi ex uſu videbitur) cibi melioris ſcriptorum. Interim hoc Marte contenti ſimus.

ALAMANNICÆ ECCLESIÆ VETERIS CANONES
EX PONTIFICUM EPISTOLIS EXCERPTI A REMEDIO CURIENSI EPISCOPO, JUSSU *KAROLI MAGNI REGIS FRANCORUM ET ALAMANNORUM.*

I.

De licentia Corporis Domini.

Ex epiſtola Clementis ad Iacobum Hieroſolimorum Epiſcopum.

CErte tanta in altari holocauſta offerantur, quanta populo ſufficere debeant. Quod ſi remanſerint, in craſtinum non reſerventur, ſed cum timore & tremore clericorum diligentia conſummentur. Qui autem reſidua corporis Domini, quæ in ſacrario relicta ſunt, conſumunt, non ſtatim ad communes accipiendos cibos conveniant, nec putent ſanctæ portioni commiſcere cibum, qui per aqualiculos digeſtus in ſeceſſum funditur. Si igitur mane Dominica porrigitur, uſque ad ſextam jejunent miniſtri, qui eam conſumpſerint: & ſi tertia vel quarta hora acceperint, jejunent uſque ad veſperam. Sic ſecreta ſanctificatione æterna cuſtodienda ſunt ſacramenta.

II.

De Vaſis Sacris.

Ex eadem epiſtola.

DE vaſis ſane ſacris ita gerendum eſt: altaris palla, cathedra, candelabrum, & velum, ſi fuerint vetuſtate conſumpta, incendio dentur: quoniam non licet ea, quæ in ſacrario fuerint, male tractari, ſed incendio univerſa tradantur. Cineres quoque eorum in baptiſterium inferantur, ubi nullus tranſitus habeatur, aut in pariete aut in foſſis pavimentorum jactentur, ne introeuntium pedibus inquinentur. Pallas vero & vela, quæ in ſanctuarii ſordidata fuerint miniſterio, Diaconi eum homilibus miniſtris intra ſacrarium lavent, non ejicientes foras à ſacrario velamina Dominicæ menſæ, ne forte pulvis Dominici corporis male decidat ſyndone foris delata, & erit hoc operanti peccatum: idcirco in ſacrario miniſtris præcipimus cum diligentia cuſtodire. Pallæ in alia pelve laventur, & in alia vela.

III.

Quo loco celebranda ſit Miſſa.

Ex epiſtola Clementis omnibus Epiſcopis, Presbyteris, Diaconibus miſſa.

HIc ergo, hoc eſt, in præſenti vita poſitos oportet vos agnoſcere voluntatem Domini, ubi & agendi & ſacrificandi eſt locus: quoniam in aliis locis ſacrificare & miſſas celebrare non licet, niſi in his, in quibus Epiſcopus proprius juſſerit, aut ab Epiſcopo regulariter ordinato tenente videlicet civitatem conſecratus fuerit. Aliter enim non ſunt hæc agenda, nec rite celebranda.

IV.

De obedientia exhibenda Epiſcopis.

Ex eadem epiſtola B. Clementis Papæ.

VObis, qui ſacerdotio Domini fungimini & in ſpeculo eſtis poſiti, plus ſcire oportet, ut ſubditos vobis populos plenitet docere poſſitis, eiſque ad regna cœlorum ducatum præbere Domino annuente valeatis: unde & ipſa per ſe veritas ait: *Vobis datum eſt noſſe myſterium regni Dei, cæteris autem in parabolis*, & reliqua. Veſtrum enim, qui legatione Domini fungimini, eſt docere populos: eorum vero eſt vobis obedire ut Deo. Si autem nobis Epiſcopis non obœdierint omnes Presbyteri, Diaconi ac Subdiaconi, & reliqui clerici, omneſque Principes tam majoris ordinis quam & inferioris, atque reliqui populi tribus & linguæ non obtemperaverint, non ſolum infames, ſed & extorres à regno Dei & conſortio fidelium, à liminibus ſanctæ Dei eccleſiæ alieni erunt. Nam veſtrum eſt eos inſtruere, eorum vero eſt vobis obœdire ut Deo, ejus legatione fungimini, dicente Domino: *Qui vos audit, me audit: & qui vos ſpernit, me ſpernit: & qui vos recipit, me recipit: & qui me recipit, recipit eum, qui me miſit.*

V.

V.

Nihil abſque licentia Epiſcopi agendum.

Ex eadem epiſtola inter cætera.

QUapropter cunctis fidelibus & ſummopere omnibus Presbyteris & Diaconibus ac reliquis clericis attendendum eſt, ut nihil abſque Epiſcopi proprii licentia agant. Non utique miſſas ſine ejus juſſu quiſquam Presbyterorum in ſua parrochia agat, non baptizet, nec quicquam abſque ejus permiſſo agat. Similiter & reliqui populi majores ſcilicet & minores per ejus licentiam quicquid agendum eſt agant, nec ſine ejus permiſſo à ſua parrochia abſcedant nec in ea adventantes morari præſumant. Animæ vero eorum ei creditæ ſunt: ideo omnia ejus conſilio agere debent, &c, eo inconſulto, nihil.

VI.

Quod omnibus Baptiſmum percipere neceſſarium ſit.

Ex epiſtola B. Clementis Papæ ſcripta Iulio ac Iuliano & reliquis conſodalibus.

SIve enim juſtus ſit ſive injuſtus, baptiſmum per omnia neceſſarium eſt. Juſto quidem, ut adimpleatur in eo perfectio & regeneretur Deo: injuſto autem, ut peccatorum, quæ geſſit, remiſſio concedatur.

VII.

Baptizatos ab Epiſcopo conſignari debere.

Item ex eadem epiſtola.

OMnibus ergo feſtinandum eſt ſine mora renaſci Deo, & demum conſignari ab Epiſcopo, id eſt ſeptiformem gratiam ſancti Spiritus percipere, quia incertus eſt uniuscujuſque exitus vitæ. Cum autem regeneratus fuerit per aquam, & poſtmodum ſeptiformis ſpiritus gratia ab Epiſcopo, ut memoratum eſt, confirmatus, quia aliter perfectus eſſe Chriſtianus nequaquam poterit, nec ſedem habere inter perfectos ſine neceſſitate, ſed incuria aut voluntate remanſerit, ut habeat, quod à Petro accepimus, & cæteri ſancti Apoſtoli percipiente Domino docuerunt: & demum ex operibus bonis oſtendat in ſe ſimilitudinem ejus, qui eum genuit, patris. Poſt hæc vero agnoſcat Deum honorare. Honor autem ejus eſt, ut ita vivat, ſicut ille vult: vult autem unumquemque ita vivere, ut homicidium & adulterium neſciat: odium & avaritiam fugiat: iram, ſuperbiam, jactantiam reſpuat & execretur, invidiam quoque & cætera his ſimilia penitus à ſe dueat aliena.

VIII.

Quid conferat Aquæ Baptiſmus ad Dei cultum.

Item ex eadem epiſtola.

PRimo quidem quia quod Deo placuit impletur: ſecundo, quia regenerata ex aquis & Deo renovata fragilitas prioris nativitatis, quæ vobis per hominem facta eſt, amputatur, & ita demum pervenire poteritis ad ſalutem; aliter impoſſibile eſt. Sic enim vobis cum ſacramento verus Propheta teſtatus eſt dicens: ***Amen amen dico vobis, niſi quis denuo renatus fuerit ex aqua & ſpiritu, non intrabit in regnum cælorum.***

IX.

Quod non ubique & à ſolo ſacrificandum ſit.

Ex epiſtola Anacleti Papæ ſcripta omnibus Epiſcopis cæteriſque cunctis fidelibus.

DEo enim perfecte ſacrificantes non debent vexari ſed portari, conſolari atque ab omnibus venerari. Ipſi autem quando Domino ſacrificant, non ſoli hoc agere debent, ſed teſtes ſecum adhibeant, ut Deo perfecte in ſacratis Domino locis ſacrificare probentur. Ait namque auctoritas legis divinæ: ***Vide ne offeras holocauſta tua in omni loco quem videris, ſed in loco, quem elegit Dominus Deus tuus.*** Epiſcopus Deo ſacrificans teſtes, ut præfixum eſt, ſecum habeat, & plures quam alius ſacerdos. Sicut majoribus honoris gradibus fungitur, ſic majoris teſtimonii incrementatione indiget. In ſolemnioribus quippe diebus, aut ſeptem, aut V. aut III. Diaconos, qui ejus oculi dicuntur, & Subdiaconos, atque reliquos miniſtros ſecum habeat, qui ſacris induti veſtimentis in fronte & à tergo, & Presbyteri è regione dextra lævaque contrito corde & humiliato ac prono ſtent vultu, cuſtodientes eum à malivolis hominibus & conſenſum ejus præbeant ſacrificio.

X. Non

X.

Non tollendas Res Eccleſiæ.

Ex eadem epiſtola Anacleti Papæ.

ERgo qui Chriſti pecunias & eccleſiæ rapit, aufert, vel fraudat, homicida eſt, atque homicida ante conſpectum judicis eſſe deputabitur. Qui rapit pecuniam proximi ſui, iniquitatem operatur: qui autem pecuniam vel res eccleſiæ abſtulerit, ſacrilegium facit.

XI.

De ordinatione Epiſcoporum.

Ex epiſtola Anacleti Papæ ſcripta omnibus Epiſcopis Italiæ.

ORdinationes Epiſcoporum auctoritate Apoſtolica ab omnibus, qui in eadem fuerint provincia, ſunt celebrandæ: qui ſimul convenientes ſcrutinium diligenter agant, jejuniumque cum omnibus precibus celebrent, & manus cum ſanctis evangeliis quæ prædicaturi ſunt imponentes Dominica die hora tertia orantes ſacraque unctione exemplo Prophetarum & Regum capita eorum more Apoſtolorum & Moyſi unguentes, quia omnis ſanctificatio conſtat in Spiritu ſancto, cujus virtus inviſibilis ſancto eſt chryſmate permiſta, & hoc ritu ſolemnem celebrent ordinationem. Quod ſi omnes ſimul convenire minime potuerint, aſſenſum tamen ſuis precibus præbeant, ut ab ipſa ordinatione animo non deſint. Porro & Hieroſolimitarum primus Archiepiſcopus B. Iacobus, qui Iuſtus dicebatur, & ſecundum carnem Domini nuncupatus eſt frater, à Petro, Iacobo & Iohanne, Apoſtolis eſt ordinatus, ſucceſſoribus videlicet dantes formam eorum, ut minus quàm à tribus Epiſcopis reliquisque omnibus aſſenſum præbentibus nullatenus ordinetur, & communi voto ordinatio celebretur.

XII.

De accuſatione Sacerdotum.

Ex eadem epiſtola.

ACcuſatio quoque eorum, ſuper qua nos conſulere voluiſtis, non niſi ab idoneis & probatiſſimis viris, qui & ſuſpicionibus & ſceleribus careant, fieri debet: quia Dominus ſacri ſui corporis tractatores à vilibus & reprobis ac non idoneis perſonis infamari noluit, nec calumniari permiſit: ſed ipſe proprio flagello peccantes ſacerdotes à templo ejecit: unde liquet, quod ſummi ſacerdotes, id eſt Epiſcopi, à Deo ſunt judicandi, non ab humanis aut pravæ vitæ hominibus lacerandi, ſed potius ab omnibus fidelibus portandi.

XIII.

De Querimonia contra Sacerdotes.

Ex eadem epiſtola.

SI quis adverſus Sacerdotes vel eccleſias eorum commotus fuerit, aut cauſas habuerit, prius ad eos recurrat caritatis ſtudio, ut familiari colloquio commoniti ea ſanent, quæ ſananda ſunt, & caritate emendent, quæ juſte emendanda agnoverint. Si autem aliqui eos, priusquàm hæc egerint, lacerare, accuſare, aut infeſtare præſumpſerint, excommunicentur, & minime abſolvantur, antequam per ſatisfactionem condignam egerint pœnitentiam, quoniam injuria eorum ad Chriſtum pertinet, cujus legatione funguntur.

XIV.

De Bipertito ordine Sacerdotum.

Ex epiſtola Anacleti ſcripta omnibus Epiſcopis & reliquis Chriſti Sacerdotibus.

SAcerdotum fratris ordo bipertitus eſt, & ſicut Dominus illum conſtituit, à nullo debet perturbari. Scitis autem à Domino Apoſtolos eſſe electos & conſtitutos, & poſtea per diverſas provincias ad prædicandum diſperſos. Cum vero meſſis cœpit creſcere, videns paucos eſſe operarios, ad eorum adjumentum ſeptuaginta eligi præcepit diſcipulos. Epiſcopi vero Apoſtolorum, Presbyteri quoque ſeptuaginta diſcipulorum locum tenent. Epiſcopi autem non in caſtellis aut modicis civitatibus debent conſtitui, ſed Presbyteri per caſtella & modicas civitates atque villas debent ab Epiſcopis ordinari & poni: Singuli tamen per ſingulos titulos ſuos. Amplius quam iſti duo ordines Sacerdotum nec nobis collati fuit, nec Apoſtoli docuerunt.

XV.

De his, qui Prælatos contemnunt.

Ex eadem epiſtola.

NEceſſe enim eſt, ut rectores à ſubditis timeantur, ab ipſisque corrigantur, ut huma-

humana formidine peccare metuant, qui divina judicia non formidant. Deteriores quippe ſunt, qui doctorum vitam moresque corrumpunt, his qui ſubſtantias aliorum prædiaque diripiunt. Ipſi autem ea, quæ extra nos, licet noſtra ſint, auferunt: noſtri quoque detractores & morum corruptores noſtrorum ſive qui adverſum nos armantur, proprie nos ipſi decipiunt, & ideo juſte infames ſunt, & merito ab eccleſia extorres fiunt.

XVI.

De his, qui Doctorum culpas produnt.

Ex eadem epiſtola.

MUltum vero diſtant damna morum à damnis rerum temporalium: cum iſta extra nos ſint, illa vero in nobis. Sententia quoque Cham filii Noe damnantur, qui ſuorum doctorum vel præpoſitorum culpas produnt, ſicut Chem, qui patris pudenda non operuit, ſed ridenda monſtravit.

XVII.

De reprobis moribus Paſtoris tolerandis.

Ex eadem epiſtola.

DOctor autem vel paſtor eccleſiæ ſi à fide exorbitaverit, erit à fidelibus corrigendus: ſed pro reprobis moribus magis eſt tolerandus quam diſtinguendus, quia rectores eccleſiæ à Domino ſunt judicandi, ſicut ait Propheta: *Deus ſtetit in Synagoga Deorum in medio autem Deos diſcernit.* Unde oportet unumquemque fidelem, ſi viderit aut cognoverit plebes ſuas adverſus paſtorem ſuum tumeſcere, aut clerum detractionibus vacare, hoc vitium pro viribus extirpare, prudenterque corrigere ſatagat, nec eis in quibuscumque negotiis miſceri, ſi incorrigibiles apparuerint, antequam ſuo reconcilientur doctori, præſumat: quoniam tam ſacerdotes quam reliqui fideles omnes ſummam debent habere curam de his qui pereunt, quatenus eorum redargutione aut corriganrur à peccatis, aut ſi incorrigibiles apparuerint, ab eccleſia ſeparentur.

XVIII.

Quod Epiſcopus ſine Regulari Mutatione Eccleſiam ſuam non dimittat, nec ipſe ab ea dimittatur.

Ex epiſtola Evariſti Papæ ſcripta omnibus per Ægyptum Domino conglutinatis Fratribus.

SAcerdotes vero vice Chriſti legatione funguntur in eccleſia, & ſicut ei ſua eſt conjuncta ſponſa, id eſt eccleſia, ſic Epiſcopis juonguntur eccleſiæ, unicuique pro portione ſua. Et ſicut vir non debet negligere uxorem ſuam, ſed diligere & caſte cuſtodire & amare atque prudenter regere, ita & Epiſcopus debet eccleſiam ſuam. Et velut uxor, quæ ſub manu eſt viri, obœdire debet viro ſuo, eumque amare & diligere, potius etiam eccleſia Epiſcopo ſuo in omnibus obœdire eumque amare & diligere ut animam ſuam debet: quia illud fit carnaliter, iſtud ſpiritaliter. Et ſicut vir non debet adulterare uxorem ſuam, ita nec Epiſcopus eccleſiam ſuam, id eſt, ut illam dimittat, ad quam ſacratus eſt abſque inevitabili neceſſitate aut Apoſtolica vel regulari mutatione, & alteri ſe, conjungat. Et ſicut uxori non licet dimittere virum ſuum, ut alteri ſe vivente eo matrimonio ſociet, aut eum adulteret, licet fornicatus ſit vir ejus, ſed juxta Apoſtolum aut viro ſuo debet reconciliari, aut manere innupta, ita eccleſiæ non licet dimittere aut ab ea ſegregare Epiſcopum ſuum ut alterum, eo vivente, accipiat, ſed aut ipſum habeat, aut innupta maneat, id eſt, ne alterum Epiſcopum, ſuo vivente, accipiat, ut fornicationis aut adulterii crimen incurrat. Nam ſi adulterata fuerit, id eſt, ſi ſe alteri Epiſcopo junxerit, aut ſuper ſe alterum Epiſcopum adduxerit, aut eſſe fecerit vel deſideraverit, per acerrimam pœnitentiam aut ſuo reconcilietur Epiſcopo, aut innupta permaneat.

XIX.

Non infamandum vel ejiciendum Epiſcopum, aut alterum in loco ejus conſtituendum.

Ex eadem epiſtola.

AUdivimus enim, quoſdam à vobis infamatos & dilaceratos Epiſcopos à civitatibus propulſos (quia alibi Epiſcopi conſtitui non poſſunt niſi in civitatibus non minimis) & alios in eis, ipſis viventibus, conſtitutos: ideo vobis ſcribimus, ut ſciatis hoc fieri non licere, ſed proprios revocari & integerrimè reſtitui debere. Illos vero, qui adulterina fœditate ſuas ſponſas, quas & uxores eorum præfixo tenore eſſe intelligimus, tenent, ejici ut adulteros, atque infames fieri, eoſque ab eccleſiaſticis honoribus arceri jubemus. Si autem adverſus eos aliquam querelam habuerint, his peractis inquirendum erit & auctoritate hujus ſanctæ ſedis terminandum.

XX.

Non temere judicandum.

Ex eadem epiſtola.

DEus omnipotens ut nos præcipitantis ſententiæ prolatione compeſceret, & cum omnia nuda & aperta ſint oculis ejus, mala tamen Sodomæ noluit audita judicare, priuſquam maniſeſte agnoſceret, quæ dicebantur. Unde ipſe ait: *Deſcendam & videbo, utrum clamorem, qui venit ad me, compleverint.* an non eſt ita ut ſciam? Deus omnipotens, cui nihil abſconditum eſt, ſed omnia ei maniſeſta ſunt etiam antequam fiant, non ob aliud hæc & alia multa, quæ hic prolixitatem vitantes non inſeruimus, per ſe inquirere dignatus eſt, niſi ut nobis exemplum daret, ne præcipites in diſcutiendis & judicandis negotiis eſſemus, & ne malum quorumquam prius præſumamus credere quam probare. Cujus exemplo monemur, ne ad proferendam ſententiam umquam præcipites ſimus, aut temere indiligenterque indiſcuſſa quæque quoquo modo judicemus, dicente veritate voce: *Nolite judicare, ut non judicemini: in quo enim judicio judicaveritis, judicabimini*, & reliqua. Nam mala audita nullum moveant, nec paſſim dicta abſque certa probatione, quiſquam umquam credat, ſed ante audita diligenter inquirat, ne præcipitando quiddam aliquis agat.

XXI.

De ſcriptis vi extortis.

Ex epiſtola Alexandri Papæ omnibus orthodoxis ſcripta per diverſas regiones.

AIt enim ſic inter cætera: ſimiliter ſi hujuſmodi perſonis quædam ſcripturæ quoquo modo per metum aut fraudem aut per vim extortæ fuerint, velut ſe liberare poſſint quocumque ab eis conſcriptæ vel roboratæ fuerint ingenio, ad nullum eis præjudicium aut nocumentum provenire cenſemus, neque ullam eis infamiam vel calumniam aut à ſuis ſequeſtrationem bonis umquam auctore domino & ſanctis Apoſtolis eorumque ſucceſſoribus ſuſtinere permittimus: confeſſio vero in talibus non compulſa, ſed ſpontanea fieri debet.

XXII.

De querela contra Epiſcopum vel actorem Eccleſiæ.

Ex eadem epiſtola.

SI quis erga Epiſcopum vel auctores eccleſiæ quamlibet querelam habere juſtam crediderit, non prius primates aut alios adeat judices quàm ipſos à quibus ſe læſum æſtimat, conveniat familiariter non ſemel, ſed ſæpiſſime, ut ab eis aut ſuam juſtitiam accipiat aut excuſationem. Si autem ſecus egerit, ab ipſis & ab aliis communione privetur tanquam Apoſtolorum aliorumque Patrum contemptor.

XXIII.

Nihil præter Panem & Vinum Aqua mixtum ad altare offerendum.

Ex eadem epiſtola Alexandri ſucceſſoris Evariſti Papæ.

NOn debet enim, ut à patribus accepimus & ipſa ratio docet, in calice Domini aut vinum ſolum aut aqua ſola offerri, ſed utrumque permixtum, quia utrumque ex latere ejus in ſua paſſione profluxiſſe dicitur. Ipſa vero veritas nos inſtruit calicem & panem in ſacramento offerre, quando ait; *Accepit Ieſus panem & benedixit deditque diſcipulis ſuis dicens: Accipite & manducate, hoc eſt corpus meum. Similiter poſtquam cœnavit, accepit calicem, dedit diſcipulis ſuis dicens: Accipite & bibite ex eo omnes, quia hic eſt calix ſanguinis mei, qui pro vobis effundetur in remiſſionem peccatorum*, Crimina enim atque peccata oblatis his Domino ſacrificiis delentur: idcirco & paſſio ejus in his commemoranda eſt, qua redemti ſumus, & ſæpius recitanda, atque hæc Domino offerenda. Talibus hoſtiis delectabit & placabitur Dominus, & peccata dimittet ingentia. Nihil enim in ſacrificiis majus eſſe poteſt quam corpus & ſanguis Chriſti, nec ulla oblatio hac potior eſt, ſed hæc omnes præcellit, quæ pura conſcientia Domino offerenda eſt, & pura mente conſummanda atque ab omnibus veneranda. Et ſicut potior eſt ceteris, ita potius excoli & venerari debet.

XXIV.

De aqua ſancta ſpargenda.

Ex eadem epiſtola.

AQuam enim ſale conſperſam populis benedicimus, ut ea cuncti aſperſi ſanctificentur, quod & omnibus ſacerdotibus faciendum eſſe mandamus. Nam ſi ſimus vitulæ aſperſus populum ſanctificabat atque mundabat, multo magis aqua quæ ſale aſperſa divinisque precibus ſacrata eſt, populum ſanctificat atque mundat. Et ſi ſale aſperſo per Heliſæum

ſæum Prophetam ſterilitas aquæ ſanata eſt, quanto magis divinis precibus ſacrata ſterilitatem aqua ſancta rerum & aufert humanarum, & coinquinatos ſanctificat & purgat, & cætera bona multiplicat, & inſidias Diaboli avertit, & à fantasmatis verſutiis hominem defendit?

XXV.

Non eis communicandum qui perturbant Sacerdotes.

Ex epiſtola ſupra ſcripta omnibus Epiſcopis conſtitutis per diverſas regiones.

SI quis autem legationem veſtram impedit, non unius, ſed multorum provectum avertit, & ſicut multis nocet, ita à multis arguendus eſt & bonorum ſocietate careodus: & quia Dei cauſam impedit & ſtatum conturbat eccleſiæ, ideo à liminibus ejus arceatur, ab omnibus talis eſt cavendus, & non in communione fidelium uſque ad ſatisfactionem recipiendus. Eſt enim ſtatutum olim; ***Is qui ſtatum conturbat eccleſiæ ab ejus luminibus arceatur, nec cum fidelibus communicet qui eorum bona avertit.***

XXVI.

Quod Sciſmatici appellentur qui cum Sacerdotibus non auxiliantur.

Ex epiſtola cujus ſupra.

QUi autem ex veſtro collegio fuerit & ab auxilio veſtro ſe ſubtraxerit, magis ſciſmaticus quam ſacerdos eſſe probabitur. *Ecce*, inquit Propheta, ***quam bonum & quam jucundum habitare fratres in unum.*** Illi vero non in unum habitant, qui à fratrum ſe ſolatio ſubtrahunt, & quod deterius eſt, fratribus inſidias præparant aut laqueos ponunt. Item poſt pauca: Nos ergo, qui diſcipuli Domini & dici & eſſe cupimus, portare crucem Chriſti & compati fratribus debemus, & non quaſcumque eis inſidias aut foveas præparare: quia talionem meretur qui fratribus foveam parat. Nolite errare, fratres, quia Deus non irridetur. Hujus rei gratia vobis Dominus commiſit eccleſiam ſuam, ut pro omnibus laboretis & cunctis oppreſſis opem ferre non negligatis. Unde & Dominus per Prophetam loquitur dicens; ***Judicate mane judicium & eruite vi oppreſſos de manu calumniantis, ne forte egrediatur quaſi ignis indignatio mea, & ſuccendatur, & non ſit qui extinguat.*** Vos ergo qui in ſummo ſpeculo à Domino conſtituti eſtis, attendere eos & opprimere oportet, qui in fratres ſeditiones & ſcandala excitant, ne ſimul cum eis pereatis.

XXVII.

Quod Sacra Vaſa non ab aliis quam à Domino Sacratis hominibus debeant contrectari.

Ex epiſtola Xixti ſucceſſoris Alexandri Papæ ſcripta omnibus Epiſcopis.

COgnoſcat ſapientia veſtra, cariſſimi fratres, quia in hac ſancta Apoſtolica ſede à nobis & reliquis Epiſcopis cæterisque Domini ſacerdotibus ſtatutum eſt, ut ſacra vaſa non ab aliis quàm à ſacratis Domino que dicatis contrectentur hominibus. Indignum enim valde eſt ut ſacra Domini vaſa quæcunque ſunt humanis uſibus ſerviant, aut ab aliis quam à Domino famulantibus eique dicatis tractentur vitis, ne pto talibus præſumtionibus iratus Dominus plagam imponat populo ſuo, & hi qui etiam non peccaverunt mala patiantur aut pereant, quia perit juſtus ſæpiſſime pro impio. Attendite, fratres, ne talia veſtris in eccleſiis permittatis deinceps fieri, ne grex precioſo ſanguine Chriſti redemptus in præcipitium, quod abſit, ruat.

XXVIII.

De Jejunio VII. Ebdomadarum ante Paſcha à clericis obſervando.

Ex epiſtola Teleſphori Papæ ſcripta omnibus Epiſcopis.

CRedimus ſanctam fidem veſtram in Apoſtolorum eruditione fundatam hanc tenere & hanc univerſis populis exponere, qui videlicet à conſtitutis Apoſtolorum eorumque ſucceſſorum nulla ratione diſſentiunt, per quos juſtum eſt ceteros erudiri. Quapropter cognoſcite à nobis & cunctis Epiſcopis in hanc Apoſtolicam ſedem congregatis ſtatutum eſt, ut ſeptem ebdomadas plenas ante ſanctum paſcha omnes clerici in forte Domini vocati à carne jejunent. Quia ſicut diſcreta debet eſſe vita clericorum à laicorum converſatione, ita & in jejunio debet fieri diſcretio, & ſicut laici & ſeculares homines noluot eos recipere in inpulſationibus ſuis, quoniam in omnibus diſcreta debet ſemper eſſe & ſegregata vita & converſatio clericorum à ſecularium laicorum: & ſicut hi amplius ſunt applicati divinis cultibus & familiares dicuntur Domini Salvatoris, ita moribus & converſatione atque ſanctitate debent eſſe diſtincti. Has ergo ſeptem hebdomadas omnes Clerici à carne & deliciis jejunent, & hymnis & vigiliis atque orationibus Domino inhærere die noctuque ſtudeant.

XXIX.

De tempore Miſſæ & quod Angelicus Hymnus dicendus eſt ſolummodo tempore congruo.

Ex eadem epiſtola.

NOcte vero ſancta nativitatis Domini Salvatoris miſſas celebrent & hymnum Angelicum in eis ſolemniter decantent, quoniam eadem nocte ab Angelo paſtoribus eſt nunciatus, ſicut ipſa veritas teſtatur dicens: *Paſtores erant in regione eadem vigilantes & cuſtodientes vigilias noctu ſupra gregem ſuum, & ecce Angelus Domini ſtetit juxta illos & timuerunt timore magno & dixit illis Angelus, nolite timere, ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo, quia natus eſt vobis hodie Salvator, qui eſt Chriſtus Dominus in civitate David, & hoc vobis ſignum, invenietis infantem pannis involutum & poſitum in præſepio, & ſubito facta eſt cum Angelo multitudo militiæ cœleſtis laudantium Deum & dicentium; Gloria in altiſſimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Reliquis autem temporibus miſſarum celebrationes ante horam diei tertiam minime ſunt celebrandæ, quia eadem hora & Dominus crucifixus & ſuper Apoſtolos Spiritus ſanctus deſcendiſſe legitur. Ab Epiſcopis autem idem Angelicus hymnus pro tempore & in loco in miſſarum ſolemniis recitandus eſt.

XXX.

Ne abſens accuſetur, & qui accuſare non poſſint.

Ex eadem epiſtola.

ACcuſatores vero & accuſationes, quas leges ſeculi non admittunt, & nos ſubmovemus. Accuſatori omnino non credi decernimus, qui abſente adverſario cauſam ſuggeſſerit ante utriuſque partis juſtam diſcuſſionem: nec hi qui non ſunt idonei ſuſcipiantur ad accuſationem, & omnes qui adverſus patres armantur infames eſſe cenſemus. Patres enim omnes venerandi ſunt non reſpuendi ac inſidiandi. Hi vero, qui cum inimicis morantur aut qui ſuſpecti habentur, minime recipiantur: quia eorum æmulatio lacerat etiam innocentes. Hunc mutum firmiſſimum ſtatuerunt patres noſtri & nos cum eis contra perſecutores veſtros, hoc remedio eorum pellantur machinamenta, & vos ſanctiores & ſecuriores famulari mereamini veſtro Salvatori.

XXXI.

De Metropolitanis ut nullus abſque Comprovincialium Epiſcoporum Inſtantia Aliquorum audiat cauſas.

Ex epiſtola Ygini Papæ cunctis Apoſtolica fide & doctrina vigentibus ſcripta.

CEterum, fratres, ſalvo in omnibus Romanæ eccleſiæ privilegio, nullus metropolitanus abſque ceterorum omnium comprovincialium Epiſcoporum inſtantia aliquorum audiat cauſas; quia irritæ erunt aliter actæ quam in conſpectu eorum omnium ventilatæ, & ipſe ſi fecerit coerceatur à fratribus.

XXXII.

Quo Die Paſcha celebretur.

Ex epiſtola Pii Papæ ſcripta omnibus in fide & doctrina Apoſtolica manentibus.

CEterum noſſe vos volumus, quod Paſcha Domini die Dominico annuis temporibus ſit celebrandum. Iſtis ergo temporibus Hermes Doctor fidei & ſcripturarum fulſit inter nos. Et licet nos idem Paſcha prædicta die celebraremus, & quidam inde dubitarent, ad corroborandas tamen animas eorum eidem Hermeti Angelus Domini in habitu Paſtoris apparuit & præcepit ei, ut Paſcha die Dominico ab omnibus celebraretur tempore ſuo unde & vos Apoſtolica auctoritate inſtruimus omnes eadem ſervare debere, quia & nos eadem ſervamus, nec debetis à capite quoquo modo diſſidere.

XXXIII.

Ne prædia Eccleſiaſtica aliquis tollat & ſuis uſibus applicet.

Ex epiſtola cujus ſupra Italicis fratribus ſcripta.

AD ſedem autem Apoſtolicam perlatum eſt, quod ſint inter vos contentiones & æmulationes, & prædia divinis uſibus tradita quidam humanis applicent uſibus, & Domino Deo cui tradita ſunt ea ſubtrahant ut ſuis uſibus inſerviant. Quapropter ab omnibus illius uſurpationis contumelia depellenda eſt, ne prædia ſibi ſecretorum cœleſtium judicata à quibuſdam irruentibus vexentur. Quod ſi quis præſumpſerit, ſacrilegus habeatur, & ſicut ſacrilegus judicetur.

cetur. Ipſos autem qui hoc agunt Clericos & Domini ſacerdotes perſequi eoſque infamare audivimus, ut malum ſuper malum addentes deteriores fiant, non intelligentes quod eccleſia Dei in ſacerdotibus conſiſtat & creſcat in templum Dei. Et ſicut qui eccleſiam Dei vaſtat ejuſque prædia & donaria expoliat & invadit fit ſacrilegus, ſic & ille qui ejus ſacerdotes inſequitur ſacrilegii reus exiſtit & ſacrilegus judicatur.

XXXIV.

Quod non ſit gravius peccatum fornicatio quam ſacrilegium.

Ex eadem epiſtola.

NOn ergo gravius peccatum eſt fornicatio quam ſacrilegium. Et ſicut majus eſt peccatum quod in Deum committitur quam quod in hominem: ſic gravius eſt ſacrilegium agere quam fornicari.

XXXV.

Quod nulli Archiepiſcopi Primates vocentur niſi illi qui primas retenent civitates.

Ex epiſtola Annitii Papae univerſis eccleſiis per Galliae provincias conſtitutis ſcripta.

NUlli Archiepiſcopi primates vocentur niſi illi qui primas tenent civitates, quarum Epiſcopos Apoſtoli & ſucceſſores eorum regulariter Patriarchas vel primates eſſe conſtituerunt: niſi aliqua gens deinceps ad fidem convertatur, cui neceſſe ſit propter multitudinem Epiſcoporum primates conſtitui. Reliqui vero qui alias metropolitanas ſedes adepti ſunt, non primates, ſed metropolitani nominantur.

XXXVI.

De ordinationibus Epiſcoporum.

Ex eadem epiſtola cujus ſupra.

DE ordinationibus Epiſcoporum, ſuper quibus nos conſulere voluiſtis, olim in ſpiritu præceſſoris noſtri Anacleti quædam jam decreta reppetimus. Scimus enim B. Jacobum qui dicebatur Juſtus, qui etiam ſecundum carnem frater Domini nuncupatus eſt, à Petro, Jacobo & Johanne Apoſtolis Hieroſolimis Epiſcopum eſſe ordinatum. Si autem non minus quam à tribus Apoſtolus tantus vir fuit ordinatus, patet profecto eos formam inſtituente Domino tradidiſſe non minus quam à tribus Epiſcopis Epiſcopum ordinari debere. Sed creſcente numero Epiſcoporum, niſi neceſſitas intervenerit, debent etiam plures augeri, id eſt Archiepiſcopus ſi obierit & alter ordinandus Epiſcopus fuerit, omnes ejuſdem provinciæ Epiſcopi ad ſedem Metropolitani conveniant, ut ab omnibus ipſe eligatur & ordinetur. Oportet autem, ut ipſe, qui illis omnibus præeſſe debet, ab omnibus illis eligatur & ordinetur. Reliqui vero conprovinciales Epiſcopi, ſi neceſſe fuerit, ceteris conſentientibus à tribus juſſu Archiepiſcopi conſecrari poſſunt Epiſcopis. Sed melius eſt ſi ipſe cum omnibus eum qui dignus eſt elegerit, & cuncti pariter conſecraverint Pontificem. Et licet iſtud neceſſitate cogente conceſſum ſit, illud autem quod de Archiepiſcopi conſecratione præceptum atque prædictum eſt, id eſt, ut omnes ſuffraganei eum ordinent, nullatenus immutari licet: quia qui illis præeſt, ab omnibus Epiſcopis, quibus præeſt, debet conſtitui: ſin aliter præſumtum fuerit, viribus carere non dubium eſt, quia irrita erit ejus ſecus acta ordinatio.

XXXVII.

Quod ſacratæ Deo fœminæ vel monachæ ſacra vaſa vel ſacratas pallas contingere & incenſum circum altaria deferre non debeant.

Ex epiſtola Sotheris Papæ ſcripta Epiſcopis per Italiæ provincias conſtitutis.

SAcratas Deo fœminas vel monachas ſacra vaſa vel ſacratas pallas penes vos contingere & incenſum circa Altaria deferre perlatum eſt ad Apoſtolicam ſedem: quæ omnia reprehenſione & vituperatione plæna eſſe nulli recta ſapientium dubium eſt. Quapropter hujus ſanctæ ſedis auctoritate hæc omnia vobis reſecare funditus quanto citius poteritis cenſemus, & ne peſtis hæc latius divulgetur per omnes provincias, abſtergi diutiſſime mandamus.

XXXVIII.

Quod baptiſmus tempore paſchæ celebrandus ſit Catholicis.

Ex epiſtola Victoris Papae ſcripta Theophilo Epiſcopo.

CElebritatem ſancti Paſchæ die Dominica agi debere & prædeceſſores noſtri jam ſtatuerunt, & vobis illud eadem die celebrare ſolemniter mandamus: quia non decet, ut membra à capite diſcrepent, nec contraria gerant. A. XV. Mai vero luna primi menſis uſque ad XXI. ejuſdem menſis diem eadem celebrerur feſtivitas. Eodem vero tempore baptiſmus celebrandus eſt Catholicis. Sed tamen ſi neceſſe fuerit, aut mortis periculum ingruerit, gentiles ad fidem venientes quocumque loco vel momento ubicumque evenient ſive in flumine ſive in mari ſive in fontibus, tantum chriſtianæ confeſſione credulitatis clarificata, baptizentur. Ipſis quoque quod in baptiſmo

polliciti ſunt ſummopere eſt adtendendum, ne infideles, ſed fideles inveniantur.

XXXIX.

Quod inconſulto Romano Pontifice cauſæ Epiſcoporum non debeant diffiniri.

Ex eadem epiſtola.

EA vos judicare ad Apoſtolicam delatum eſt ſedem, quæ propter noſtram vobis diffinire non licet auctoritatem, id eſt Epiſcoporum cauſas. Unde ita conſtitutum liquet à tempore Apoſtolorum, & deinceps placuit, ut accuſatus vel judicatus à comprovincialibus in aliqua cauſa Epiſcopus licenter appellet & adeat Apoſtolicæ ſedis Pontificem, qui aut per ſe aut vicarios ſuos ejus retractari negotium procuret, & dum iterato judicio Pontifex cauſam ſuam agit, nullus alius in ejus loco ponatur aut ordinetur Epiſcopus: quoniam quanquam comprovincialibus Epiſcopis accuſati cauſam Pontificis ſcrutari liceat, non tamen diffinire inconſulto Romano Pontifice permiſſum eſt.

XL.

Epiſcoporum teſtes quot eſſe debeant. Et ne abſens quiquam judicetur.

Ex epiſtola Zepherini Papae ſcripta omnibus per Siciliam conſtitutis.

PAtriarchæ vel Primates accuſatum diſcutientes Epiſcopum non ante ſententiam proferant finitivam quam Apoſtolica fulti auctoritate aut reum ſe ipſe confiteatur, aut per innocentes & regulariter examinatos convincatur teſtes, qui minores non ſint numero quam illi diſcipuli quos Dominus adjumentum Apoſtolorum eligere præcepit, id eſt LXXII. Detractores quoq;, qui in divina auctoritate eradicandi ſunt, & auctores inimicorum ab Epiſcopali ſubmovemus accuſatione vel teſtimonio. Nec ſummotum quiſpiam nec minorum accuſationibus impetatur aut diſpereat, neque in te dubia certa judicetur ſententia, nec ullum judicium niſi ordinabiliter habitum teneatur. Abſens vero nemo judicetur, quia & divinæ & humanæ hoc prohibent leges. Accuſator autem eorum omni careat ſuſpicione quia columnas ſuas Dominus firmiter ſtare voluerit non à quibuslibet agitari. Nullum namque eorum ſententia non à ſuo judice dicta conſtringat, quia & leges ſeculi idipſum fieri præcipiunt. Duodecim enim judices quilibet Epiſcopus accuſatus, ſi neceſſe fuerit, eligat, à quibus ejus cauſa juſte judicetur: nec prius audiatur aut excommunicetur quam ipſi per ſe eligantur, & regulariter vocatus ad ſuorum primo conventum Epiſcoporum per eos ejus cauſa juſte audiatur & rationabiliter diſcernatur. Finis vero ejus cauſæ ad ſedem Apoſtolicam deferatur, ut ibi determinetur nec antea finiatur, ſicut ab Apoſtolis vel ſucceſſoribus eorum olim ſtatutum eſt, quam ejus auctoritate fulciatur.

XLI.

Quod nullus Epiſcopus propriis rebus ſpoliatus antequam ſuis reveſtiatur debeat ad judicia vocari.

Ex epiſtola cujus ſupra ſcripta fratribus per Ægyptum domino militantibus.

NUnciatum eſt enim ſedi Apoſtolicæ per apocriſiarios noſtros, quoſdam fratrum noſtrorum, Epiſcoporum ſcilicet, ab eccleſiis & ſedibus propriis pelli, ſuaque eis auferri ſuppellectilia, & ſic nudos & expoliatos ad judicia vocari: quod omni ratione caret, cum ſtatuta Apoſtolorum eorumque ſucceſſorum & præcepta Imperatorum ac conſtitutiones legum idipſum provideant, & Apoſtolicæ ſedis auctoritas idipſum fieri vetet. Præceptum eſt ergo in antiquis ſtatutis Epiſcopos ejectos atq; ſuis rebus expoliatos eccleſias proprias accipere, & primo ſua omnia eis reddi, & ita demum ſi quis eos juſte accuſare voluerit, æquo periculo facere judices eſſe decernentes, Epiſcopos recte ſapientes & in eccleſia convenientes ubi teſtes eſſent ſingulorum qui oppreſſi videbantur, nec prius eos reſpondere debere quam omnia ſua eis & eccleſiis eorum legibus integerrime reſtituantur.

XLII.

De ordinationibus.

Ex eadem epiſtola.

ORdinationes vero Presbyterorum & Levitarum tempore congruo & multis coram aſtantibus ſollemniter agite, & probabiles ac doctos viros ad hoc opus conſtituite, unde horum ſocietate & adjumento plurimum gaudeatis.

XLIII.

De conſpiratione contra Epiſcopos.

Ex epiſtola Caliſti. Papae ſcripta ad omnes Galliarum urbium Epiſcopos.

COnſpirationum vero crimina veſtris in partibus vigere audivimus, & plebes contra Epiſcopos ſuos conſpirare nobis mandatum eſt: cuj⁹ criminis aſtutia non ſolum inter Chriſtianos abhominabilis eſt, ſed etiam inter ethnicos & ab exteris lege prohibita. Et idcirco hujus criminis reos non ſolum eccleſiaſticæ, ſed etiam ſeculi damnant

damnant leges, & non ſolum conſpirantes, ſed & conſentientes eis. Anteceſſores vero noſtri quam plurima turba Epiſcoporum, quicunque eorum in ſacerdotali ordine ſunt conſtituti aut exiſtunt clerici honore, quo utuntur, cadere præceperunt: cæteros vero communione privari, & ab eccleſia extortes fieri juſſerunt, & non ſolum facientes, ſed eis conſentientes.

XLIV.

Excommunicatis non communicandum.

Ex eadem Epiſtola.

EXcommunicatos quoque à ſacerdotibus nullus recipiat ante utriuſque partis examinationem juſtam, nec cum eis in oratione aut cibo vel potu aut oſculo communicet, nec ave eis dicat: quia quicumque in his vel aliis prohibitis ſcienter excommunicatis communicaverit, juxta Apoſtolorum inſtitutionem & ipſe ſimili excommunicatione ſubjaceat. Ab his ergo & Clerici & Laici ſe abſtineant, qui eadem pati noluerint.

XLV.

Terminos non tranſgrediendos.

Ex eadem epiſtola.

NEmo quoque alterius terminos uſurpet, nec alterius parrochianum judicare aut excommunicare præſumat: quia talis dijudicatio aut excommunicatio nec rata erit, nec vires ullas habebit, quóniam nullus alterius judicis niſi ſui ſententia tenebitur aut damnabitur: Unde & Dominus loquitur dicens: *Ne tranſgrediaris terminos antiquos.* Nullus autem Primas vel Metropolitanus diœceſani eccleſiam vel parrochiam aut aliquem de ejus parrochia præſumat excommunicare vel judicare, aliquidve agere abſque ejus conſilio vel judicio. Sed hoc obſervet quod ab Apoſtolis ac patribus & prædeceſſoribus noſtris eſt ſtatutum & à nobis confirmatum, id eſt, ſi quis Metropolitanus Epiſcopus, niſi quod ad ſuam ſolummodo propriam pertinet parrochiam, ſine conſilio & voluntate omnium comprovincialium Epiſcoporum extra aliquid agere temptaverit, gradus ſui periculo ſubjacebit, & quod egerit irritum habeatur & vacuum. Sed quicquid de provincialium Epiſcoporum cauſis eorumque eccleſiarum & clericorum atque ſecularium neceſſatium agere aut diſponere neceſſe fuerit, hoc cum omnium conſenſu provincialium agatur Pontificum, non aliquo Dominationis faſtu, ſed humillima & concordi adminiſtratione.

XLVI.

De lapſu Sacerdotis.

Ex eadem epiſtola.

SEd ſi aliquis lapſus quoquo modo fuerit, poſſemus eum & fraterno corripiamus affectu, ſicut ait B. Apoſtolus; *Si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui ſpiritales eſtis, hujuſmodi inſtruite in ſpiritu lenitatis, conſiderans teipſum, ne & tu tempteris. Alter alterius onera portate, & ſic adimplebitis legem Chriſti.* Porro S. David de criminibus morriferis egit pœnitentiam, & tamen in honore permanſit. B. quoque Petrus amariſſimas lacrimas fudit, quando Dominum negaſſe pœnituit, ſed tamen Apoſtolus permanſit. Et Dominus per Prophetam peccantibus pollicetur dicens; *Peccator in quacumque die converſus ingemuerit, omnium iniquitatum illius amplius non recordabor.* Errant enim qui putant ſacerdotes poſt lapſum, ſi condignam egerint pœnitentiam, Domino miniſtrare non poſſe & ſuis honoribus frui, ſi bonam deinceps vitam duxerint & ſuum ſacerdotium condigne cuſtodierint, & ipſi qui hoc putant non ſolum errant, ſed etiam traditas eccleſiæ claves diſſipare & abigere videntur, de quibus dictum eſt: *Quæcumque ſolveritis in terra, erunt ſoluta in cælo.* Alioquin hæc ſententia aut Domini non eſt, aut non vera. Nos vero indubitanter tam Domini ſacerdotes quam reliquos fideles poſt dignam ſatisfactionem poſſe revocari ad honores credimus, teſtante Domino per Prophetam: *Numquid qui dormit non adiciat ut reſurgat? & qui averſus eſt non revertetur?* Et alibi; *Nolo*, inquit Dominus, *mortem peccatoris, ſed ut convertatur & vivat.* Et Propheta David pœnitentiam agens dixit; *Redde mihi lætitiam Salutaris tui, & ſpiritu principali confirma me.* Ipſe namque poſt pœnitentiam & alios docuit & ſacrificium Deo obtulit, dans exemplum Doctoribus ſanctæ eccleſiæ ſi lapſi fuerint, cum dignam pœnitentiam Deo geſſerint, utrumque facere poſſe. Docuit enim quando dixit; *Doceam iniquos vias tuas, & impii ad te convertentur.* Et ſacrificium Deo obtulit dum dicebat; *Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non ſpernis.* Videns etiam Propheta ſcelera ſua mundata per pœnitentiam non dubitabat prædicando & Domino libando curare aliena.

Item poſt pauca: David enim dicit; *Beati quorum remiſſæ ſunt iniquitates, & quorum tecta ſunt peccata. Beatus vir cui non imputavit Dominus peccatum.* Mundatur ergo homo à peccato, & reſur-

& reſurgit gratia Dei à lapſu, & in priſtino manet officio juxta prædictas auctoritates. Videat, ne amplius peccet & ſententia Evangelica maneat in eo, quæ ait; *Vade, & amplius noli peccare.* Unde ait Apoſtolus; *Non ergo regnet peccatum in veſtro mortali corpore, ut obediatis concupiſcentiis ejus, ſed neque exhibeatis membra veſtra arma iniquitatis peccato, ſed exhibete vos tanquam ex mortuis viventes & membra veſtra arma juſtitiæ Deo.*

XLVII.

De poſſeſſionibus Eccleſiarum.

Ex epiſtola Urbani Papæ ſcripta de Communi vita & oblationibus fidelium.

M*Ultitudinis autem credentium erat cor & anima una, nec quiſquam eorum quæ poſſidebat aliquid ſuum eſſe dicebat, ſed erant illis omnia communia & virtute magna reddebant Apoſtoli teſtimonium reſurrectionis Jeſu Chriſti Domini noſtri, & gratia magna erat in omnibus illis. Neque enim quiſquam egens erat inter illos: quotquot enim poſſeſſores agrorum aut domorum erant vendentes, afferebant precia eorum quæ vendebant ante pedes Apoſtolorum. Dividebantur autem ſingulis prout cuique opus erat. Joſeph autem, qui cognominatus eſt Barnabas ab Apoſtolis, quod eſt interpretatum filius conſolationis, Levites, Cyprius genere, cum haberet agrum, vendidit illum & attulit precium, & poſuit ante pedes Apoſtolorum*, & reliqua. Videntes autem Sacerdotes ſummi & alii atque Levitæ & reliqui fideles plus utilitatis poſſe afferri, ſi hereditates & agros quos vendebant eccleſiis, quibus præſidebant Epiſcopi, traderent, eo quod ex ſumptibus eorum tam præſentibus, quam futuris temporibus plura & elegantiora poſſent miniſtrari fidelibus communem vitam ducentibus, quam ex precio ipſorum, cœperunt prædia & agros quos vendere ſolebant matricibus eccleſiis tradere & ſumptibus eorum vivere. Ipſæ vero res in ditione ſingularum parrochiarum Epiſcoporum, qui locum tenent Apoſtolorum, erant & ſunt uſque adhuc & futuris ſemper debent eſſe temporibus, quibus Epiſcopi & fideles diſpenſatores eorum omnibus communem vitam agere volentibus miniſtrare cuncta neceſſaria debent, prout melius potuerint, ut nemo in eis egens inveniatur. Ipſæ enim res fidelium oblationes appellantur, quia Domino offeruntur. Nec ergo debent in aliis uſibus quam eccleſiaſticis & prædictorum Chriſtianorum fratrum vel indigentium converti, quia vota ſunt fidelium atque ad prædictum opus explendum Domino tradita. Si quis autem, quod abſit, ſecus egerit, damnationem Ananiæ & Saphiræ percipiat, ut reus ſacrilegii efficiatur, ſicut illi fuerunt qui precia rerum fraudabant prædictarum.

XLVIII.

Prædia dicata ne invadantur.

Ex eadem epiſtola.

ADtendendum eſt omnibus & fideliter cuſtodiendum & illius uſurpationis contumelia depellenda, ne prædia uſibus ſecretorum cœleſtium dicata à quibuſquam irruentibus vexentur. Quod ſi quis fecerit, poſt debitæ ultionis acrimoniam, quæ erga ſacrilegos jure promenda eſt, perpetua damnetur infamia & infernali carceri tradatur, aut exilio perpetuæ deportationis utatur, quoniam juxta Apoſtolum tradere oportet hujuſmodi hominem *ſatanæ, ut ſpiritus ſalvus fiat in die Domini.*

XLIX.

De ſede Epiſcopi.

Ex eadem epiſtola.

QUod autem ſedes in Epiſcoporum eccleſiis excellæ conſtitutæ & præparatæ inveniuntur in throno, ſpeculationem & poteſtatem judicandi & ſolvendi atque ligandi à Domino ſibi datam materie docet. Unde Salvator in Evangelio ait; *Quæcumque ligaveritis ſuper terram, erunt ligata in cœlo.*

Cætera deſiderantur, ut & NOTINGI EPISCOPI Capitula, quæ REMEDIO adjecit.

CHRY-

CHRY

DIR ALTEN KILCHIN.

JCh wider ſaig diem Tiuvel vnt allen ſinen werchen, vnt allen ſinen gezierdin. Ich geloub an ain Got Vatter almachtigen, ain ſchepfer hilmelo vnt erde, vnt aller geſchepfde. Ich geloub an ſinen ainbornun Sun vnſurn Herren Ichſum Chriſtum. Ich geloub an den Hailigun Gaiſt. Ich geloub das die drie benemde ain guuaire Got iſt, der iewas an angenge, vnt immatar iſt an ende. Ich geloub das der ſelbe Gottis Sugeandot wart von dem hailigen Engil Sant Gabrihel. Ich geloub das er emphangen wart von dem Hailigen Gaiſt, vnt er geborn wart von Sant Mariun der rainum maigede. Ich geloub das er an dirre werlte was als ain ander menſche, wan das er nie geſundot. Ich geloub das er an dem drigoſteu iar getofet wart in dem Iordan von Sant Iohaus. Ich geloub das er ferratun wart von ſinen iunger Iudas. Ich geloub das er geſangun wart von den Iuden, vnt gebundun wart, vnt ſin geſpotet wart, vnt angeſpuwit wart. Ich geloub das er gemartiret wart, vnt an das cruxze erhangeni wart, vnt daran er ſtarb an der menſchait vnt niut an der gothait. Ich geloub das er ab dem cruxze genomen wart, vnt zer erde begraben wart, vnt darinne lag dri tag und dri nacht, Ich geloub das er an dem driten tag erſtuond, geware Got vnt geware menſche. Ich geloub das er entſchain nach ſiner vrſtendi ſinen iungern vnt ſinen guoten friundin. Ich geloub das er an dem vierzgoſten tag nach ſiner vrſtendi ze himelo fuer ze der angeſicht ſiner iunger vnt aller mangei die ſin wirding warent. Ich geloub das er da ſizit zu der zeſuin ſines vvatter im ebun gevvaltig vnt ebun evvig. Ich geloub in dannan kiuntftig an dem iungeſten tag ertailen viber lebend vnt viber tot nachir vverchen. Ich gelob an die kriſtanhait gotlich vnt allich. Ich gelob gemanſami der hailigen. Ich gelob ablas miner ſiunte nach gevvarer ruue. Ich gelob vrſtendt mines libes. Ich gelob nach diſem lib dem evvigen lib. Ich gelob das mir gelonet ſol vverden nach minen vverchen den lon den ſiurht ich ſer, vvan ich diche geſundot han mit gedanchen, &c.

SYMBOLUM

VETERIS ALAMANNORUM ECCLESIÆ.

REnuntio Diabolo & omnibus ejus operibus, & omnibus ejus deliciis. Credo in DEUM patrem omnipotentem creatorem cœli & terræ, & omnium creaturarum. Credo in filium ejus unigenitum Dominum noſtrum JESUM CHRISTUM. Credo in Spiritum Sanctum. Credo hos tres nominatos unum verum DEUM eſſe principio carentem & fine. Credo eundem DEI filium annuntiatum eſſe à ſancto Angelo Gabriele, Credo conceptum eſſe à Spiritu Sancto, natum ex Maria virgine. Credo in hoc mundo fuiſſe non alium atque ceteros homines, peccato excepto. Credo trigeſimo ætatis anno baptizatum eſſe in Iordano à Sancto Iohanne. Credo traditum eſſe à diſcipulo ſuo Iuda. Credo captum eſſe ab Judæis, vinctum, illuſum, & inſpuratum. Credo martyriſatum eſſe, cruci affixum, in eaque mortuum, ſecundum humanitatem, non ſecundum divinitatem. Credo ab cruce depoſitum eſſe, & terræ mandatum, in eaque jacuiſſe tres dies & tres noctes. Credo tertia die reſurrexiſſe verum DEUM & verum hominem. Credo apparuiſſe poſt reſurrectionem diſcipulis ſuis, & omnibus ſuis amicis fidelibus. Credo quadrageſimo poſt reſurrectionem die aſcendiſſe ad cœlos in conſpectu diſcipulorum, & omnium eorum, qui eo digni erant. Credo illic ſedere, ad dexteram ſui Patris, æquali poteſtate & æternitate præditum. Credo inde venturum in noviſſimo die judicare vivos ac mortuos ſecundum opera ſingulorum. Credo in Chriſtianitatem divinam & univerſalem. Credo communionem Sanctorum. Credo remiſſionem peccatorum meorum, habita vera pœnitentia. Credo reſurrectionem meæ carnis. Credo ab hac vita æternam vitam. Credo me accepturum mercedem ſecundum merita mea. Hanc mercedem pertimeſco: quoniam ſæpe peccavi cogitando, &c.

BIGIHT

THERO ALTEN KIRICHUN.

*IH vvirdu Gote almahtigen bigihtig, inti allen Gotes heilagon, allero minero ſunteno, vnrehthero githanco, unrehtero vvorto, thes ih vnrehtes giſahti, vnrehtes gihorti, vnrehtes gethancti, odo andran giſpuoni ſo vvaz ſo ih vvidar Gotes vvillen gitati, meinero eido, vbilero fluocho, liogannes, ſtilannes, huores, manslahti, vnrehtes girates, odo mir iz thurub min kinthisgi giburiti, odo thuruh vbartruncani, odo thuruh min ſelbes giſpenſti, odo thuruh anderes mannes giſpenſti girida, abunſtes, nides biſprachido, vbi lero geluſto: taz ih ci chirichun ni quam, ſo ih mit rehtu ſcolta: mina faſtun ni biheilt, ſo ih mit rehtu ſcolta; zuuene ni giſuonta, ſunta ni verleiz themo ih mit rehtu ſcolta: heilaga ſunnunt aga, inti heilaga miſſa, inti tehn heilagon vvizzod ni erita; ſo ih mit rehtu ſcolta: vna vrlaubgap, vna vrloub intpheing vncitin ezzenti, vncitin trinchanti, vncitin slafenti, vncitin vvachanti: thes alles inti anderes manages, thes ih vvidar Got almahtigen shuldig ſi, thes ih Gote almahtigen in mineru Kriſtanheiti gehiezi, inti bi minan vvizzin forliezi, ſo ih iz gihuge, ſo ni gihuge, ſo ih iz githahti, ſo ih iz giſprachi, ſo ih iz githati, ſo mir iz slaffenti giburiti, ſo vvahenti, ſo gangenti, ſo ſtantenti, ſo ſizzenti, ſo liganti, ſo bin ih iz Gote almahtigen bigihtig, inti allen Gotes heilagon, inti dir Gotes manne: * inti gerno buoz ziuframmort ſo fram, ſo mir Got allmahtigo mahti inti giuuizzi forgibig Almahtig Thrutin, forgib vnsmahti inti giuuizi thinam vvillon zi giuuircanne, inti zigiſfremenne, ſo iz thin vvillo ſi. Amen.*

* *lege inti gerro buozzin frammert ſo fram ſo mir &c. optimo ſenſu quem expreſſi.*

CONFESSIO

VETERIS ALEMANNORUM ECCLESIÆ.

EGo DEO omnipotenti confiteor, & omnibus DEI Sanctis, omnia mea peccata, illicitas cogitationes, illicitos ſermones, quicquid ego illicitum dixi, illicitum audivi, illicitum cogitavi, aut alio pacto quicquid ego contra DEI voluntatem egi, mea juramenta, exſecrationes & maledicta, mendacia, furta, ſcortationes, homicidia, prava conſilia; aut à me quid per meam puerilitatem patratum, aut per ebrietatem, ſive mea ipſius ſuaſione ſive aliorum hominum ſuaſione, concupiſcentias, invidias, detractiones, pravas cupiditates: quod ego ad eccleſiam non veni cum jure debeam, jejunium meum non ſervavi, ſicuti jure debebam; duos non conciliavi, offenſas non dimiſi cui jure debebam: ſanctum diem Dominicum, & ſanctam miſſam, & ſanctam legem non obſervavi, ſicuti jure debebam: ſine venia donavi, ſine venia accepi, intempeſtive comedens, intempeſtive bibens, intempeſtive dormiens, intempeſtive vigilans: hæc omnia aliaque plura quæ DEO omnipotenti debeo, quæ DEO omnipotenti in meo baptiſmo promiſi, & pro mea conſcientia deliqui, quæ recordor, quæ non recordor, quæ cogitavi, quæ dixi, quæ à me dormiente patrata, quæ vigilante, quæ ambulante, quæ ſtante, quæ ſedente, quæ cubante, DEO omnipotenti confiteor, & omnibus DEI Sanctis, & tibi vir DEI, & cupio emendare in poſterum pro ea quam mihi DEUS omnipotens poteſtatem & intelligentiam dederit. Omnipotens Domine, da mihi poteſtatem & intelligentiam faciendi voluntatem tuam, & cognoſcendi quæ ſit voluntas tua, Amen.

ALAMAN-

ALAMANNICAE ECCLESIAE VETERIS
L I T A N I A.

Finita oratione poſt *Gloria in excelſis DEO* dicit ſacerdos:

Chriſtus vincit, Chriſtus regnat, Chriſtus imperat, tribus vicibus, ſimiliter & clerus.

Exaudi Chriſte.	RP.	Nicolao ſummo Pontifici & univerſali Papæ vita.
Salvator mundi.	RP.	Tu illum adjuva.
St. Petre.	RP.	Tu illum adjuva.
St. Paule.	RP.	Tu illum adjuva.
St. Andrea.	RP.	Tu illum adjuva.
St. Clemens.	RP.	Tu illum adjuva.
St. Xixte.	RP.	Tu illum adjuva.
St. Cyriace.	RP.	Tu illum adjuva.

Exaudi Chriſte. RP. Hludovvico à DEO coronato magno & pacifico Regi vita & victoria.

Redemptor mundi.	RP.	Tu illum adjuva.
St. Michael.	RP.	Tu illum adjuva.
St. Gabriel.	RP.	Tu illum adjuva.
St. Raphael.	RP.	Tu illum adjuva.
St. Johannes.	RP.	Tu illum adjuva.
St. Stephane.	RP.	Tu illum adjuva.
St. Theodole.	RP.	Tu illum adjuva.
Exaudi Chriſte.	RP.	Hemmæ Reginæ noſtræ vita.
St. Felicitas.	RP.	Tu illam adjuva.
St. Perpetua.	RP.	Tu illam adjuva.
St. Petronella.	RP.	Tu illam adjuva.
St. Lucia.	RP.	Tu illam adjuva.
St. Agnes.	RP.	Tu illam adjuva.
St. Cæcilia.	RP.	Tu illam adjuva.
Exaudi Chriſte.	RP.	Nobiliſſimæ proli regali vita.
St. Silveſter.	RP.	Tu illam adjuva.
St. Laurenti.	RP.	Tu illam adjuva.
St. Nazari.	RP.	Tu illam adjuva.
St. Pancrati.	RP.	Tu illam adjuva.
St. Anaſtaſia.	RP.	Tu illam adjuva.
St. Genovefa.	RP.	Tu illam adjuva.
St. Columba.	RP.	Tu illam adjuva.

Exaudi Chriſte. RP. Omnibus judicibus vel cuncto exercitui Francorum & Alamannorum vita & victoria.

St. Hylari.	RP.	Tu illos adjuva.
St. Martine.	RP.	Tu illos adjuva.
St. Maurici.	RP.	Tu illos adjuva.
St. Dionyſi.	RP.	Tu illos adjuva.
St. Albane.	RP.	Tu illos adjuva.
St. Criſpine.	RP.	Tu illos adjuva.
St. Criſpiniane.	RP.	Tu illos adjuva.
St. Gereon.	RP.	Tu illos adjuva.

Chriſtus vincit, Chriſtus regnat, Chriſtus imperat.

Rex Regum Chriſtus vincit, Chriſtus regnat, Chriſtus imperat.

Rex noſter	Chriſtus vincit.
Spes noſtra	Chriſtus vincit.
Gloria noſtra	Chriſtus vincit.
Miſericordia noſtra	Chriſtus vincit.
Auxilium noſtrum	Chriſtus vincit.
Fortitudo noſtra	Chriſtus vincit.
Liberatio & redemptio noſtra	Chriſtus vincit.
Victoria noſtra	Chriſtus vincit.
Arma noſtra invictiſſima	Chriſtus vincit.
Murus noſter inexpugnabilis	Chriſtus vincit.
Defenſio & exaltatio noſtra	Chriſtus vincit.
Lux, via, & vita noſtra	Chriſtus vincit.

Ipſi ſoli gloria & poteſtas per immortalia ſæcula ſæculorum, Amen.
Ipſi ſoli honor, laus & jubilatio per infinita ſæcula ſæculorum, Amen.
Ipſi ſoli virtus, fortitudo & victoria per omnia ſæcula ſæculorum, Amen.

Chriſte, audi nos, ter. Kyrie eleiſon, ter. Feliciter, ter. Tempora bona habeas, ter. Multos annos, ter.

POST MISSAM DICAT PONTIFEX.

Conſervet Dominus Eccleſiam ſuam ſanctam, amen.
Fidem noſtram inlæſam cuſtodiat Dominus, amen.
Remiſſionem peccatorum omnium & vitam æternam largiat Dominus, amen.
Memor ſit Dominus Domini noſtri Hludewici, & omnes fideles DEI eccleſiæ ſalvet, protegat, & benedicat, amen.
Nos protegat atque defendat ab omnibus malis, & perducat nos in regnum gloriæ ſuæ, amen.
Conſervet DEUS omnes fratres noſtros, amen.
Protegat, ſalvet & cuſtodiat nos Dominus, amen.
Sit nomen Domini benedictum ex hoc nunc & uſque in ſæculum.

Hunc diem.	R.	Multos annos.
Domnum Hludovvicum Regem.	R.	Deus conſervet.
Salvator mundi.	R.	Tu illum adjuva.
St. Petre.	R.	Tu illum adjuva.
St. Paule.	R.	Tu illum adjuva.
St. Andrea.	R.	Tu illum adjuva.
St. Gereon.	R.	Tu illum adjuva.

Feliciter, Feliciter, Feliciter. Tempora bona habeat, Tempora bona habeat, Tempora bona habeat. Multos annos, amen.

O R A T I O.

TU ſumme retributor atque miſerator omnium DEUS, eorum regna cuſtodi, quos tibi placita caſtitate junxiſti, gentes rebelles opprime, populos eorum in tua pace diſpone, iſti tuæ pareant juſſioni, & tu eorum eſto cuſtos imperii.

Dona eis profutura conſilia, quibus prædicandam ſapientiam contuliſti: de tua, non de mundi poteſtate ſint. Reges habentes diademata, divina cogitent ubique mandata. Te timeant, ut mortalia non paveſcant: in tua fortitudine quàm in ſua poteſtate confidant. Iſtos peculiariter præſta te quærere, & te ſpecialiter eis velle præſtare.

Perpendite venerabiles Domini, quo amore regnetis. Non auderemus iſta publice Divinitati dicere, niſi quia & ſecretius eadem nos cognoſcit optare.

St. Divinitas uſque in extremos fines imperium tende Romanum: termini ejus Oceano lambiente cingantur. Sed Principes noſtri mundo ſic imperent, ut eis mundus imperare non valeat. Te timeant, ut nihil metuant: ad diadema tuum veniant ex hac corona mundana. Concede illis nuptialem ſtolam, qui feciſti in eis humilem purpuram. Dona illis regnum, ubi nec vita concluditur, nec lætitia terminatur, Amen.

F I N I S.

ALAMAN-

ALAMANNICÆ ECCLESIÆ VETERIS

BENEDICTIONES.

Benedictio Cærei.

EXultet jam Angelica turba cœlorum, exultent divina myſteria, & pro tanti Regis victoria tuba intonet ſalutaris, gaudeat tellus tantis inradiata fulgoribus, & æterni Regis ſplendore luſtrata totius orbis ſe ſentiat amiſiſſe caliginem. Lætetur & mater eccleſia tanti luminis inradiata fulgore, & magnis populorum vocibus hæc aula reſultet. Quapropter aſtantibus vobis, fratres cariſſimi, ad tam miram ſancti hujus luminis claritatem una mecum quæſo Dei omnipotentis miſericordiam invocate, ut qui me non meis meritis intra Levitarum numerum dignatus eſt aggregare, luminis ſui gratiam infundens cæteri hujus laudem implere præcipiat Ieſus Chriſtus Dominus noſter; qui vivit & regnat cum Patre in unitate Spiritus ſancti per omnia ſecula ſeculorum.

Dominus vobiſcum.
RP. Et cum ſpiritu tuo.
Surſum corda.
RP. Habemus ad Dominum.
Gratias agamus Domino Deo noſtro.
RP. Dignum & juſtum eſt.

Vere quia dignum & juſtum eſt inviſibilem Deum patrem omnipotentem filiumque unigenitum Dominum noſtrum Iheſum Chriſtum toto cordis ac mentis affectu & vocis miniſterio perſonare, qui pro nobis æterno patri Adæ debitum ſolvit, & veteris piaculi cautionem pio cruore deterſit. Hæc ſunt enim feſta paſchalia, in quibus vere ille Agnus occiditur, ejuſque ſanguine poſtes conſectantur. Hæc eſt nox, in qua primum patres noſtros filios Iſrael eduxir de Ægypto, quos poſtea rubrum mare ſicco veſtigio tranſire feciſti. Hæc igitur nox eſt, quæ peccatorum tenebras columnæ inluminatione purgavit: hæc nox eſt, quæ hodie per univerſum mundum in Chriſto credentes à vitiis ſeculi ſegregatos & caligine peccatorum deterſa reddit gratiæ, ſociatque ſanctitati; hæc nox eſt, in qua deſtructis vinculis mortis Chriſtus ab inferis victor aſcendit. Nihil enim naſci profuit, niſi redimi profuiſſet. O mira circa nos tuæ pietatis dignatio! O inæſtimabilis dilectio caritatis ut ſervum redimeres, filium tradidiſti. O beata nox, quæ ſola meruit ſcire tempus & horam, in qua Chriſtus ab inferis reſurrexit. Hæc nox eſt, de qua ſcriptum eſt: ***Et nox ut dies inluminabitur, & nox inluminatio mea in deliciis meis.*** Hujus igitur ſanctificatio noctis fugat ſcelera, culpas lavat, & reddit innocentiam lapſis, mœſtis lætitiam, fugat odia, concordiam parat, & curvat imperia. In hujus igitur noctis gratia ſuſcipe ſancte pater ✠ incenſi hujus ſacrificium veſpertinum, quod tibi in hac cærei oblatione ſolemni per miniſtrorum manus de operibus apum ſacroſancta reddit eccleſia. Sed jam columnæ hujus præconia novimus, quam in honorem Dei rutilans ignis accendit: qui licet diviſus in partes mutuati luminis detrimenta non novit, alitur liquentibus ceris, quam in ſubſtantiam precioſæ hujus lampadis apes mater eduxit. O verè beata nox, quæ expoliavit Ægyptios, ditavit Hebræos. Nox in qua terrenis cœleſtia junguntur. Oramus te Domine ✠ ut cæreus ✠ iſte in honore nominis tui conſecratus ad noctis hujus caliginem deſtruendam indeficiens perſeveret, in odorem ſuavitatis acceptus ſupernis luminaribus miſceatur: flammas ejus lucifer matutinus inveniat; ille (inquam) lucifer, qui neſcit occaſum: ille qui regreſſus ab inferis humano generi ſerenus inluxit. Precamur ergo te Domine, ut nos famulos tuos omnem clerum & devotiſſimum populum una cum Papa noſtro & glorioſiſſimo Rege noſtro Hludouuico ejuſque nobiliſſima prole, quiete temporum conceſſa, in his feſtis Paſchalibus conſervate digneris, per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, qui tecum vivit & regnat Deus in unitate Spiritus ſancti per omnia ſecula ſeculorum, amen.

Benedictio Ignis in Paſcha.

Domine Deus pater omnipotens exaudi nos, lumen indeficiens tu es, ſancte conditor omnium luminum benedic Domine ✠ hoc lumen, quod à te ſanctificatum atque benedictum eſt: tu inluminaſti omnem mundum, ut ab eo lumine accendamur & inluminemur igne claritatis tuæ, ſicut inluminaſti Moyſen, ita inlumina cordibus noſtris & ſenſibus, ut ad vitam æternam pervenire mereamur. Per eundem, &c.

Alia.

Deus qui per filium tuum, angularem ſcilicet lapidem, caritatis ignem tuis fidelibus contuliſti productum è ſilice noſtris profuturum uſibus, novum hunc ignem ſanctifica, & concede nobis, ita per hæc feſta Paſchalia cœleſtibus deſideriis inflammari, ut ad perpetua feſta purgatis mentibus pertingere valeamus. Per eundem, &c.

Item unde ſupra.

Domine ſancte pater omnipotens, æterne Deus, quod in nomine tuo & filii tui Domini noſtri Iheſu Chriſti & Spiritus ſancti benedicimus & ſanctificamus ✠ ignem hunc, adjuva nos, qui vivis & regnas cum patre in unitate Spiritus ſancti Deus per omnia ſecula ſeculorum.

Super Incenſum Cæreum.

Veniat, omnipotens Deus, ſuper hunc incenſum larga tuæ benedictionis infuſio, & hunc nocturnum ſplendorem inviſibilis regnator incende, ut non ſolum ſacrificium, quod in hac nocte litatum eſt archana luminis tui admixtione refulgeat, ſed quocumque loco ex hujus aliquid ſanctificationis fuerit myſterio deportatum, expulſa Diabolicæ fraudis nequitia virtus tuæ majeſtatis aſſiſtat Iheſus Chriſtus Dominus noſter, qui vivit & regnat in ſecula ſeculorum, amen.

Benedictio ferri ad judicium faciendum.

Benedic Domine per invocationem ſanctiſſimi nominis tui ad manifeſtandum verum judicium tuum hoc genus metalli, ut omni Dæmonum falſitate procul remota veritas veri judicii tui fidelibus tuis manifeſta fiat, per Dominum noſtrum Iheſum Chriſtum filium tuum, qui venturus eſt judicare vivos & mortuos & ſeculum per ignem, amen.

Benedictio Aquæ ad judicium faciendum.

Omnipotens ſempiterne Deus, Iudex juſtus & fortis, qui es auctor pacis, judicans æquitatem & rectum judicium tuum: tu hanc aquam igne ferventem ſanctifica, qui tres pueros de accenſo fornace ſalvaſti. Præſta quæſo, piiſſime, ſi quis innocens de hoc furto vel ſtupro ſeu noſtræ inquiſitionis cauſa immunis atque indebitor in aquam manum miſerit, ſicut Suſannam de falſo crimine liberaſti, ita & ipſe ſalvam & inlæſam manum educat. Ita Deus omnipotens, ſi quis culpabilis ingravante Diabolo, corde indurato, per aliqua maleficia aut per herbas contegere peccata ſua voluerit, tua juſtiſſima hoc veritas in ejus corpore declaret & manifeſtet, ut anima per pœnitentiam ſanetur, per tuum unigenitum filium Deum & Dominum noſtrum Iheſum Chriſtum, qui tecum vivit & regnat per omnia ſecula ſeculorum, amen.

FINIS.

ALA-

ALAMANNICÆ ECCLESIÆ VETERIS
FRATERNITATES.

Hæc ſunt Monaſteria Fratrum & Sororum per Alamanniam.

Patribus ab Baſileam civitatem.
Patribus in Curia Rhetenſi.
Patribus in Auguſta civitate.
Patribus in Monaſterio ſancti Hemmerammi.
Patribus in Conſtantia.
Fratribus in Augenſi cœnobio.
Fratribus in Scinenſi cœnobio.
Fratribus in Rinouua.
Fratribus in Campidona.
Fratribus Favarienſis cœnobii.
Fratribus in Tubrenſi cœnobio.
Fratribus in Ciſtertinenſi cœnobio.
Fratribus in Bobienſi cœnobio.
Fratribus in Kenginbach degentibus.
Fratribus in Scuturenſi cœnobio.
Fratribus in Eluuangen degentibus.
Fratribus in Murbach degentibus.
Fratribus ad Loresham ſancti Nazarii.
Fratribus in monaſterio ſancti Trudperti.
Fratribus in monaſterio ſancti Geotgii.
Fratribus in cella ſancti Meginradi.
Fratribus in Echenheim.
Patribus in Argentina civitate.
Patribus in Magontia.
Fratribus in Nebidona, id eſt Spira.
Fratribus in Vuinzenburch.
Patribus in Vuormatia.
Sororibus in Lindaugia manentibus.
Sororibus in Turego manentibus.
Sororibus in Buochouua. M.
Sororibus in Sechingen. M.
Sororibus in Monaſteriolo. M.
Sororibus in Chaces manentibus.
Sororibus in Erinſtein. M.
Sororibus in Skenninis. M.
Sororibus in Vualdchilka M.
Sororibus in Argentina ad Hæberesheim.
Sororibus in Aſnida.
Sororibus ad Impidines. M.
Fratribus in Chriſto dilectis nos fratres de monaſterio Sancti Galli ſalutem. Intimamus caritati veſtræ obitum fratris noſtri N. defuncti, pro cujus anima ſolitas preces agere dignamini.

Sequuntur Hiſtoriæ de Fratribus conſcriptis.

Anno ab incarnatione Domini DCCC. regnante Domno Karolo, ſereniſſimo Cæſare Auguſto, facta eſt conventio & unanimitas precum hujus ſcilicet ſancti Galli & Augienſis cœnobii, ſub Abbatibus videlicet Domno Vuerdone atque Vualtone, qui primitus cum fratribus ex utroque loco in hac communione conſentientibus inſtituerunt, ut quandocumque frater aliquis obierit, & loco vel ſenioribus ibidem commorantibus adnuntiatum fuerit, eo die Presbyteri tres miſſas, & cæteri fratres pro eo pſalterium ac celebrationem vigiliæ decantent, communiſque oblatio ab omnibus fiat. Item in die ſeptimo XXX. pſalmos: triceſimo autem Presbyteri omnes pro eo unam miſſam, & cæteri L. pſalmos impleant. Cæterum vigilias pro defunctis in capite ſingulorum menſium ex more jugiter celebremus, in quibus vigiliis omnium ſimul defunctorum fratrum, qui in noſtro conſortio coadunati ſunt, commemoratio fiat: eoque die commemoretur & nomen nuper defuncti, fiatque oblatio omnium fratrum ſimul tam pro illo quam & generaliter pro omnibus. Et poſt hæc unuſquiſque Presbyter cantet unam miſſam, & cæteri fratres L. pſalmos Præter hæc quoq; ſemel in anno ſub die XVII. Kal. Decemb. commemoratio omnium ſimul fiat pro annuali ſingulorum videlicet defunctorum memoria, ipſoque die Presbyteri ternas miſſas, & cæteri fratres pſalterium decantent, ac celebratio vigiliæ communiſque oblatio ab omnibus fratribus fiat.

Tranſactis poſthæc CXLIV. annis, menſibus tribus, & duabus ebdomadibus, hoc eſt, anno incarnatiouis Dominicæ DCCCCXLV. anno autem Domini Ottonis ſereniſſimi Regis VIIII. Domnus Cralob hujus loci ſtrenuiſſimus Abbacum Alauuigo Augenſis cœnobii venerabili Abbate, fratribus utrimque ex utroque monaſterio pari voto unoque aſſenſu in idipſum conſpirantibus, prænotatum renovando decretum hoc ſaluberrimum ſubſequens pactum inivit, ſcilicet ut ſi quando frater aliquis in utro vis monaſterio obierit, corpuſque defuncti in eccleſiam ut moris eſt tranſlatum fuerit, antea inde non tollatur, donec omnes horæ canonicæ rempore ſtatuto decantentur, & omnis celebratio miſſarum ſive vigiliarum ſeu etiam pſalmodiæ pro defuncto perſolvatur, & tunc demum ſepulturæ commendetur. Ad eandem autem miſſam, quæ primum pro eo à fratribus in commune recitatur, dicto ter *Sanctus* Angelico carmine omnes pavimento proſtrati tamdiu jaceant, uſque dum à Presbytero *pax Domini* dicatur, gemitibus & ſuſpiriis & lacrimarum inundatione animam fratris attentius Deo commendantes. Annona vero illi quondam viventi ſtatuta ad anniverſarium ejus diem & inde

de uſque in XXXVII. dies pro eo in eleemoſynam pauperibus ad plene tribuatur. Et quando obitus alicujus de utrovis monaſterio ad alterum fuit indicatus, ipſo die, ſi ita tempus, dictaverit, in agendis vigiliis & miſſarum pſalmodiæque celebrationibus unanimiter abſque dilatione inſiſtant. Similiter, ut ante notatum eſt, ad eandem miſſam hora prædicta fratres ſe ſolo proſternant humiliter pro anima defuncti Deo ſupplicantes. Ab illo etiam die annona ſicut uni è fratribus datur, pro illo quoque ex integro per totos XXX. dies pauperibus tribuatur: decreverunt etiam ut omnis congregatio fratrum utriuſque cœnobii in ſex turmas partita, cottidie privatis diebus unaquæque pars eorum die ſibi definito vigilias & miſſam cum oblationibus generaliter pro omnibus fidelibus defunctis peragat, & ad unamquamque ſynaxim in fine orationis ab omnibus eorum commemoratio fiat. Et ut hæc ſaluberrima pactio nullo modo à poſteris noſtris ignorantia aut negligentia ulterius omittatur, placuit nobis ut in libello regulæ noſtræ litteris commendetur, & frequentius in conventu congregationis recenſeatur.

Anno incarnationis Dom. DCCCLXXXV. indictione II. venit Ratholt nobiliſſimus Alamannorum Veronenſis eccleſiæ Pontifex ad monaſterium S. Galli, & depoſitionis ejus feſtivitatem cum ipſa congregatione jocundiſſime celebravit, quem venerabilis tunc Abba Bernhardus cum fratribus ſibi ſubjectis in orationis ſuæ communionem ſuſcepit, ut ſive in hoc ſeculo vivens, ſive ad Chriſtum vadens eadem cura Dei miſericordiæ ab illis ſicut unus commendetur ex ipſis.

VIII. KAL. Julii obitus Liuthuuardi Cumani Epiſcopi, cui Dominus Salomon Epiſcopus & cuncta congregatio S. Galli tales orationes conceſſerunt, quales pro ſemetipſis agere conſueverunt.

Anno ab incarnatione Dominica DCCCLXXXV. indictione IV. regnante ſereniſſimo Imperatore Karolo, facta eſt conventio ſalubris inter nos & fratres de monaſterio Morbachenſi, venientibus de ipſo monaſterio fratribus & id ipſum rogantibus. Convenit itaque utraque congregatio, ut quandocunque aliis prædictorum fratrum defunctus nuntiaretur, ſicut pro Augenſibus fratribus ita etiam pro illis pleniſſimam memoriam ageremus in vigiliarum, pſalmorum, miſſarumque ſollemniis; ſimili quoque modo ipſi pro nobis ſe facturos firmiſſime devoverunt, apud nos eodem tempore Bernhardo Sereneo Abbate regiminis jura tenente, apud illos vero Friderico Abbate manente. . . . .

Anno etiam ab incarnatione Dominica DCCCLXXXV. indictione III. imperante ſereniſſimo Domno Karolo Imperatore Auguſto facta eſt conventio ſalubris inter monaſterium S. Galli, cui tunc venerabilis Abba Bernhardus præeſſe videbatur, & aliud monaſterium, quod Rinouua nominatur, ubi Vuichrammus Abba præfuit ipſo tempore, videlicet, ut quandocumque de uno iſtorum monaſterio ad alium monaſterium nomina defunctorum pervenerint fratrum, plena miſſarum & vigiliarum, pſalmorum & oblationum commemoratio peragatur, ſicuti ſolent in utraque parte pro ſuo proprio agere fratre.

Anno ab incarnatione Chriſti Domini DCCCCVIII. regnante Hludowico Arnolfi Imperatoris filio XI. regni ipſius anno indictione XI. ID. Oct. die ſabbati, in vigiliis S. Galli confeſſoris, venit beatæ memoriæ nobiliſſimus Auguſtę Vindelicę Pontifex Adalbero, juncto ſibi mitiſſimo Sebonenſis eccleſiæ antiſtite Meginberto, in monaſterium S. Galli, ejus cupiens intereſſe feſtivitati. Cumque ipſam venerandæ ſolemnitatis in cœnobio noctem duxiſſet, mane baſilicam ingreſſus ad ſancti Confeſſoris tumbam acceſſit. Deinde fratribus ad ſe, dextro altaris lateri ipſe conjunctus, accerſitis crucem auream gemmis interpoſitam calicemque onychinum auro & gemmis eleganter paratum cum patena aurea nihilominus gemmata altario impoſuit. Palliolum etiam caſulamque pretioſi generis, nec non & albam cum cingulo ſtolaque ac mappula, cunctis his auro perfectis, eidem applicuit aræ. Sed & magnam ceræ copiam ſanctæ contulit ædi. Campanam quoque miræ magnitudinis & eximiæ ſonoritatis loco contradidit. Et hinc S. Othmari loculo accedens ipſius aræ palliolum ſatis pretioſum ſuperexpandit. Poſthæc S. Petri eccleſiam ingreditur, magnæque iiubi æſtimationis palliolum condonat. Sequenti vero die, in qua ſancti dedicatio templi colebatur, pleroſque monachorum præcipuis honoravit eulogiis, quibusdam purpuras Tyriacas, quibusdam autem palliola viridia cum camiſilibus ſeu glizis donavit: tertia itidem die unicuique fratrum pellicium cum pelle cuttamiſia dati præcepit: quarta item die cuncti per ordinem iterata ab eo munera percepetunt, ſcilicet aut ſagum laneum album, aut camiſile ſubtile ac grande, ſeu cozzonem ſive lenam opere plumario contextam, eademque die refectorium omne miro apparatu ornavit, tapetibus videlicet plumatis ſeſſiones fratrum undique ſternens, quæ ſimul numero XIII. fuerunt: pulpitum etiam ſacitergula cocco imagi-

nata

nata circumdari juſſit, gradusque eius tapetio velari, nec non & palliolum grandis pretii à tergo fecit Abbatis ſuſpendi, menſasque omnes opetimentis mandavit glizinis veſtri. Sed & foris ad oſtium refectorii ejusdem texturæ manutergiæ ſunt hinc & inde ſuſpenſæ. Convivium quoque de ſuo eadem die cum omni ſufficientia ciborum & potuum univerſæ frattum generalitati inſtrui præcepit Calices etiam argenteos & ipſos pergrandes ſecum attulit, monachorumque eos uſibus deinceps deputari mandavit. His exactis idem libetaliſſimus Præſul Pyrale congregationis intravit, pectinnesq; eburneos magnitudine & artificio ſignes catenis fecit aeneis ibidem ſuſpendi, ac manutergias pet ſingulos ſingulas adjungi, Præter hæc benigniſſimus Antiſtes tota illa ebdomada in monaſterio conſiſtens cottidianæ frattes refectionis abundantia & jocunditate lætificavit ubertrima. Sed & omni pæne in monaſterio familiæ munificentiæ ſuæ largitus eſt muneta. Pro cujus inæſtimabilis beneficii gratia uno aſſenſu tota ſimul ſancti militia propoſiti ſancivit, ut tam ipſi quam ſucceſſotes eorum felicis recordationis viro, Domno videlicet Adalberoni Epiſcopo, eandem quam cuilibet cœnobii hujus Abbati ſive in ſeculo viventi ſeu vocante Deo de mundo recedenti orationis exhibeant ſummam Megimberto quoque Pontifici decretum eſt unius proprii ftatris orationem polliceri, ut ſicut pro quovis noſtrum commemoratio agitur, ita & pto illo in omnimoda oratione compleatur. Et ut hanc nulla conſtitutionem deleat oblivio, regulæ complacuit noſtræ inſeri libello, quatinus dum codex iſte ftequentius videtur & legitur, beati Præſulis memoria ſtrictius teneatur.

Anno ab incatnatione Domini DCCCCXXV. indictione XIV. II. Idus Novembr. Purchatdus fottiſſimus Dux Alamannorum in Italia doloſe occiditur, commemorationem, ſicut pro unoquoque noſtro in vigiliis & pſalmodiis & miſſarum oblationibus agi ſolet, ita etiam pro illo & poſteros noſtros deinceps ex integro acturos fore omnis genetoſitas fratrum uno ſenſu dectevimus, hocque in noſtra regula placuir nobis conſctibi ut nulla umquam vel oblivio vel negligentia valeat prætermitti.

Anno ab incarnatione Domini DCCCCXXVIII. indictione II. Keonuuald venerabilis Epiſcopus profectus ab Anglis, omnibus monaſteriis per totam Germaniam cum oblatione de argento non modica & in idipſum Rege Anglotum eadem ſibi tradita viſitatis, in Idibus Octob. venit ad monaſterium S. Galli, quique gratiſſime à fratribus ſuſceptus & ejuſdem Patroni noſtri feſtivitatem cum illis celebrando quatuor ibidem dies demoratus eſt. Secundo autem poſtquam monaſterium ingreſſus eſt, hoc eſt in ipſo depoſitionis S. Galli die baſilicam intravit, & pecuniam ſecum copioſam attulir, de qua partem altario impoſuit, partem etiam utilitati fratrum donavit. Poſt hæc eo in conventum noſtrum inducto omnis congregatio conceſſit ei annonam unius fratris, & tandem orationem quam pro quolibet de noſtris ſive vivente ſive vita decedente facete ſolemus pro illo facturam perpetualiter promiſit. Hæc ſuut autem nomina quæ conſcribi juſſit vel rogavit: Rex Anglorum Adalſtean, Kenouuald Epiſcopus, Vuigharth, Kenuun, Contat, Keonolaf, Vuundych, Keondrud.

Anno incatnationis Domini DCCCCLV. Comes Saxonicus, Matchio contra Sclavos, vir religioſus Kero nomine à liminibus principum Apoſtolorum teverſus monaſterium S. Galli orationis cauſa viſitavit. Qui cum à fratribus benigne & hoſpitaliter fuiſſet ſuſceptus, ſpiritali ut creditur admonitus inſtinctu ſtudium ſanctæ converſationis ſibi corde tenus placete profeſtus eſt: cœpitque humiliter ac luctuoſe à patre monaſterii flagitate, ut in conſortium fraternitatis mereretur admitti. Libras quoque argenti VIII. loco ſancto devote ac fideliter obtulit, & ſi quo pacto vel apud Regem vel apud quemlibet procerum proprietatem ſive poſſeſſionem quamlibet infra tetminos Alamanniæ conſequi potuiſſet, monaſterio ſe ſine dubio collaturum eſſe promiſit, & in omnibus cœnobii neceſſitatibus ſive negotiis juxta ſcientiam facultatemque ſuam tam in palatio quam in privato infatigabilitet aſtitutum. Cujus precibus Abbas cum congregatione annuens omnem conſuetudinariam fratrum conſtitutionem ſive in orationibus ſeu veſtitu & victualibus tam viventi quam defuncto ex integro condonavit. Et ut hoc nulla poſſit oblivione deleri vel negligentia intermitti, pet annos ſingulos X. Kal. April. quando hæc & expetiit & obtinuir, commemorationem ejus inter ſacras miſſarum hoſtias ſancitum eſt fieri, eandemque pactionem in regula monaſterii conſcriptione firmati.

Anno poſt incarnationem verbi divini DCCCCLXVIII. indictione XII. imperante ſereniſſimo Cæſare Ottone anno IV. exſpectabilis excellentiæ vir Dominus Chuntadus Pontifex Conſtantienſis eccleſiæ venerandus venit ad monaſterium S. Galli, cui tunc Abbas probatæ ſanctitatis Putchardus præfuit, cauſa orationis & pto redintegranda conditione divinæ ac fraternitate dilectionis, quam pridem cum Abbate ejuſdem cœnobii Thie-

tone & poſtmodum cum religioſo ſucceſſore ejus Cralone fecit, fratribus uniformi conſpiratione concordantibus, ut ob amorem ejus ac multimoda munificentiæ ſuæ beneficia tum privatis ſpecialiter tum in commune bonum univerſaliter collata tam ſingulari quam generali oratione ſempet ejus memoria ab omnibus frequentetut; annonam quoque frattibus conſtitutam pro ſalute corporis atque animæ ejus pauperibus cottidie etogandam quouſque vitæ hujus conſummaverit curſum. Et poſtquam Deo vocaute exutus terrâ cœlo ſpititus reddatur, ad anniverſarium & inſuper trigeſimum depoſitionis ejuſdem fitma ratione devoverunt: quod uſque hodie Deo gratias expletum & indefugabili devotione obſervandum tenetur. Tempore vero prænotato, id eſt Sabbato ante Dominicam indulgentiæ, idem eximius Præſul eundem ſanctum locum ingrediens honorifice ſuſceptus, ut dignum erat, craſtinum diem ctucem cum ramis palmarum tollendo, Dominum ſequendo, miſſas ſpiritaliter celebtando, quam plures de monachis & de cleto diverſis gradibus ſalubriter ordinando, via mandatorum Dei cunctis generaliter mira ac paterna doctrina prædicatione oſtendendo, innumeros etiam utriuſque ſexus unctione criſmatis ſanctæ fidei aggregando in divinis laudibus lætus exegit. Die autem tertia congregatis ad collationem frattibus ipſe inviratus eo ſtetit in medio fratrum memorans, licet bene recolentibus, qualia & antea pollicita ſunt, & ut denuo fraternitatis communio renovetur petiit, ut in oratione, quæ omni die fit in baſilica S. Petri ab omnibus pro Imperatore & præ cæteris benefactoribus & tutotibus nnſtris ei ſpecialiter pro vinculo catitatis Pſal. CXLII. canatur, & in eadem miſſa, quæ ibi fit pro defunctis III. miſſales orationes illo tam vivo quaſi eſſet defunctus agantur.

Anno ab incatnatione Domini MCXLV. contigit Frideloum Augenſem Abbatem pro renovanda fraternitate & pro cogitanda utriuſque loci utilitate ad monaſterium S. Galli veniſſe. Cum autem in præſentia ipſius & Abbatis ejuſdem loci Vuerinharri & uttiusque monaſtetii fratrum conventio & unanimitas precum pro defunctis ab Vualtone Augenſi & Vuetdone S. Galli Abbate incepta & conſtituta legeretur, & hæc ipſis placeret, ordine quo prius tenovata & confitmata eſt. Placuit etiam ipſis non ſolum defunctorum conſolationi, ſed etiam viventium utilitati aliqua per ſe ordinate diſponete. Communi itaque conſilio conſtitutum eſt, ut quotienscunque utriuſque monaſterii fratres ad utrumvis monaſterium venirent, annona conſueta fratrum ipſis tribuatut. Sancitum eſt etiam, ut ſi quis prædictorum monaſteriorum frater inordinatus in gratia Abbatis ſui & fratrum offenderit, & ad alterum locum devenerit, & ſi de lapſu quo correptus fuerat emendationem promiſerit & fecerit, per ipſius loci Abbatem aut ſeniores pro eo intercedentes loco ſuo & otdini reſtituatur.

Cuonradus Dei gratia Sabinenſis Epiſc. Maguntinæ Sedis Archiepiſcopus & Apoſtolicæ ſedis legatus cum univerſo ejuſdem loci conventu dilectis ſuis fratribus Vodalrico divina ordinante clementia cœnobij S. Galli venerando Abbati ſanctiſſimoque ſibi ſubjecto conventui ſalutem cum fraternæ dilectionis affectu. Relatione antiquiſſimorum fratrum noſtrorum percepimus, hanc conſuetudinem inter fratres ſanctæ Maguntinæ eccleſiæ ac inter cœnobitas S. Galli hactenus extitiſſe, quatenus perpetuæ fraternitatis vinculo conjuncti orationibus, quæ tam pro vivis quam pro mortuis utrobique celebtantut, communicarent. Et ſi forte aliquem ex fratribus noſtris pro aliqua honeſta cauſa in ptædicto loco adeſſe contingeret, plenariè unius fratris præbendam teciperet, & eodem jure quilibet ex fratribus veſtris eccleſiam noſtram adiens ſimilem caritatem inveniret. Anno igitur ab incatnatione Domini MCLXXXVIII. præſidente Domino Urbano ſummo & univerſali Pontifice, regnanteglorioſiſſimo Imperatore Friderico ego Cuonradus Sabinenſis Epiſcopus Maguntinæ ſedis Archiepiſcopus & Apoſtolicæ ſedis legatus veniens ad cœnobium B. Galli confeſſoris orationis cauſa ad petitionem tam fratrum noſtrorum quam fratrum S. Galli, præſente amico & fratre noſtro Heinrico noſtri conventus venerabili Decano, nec non Vodalrico Conſtantienſi Præpoſito ac ejuſdem loci Vodaltico Theſaurario, plurimisque clericis noſtris ac militibus præſentiam ſuam adbibentibus prædictam conſuetudinem, Vodalrico Abbate conſenſum præbente, communi petitione fratrum renovavi & confirmavi, ſollemnique fraternitate à toto capitulo recepta & è contra Maguntino conventui per fratres noſtros transmiſſa literis hanc confirmationem inſcripſi, ac ſigillo noſtro quatinus deinceps firmitatem teneat, inſigniti decrevi.

NOMINA FRATRUM CONSCRIPTORUM.

Nomina Fratrum Canonicorum de monaſterio Vueride:
Huadalricus Præſul. Vuillibold. Dominicus,
Reccho. Plidger. Cundhart, &c.

Nomina Fratrum quorumdam obitaneorum & Sororum.
Tiethmar Epiſcopus de Curia. Chadolt. Peranhart Presbyter.
Agana. Kiſuldrud. Iudinta.
Notinc Epiſcopus. Ebo Epiſcopus. Pero Presbyter.
Karolus Imp. Magnus. Hludouuicus Imper. Hlotharius Imperat.
Hludouuicus Rex. Karolus Imp. Occid. Pippinus Rex.
Karlomannus Rex. Hludouuicus Rex. Karolus Imp. noviſs.
Hemma Regina. Hilrigart. Irmingart.
Gisla. Perhta. Vuampurc.
Diothilt. Aua. Guoto.
Apollonius. Gaganuuart. Vuilliboto.
Orger. Gerolt. Iohannes, &c.

Nomina Fratrum de Turonis:
Fridegiſus Abba. Flodomatus Mon. Gisledrammus Mon.
Anſegarius Mon. Adilleodus Mon. Helmoinus, &c.

Nomina Fratrum Canonicorum Monachorumque urbis Lingonicæ:
Albericus Epiſcopus. Erlebertus Corepiſcopus. Iacobus Corepiſcopus.
Sigoaldus Presbyter. Ionathan Presbyter. Amelius Diaconus, &c.

Nomina Fratrum de cœnobio S. Petri Melondis:
Epelinus Abbas. Abel Monachus. Ratbaldus Monachus, &c.

Nomina Fratrum de Cœnobio S. Petri Fontis Beſue:
Seraphim Abbas. Aaron Monachus. Iſaac Monachus, &c.

Hæc ſunt nomina Presbyterorum Hegauuenſium:
Vuerinpret. Patocho. Egiman. Cotalind.
Hadager. Vueraut. Criſſo. Salvianus. &c.

Nomina Fratrum de monaſterio Clingone:
Otger Archiepiſcopus. Engilbertus Præpoſitus. Vuolfpold Presbyter.
Tagafrid Diaconus. Ramuolt Monachus. Bubo Monachus, &c.

Nomina Fatrum de Ghanginpach:
Richinzo. Reuogarus. Egilholf. Metolt, &c.

Nomina Fratrum Tobrenſium:
Rihpertus Abbas. Theutarius Monachus. Iouentius Monachus, &c.

Nomina Fratrum de Fauariis:
Silvanus Abbas. Ioſeph Monachus. Viuentius Monachus, &c.

Nomina Epiſcoporum Conſcriptorum.
Hiltiboldus Epiſcopus. Vuolfleoz Epiſcopus. Heiſtolf Epiſcopus.
Remedius Epiſcopus. Heiro Epiſcopus. Bernheri Epiſcopus.
Adalhelm Epiſcopus. Oadalrich Epiſcopus. Theotbert Epiſcopus.
Milo Epiſcopus. Vuoluoltus Epiſcopus. Adalbertus Epiſcopus.
Adalloh Epiſcopus. Ratoltus Epiſcopus. Notingus Epiſcopus.
Adalrih Epiſcopus. Fridebertus Epiſcopus. Eſſo Episcopus, &c.

Nomina Fratrum de Skina:
Ambricho Abba. Adalram. Leidarat. Leo.
Hetti-Abba. Vuillibert. Hebinolf Presbyter, &c.

Nomina Fratrum de Campitona:
Tatto Abba. Iſanhart. Vuichram. Kaganhart, &c.

Nomina Fratrum de monaſterio Hornbah, ſive Gamundias:
Vuirundus Abba. Herimundus. Alpker. Erfolt, &c.

Nomina Sororum de monaſterio S. Stephani & Skenninis, In primis Clericorum nomina:
Vuolfheri Presbyter. Gerbertus Presbyter. Hoccho Presbyter. Liſolfus Dia.

Hæc ſunt nomina Monialium:
Adalheid Abbatiſſa. Onhild. Pilerat. Vualtila, &c.

Nomina Fratrum de Elehenuuangia:
Sindoltus Abba. Erfman Abba. Hutto Presbyter.
Vuigger Presb. Ioſeph cognomine Biligis, &c.

Nomina Fratrum Baſilenſium.
Adaluuin Epiſcopus. Irinc Epiſcopus. Sigihart, &c.
Nomina Fratrum de monaſterio Vuizanburg.
Iuſtolfus Epiſcopus. Perinharius Epiſcopus. Folcuuicus Epiſcopus.
Ato Epiſcopus. Otger Epiſcopus. Grimaldus Abba.
Benedictus Epiſcopus. Baugolf, Monachus. Ruadolf Monachus.
Unde ſupra nomina Fratrum de Kenginbach:
Emilo Abba. Alfram Abba. Sigfrid Monachus, &c.
Nomina Fratrum Canonicorum de monaſterio Vueri:
Oadalricus Præſul. Vuillipold. Pruninc Muozo, &c.
Nomina Fratrum de monaſterio Prumio.
Ansbaldus Abba. Eigil Monachus. Gatto Monachus, &c.
Nomina Fratrum de monaſterio Rinauua:
Vuichram Abba. Vuoluine Abba. Antuuart Abba.
Adalhart Presbyter. Tunach Monachus. Notker Monachus, &c.
Nomina Fratrum cœnobii S. Petri, Sororumque Confeſſorum Otmari atque Bertini:
Brun. Mon. Alfdac Mon. Ailbertus Mon. Hrotholdus Mon.
Formoſus Presb. Forti Diaconus. Leo Subdiaconus.
Reginbertus, & omnibus qui ſe in meis orationibus commendaverunt.
Hunfridus Epiſcopus. Hrothardus. Nihdker, &c.
Endhtud Siginihu Eita. Liba. Imma, &c.
Nomina Sororum de Gaczes:
Vualdrada Abbatiſſa. Calumnioſa Abbatiſſa. Oportuna Abbatiſſa.
Columba Mon. Paſſiva Monial. Maxantia Mon. &c.
Nomina Feminarum laicarum:
Friderat. Perchtheid. Himiltrud. Huoching, &c.
Congregatio Fratrum in nomine Domini:
Pernhart de Aguſtgaugenſe. Cunipertus Archipresbyter de Baſala civitate
Heilman. Herimar. Richeni. Fruoto. Halbinc. &c.
Nomina Fratrum de Vuiprubc:
Vuaceleiph. Pero. Tieterihc. Roudolf. Eppo, &c.
Nomina Fratrum de Friburch:
Paldolf Adilbert. Liutprant. &c.
Nomina Fratrum de Ruotuuilo:
Trutman. Heinribc. Vuelliburc. Purchart, &c.
Hic Regis Pippini & ſuorum nomina denotata ſunt:
Pippinus Rex. Carlomannus. Carolus Imper. Item Carolus.
Pippinus. Hludouuicus Imp. Item Pippinus Rex. Lodharius Rex.
Iudith Imperat. Ludauuic. Carolus juvenis. Truago.
Adalger. Huc. Deodericus. Bernhart filius Pip.
Item Pippinus. Bernheri. Meginheri.
Hic Regis Angliæ & Comitum ſuorum nomina denotata ſunt:
Adalſten Rex. Vuolfhelmus Archiepiſc. Eluuinus Epiſc. Eotkarus Epiſc.
Vuniſge Epiſc. Sigihelm Epiſcopus. Oda Epiſcopus. Fridoſten Epiſ.
Kenod Abba. Albrich Abba. Cudret. Erdulf.
Fridolef. Vuulfun Ortgar. Osfred. Elfsie.
Adaluuerd. Eluuin. Adaluuin. Berectuuin. Vulfilt.
Vuighart. Conrat. Keniuin. Vundrud. Kenouuad. Epiſc.
Kenolaf. Keondrud. cum ceteris.
Hic Regis Heinrici fideliumque ejus nomina denotata ſunt:
Heinricus Rex. Mathilt Regina. Otto. Heinricus.
Haduuuich. Herminburch. Sigofrid Comes. Cuotchind.
Rekero. Vuolfhere. Thiethere. Pernſuid.
Iudith. Reginhart Epiſc. Adalek. Adalburch.
Adalbert. Kerburch. Liutker F. Suanehilt F.
Meginburch. Unen. Hildiſuuid. Malit.
Rienhilt. Hildiſuuid. Adaldech. Pernſuid.
Eburhelm. Kerburch. Unen. Heinrich.
Pilihilt. Fridorich Abbi. Meginuuarch. Otuuat.
Folchmar presb. Heinrich. Chunigund C. Chriſtan. Poppo.
Helderich P. Martinus P. Marcus P. Ekkehart L.
Liuthart. Folcmar. Vuitpurch. Kerbirch.

Vuen-

Vuendilgart.	Xpina.	Hemme.	Auu.	Perhthilt.
Simad.	Milburch.	Thietpurch.	Attu.	Ipo.
Redpurch.	Oſui.	Siuui.	Heinric.	Vuigman.
Egino.	Heriman.	Punico.	Piſo.	Sigofrid. B.
Sigoſrid.	Hiltibert.			

In nomine Domini factus eſt noſter frater Hugo Rex, & Hluthere & Yra & Friderun, &c.

Nomina Fratrum Sanct. Martini in Trajecto:

Pernoldus Epiſcopus. Focho. Liuthart. Vualtherc, &c.

Nomina Fratrum S. Bonifacii in Trajecto:

Pernoldus Epiſcopus. Penzo. Prun. Kezo, &c.

Nomina eorum qui nobis commiſſi ſunt de Strazburg:

Vuinidolf. Vuihnihheri. Alahric. Theotſind, &c.

Nomina Fratrum de Marle:

Rentio. Truto. Cothfrid. Rheceman. Conco, &c.

Nomina Fratrum de Mulehuſen in Elſatia:

Cuonrat. Adalhair. Adelburg. Tietmar, &c.

Et aliorum numeroſorum, quos recenſere nimiùquam longum foret, & nulli bono. Continet enim liber iſte multo plurima nominum millia utriuſque ſexus, laicorum adæque quam Monachorum. Quorum omnium defunctorum commemoratio ſiebat a. d. XVIII. Kal. Decembris, id eſt propridie die feſti S. Othmari, ex inſtitutione Udalrici Abbatis ejus nominis Quarti. Recitabantur autem ſingula ſingulorum nomina tam defunctorum quam etiam vivorum, ut pro iis apud Deum intercederetur. Forma orandi eodem in libro iſtiusmodi continetur.

MISSA PRO HIS QUI ELIMOSINAM FACIUNT.

Deus, qui poſt baptiſmi Sacramentum ſecundam abolitionem peccatorum elimoſinis indidiſti, reſpice propitius ſuper famulos vel famulas tuas, quorum commemorationem agimus, quorum operis tibi gratiæ referuntur: fac eos præmio beatos, quos feciſti pietate eſſe devotos, per &c.

SEC.

Deus qui tuorum corda fidelium per elymoſinam dixiſti poſſe mundari, præſta quæſumus hujus conſortiis ſacramenti, ut ad conſcientiæ ſuæ fructum non gravare ſtudeant miſeros, ſed juvare, per Dominum, &c.

Hanc igitur oblationem, Domine, famulorum famularumque, qui de elemoſinis ſuis memoraverunt venerabilem locum iſtum, quam tibi offerimus ob juſtis elimoſinis ſuis quod in pauperes tuos operantur, placatus ſuſcipias deprecamur, pro quibus Majeſtati tuæ ſupplices fundimus preces, ut adicias eis tempora vitæ, ut per multa curricula annorum læti tibi in pauperes tuos hæc operentur, atque annua tibi vota perſolvant, per Chriſtum, &c.

Precatio.

Omnipotens ſempiterne Deus reſpice propitius ſuper famulos & famulas tuas, quorum commemorationem agimus, qui in pauperes tuos operantur, in virtute cuſtodi, poteſtate tuearis, ut per multa curricula annorum læti tibi in pauperes tuos hæc operentur, per &c.

Alia.

Da, quæſumus, Domine famulis vel famulabus tuis, qui de elymoſinis ſuis memoraverunt venerabilem locum iſtum, ſperata ſuffragia obtinere, ut qui tuos pauperes vel tuas eccleſias memoraverunt, ſanctorum omnium ſimul & beati martyris tui Laurentii mereantur conſortia, cujus nunc ſunt exempla ſecuti, per &c.

Lectio Iſaiæ Prophetæ.

Hæc dicit Dominus Deus; In die illa defertur munus Domino exercituum, & Rex fortis dominabitur eorum: in die illa erit altare Domino in medio terræ, & cognoſcetur Dominus, & colent eum in hoſtiis & muneribus, & vota vovebunt Domino, & ſolvent & revertentur ad Dominum, & placabitur eis, & ſanabit eos. In die illa erit Iſrahel benedictio in medio terræ, cui benedixit Dominus exercituum dicens, Benedictus populus meus & opus manuum mearum, hereditas mea Iſrahel dicit Dominus Omnipotens.

Seq. Sci. Ev. Sec. Marcum.

In illo tempore ſedens Dominus Jheſus contra gazofilatium, aſpiciebat quomodo turba jactabat æs in gazofilatium, & multi divi-

divites jactabant multas. Cum veniſſet autem una vidua paupercula, miſit duo minuta, quod eſt quadrans, & convocans diſcipulos ſuos ait illis; Amen dico vobis, quia vidua hæc paupera plus omnibus miſit qui miſerunt in gazofilatium. Omnes enim ex eo quod habundabat illis miſerunt, hæc vero de penuria ſua omnia quæ habuit miſit totum victum ſuum.

Miſſa in Cimiterio.

Deus cujus miſeratione animæ fidelium requieſcunt, famulis tuis quorum nomina hic & in libello iſto continentur adſcripta, vel omnibus hic in circuitu eccleſiæ in Chriſto quieſcentibus, da propitius veniam peccatorum, ut à cunctis reatibus abſoluti ſine ſine lætentur, per Dominum noſtrum, &c.

Alia.

Omnipotens ſempiterne Deus annue precibus noſtris ea quæ poſcimus, & dona omnibus, quorum corpora hic in circuitu eccleſiæ iſtius in Chriſto requieſcunt, refrigerii ſedem, quietis beatitudinem, luminis claritatem, ut qui peccatorum ſuorum pondere gravantur eos ſupplicatio commendet eccleſiæ, per, &c.

Sec.

Pro animabus famulorum tuorum, quorum nomina hic & in libello iſto continentur adſcripta, & hic omnium Catholicorum in circuitu dormientium hoſtiam Domine ſuſcipe benignus oblatam, & hoc ſacrificio ſingulare, ut vinculis horrendæ mortis exutæ vitam mereantur æternam, per &c.

Hanc igitur oblationem, quam tibi offerimus Domine pro tuorum requie famulorum, quorum nomina hic & in libello iſto continentur adſcripta, & omnium fidelium Catholicorum orthodoxorum, qui hic in circuitu eccleſiæ requieſcunt, quæſumus Domine placatus accipias, ut per hæc ſalutis humanæ ſubſidia in tuorum numero redemptorum ſorte perpetua cenſeantur, per Chriſtum, &c.

Precatio.

Deus fidelium lumen animarum adeſto ſupplicationibus noſtris, & da omnibus fidelibus in Chriſto, quorum corpora hic in circuitu requieſcunt refrigerii ſedem, quietis beatitudinem, luminis claritatem, per &c.

Lectio libri Machabeorum.

In diebus illis vir fortiſſimus Juda conlatione facta duodecim milia dragmas argenti miſit Hieruſolimam offerre ea ibi pro peccatis mortuorum, juſte & religioſe de reſurrectione cogitans: niſi enim eos qui ceciderunt reſurrecturos ſperaret, ſuperfluum videretur & vanum orare pro mortuis; ſed quia conſiderabat, quod hi qui cum pietate dormitionem acceperant, optimam haberent repoſitam gratiam. Sancta ergo & ſalubris cogitatio pro defunctis exorare, ut à peccatis ſolverentur.

Seq. Sci. Ev. Sec. Johannem.

In illo tempore dixit Martha ad Jheſum: Domine ſi fuiſſes hic, frater meus non fuiſſet mortuus: ſed & nunc ſcio, quia quæcunque popoſceris à Deo, dabit tibi Deus. Dicit illi Jheſus; reſurget frater tuus. Dicit ei Martha, ſcio, quia reſurget in reſurrectione in noviſſima die. Dixit ei Jheſus. Ego ſum reſurrectio & vita, qui credit in me, etiam ſi mortuus fuerit, vivet, & omnis qui vivit & credit in me, non morietur in æternum: credis hoc? ait illi; utique Domine, ego credidi, quia tu es Chriſtus filius Dei, qui in hunc mundum veniſti.

F I N I S.

ALAMAN-

ALAMANNICÆ ECCLESIÆ
ANNIVERSARII.

NOrtpertus Abbas piiſſimus primus inter Abbates anniverſarium ſuum obſervari ordinavit, largitis aliquibus bonis in uſum fratribus in ſancto die Paſchæ miniſtrandis. Is etiam de ſuo inſtituit anniverſarium S. Vuiboradæ Martyris & Virginis Chriſti. Poſtea autem à diebus demum Abbatis * Manegoldi anniverſarii cœpti ſunt in Alamannia ab omnibus utriuſque ſexus celebrari, circa annum Domini MCCLXII.

* *Non fuit Abbas, ſed tantum Decanus & Præpoſitus.*

Iſte enim cum conſenſu fratrum conventualium decrevit, ut omnium eorum, qui monaſterio aliquid contraderent, anniverſarii diligenter & ordinaliter celebrarentur, & res eorum, quas dediſſent, ſive carnales ſive piſcales, quocumque tempore anniverſarius caderet, nihilominus fratribus ſine dilatione darentur, & memoria donatorum defunctorum tam in eccleſia quam in refectorio à fratribus cum gratiarum actione pro tantis donis ad DEUM & patronos noſtros B. Gallum & B. Othmarum condigna haberetur. Cujus inſtitutionis hic eſt tenor.

Manegoldus Decanus.

In nomine Domini, amen. Scire debent univerſi tam præſentes quam poſteri, quod nos Manegoldus Decanus totuſque Conventus monaſterii S. Galli deliberatione præhabita diligenti de communi omnium noſtrum aſſenſu & voluntate accedente, nihilominus pleno & expreſſo conſenſu & permiſſo Domini Bertholdi Dei gratia Abbatis Sanct. Galli noſtri, ſtatuimus, ut de omnibus prælaturis, officiis, beneficiis ſeu adminiſtrationibus quibuslibet monaſterii noſtri præbenda carnium, ſicut inſtituta eſt vel adhuc inſtituetur, de feſtis duntaxat aut anniverſariis contingens, ſive nova dicantur ſervitia ſeu vetera, plenarie miniſtretur, nec alicujus incidentis jejunii, vigiliæ, aut ſextæ feriæ occaſione obmittatur aliquatenus vel mutetur, ſicut hactenus fieri conſuevit. Ad cujus utique ſtatuti obſervantiam & ratihabitionem perpetuam nos, qui præſentes ſumus, fide manuali præſtita, noſtroſque poſteros obligamus & aſtringimus univerſos, cartam ſuper hoc de mandato noſtro confectam memorati Domini Abbatis & noſtro ſigillo facientes roborari ad majorem evidentiam & cautelam, renunciantes omnibus actionibus, per quas præſcriptum ſtatutum noſtrum poſſet à nobis vel ab aliis in poſterum irritari vel aliquatenus impediri. Actum in capella B. Virginis ante Capitulum noſtrum anno Domini MCCLXII. in feſto Sanct. Columbani, Pontificatus Domini Urbani Papæ Quarti anno II.

Poſſunt autem tam dari quam accipi res omnis generis tam in pecunia quam in ſolo, mobiles & immobiles, perſonales & imperſonales, corporales & in corporales, allodiales & beneficiales ſeu feudales, denarii, omnes in omnibus quæcunque nominari aut dici poſſunt. Quarum adminiſtratio pertinet ad officiales monaſterii. Quaſdam enim præbendas * Cellerarius ex officio ſuo fratribus miniſtrat, quaſdam Præpoſitus ſeu Decanus, quaſdam Cuſtos, quaſdam Camerarius, quaſdam * Portarius, * quaſdam * Hoſpitarius, quaſdam Refectorarius: quorum omnium præbendæ ſubnotatæ habentur, &c.

* *Cellarius.*
* *Portenarius.*
* *Hoſpitalarius, qui & Peregrinarius.*

EXEMPLA ANNIVERSARIORUM.

Vodalricus Abbas IV.

Honeſtis petentium deſideriis pium eſt accedere, & ad eorum preces aures faciles inclinare. Ego igitur Udalricus divina miſeratione Abbas Sanct. Galli, utilitatem eccleſiæ, cui Deo auctore præſideo, conſiderans, ad preces Heinrici Decani villicationis officium in Tiuffenbach præbendæ fratrum meorum conferens Cellerario ſuiſque ſucceſſoribus tenendum conſtituo, ut ex perceptione redituum ipſius officii decem ſolidorum adminiculo per prædictæ homines curtæ exhibito, per eum fratres in feſto Thomæ Pontificis & Martyris circulariter annorum facta revolutione pleni ſervitii recipiant conſolationem. Actum publice anno incarnationis Dominicæ MCCVII, indict. X. VII. Idus Octobris, Innocentii tertii Pontificatus anno IX. toto anno glorioſiſſimi Romanorum Regis Philippi, univerſitate capituli præſente.

Vodalricus Dapifer de Singinberg.

Noverit tam præſentium quam futurorum induſtria, quod ego Udalricus Dapifer in præſentia Domini mei reverendiſſimi Udalrici Abbatis hujus loci prædium, quod habui ad Nidervvilen, de quo perſolvuntur

ſolvuntur annuatim in feſto Thomæ Apoſtoli XII. ſolidi & tres modii tritici, & ad Frimannehus in angulo X. ſolid. & duo modii, & in eodem vico item X. ſol. & duo modii & item in eadem villa X. & tres modii tritici, liberaliter tradidi Deo ac Beat. Othmaro, ea conditione, ut exinde in circumciſione Domini pro remedio animarum matris meæ Adelheidis & fratris mei Operthi miſſa celebretur pro defunctis, deturque ſtoupus & major leibunculus fratribus, panes etiam XII. fratribus in hoſpitali dentur. Et item fiat in feria ſecunda ſtoupus poſt feſtum S. Spiritus quouſque vixero. Et poſt obitum meum in anniverſario meo detur, miſſaque celebretur pro defunctis. Et XVII. Kalend. Julii in anniverſario patris Oprechti idem fiat, & tam in pane quam in vino, tam fratribus in monaſterio quam in hoſpitali, leproſis & incluſis, & ut lumen ſingulis noctibus in capella Sanct. Michahelis adminiſtretur de ipſo cenſu, & de quolibet beneficio XL. ova in Paſca dentur à ſingulis. Et quicumque plebanus eſt in eccleſia S. Othmari beneficium hoc recipiat, & ipſi ab ipſo beneficium hoc recipiant.

Idem.

Anno MCCXIX. Udalricus Dapifer in præſentia Domini venerabilis Abbatis Udalrici totiuſque conventus liberaliter donavit prædium in Frimanhus, quod adjacet prædio dato à patre ſuo, quod perſolvit II. modios tritici & X. ſol. eo pacto, ut anniverſarius dies Adilheidæ conjugis ſuæ annuatim celebretur. Donavit & advocatiam ejuſdem prædii cum advocatia huic adjacentis prædii, quod dederat pater ſuus totaliter, eo pacto, ut anniverſarius ipſius tempore ſuo celebretur, & ipſe recipiat medietatem cenſus prædii quod dedit, v. videlicet ſolidos & I. modium tritici quoad vixerit, unde perſolvit cenſum annuatim ad Sanct. Othmarum VI. denarios.

Gerungus Goldaſt de Heimevelt.

Noverit tam præſentium quam futurorum induſtria, quod Gerungus Goldaſto prænominatus de Haimevelt domum cum domate, ſicut à conjuge ſua jure proprietatis acceperat Heluuiga nomine, junctoque domate quod ab Odalrico coemerat, in præſentia Domini venerabilis Odalrici hujus nominis Quarti fratrumque ſuorum, B. Gallo jure legitimo contradidit, eo pacto, ut frater ſuus, ſi ſupervixerit, ſtoupum fratribus in anniverſario ſuo miniſtret, fratreſque miſſam pro fidelibus in ara publica celebrent. Itemque de beneficio ad Stadelhovin annuente Domino Manegoldo cunctiſque fratribus aſſentientibus præter cenſum, qui prius exinde perſolvebatur, ſtoupus fratribus in anniverſario Heluuigæ eodem pacto miniſtretur, & Egiloltus fratruelis ſuus idem beneficium recipiat. Actum an. Domini MCCXX.

Ruodolfus de Rorſhach.

Anno incarnationis Domini MCCXXV. Ruodolfus miles de Rorshach pro remedio animæ fratris ſui Egilolfi de Roſinberh reſignavit molendinum, quod fratris ſui fuerat apud Haſela perſolvens IV. tritici modios & XII. ſolidos, & dedit prædium apud Sundern, quod perſolvit XXII. ſolid. Beato Gallo in præſentia Domini venerandi Abbatis Ruodolfi & fratrum ſuorum, ſtatuens ut exinde anniverſarius dies ipſius agatur in pane, vino, piſcibus, & caſeo, & ad S. Laurentium, S. Magnum, S. Fidem, S. Mariam, S. Sepulchrum, S. Petrum, S. Othmarum præter præbendam ſtatutam ſingulis eo die præbendas ſtatuit, & præbendariis apud S. Leonardum XVIII. denarios, & totidem ad S. Magnum, tribus item prebendarus ad S. Jacobum XII. den. ſimiliter ad S. Johannem & ad S. Oſuualdum, & vicario apud S. Laurentium VI. denarios, ut ipſi deberet miſſæ officio intereſſe. Ipſe vero Ruodolfus de advocatia porrigit præter modium tritici de molendino & II. ſolid. de Sundern.

Poſtea ipſe Ruodolfus anniverſarium ſuum inſtituit ſimili adminiſtratione, ſicut fratris ſui, eundem anniverſarium per omnia celebrandum de bono in Gerrhaltun. Inſtituit etiam matris ſuæ Berthæ & uxoris ſuæ Gertrudis anniverſarium de prædicti boni rediribus celebranda, in utroque videlicet anniverſario duos ſtoupos majores & minores.

Waltherus de Rorbach.

Notum ſit univerſis, quod ego Waltherus miles de Rorbach in Burgundia bona voluntate Domini noſtri Manegoldi Præpoſiti cum manſo, quem in Glaſebach prope Rorbach pleno jure feudali poſſedi, anniverſarium meum, uxoris meæ, patris & matris meæ, taliter inſtitui, ut in circumciſione Domini, patris mei Algozi, & noſtri trium ſimul memoria in miſſa fiat, & poſt obitum meum deinceps in die deceſſus mei prædicta anniver-

ſaria

ſatia agantur: & de eodem bono, quodum vixero, ſolidus Turicenſium in cenſu in feſto Sanct. Andreæ Apoſtoli Præpoſito expediatur. Statui etiam ſuper idem anniverſarium advocatum Burchardum * Bonen cognatum meum, ut tam pullos quam oves monetæ annuatim jure advocatiæ accipiat, & hoc juramento firmiter ſervandum conſtrinximus, **** ſolid. VI. ſcap. V. q. ſpelta.

* *vel Bomon.*

Ruodolfus de Monfort Præpoſitus.

Dominus Ruodolfus Præpoſitus ex conceſſione Domini venerabilis Udalrici Abbatis anniverſarium ſuum conſtituit ex bona voluntate fratrum de prædio quodam in Richinbach, quod perſolvit annuatim IX. modios tritici, & quicumque habet curtem in Jonſvvilla recipit cenſum & exinde dat ſervitium fratribus in anniverſario patris ſui R. qui eſt in vigilia S. Magni quoaduſque ipſe vixerit, poſtmodum vero in ipſius anniverſario.

Vodalricus Abbas.

Dominus venerabilis Udalricus Abbas hujusnominis Quintus anniverſarium ſuum inſtituit de quodam prædio in Ranvvilla, quod perſolvit IV. libras, quod conquiſivit de Heinrico milite in Einevvilla, qui illud habuit jure fundi, unde fratribus miniſtratur in anniverſario patris ſui A. in piſcibus, in majore leibunculo, & ſtoupo, & caſeo, quoaduſque ipſe vixerit. Poſtmodum vero in ſuo datur etiam converſis in hoſpitali panis 1.

Ruomo de Ramſtein Præpoſitus.

Ut quod honeſte & pie ſtatuitur, ratum permaneat, ſcripturæ debet adminiculo perennari. Cum igitur Ruomo Cuſtos decimam in Wiere, quæ ſolvit V. modios tritici, comparaſſet à Domina de Tunretun eam de permiſſo Domini Bertholdi Abbatis officio Cuſtodis attinendam perpetuo deputavit, inſtituens de ipſa dari ſtoupum in anniverſario Ruodolfi de Ramſtein fratris ſui: & ut cuſtos expediat luminaria in ſecunda veſpera dedicationis B. Galli, quam Dominus Lutoldus de Glatteburg Canonicus Conſtantienſis in albis & cum proceſſione ad S. Othmarum agi obtinuit, quod antea non fiebat: utque in miſſis commemorationis B. Mariæ, quæ per annum cum *Gloria in excelſis* & ſequentia celebrari ſolent incenſum miniſtretur: accedente ad præmiſſa præfati Domini Bertholdi Abbatis & totius conventus conſenſu & unanimi voluntate. Actum an. Do. MCCLXVIII.

Idem.

Virtutis & honeſtatis opera ideo ſcriptis annotantur, ut & quod agitur ratificetur, & alii ad virtutis opera ſimiliter provocentur. Igitur Ruomo cuſtos Reginæ Virginum ſuffragiis adjuvari deſiderans octavam nativitatis ejus, quæ nullam hic habebat celebritatis memoriam, obtinuit deinceps feſtive celebrari, ſtoupum ipſo die dari inſtituens de bonis in Briſaugia, quæ à poſſeſſoribus ipſorum juſte & rationabiliter erant ad præpoſituram ejuſdem pagi in perpetuum pertinenda: item alium ſtoupum de bonis eiſdem in anniverſario Domini Marquardi Plebani de Ulma fratris ſui: & item tertium ſtoupum in anniverſario magiſtri Johannis Scolzſtete dari conſtituit, Domino Bertholdo Abbate & toto conventu voluntarie conſentientibus in præmiſſa. Dicuntur autem ipſa bona in Wevelli cum ſuis pertinentiis, & ſolvuntur annuatim II. lib. XVI. ſolid. & VI. den. Briſaugienſis monetæ. Actum anno Dom. MCCLXIX.

Idem.

Omnibus innoteſcat, quod cum obeunte quondam Ortone Villico de Rorbach curia inferior de Kollikon vacaret monaſterio Sanct. Galli, Dominus Bertholdus Abbas eam conceſſit Volrico militi de Hertinſtein feudaliter poſſidendam. Cui cum Ruomo Decanus & Præpoſitus per Argoviam quæſtionem moveret ſuper jure ipſius curiæ, tandem amicabiliter conventum extitit inter ipſos, quod videlicet dictus Volricus miles receptis à Præpoſito memorato * marcis ceſſit omni juri, quod ſibi in prænominata villa competere aliquatenus potuiſſet, & ipſa curia cum ſuis pertinentiis deberet præpoſituræ prænotatæ de cetero attinere, antedicto Præpoſito de redditibus ejuſdem cunctis ordinandi quod ſibi placuerit habente liberam facultatem. Qui utique Præpoſitus non privatum commodum, ſed fratrum potius affectans utilitatem, & religioſam honeſtatem amplectens duo feſta apud nos feſtive celebrari inſtituit, Vincula ſcilicet B. Petri & feſtum Sanct. Margaretæ, Priori feſto duos ſtoupos, reliquo unum, quod etiam cum cantu novæ hiſtoriæ fieri debet, plenum vitium deputando de cenſibus curiæ prænotatæ aliquid retinere. Item ſtoupum in ſuo anniverſario, qui interim dum advivit in anniverſario H. Presbyteri, quod eſt IV. Kal. Mai dabitur. Itemque duos ciatos & unum leibunculum mi-

norem dandos in anniverſario, in quibus in ordine kalenda.....

Heinricus de Appivvilla.

Heinricus de Appivvilla reſignavit decimam quandam in villa Ranvvilla in manu Domini venerabilis Udalrici Abbatis hujus nominis Quinti, perſolventem VII. maltra frumenti Cellenſis menſuræ, & VI. Clobones lini. Unde fit commemoratio anniverſarii ejus ſuæque conjugis Willibirgæ in duobus ſtoupis, & in hoſpitale datur panis per ſingulos, de eadem etiam decima annuatim perſolvuntur ad Sanct. Othmarum VI. den. quoaduſque ipſi vixerint.

Cuonradus Gielo de Glatteburc.

Notum ſit omnibus, quod Cuonradus Gielo ſenior de Glatteburc volens ultra mare proficiſci pio & ſalubri ductus affectu pro ſemetipſo & Domna Junta uxore ſua filiiſque ſuis Volrico, Cuonrado, & Ruodolfo, talem fecit ordinationem, ut videlicet ſingulis eorum decedentibus de curia in Vſhouin prope Gebirhartſvviler XX. ſolid. annuatim aſſignentur Cuſtodi monaſterii S. Galli, de quibus in anniverſario cujuslibet eorum duo ſtoupi, major ſcilicet & minor, fratribus miniſtrentur. Actum apud S. Gallum anno Domini MCCXXVI. in præſentia venerabilis Domini Cuonradi Dei gratia Abbatis, regiminis ſui anno I. & heredes ipſorum recipient pro jure advocaticio tantum I. ſol.

Cuonradus Wider.

Conradus laicus dictus Wider decimam quam habuit in Mulinon am dim Wege aſſignavit officio portariæ ad quam pertinebat, ut de ipſa miniſtrentur II. leibuneuli minores in ſuo & uxoris ſuæ Eliſabet anniverſario, & interim dum vivit, dantur ambo leibunculi in anniverſario uxoris ſuæ prædictæ.

Heinricus de Iberc.

Dominus Heinricus de Iberc miles dedit Sanct. Gallo Heitirsvvil & Diſchilbach, ut inde anniverſarius ſuus celebretur, & litem quam habuit pro ſilva Tetilnberc omnino refutavit.

Bertha Beigira.

Bertha converſa dicta Beigira dedit domum ſuam Beat. Gallo, ut anniverſarius ejus celebretur cum minori leibuneulo. Inſtituit etiam dari de ipſa domo duo talenta ſepi in feſto Thomæ Apoſtoli ad faciendum luminaria ſuper coronam quæ pendet in medio chori per nativitatem Domini. Ipſa domus pertinet ad officium Cuſtodis. Actum anno Domini MCCLXIII.

Luotoldus de Creigen Decanus.

Notum ſit omnibus quod Lutoldus Decanus ad remedium animabus Diethelini Conſtantienſis Epiſcopi & omnium parentum ſuorum in feſto Sanct. Blaſii quouſque vixerit plenum ſervitium inſtituit, ea conditione, ut ipſo mortuo ad anniverſarium ſuum redeat idem ſervitium de vinea in Tuſiubach, cujus ipſe fundator à primis fuit radicibus.

Bertholdus de Valkenſtein Abbas.

Anno Domini MCCLXXII. feria VI. III. Non. Iun. Domnus Bertholdus DEI gratia Abbas inſtituit dari v. ſtoupos de curia an dir Egge, quam acquiſivit à Bertoldo milite de Annewiler, in anniverſariis ſcilicet fratrum ſuorum Conradi, Eigilvvardi, Alberti & Heinrici, & Dominæ Sophiæ ſororis ſuæ de Valkenſtein. Etiam inſtituit dari plenum ſervitium & ſingulis eccleſiis & capellis VI. den. utrique hoſpitali VI. & leproſis VI. den. in ſuimet anniverſario de villicatu in Marpach, quem etiam acquiſivit ab Heinrico milite de Hartegge, & tam curia prædicta quam etiam villicatus debent perpetuo ad officium cellarii pertinere.

Gerbirgis Ocella.

Noverit tam præſentium quam futurorum induſtria, quod Gerbirgis mater Egelolfi Ocelli in præſentia Domini Odalrici Abbatis & fratrum dedit octo libras probatæ monetæ, ea conditione, ut anniverſarius ipſius publice celebretur. Et interim dum vivit in feſto Sanct. Martini ſciatus detur de prædio quodam in Jonsvvilere, quod Dominus Ruodolfus Præpoſitus acquiſivit, qui & ipſos nummos recepit: poſt mortem vero ipſius ſtoupus in anniverſario ipſius de eodem prædio detur.

Ruc-

Ruodolfus Blaſer.

Notum ſit omnibus, quod Ruodolfus dictus Blaſer miniſterialis Sanct. Galli dedit prædium ſuum, quod dicitur Edelaſovve, B. Gallo in altari ſuo, quod ſolvere debet annuatim X. ſol. ad officium portarii, ut in anniverſario ſuo ſtoupus miniſtretur. Ann. Dom. MCCLXXVII. Kalend. Maj.

Volricus Bueler.

Notum ſit omnibus, quod Volricus dictus Buelet pro ſe & Gerdrude uxore ſua deſignavit decimam ſuam in Honegg ſitam in monte, qui dicitur Ruggeba in officio Cellerarii, qui ſolvere annuatim debet IX. floren. & ordinavit de prædictis bonis, quando unus ipſorum deceſſetit, tantum detur media pars: & decedente altero, pars integra miniſtretur. Et ad memoriam hujus ſancti ſingulis annis tenentur dare unum fertonem ceræ in feſto B. Galli.

Elizabet Relcan.

Anno Domini MCCLXXXVII. Elizabet Relcan quondam de Riuti inſtituit annuatim 1. ß. pro remedio animæ ſuæ, & inſtituit 1. ß. pro remedio patris ſui, in vigilia Galli de curia ſua juxta capellam B. Valentini, quæ dicitur Furtuua prope Riuti.

F I N I S.

CATALOGUS

SCRIPTORUM, QUI DUOBUS HISCE IN TOMIS DESIDERANTUR, CUM GLOSSIS PRÆTERMISSIS.

Innominatus Monachus Augienſis.

SCripſit de vita S. Pirminii, ptimi Augienſium Abbatis, librum unum, qui in ejus Monaſterio adhuc exſtare perbibetur.

Gozbertus Abbas S. Galli.

Seripſit de Miraeulis S. Galli librum unum, cujus mentionem facit Walafridus lib. 1. cap. ult. & lib 2. c. 10. Vixit A. D. 815. Hepidanno reſte.

Walafridus Strabus Abbas Augienſis.

Quum ſuperiores Tomos jam Typographo commiſiſſem, & res cœpiſſer ad effectum ſpectare, forte fortuna apud amicum incidimus in Franciſci Guillimanni noſtri Habsburgiacum multum diuque à nobis deſideratum. In ejus lib. 3. cap. 1. ita de Walefrido ſeribit, Menlii Latziique opiniones refutans: *Neque tamen propterea veritatem Latzius aſſecutus eſt, qui Luitgardim nominat Gunzonis Sueviæ Ducis filiam D. Galli precibus ab Dæmonis obſidione liberatam, quæ Comitatum Numagenſem, & cætera ad Herciniam, tulerit dotem. Satis enim ex Vualafrido, antiquo & probo ſcriptore conſtat, Fridbergam fuiſſe eam Gunzonis filiam ab impuro Spiritu occupatam, & saluti & ſanitati ab D. Gallo reſtitutam: neque eam Ottoberto nuptum datam, ſed Sigiberto Regi.* Eatenus quidem probe Guillimannus. Illa vero, quæ paginis narrat præcedentibus, Dagobertum, Sigeberti Regis ex Fridberga Gunzonis Alamanniæ Ducis filia, Luitfridi etiam Ducis ſorore, genitum, ætate tenera adoleſcentem à Grimoaldo perfidioſe & crudeliter internectum eſſe, Walafrido conciliabimus? Quippe qui exſertim lib. 1. cap. 22. & prolixis verbis aſſerat, Fridbergam religioſo voto adſtrictam ab ſponſo Sigeberto, ut illibata caſtitate Chriſto Sponſo inter Sanctimoniales jungeretur, impetraſſe. Quare videndum eſt, an peracto divortio, aliam in matrimonium ducere potuerit, ex qua lectus ille Dagobertus, ut Aimoinus ſive (ut placere video Guillimanno) Aimo auctor eſt.

B. Notkerus Balbulus, Monachus S. Galli.

Scripſit Hiſtoriam Sanct. Galli & ſubſequentium temporum uſque ad ſuam ætatem, in morem Ciceronianum, id eſt per Dialogos. Eos audio alicubi exſtare in Palatinatu apud viduam Wolfgangi Wetteri Sanctgallenſis, Eccleſiaſtæ quondam Palatini. Scripſit ſuper ejuſdem Galli vita lib. 3. hexametris verſibus, duris quidem illis & incomptis, ſed raris tamen illo ævo. Præterea ex relatione Adelberti Comitis Turgovienſis, & Wernberti Comitis atque Capellani, cognatorum ſuorum, de vita Caroli M. Imp. libros 2. quos ſub Anonymi titulo in primo Antiquitatum Tom. produxit Henr. Caniſius, Marq. Freherus, mendarum (qua ſcatebant) chiliade externata, auctori & patri ſuo redonabit in Francicarum rerum Seriptoribus. Mortuus eſt, ut ſupra retulimus, A. D. 912.

Baltharius Monachus.

Deſeripſit Hiſtoriam S. Fridolini libro uno, quem Notkero Balbulo inſcripſit, ut habet codex vetus in Monaſterio Sanct. Johannis apud Toggios, & Breviarium Glaronenſe, in cujus calce impreſſa continetur. Errarunt ergo Aeg. Schudus, Seb. Munſterus, Joh. Stumpfius, Chriſtian. Urſtiſius, quia ad Notkerum auctorem hiſtoriam illam retulerunt.

Hartmanuus Abbas Sanct. Galli.

Compoſuit Hiſtoriam ſui temporis, quæ damno rerum noſtrarum intercidit. Ejus meminit Ekkehardus Junior. cap. 4. & Burckardus principio Caſuum.

Hartmannus Junior, Monachus S. Galli.

Contexit vitam S. Wiboradæ Martyris, teſte Cunrado Fabarienſi cap. 3. Caſuum.

Wetti-

Wettinus Monachus S. Galli.

Scripſit de vita & miraculis S. Galli libros 2. qui in Monaſterio S. Galli etiamnum ſuperſunt.

Ekkehardus Palatinus.

Omiſimus teſtimonium Hepidanni in Annalibus, quod eſt A. D. DCCCC. XCVI. *Vodalricus Abbas vita diſceſſit, & Gerhardus ei ſubrogatur, atque Ekkehardus Monachus defungitur.*

S. Udalricus Epiſcopus Auguſtanus.

Fertur ſcripſiſſe epiſtolam de vita Notingi Epiſcopi, quæ exſtet Conſtantiæ in Bibliotheca Cathedrali.

S. Gebehardus Epiſcopus Conſtantienſis.

Compoſuiſſe perhibetur vitam & hiſtoriam S. Cunradi ex Comite Altorffenſi Conſtantienſis Epiſcopi. An exſtet, ignoratur.

Ekkehardus Junior.

Adjiciam pauca quædam ad pag. 39. explicationem: eaque vetbis non meis, ſed vero Guillimani noſtri, ſummo judicio viri & harum antiquitatum petitiſſimi Habsburg. lib. 1. cap. 3. ſcribit: *Eckgerardus continuatur Raperti, Monachus S. Galli, qui ſub Lothario II. Imperatore ante annos ſupra quingentos vixit & ſcripſit, multo ante, Carolo Craſſo ſcilicet imperante, Landolum Comitem celebrat (alia exemplaria Landalohum, alia Landolinum, poſtremo etiam Lancelinum nominant)* Cujus, *inquit*, Vindoniſſa cum multis aliis hereditas erat. *Is apud S. Gallum eductus, & inſigniter doctus, mox Trevirenſ. Archiepiſcopus (alia exemplaria Tarvienſem Archiepiſcopum vocant, & nonnumquam Epiſcopum) per virtutem & eruditionem factus, cum ſæpius Vindoniſſa & Altenburgo Romam, ſuperatis Peninis Alpibus, proficiſceretur, inde rediens per Septimum montem, Juliarum Alpium partem, tranſire ſemper & apud Comitem Hartmuotum S. Galli Abbatem, propinquum ſuum & amicum, divertere ſolebat, eodem auctore teſte. Poſtremo ita vitam inſtituit, ut Beatorum numerum auxiſſe credatur.* Et lib. 3. cap. 5. vetbis fuſiotibus: *Tertii* (filii ſc. Guotrami Comitis Altenburgi & Lantgravii Elſatiæ Briſiacæque) *meminit Latzius, quem Vetzelinum aut Lancelinum dictum ex aliorum ſententia adfirmat. Eum ego eſſe Lancelinum aut Landolinum credo, quem Trevirenſis Eccleſiæ Archiepiſcopum priori volumine ex Eckgerardo memoravimus. Multas ex ſuo is patrimonio Monaſterio S. Galli poſſeſſiones dedit, & in iis Lollingam. Sed cum id fratres Comites Altenburgienſes ferre nollent, & nonnulla in Argovia ex ſuis prædia Virico Comiti Kiburgenſi conſignavit; & ab eo contra Abadorf in Turgovia accepit, ipſumque & in eo Eccleſiam S. Alexandri, quam ea tempeſtate inſignem curabant duodecim Canonici, Hartmuoto donum fecit. Idem Lancelinus ex Italia, quo frequenter proficiſcebatur, regreſſus, cum, ut ſolitabat, Hartmuotum vellet, Roſaic apud lacum Acronium in febrem incidit, quæ eodem in vico brevi exſtinxit. Hartmuotus Abbas, tamquam amicum & ſanguine ſibi conjunctum, multaque ſanctitate inſignem & venerandum, propter tanta in ſuum Monaſterium beneficia, inde ad S. Gallum tranſtulit, & magno cum honore ſepelivit, circiter A. D. N.* IↃCCCLXXVII. *Eggerardi de hac re verba infra poſita ſunt, ubi de Salomone III. Abbate meminit*, &c. Ex quibus verbis illic poſitis trium admonemur. Primum in eis codicibus, quos Guillimannus inſpexit, *Ekkerardum* ſive *Eggerardum* ſcribi hunc auctotem, qui quattuor noſtris exemplaribus conſtantiſſime *Ekkehardus*. Tum pro *Treverenſi, Darvienſi*, quod itidem nullus noſtrorum codicum agnoſcit, ſed Ekkehardus minimus in vita Notkeri c. 12. Denique, pro *Rorſtanchin, Rorſchanchin*, & hoc quidem rectius. Eſt n. *Rorſchach* (quod nomen inflexiſſet eleganter Guillimannus, ſi pro *Roſaco* ſcripſiſſet *Rorſacum*, niſi non ſemel à Typogtapho cotruptum eſt) ad lacum Brigantinum, altero à Monaſterio S. Galli lapide, quæ vox Alamannica eſt, ſignificatque *paludem arundinoſam.*

Pag. ſeq. 40. ſcribit Ekkehatdus. *Aſtutia hominis* (Hattonis) *in falſam Regis gratiam ſuaſi* (Franci) *qualiter ad Alpes fraude ejus de urbe Pabinberk detractus* (Werinherius eorum Comes) *capite ſit plexus (aliter enim morbo obierat) quoniam vulgo concinnatur & canitur, ſcribere ſuperſedeo.* Peccat ἀνιστορησίᾳ Ekkehardus. Non n. Werinherius fuit, ſed ejus filius Albertus ſive Adelbertus, *nobiliſſimus Francorum Comes, Ottonis Saxonum Ducis ex filia nepos*, ut ſcribit Ottho Friſingenſis lib. 6. cap. 15. Ipſam hiſtoriam & Hattonis fraudem præter dictum Ottonem referunt plerique omnes, Witichindus, Liutprandus Ticinenſis,

nenſis, Marianus Scotus lib. 3. Lambertus Schafnaburgenſis Anno 907. Conradus Urſpergenſis, Sigebertus, Gemblacenſis, Iohan. Nauclerus, Ioh. Trithemius in Chron. Hirſaugienſi & alii recentiores. Quorum fidem primus elevare conatus eſt Iohan. Latomus in Catalogo Epiſcopor. Moguntinenſ. auctoritate Rheginonis Prumienſis & Iohan. Aventini fretus. Verum neque ex illorum verbis quomodo negativam evicerit video, & Hattonem ex fallaciis ac dolis compoſitum fuiſſe non uno loco Ekkehardus noſter atteſtatur. Ut mirum minime ſit, Seratium à Latomi ſententia in alia omnia diſceſſiſſe. Et facile adducor ut credam, illa verba, *aliter enim morbo obierat*, quoniam & ipſius auctoris narrationi adverſantur, & omnium bonorum Scriprorum, qui Adelberrum capite plexum unanimi voce clamant, detrahunt fidei, à ſciolo quodam interjecta eſſe, inadverſa Ekkehardi ἀνεσογνίᾳ. Nam Werinherius quidem morbo (ut ille loquitur) obiit, non Adelbertus. Quod autem ait, eam fraudem vùlgo cani, adſtipulatores habet Witichindum, Luitprandum, & Ottonem, *qui non ſolum in Regum geſtis, verum etiam in vulgari traditione; in compitis & curiis notam eſſe ſcribunt*, ut vel ipſe habet Latomus: Quæ cantilenæ Germanicæ, quod utinam cum aliis ſimilibus hodie exſtarent, clariores nobis redderent majorum noſtrorum vitam & res geſtas.

Anonymus Conſtantienſis.

De vita S. Gebehardi ex Comite Brigantino Epiſcopus Conſtantienſis. Exſtat in Monaſterio S. Galli, ut & Anonymi cujusdam liber de Vita S. Cunradi Epiſcopi Conſtantienſis.

Chronica S. Galli.

In teſtimonium citatur à Vadiano, Ioh. Stumpſio in Chron. & eodem Guillimanno Habsburg pag. 73.

Chronica Conſtantienſis.

Allegatur multotiens ab Iohan. Stumpſio in Chronic. & Seb. Munſtero Coſmograph.

Chronica Richenaugiæ.

Citatur ab iiſdem, & ſæpius laudato noſtro Guillimanno dicta pag. 73.

Acta Concilii Conſtantienſis.

Propediem exſpectamus ex Archivis Reipub. Conſtantienſis. Utinam ea ſermonis gratia, qua ab Auctore excepta illo tempore & perſcripta ſunt, ne dum nævum illius ætatis medicari ſtudent, deforment potius pulchritudinem faciei, quam ornent. In illis actis comprehenſa ſuisque coloribus depicta videntur omnia inſignia, à Sigiſmundo Imperatore variis variarum nationum familiis, durante Concilio, conceſſa.

Ulrichus à Richental, Conſtantienſis.

Scripſit acta Concilii Conſtantienſis, impreſſa Auguſtæ Vindelicorum Germanice & Latine, Conrado Geſnero in Biblioth. teſte, & laudante Guilimanno in fine Habsburgiaci.

Gregorius Mangolt, Tigurinus.

Sctipſit Annales Urbis Conſtantienſis quam diligentiſſime, ut auctor eſt idem Geſnerus in Bibliotheca.

Achilles P. Caſparus Lindavienſis.

Medicus & Mathematicus Reipub. Auguſtanæ. Ejus exſtat Deſcriptio Lindoienſis Urbis, quam Seb. Munſterus Coſmographico ſuo operi inſeruit. Vixit, A. D. 1530.

Ægidius Tſchudus Nobilis Glaronenſis.

Scripſit librum Germanice de Priſca ac vera Alpina Rhætia cum cætero Alpinarum gentium tractu, mira antiquitatis obſervatione, locis illis peragratis, & optimis quibusque in hoc genere auctoribus, & vetuſtis ubique literarum ac inſtrumentorum, ut vocant, monumentis perlectis, compoſitum. Hunc Sebaſtianus Munſterus Latinum fecit. Impreſſus eſt Baſileæ, A. D. 1538. Hæc Geſnerus in Bibliotheca.

Huldericus Campellus Rhætus.

Fecit *de Rætia antiqua & Alpina libros 2. quorum priore regio ipſa, & oppidorum, arcium, pagorum, montium, fluminum, &c. loca & ſitus, veteres familiæ, Reſpublica, & gentis mores: poſteriore vero res geſtæ memoratu dignæ deſcribuntur.* Idem Geſnerus dicto loco.

Albertus Belfortis Rhæticus.

Medicus excellens, ſcripſit Rhætiæ Epiphaſin de geſtis, antiquitate, nobilitate,

litate, & potentia Rhætorum, ubi omnis ejus gentis & regionis hiſtoria ad unguem ita demonſtratur, ut nihil apud Græcos aut Latinos extet, quod in medium non afferatur. Idem dicto loco.

Anonymus Monachus S. Galli.

Scripſit de vita & geſtis Notkeri Piperiſgrani Phyſici, Medici & Pictoris celeberrimi. Quod ſcriptnm Ekkehardus Iunior Caſuum cap. 13. vocat *grande volumen.*

Scriptores Hiſtoriæ S. Udalrici Comitis Kyburgenſis & Epiſcopi Auguſtani.

Hotum ttes circumferebantur jam Ekkehardi tempeſtate, ut ipſe auctor eſt in Caſibus pag. 65. Qui vero aut cujus conditionis fuerint, non exprimit. Videntur autem fuiſſe Udalſcalcus, Gebehardus, & Berno, qui omnes ante Ekkehardum illum floruerunt.

Gebehardus Epiſcopus Auguſtanus.

Contexere cœpit vitam S. Udalrici Epiſcopi, ſed morte præventus non abſolvit. Editus eſt liber à Marco Velſero. Vixit A. D. 99.

Berno Augienſis Abbas.

Scripſit vitam S. Udalrici ſtilo pro illa ætate ſatis compoſito. Edita eſt jam olim ab Laurentio Surio Tom. 4. & repetita à Marco Velſero. Nos bina ejus poſſidemus ſcripta exemplaria, multis partibus vulgato illo emendatiora. Sane non potuit mihi ſemper non diſplicere Suriana illa in mutandis veterum hiſtoriis ſive religio, ut non nemo appellat, ſeu potius audacia, quomodo antiquarii dicunt, qua aures ſtudioſorum veritatis priſcæ non parum offenduntur, fidemque rerum geſtarum in dubium vocant. Ea re operæ pretium me facturum exiſtimavi, ſi eadem opera & hunc ex MSS. noſtris reſtitueremus, quam Walafrido, Theodoro, & Hepidanno redintegrandis ac perſanandis impendimus. Quo in opere quum is, qui mihi à manu eſſet, & jam res ad exodium ſpectaret, commodum ad me perfertur editio illius, quem dixi, Velſeri opera Freheri noſtri & per eum. Qua viſa, mutata ſententia cedit loco: quamvis præter characterum & chartæ venuſtatem alia re nulla ſit commendatior. Fuit enim mihi religio multo maxima, ejus viri provinciam ingredi, in quo ſumma eſt auctoritas & amplitudo, quæ apud me & ſolet & debet valere plurimum. Porro ſcripſiſſe quoque perhibetur Berno iſte Chronicon, quod an adhuc exſtet, nondum conſtat. Obiit A. D. 1048.

Udalſcalbus Abcas.

Perſcripſit vitam S. Udalrici oratione copioſa. An eſt ea, quam ἀνώνυμον dedit Velſerus? Sunt qui arbitrantur: quibus repugnat annorum numerus. Vixit enim Udalſcalcus iſte circiter A. D. 1150. ſeptuaginta & amplius annis ab Udalrici obitu. Videtur autem is eſſe, de quo innominatus Auctor de Inventione & translatione S. Udalrici apud eundem Velſerum ſcribit; *Quidam Udalſcalcus* (ita enim legend.) *famulus Præpoſiti majoris Eccleſiæ, qui poſtmodum Epiſcopus factus eſt, à quo & hoc ipſum, quod narramus, audivimus, vidit B. Udalricum in viſu*, &c. Hanc gratiam Dominus poſtea famulo ſuo in Epiſcopatu fecit, ut induſtriæ ac pietatis nomine ad Abbatiam promoveret.

Bertholdus Zuifaltenſis Abbas.

Scripſit librum de Origine Monaſterii Zwifaltenſis, quem in teſtimonium citat perſæpe Mart. Cruſius in Annalibus Suevorum.

Ekkehardus Minimus.

In vita B. Notkeri Balbuli cap. 27. legitur: *Comitis de Kyburc filius nomine Wolo*) Videtur filius fuiſſe Hartmanni Comitis ex Comite Elickovia, ſorore B. Notkeri Balbuli, non vero Nothberti, quod à corrupto fortean codice perſuaſus in Genealogia Kyburgenſium Comitum annotavit Velſerus. Accidit autem caſus iſte A. D. 876. ut auctor eſt Hepidannus. Et mirum cuipiam videri debeat, quum valde adoleſcens petierit Wolo, quo pacto circa annum 854. nutriri ad S. Gallum potuerit, qui nondum erat natus. Ut hæc quoque in re à pravato codice deceptus fuerit Velſerus. Tum quod addit, Notkeri aviam ſororem fuiſſe Karoli Magni, vellem ei rei argumenta & auctoritatem dari. Ipſa denique Genealogia Comitum potius Dilingenſium eſt, quam Kyburgi poſſeſſorum, quod obſervaſſe & alios vellem.

Pag. 396. ad cap. 31. quæ annotavi, ſunt delenda. Nam nudius tertius quum animum oblectandi gratia mitterem ad Ioh. Manlii Locos communes, in eorum calce pervolventi Calendarium Hiſtoricum, commodum ſe oggerit S. Eliſabethæ dies natalis, qui eſt XIX. Novembris,

bris, ubi hæc verba leguntur ex ore Philippi Melanchthonis excepta: Nata fuit patre Andrea Rege Ungarico, matre vero Germanica Gertrude. Dicunt alii fuiſſe Bavaricam, filiam Ducis Bavarici: quod non eſt. In aliquibus libris eſt, quod fuerit Moravica: utrumque affine eſt. Sed fuerunt Duces de Mœran, qui tenuerant Voitlandiam, cujus hæ fuerunt civitates, ***Culmbach***, ***Blauen-Hoff***, &c. Hunc ipſi Ducarum vocarunt ***das Hertzogthumb zu Mōran*** tempore Friderici Barboroſſæ, quia poſt illum Ducatus de Mœran facta eſt diviſio in diverſos Præfectos. Inde vocari cœpit Voitlandia, & tractus eſt vetus Variſcorum, extrema pars Bohemicorum montium verſus Miſniam & Franconiam.

Notkerus Labeo Abbas S. Galli.

Tranſtulit in linguam Alamannicam Pſalmos Davidis, & librum Iob: quorum illi apud nos extant; iſte periit. Meminit Ekkehardus Iunior in libro Benedictionum.

Thomas Lyrer Ranckvvilenſis.

Numerum ſcriptorum Alamannicorum facere poſſet, abſque fabulis eſſet, quibus totam hiſtoriam ſuam inquinavit. Tradit plerorumque omnium ſuperioris Alamanniæ Comitum & Baronum origines. Vixit circa A. D. 1200. ut ex narratione ejus colligitur.

Et hos quidem Alamannicarum rerum ſcriptores potuimus indagare. Multo plures latere in Monaſteriis S. Galli, Augienſi, Campidunenſi, Weingartenſi, & Bibliotheca Cathedrali Conſtantienſi, indices fidem faciunt. Quos & ipſos eſt ut aliquando ſperemus Dei Opt. Max. beneficio atque munere eruendos.

F I N I S.